

Årsredovisning 2021

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Organisationsnr: 202100–6255
Säte: Stockholm

Årsredovisning 2021

Pensionsmyndigheten

Datum	2022-02-17
Version	1.0
Dnr/Ref	VER 2021-444

Innehåll

1	GD har ordet	3
2	Om Pensionsmyndigheten	4
2.1	Uppdrag och organisation.....	4
2.2	Styrelse.....	5
3	Förklaringar till resultatredovisningen.....	6
3.1	Struktur	6
3.2	Prestationer	6
3.3	Jämförelser mellan åren	7
3.4	Kostnader	7
3.5	Indikatorer i ärendehandläggningen.....	7
3.6	Kvalitetsmodell.....	8
3.7	Kvalitetsuttalande.....	8
3.8	Resultat	9
3.9	Kundundersökningar.....	10
3.10	Uppdelning av individbaserad statistik efter kön	11
3.11	Återrapportering enligt regleringsbrev och instruktion	11
4	Verksamhetsöversikt	14
4.1	Sammanfattande resultatbedömning	14
4.2	Verksamhetens kostnader och finansiering	17
4.3	Kvalitet i handläggningen	18
4.4	Förtroende och kundnöjdhet	19
5	Pensionsadministration	22
5.1	Administrationskostnader och utbetalda belopp pensionsadministration	22
5.2	Utbetalda pensioner och förmåner.....	23
5.3	Allmän pension.....	26
5.4	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.....	29
5.5	Efterlevandepension	35
5.6	Frivillig pensionsförsäkring.....	37
5.7	Säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott.....	38
5.8	Återkrav	44
5.9	Omprovningar	46
5.10	Överklaganden	48
6	Premiepensionsförvaltning	50
6.1	Fondhandel	50
6.2	Finansadministration.....	51
6.3	Fondtorgets förändring och granskning	52
6.4	Kundsynpunkter om förvaltningstjänster	53
6.5	Hållbarhet fondtorget	53
7	Information och kommunikation	55
7.1	Kostnader	55

7.2	Informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget	56
7.3	Kundservice	61
8	Analys och statistik	66
8.1	Analys, rapporter och prognoser	66
8.2	Analysmodeller	66
8.3	Statistik och dataförsörjning	67
9	Övrig återrapportering	68
9.1	Extern samverkan	68
9.2	Anmälningar till JO och ansökningar om skadestånd	71
9.3	Säkerhet	72
9.4	Jämställdhetsintegrering	73
9.5	Nationella minoriteter och minoritetsspråken	74
9.6	Hållbarhet	75
9.7	Statlig närvaro i landet	76
9.8	Verksamhets- och it-utveckling	77
9.9	Investeringsbudget	80
10	Kompetensförsörjning	81
10.1	Rätt kompetens	81
10.2	Medarbetarundersökningar	82
10.3	Likabehandling	82
10.4	Distansarbete	82
10.5	Personalstatistik	83
10.6	Hälsa och sjukfrånvaro	85
11	Avgiftsbelagd verksamhet	87
11.1	Ålderspension med ersättning från AP-fonderna	87
11.2	Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet	87
11.3	Administration för fondinformation/fondförvaltare	88
11.4	Administrativ service	89
11.5	Administration av statlig fordran	89
11.6	Administration av frivillig pensionsförsäkring	89
11.7	Administration av ansökan från fondförvaltare, samt granskning av fondförvaltare och fonder	89
12	Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling	91
12.1	Bakgrund till pensionssystemets finansiella ställning	91
12.2	Prognos balanstalet	101
13	Finansiell redovisning	102
13.1	Sammanställning över väsentliga uppgifter	102
13.2	Resultaträkning	103
13.3	Balansräkning	105
13.4	Anslagsredovisning	107
13.5	Finansieringsanalys	111
13.6	Tilläggsupplysningar och noter	113
14	Särskild redovisning premiepensionsverksamheten	131
14.1	Förvaltningsberättelse	131

14.2	Resultat och driftkostnader.....	148
14.3	Femårsöversikt och sammanställning väsentliga uppgifter.....	151
14.4	Resultaträkning	153
14.5	Resultatanalys	154
14.6	Noter premiepension	155
15	Frivillig pensionsförsäkring.....	158
15.1	Kapitalflöde och antal försäkrade	158
15.2	Tillgångarnas marknadsvärde, fördelning och avkastning	158
15.3	Överskott och vinstutdelning	158
15.4	Kostnad för förvaltningen.....	159
15.5	Försäkrings- och finansiella risker	160
16	Intygande om intern styrning och kontroll.....	163
16.1	Processen för intern styrning och kontroll fungerar tillfredsställande.....	163
16.2	Områden som diskuterats i samband med årets intygande	163
16.3	Väsentliga risker – myndighetens riskbild.....	164
16.4	Styrelsens ställningstagande och underskrifter.....	166

1 GD har ordet

I din hand håller du Pensionsmyndighetens årsredovisning. Den summerar det vi har gjort under 2021. Det har varit ytterligare ett händelserikt år i myndighetens historia. Även 2021 har präglats av coronapandemin. Myndigheten ställde under våren 2020 snabbt om och de flesta av medarbetarna har arbetat hemifrån sedan dess. Under hösten 2021 påbörjades en successiv återgång till kontoren som fick avbrytas när smittspridningen tog fart igen. Trots denna utmaning har vi även detta år lyckats upprätthålla och utveckla vår verksamhet på ett mycket bra sätt. Jag vill här nämna ett axplock av vad som åstadkommit under året.

Under året har verksamheten satts under stark press till följd av politiska beslut om att införa en ny förmån – inkomstpensionstillägget. Beslutet innebar att Pensionsmyndighetens påbörjade arbete med förnyelse av myndighetens it-system fick pausas och utvecklingsverksamheten styrdes om för att klara av att utveckla handläggningsstöd för den nya förmånen. Samtidigt har myndigheten rekryterat ett stort antal handläggare. Jag är väldigt stolt över att myndigheten, trots stora tidsmässiga utmaningar, lyckades betala ut det nya tillägget i enlighet med riksdagens beslut.

Under hösten 2021 kom den dåvarande regeringen överens med Vänsterpartiet om att införa ett *garantitillägg* i pensionssystemet. Det är i dagsläget inte klarlagt exakt vad denna överenskommelse kommer att innebära för myndighetens utvecklingsarbete under det kommande året, men det är sannolikt att den planerade it-systemförnyelsen ytterligare kommer att behöva skjutas på framtiden.

Under året har myndighetens omfattande it-utvecklingsverksamhet ställts om från ett projektbaserat arbetssätt till ett så kallat agilt arbetssätt – en omställning som tagit två och ett halvt år. För att stärka verksamhetsutvecklingen, öka tydlighet och verksamhetsnytta har myndigheten avvecklat utvecklingsavdelningen och decentraliserat ansvar och resurser till respektive avdelning. Betydande intrimning av det nya arbetssättet återstår.

Under de senaste åren har myndigheten brottats med långa handläggningstider när det gäller bostadstillägg till pensionärer. Den viktigaste delen i strategin för att komma tillrätta med problemet har varit utvecklingen av ett nytt handläggningsstöd. Stödet introducerades i slutet av 2020 och vi hade gott hopp om att handläggningstider och ärendebalanser skulle kunna pressas tillbaka under 2021. Tyvärr har effektiviseringsvinsterna under året blivit lägre än planerat. Vissa förbättringar har dock konstaterats under 2021. Inte minst har myndighetens nya strategi med att försöka avsluta ett ärende vid första kontakten i telefon resulterat i nöjdare kunder. Samtidigt har myndighetens anslag dragits ned kraftigt inför 2022, varför vi befarar kraftigt försämrade resultat kommande året.

Även 2021 har präglats av rättsprocesserna i kölvattnet av bedrägerierna på premiepensionens fondtorg som ägde rum för några år sedan. Tvärt emot domslutet i tingsrätten dömdes företrädare för fondbolaget Allra av Svea hovrätt till långa fängelsestraff och till att betala ett stort skadestånd till Pensionsmyndigheten. Efter överklagande av Allra-företrädarna beslutade Högsta Domstolen att inte meddela prövningstillstånd, vilket innebär att de fällande domarna inklusive utdömande av skadestånd står fast. Myndigheten fortsätter oförtrutet arbetet med att återvinna återstoden av de medel som undandragits pensionssparare och pensionärer.

Pensionsmyndigheten har under året lanserat ett hybridarbetssätt som innebär att medarbetarna även efter pandemins slut ges möjlighet att arbeta på distans i större utsträckning än innan pandemin med utgångspunkt i verksamhetens behov. Vi har noterat under pandemin att hemarbete gått att kombinera med en hög grad av effektivitet i verksamheten samtidigt som sjukfallen i myndigheten fallit.

Det här är några exempel på de förflyttningar som gjorts under 2021 och som kommer kräva mer arbete av oss framöver. Vi har onekligen spännande uppgifter framför oss.

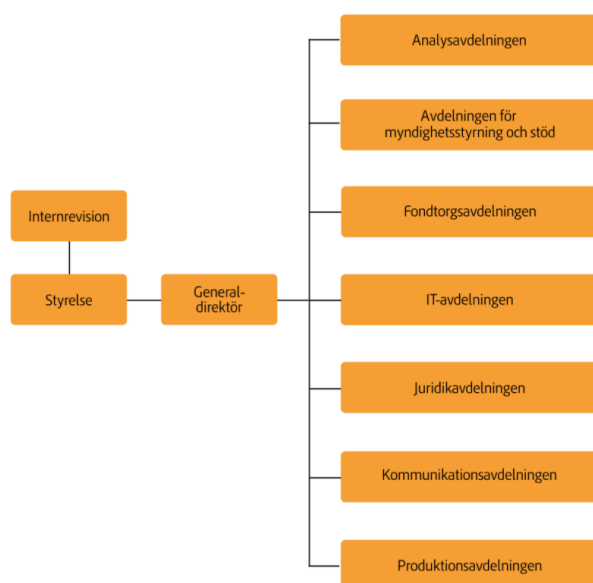
Daniel Barr
Generaldirektör

2 Om Pensionsmyndigheten

2.1 Uppdrag och organisation

Pensionsmyndigheten är förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet och har i uppdrag att administrera och betala ut pensioner och andra förmåner och ersättningar som myndigheten ansvarar för. Myndigheten ska informera om och ge pensionsspararna och pensionärerna en samlad bild av hela pensionen, samt informera om vilka faktorer och livsval som påverkar pensionens storlek. Dessutom ska myndigheten stärka pensionsspararnas och pensionärernas ställning som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet genom vägledning som är anpassad efter kvinnors och mäns behov och livssituation. I Pensionsmyndighetens premiepensionsadministration ingår förvaltning av fondtorget, fondhandel och fondinformation. Pensionsmyndigheten ska även bistå regeringen och andra intressenter med pålitliga fakta och analyser inom pensionsområdet inklusive om ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Diagram 1. Pensionsmyndighetens organisation 2021

Pensionsmyndigheten har verksamhet i Gävle, Halmstad, Karlstad, Luleå, Stockholm, Söderhamn, Visby och Växjö. Antalet anställda var vid årets slut 1 576.

Verksamheten är organiserad i sju avdelningar. Varje avdelning leds av en avdelningschef med ansvar att leda, styra och utveckla verksamheten inom det egna ansvarsområdet.

Analysavdelningen ansvarar för åtaganden som officiell statistikmyndighet för pensionsområdet. Avdelningen ansvarar även för dataförädlingsarbete, statistikproduktion, analyser av pensionssystemets effekter. Fondtorsavdelningen ansvarar för arbetet med premiepensionssystemets fondtorg. Avdelningen ansvarar också för förvaltning en av kapitalet för de preliminära pensionsrätterna och för den traditionella försäkringen. Kommunikationsavdelningen ansvarar för extern och intern kommunikation. Produktionsavdelningen administrerar och handlägger Pensionsmyndighetens förmåner och ansvarar för kundkontakter och kanaler. It-avdelningen ansvarar för Pensionsmyndighetens it-system och underliggande teknik samt verksamhetsarkitektur. Därutöver finns en juridikavdelning som ansvarar för juridiska frågor, rättslig styrning och rådgivning samt rättsligt utvecklingsarbete. Pensionsmyndigheten har även en internrevision som rapporterar till styrelsen.

Avdelningen för myndighetsstyrning och stöd bildades under våren och ersätter tidigare ledningsstab och administrativa avdelning. Avdelningen har det övergripande ansvaret för Pensionsmyndighetens planering och uppföljning av verksamhet och budget samt intern

styrning och kontroll. Ansvaret innefattar även säkerhet, dataskydd, kvalitet, riskhantering, inköp, kompetensförsörjning. Utvecklingsavdelningen avvecklades vid halvårsskiftet och avdelningens ansvar har fördelats och decentraliserats till övriga avdelningar.

2.2 Styrelse

Pensionsmyndighetens leds av en styrelse med fullt ansvar för verksamheten och generaldirektören är ansvarig inför styrelsen. Styrelsen har under året haft tio sammanträden.

Ledamöter

Ingrid Burman, ordförande

Anita Johansson, ledamot från 2021-01-01 och vice ordförande från 2021-02-19

Annika Creutzer, vice ordförande, till och med 2021-02-19

Daniel Barr, generaldirektör

Eva Vestin

Marcus Karlsson

Sven-Erik Bucht, från 2021-09-01

Tom Madell, från 2021-09-01

Golnaz Hashemzadeh Bonde, från 2021-09-01

Wendla Thorstensson, från 2021-09-01

Personalföreträdare

Linda Modin, SACO

Ann-Christine Jonsson, ST

Risk- och revisionsutskott

Annika Creutzer, ordförande, till och med 2021-02-19

Anita Johansson, ordförande, från 2021-02-19

Marcus Karlsson, ledamot

Daniel Barr, generaldirektör

3 Förklaringar till resultatredovisningen

I detta avsnitt förklaras resultatredovisningens struktur, definitioner för olika mått och begrepp, hur myndigheten beräknar och fördelar kostnader, samt hur kundnöjdhet och kvalitet följs upp i ärendehandläggningen.

3.1 Struktur

Resultatredovisningen lämnas enligt en indelning som myndigheten bestämmer och utgår från uppgift enligt Pensionsmyndighetens instruktion och återrapporteringskrav i regleringsbrevet eller annat regeringsbeslut.

Myndigheten redovisar verksamhetens resultat med indelning i fyra verksamhetsområden:

- Pensionsadministration
- Premiepensionsförvaltning (benämndes tidigare Fondadministration och fondförvaltning)
- Information och kommunikation
- Analys och statistik

Utöver verksamhetsområden redovisas resultat från andra områden av central betydelse för att ge en helhetsbild av myndighetens resultat. Dessa områden är bland annat extern samverkan och kompetensförsörjning. I resultatredovisningen ingår även ett avsnitt om inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling

Inom verksamhetsområdet pensionsadministration redovisas resultat från handläggningen av ärenden som avser pensioner och pensionsrelaterade förmåner. Ärendehandläggningen är underindeldad enligt tabell 1.

Tabell 1. Pensionsmyndighetens förmåner eller motsvarande och underindelning av dessa i handläggningen

Förmåner eller motsvarande	Underindelning i ärendehandläggningen
Allmän pension ¹	Allmän pension nationell
	Allmän pension internationell
	Allmän pension utland
Efterlevandepension	Efterlevandepension nationell
	Efterlevandepension internationell
	Efterlevandepension utland
	Efterlevandestöd
Bostadstillägg	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
Äldreförsörjningsstöd	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
Alla förmåner	Återkrav
	Kontrollutredningar
	Omprövning
Frivillig pensionsförsäkring	-

¹Allmän pension består av förmånerna inkomstpension, tilläggs-pension, garantipension och premiepension.

3.2 Prestationer

För respektive verksamhetsområde redovisas prestationer, det vill säga tjänster och produkter som lämnar myndigheten, enligt tabell 2.

Tabell 2. Pensionsmyndighetens prestationer per verksamhetsområde

Verksamhetsområde	Prestation
Pensionsadministration	Avslutade ärenden avseende allmän pension nationell
	Avslutade ärenden avseende allmän pension internationell
	Avslutade ärenden avseende allmän pension utland
	Avslutade ärenden avseende bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
	Avslutade ärenden avseende efterlevandepension
	Avslutade ärenden avseende frivillig pension
	Avslutade ärenden avseende återkrav
	Expedierade ärenden avseende omprövningar
Premiepensionsförvaltning	Anslutning och avveckling av fonder och fondbolag
	Korrekt och uppdaterad fondinformation
	Genomförda fondbyten
Statistik och analys	Antal publicerade rapporter
	Besvarade statistikbeställningar
Information och kommunikation ¹	Pensionssparare och pensionärer som tagit del av information inom respektive kanal

¹För verksamhetsområdet information och kommunikation görs inte någon samlad redovisning av prestationer då prestationerna har så stor spännvidd. Dessa prestationer är av olika karaktär och det är avsevärda skillnader i hur resurskrävande de är.

3.3 Jämförelser mellan åren

Utfallet för 2021 jämförs, där det är möjligt, med åren 2020 och 2019. Om det är relevant för analys av trender görs även jämförelser över längre tid. Om någon förutsättning förändrats som innebär att det är missvisande att jämföra utfallen mellan åren kommenteras och förklaras det i texten eller i en not direkt under tabellen.

3.4 Kostnader

I myndighetens kostnadsfördelningsmodell fördelas, i ett första steg totala kostnader ut till respektive verksamhetsområde, både direkta och indirekta kostnader. De indirekta kostnaderna fördelas ut schablonmässigt, med bland annat tidredovisning som fördelningsnyckel. I ett andra steg fördelas kostnaderna inom verksamhetsområdet pensionsadministration till kostnader per förmån eller motsvarande, bland annat för att kunna redovisa styckkostnader.

3.5 Indikatorer i ärendehandläggningen

Indikatorer i ärendehandläggningen är inkomna, pågående och avslutade ärenden, styckkostnad, handläggningstid, andel beslut i tid, samt kvalitetsutlåtande.

Måttet *andel beslut i tid* redovisas för allmän pension och bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Måttet visar hur stor andel av kunderna som fått sitt beslut i tid. Måttet beräknas från den månad som kunden önskar få sin första utbetalning (*från och med tid*) givet att ansökan kommit in i tid för detta. Om ansökan inte kommit in i tid justeras *från och med tiden* utifrån när ärendet kommit in. Måttet *andel beslut i tid* redovisas inte längre för efterlevandepension, återkrav och omprövning eftersom indikatorn handläggningstid ger en mer korrekt bild utifrån kundens perspektiv.

Handläggningstiden beräknas enbart för ansökningsärenden. Där inte annat anges mäts handläggningstiden som det antal dagar som löper från det att handlingen som startade ärendet inkommit (eller, för de ärenden där ingen sådan handling finns, från tidpunkten när ärendet skapades i handläggningssystemet) fram till den tidpunkt då ärendet avslutas i handläggningssystemet.

Kostnadsproduktiviteten redovisas i form av styckkostnader för prestationer i verksamhetsområdena pensionsadministration samt premiepensionsförvaltning. Styckkostnaden avser att ge en bild av kostnaden för avslutade ärenden för respektive förmån. Analysen av styckkostnadsutvecklingen inom ärendehandläggning görs för

respektive förmån. Då förmånerna skiljer sig åt i karaktär och svårighetsgrad görs inga jämförande analyser om skillnader i styckkostnader mellan förmånerna.

För verksamhetsområdena information och kommunikation, samt analys och statistik har prestationer inte definierats på motsvarande sätt. Kostnadsproduktivitet redovisas därför inte för dessa två verksamhetsområden.

Någon beräkning av total produktivitet för myndigheten görs inte då ett sådant mått skulle bli alltför svårtolkat för att skapa mervärde.

3.6 Kvalitetsmodell

Den kvalitetsmodell som Pensionsmyndigheten har arbetat utifrån år 2021 bygger på tre delar; riktade kvalitetsuppföljningar, uppföljning i linjen och datadrivet analys- och förbättringsarbete. Riktade kvalitetsuppföljningar mäter rättslig kvalitet och är underlag för juridikavdelningens uttalande om den rättsliga kvaliteten. Uppföljning i linjen ska vara underlag för verksamhetsutveckling och förbättringsarbete på kvalitetsområdet. Med datadrivet analys- och förbättringsarbete avses att mäta och analysera indikatorer på kvalitet utifrån data som finns tillgänglig i myndighetens system för handläggning och verksamhetsuppföljning.

Pensionsmyndigheten har under 2021 sett över gällande kvalitetsmodell, ett arbete som resulterat i att generaldirektören den 7 februari 2022 beslutat om en ny kvalitetsriktlinje. Den nya riktlinjen beskriver hur arbetet med kvalitet ska bedrivas i hela myndighetens verksamhet, utifrån en modell med tre ansvarslinjer för intern styrning och kontroll.

3.6.1 Efterlevnad av kvalitetsmodellen

Riktade kvalitetsuppföljningar har genomförts enligt plan och ligger till grund för de kvalitetsbedömningar som redovisas i avsnitt 4.3.1 Kvalitetsbedömningar. Det kvalitetsarbete som har genomförts i linjen har mindre inslag av uppföljning och tydligare inslag av utvecklingsarbete och förbättring jämfört med tidigare år. Detta bedöms emellertid vara väl i linje med huvudsyftet med kvalitetsuppföljning i linjen, att bidra till utveckling och förbättring av kvaliteten på individ-, grupp och myndighetsnivå. Datadrivet analys- och förbättringsarbete används inte som en egen komponent i kvalitetsarbetet. Detta sedan pilotarbetet som genomfördes år 2019 visat att det är svårt att identifiera indikatorer som på ett tillförlitligt sätt ger underlag för att bedöma kvaliteten.

3.7 Kvalitetsuttalande

Bedömningen av den rättsliga kvaliteten i handläggningen görs i ett kvalitetsuttalande som beslutas av myndighetens chefsjurist. Underlaget till uttalandet består i princip uteslutande av resultat från årets riktade kvalitetsuppföljningar. Underlaget analyseras och bedöms enligt en fyrgradig skala, motsvarande den skala som används för övrig resultatbedömning och i intygandet för intern styrning och kontroll. I de fall det inte har gjorts någon riktad kvalitetsuppföljning under året ska bedömningen i första hand utgå från resultatet vid närmast föregående riktade kvalitetsuppföljning om inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

De förmåner och verksamheter som bedöms i kvalitetsuttalandet är allmän pension, efterlevandepension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, återkrav, kundmöte och omprövning på begäran av den enskilde. Återkrav bedöms uppdelat per förmån och ingår därför inte i bedömningen för respektive förmån.

Tabell 3. Riktade kvalitetsuppföljningar 2021¹

Uppföljning
Allmän pension, ändringsärenden gällande personer bosatta i Sverige
Efterlevandepension, ändringsärenden gällande personer bosatta i Sverige
Bostadstillägg, ansökningsärenden avseende bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
Omprövning på begäran av den enskilde
Samtliga förmåner, ändring av beslut ex officio

¹Avser kvalitetsuppföljningsåret oktober 2020 till och med december 2021.

3.8 Resultat

Pensionsmyndigheten redovisar verksamhetens resultat enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Redovisningen utgår ifrån de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt de mål och återrapporteringskrav som regeringen har angett i regleringsbrev eller annat beslut. Redovisningen innehåller, i enlighet med förordningens krav, analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling.

3.8.1 Pensionsmyndighetens definition av resultat

Resultat är utfallet av genomförd verksamhet med utgångspunkt i de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt de mål, krav och uppdrag som regeringen har angett i regleringsbrev eller annat beslut. Ett gott resultat innefattar effektiv verksamhet enligt myndighetsförordningens krav och speglar ett uppnått värde för såväl pensions sparare, pensionsplanerare och pensionärer som på samhällsnivå.

3.8.2 Resultatbedömning

Som underlag och stöd för att redovisa, analysera och bedöma resultatet används resultatindikatorer i form av information om myndighetens prestationer, produktionsmått och effektorienterad information. Resultatbedömningen görs utifrån en sammanvägning av nivå och utveckling hos valda resultatindikatorer.

Resultatet inom respektive förmån eller motsvarande är en samlad bedömning av följande indikatorer: andel beslut i tid, handläggningstider, prestationernas volym, totalkostnad, styckkostnader och kvalitetsutlåtande. När det är möjligt beaktas även resultatet utifrån effektorienterad information (uppnådda effekter, tillgänglighet, kundupplevd kvalitet med mera).

Resultatbedömningen görs utifrån en fyrgradig skala. Bedömningsnivåerna är gott, godtagbart, otillräckligt och bristfälligt.

Gott

Resultatbedömningen gott (grönt) används om resultatet uppfyller regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna målsättningar. Områden som får denna bedömning har ett tillfredsställande resultat och det finns inga behov av förbättringar till kommande år.

Godtagbart

Resultatbedömningen godtagbart (gult) används om resultatet inte fullt ut uppfyller regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna målsättningar. Områden som får denna bedömning har ett acceptabelt resultat, men det finns visst behov av förbättringar.

Otillräckligt

Resultatbedömningen otillräckligt (orange) används om resultatet inte uppfyller regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna målsättningar. Områden som får denna bedömning har ett icke tillfredsställande resultat och det finns behov av förbättringar till kommande år.

Bristfälligt

Resultatbedömningen bristfälligt (rött) används om resultatet avviker väsentligt från regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna målsättningar. Områden som får denna bedömning har allvarliga brister och förbättringar är nödvändiga.

3.9 Kundundersökningar

Tabell 4. Pensionsmyndighetens kundundersökningar 2021

Kundundersökning	Metod	Antal intervjuer	Svarsfrekvens	Hänvisning resultat
Webbplatsen	Enkät på webbplatsen	11 1772 671	Ej beräknat ¹	7.2.3.1
Orange kuvert, pensionssparare	Webbintervjuer	1 059	Ej beräknat ²	7.2.2.1
Orange kuvert, pensionärer	Telefonintervjuer	500	15%	7.2.2.1
Kundservice telefoni	Telefonintervjuer	500	41%	7.3.1
Allmän pension	Telefonintervjuer	423	18%	5.3.1
Efterlevandepension	Telefonintervjuer	113	9%	5.5
Bostadstillägg	Telefonintervjuer	282	13%	5.4.1

¹Mätningen är en popup-enkät som aktiveras för var femte besökare på pensionsmyndigheten.se. Det är inte möjligt att på traditionellt vis beräkna svarsfrekvens för undersökningen.

²Mätningen är genomförd via webbpanel där det inte är möjligt att på traditionellt vis beräkna svarsfrekvens för undersökningen.

Undersökningarna har genomförts enligt samma metod och med samma undersökningsföretag 2021 som år 2020. Undersökningsföretaget är Demoskop, med undantag för kundundersökningen om webbplatsen som Pensionsmyndigheten genomför i egen regi.

Ett ytterligare undantag är undersökningen om *Orange kuvert* bland pensionärer, där intervjuerna 2020 genomfördes av leverantören Kantar Sifo. Båda åren är intervjuerna genomförda via telefon och ett slumpmässigt urval av telefonnummer.

Intervjuerna med pensionssparare avseende *Orange kuvert* är gjorda via webbintervjuer med ett slumpmässigt urval. Kundundersökningen avseende telefonin/kundservice är genomförd via telefon bland dem som ringt in till Pensionsmyndigheten under de två första veckorna i juni och som tackat ja till att delta i en uppföljande telefonundersökning.

Kundundersökningarna avseende förmånerna är genomförda via telefonintervjuer med personer som under mitten av februari till mitten av maj fått ett beslut i ett ärende rörande allmän pension, efterlevandepension eller bostadstillägg enligt Pensionsmyndighetens egna register.

Kundnöjdheten uttrycks sammantaget med ett nöjdhetsindex (NKI) som mäts på en skala 0–100.

Det finns kunder som på eget initiativ lämnar synpunkter på verksamheten. I den statistiken åtskiljs beröm, klagomål eller förslag. Alla synpunkter registreras och då det är möjligt ges återkoppling till synpunktslämnaren.

För att mäta effekter av arbetet med att skapa förtroende för Pensionsmyndigheten genomförs en imageundersökning bland allmänheten i slutet av varje år. Demoskop har under oktober–november 2021 genomfört 1 021 webbintervjuer med slumpmässigt utvalda pensionssparare (20–65 år) och 610 webbintervjuer med slumpmässigt utvalda pensionärer (62 år och äldre). Deltagarfrekvens för mätningarna var 28 procent bland pensionssparare och 57 procent bland pensionärer.

För att följa måluppfyllelsen när det gäller effektmålen genomförs även den årliga undersökningen *Kunskap och attityd* (som tidigare benämndes *Självförtroende och förutsebarhet*) där kunskaper, attityder och beteenden kring den egna pensionen undersöks bland pensionssparare i åldern 18–65 år. År 2021 genomförde Demoskop under oktober 1 001 webbintervjuer med ett riksrepresentativt slumpmässigt urval av pensionssparare. Deltagarfrekvensen uppgick till 34 procent. År 2021 genomförde Demoskop även 600

webbintervjuer med pensionärer 62 år och äldre. Deltagarfrekvensen uppgick till 61 procent.

Bortfallet i kundundersökningarna är mellan 60 och 90 procent beroende på metod och intervjulängd. Bortfallet består av dem som inte kunnat nås trots minst 12 kontaktförsök eller inte vill eller har tid att delta. Storleken på bortfallet är enligt anlitat undersökningsföretag normalt i denna typ av undersökningar.

3.10 Uppdelning av individbaserad statistik efter kön

Pensionsmyndigheten har könsuppdelat all statistik som är direkt individbaserad och tekniskt möjlig att ta fram uppdelad på kvinnor och män.

Däremot har inte indikatorer som är indirekt individbaserade könsuppdelats såsom kostnader, styckkostnader och kvalitetsutlåtande.

Pensionssystemets resultat- och balansräkning har upprättats i enlighet med 55 kap. 4§ socialförsäkringsbalken (2010:110) och förordning (2002:135) om årlig redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling, se avsnitt 12 *Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling*. Pensionsmyndigheten har bedömt att denna resultat- och balansräkning inte faller under de bestämmelser om könsuppdelad statistik som gäller för individbaserad statistik. Vissa uppgifter i resultat- och balansräkningen, till exempel utbetalningar, finns könsuppdelad i redovisningen, se avsnitt 5.2. För vissa andra uppgifter, såsom pensionseskuld, förvärvsinkomster och pensionsrätter, finns könsuppdelad information i *Orange rapport* som publiceras efter att myndighetens årsredovisning har fastställts. Senast publicerade uppgifter finns i *Orange rapport 2020*.

3.11 Återrapportering enligt regleringsbrev och instruktion

Tabell 5. Mål och återrapporteringar enligt regleringsbrev 2021

Mål och återrapporteringar	Hänvisning till återrapportering
Mål om bostadstillägg Den genomsnittliga handläggningstiden för nyansökningar om bostadstillägg ska vara högst 40 dagar vid utgången av 2021.	5.4 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
Mål om kundservice Andelen samtal som besvaras inom tio minuter ska öka till minst 75 %.	7.3 Kundservice
Mål för att minska felaktiga utbetalningar Pensionsmyndigheten ska bidra till det övergripande målet om minskade felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Andelen felaktiga utbetalningar från de bidragssystem/ersättningssystem som Pensionsmyndigheten hanterar ska därför minska. Återrapportering Pensionsmyndigheten ska redovisa måluppfyllelsen och genomförda insatser för att uppnå målet. Redovisningen ska, när så är möjligt, delas upp på misstänkta bidragsbrott och övriga fel. Redovisningen ska omfatta följande: Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal återkrav och antal polisanmälningar och en analys av hur dessa har utvecklats. Upptäckta felaktiga utbetalningar i förhållande till de totala utbetalningarna och till den senaste uppskattningen av den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar. Betydande risker för felaktiga utbetalningar, utvecklingen av dessa risker och en bedömning av vilka ersättningssystem som är särskilt riskfyllda. Upptäckta felaktiga utbetalningar i de särskilt riskfyllda ersättningssystemen i förhållande till systemens totala utgifter och i förhållande till den senaste uppskattningen av felaktiga utbetalningar från systemen.	5.7 Säkerställa felaktiga utbetalningar och motverka bidragsbrott

Mål och återrapporteringar	Hänvisning till återrapportering
Vidtagna åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar och en bedömning av åtgärdernas effekter.	
Samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket Pensionsmyndigheten ska redovisa hur konsumenternas ställning på finansmarknaden stärkts till följd av samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket avseende bl.a. identifiering av problem, tillämpning av regler och utformning av information. Av redovisningen ska framgå hur ett jämställdhetsperspektiv integrerats.	9.1.2 Samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket
Motverka bidragsbrott Pensionsmyndigheten ska redovisa hur de har vidareutvecklat samarbetet med relevanta myndigheter i syfte att motverka brott och minska medvetna fel inom förmånerna.	5.7.6 Misstanke om brott
Återkrav och fordringshantering Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att stärka verksamheten för återkrav och fordringshantering, vilka resultat åtgärderna har fått samt vilka utmaningar myndigheten ser med verksamheten. Därtill ska myndigheten redovisa hur samverkan med Försäkringskassan har utvecklats avseende fordringshantering.	5.8 Återkrav
Mörkertalet inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd Pensionsmyndigheten ska bedöma utvecklingen av mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd och redogöra för de åtgärder myndigheten vidtar för att minska mörkertalet.	5.4.2 Mörkertalet inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
Arbetet med nationella minoriteter Pensionsmyndigheten ska redovisa vidtagna insatser för att implementera lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk inom sitt verksamhetsområde. Redovisningen ska utgå från det minoritetspolitiska målet och dess tre delområden.	9.5 Arbetet med nationella minoriteter
Verksamhets- och it-utveckling Pensionsmyndigheten ska redovisa de viktigaste verksamhets- och it-utvecklingsinsatserna som har genomförts under föregående år och som planeras innevarande och kommande tre år. Myndigheten ska redovisa förväntad och realiserad nytta i förhållande till investeringsbudget, påverkan på myndighetens sätt att utföra sina uppgifter och när effekter förväntas uppstå. Pensionsmyndigheten ska även redovisa de effekter som har uppkommit under året som härrör från verksamhets- och it-utveckling som genomförts under året eller tidigare.	9.8 Verksamhets- och it-utveckling
Sjukfrånvaron vid myndigheten Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i syfte att minska sjukfrånvaron i myndigheten. Av redovisningen ska framgå vilken effekt de vidtagna åtgärderna har haft för kvinnor och män.	10.6 Hälsa och sjukfrånvaro
Statlig närvaro i landet Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i syfte att bidra till att stärka den statliga närvaron i landet.	9.7 Statlig närvaro i landet

Tabell 6. Uppgifter i Pensionsmyndighetens instruktion som återrapporteras i årsredovisningen

Avsnitt i instruktionen	Uppgifter	Redovisas i avsnitt
1§	Förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet inom socialförsäkringen och för andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av myndigheten.	5 Pensionsadministration
2§ punkt 1	Ge allmänheten information om pensioner och andra förmåner och se till att denna ges utifrån den enskildes behov.	7 Information och kommunikation 7.3 Kundservice

Avsnitt i instruktionen	Uppgifter	Redovisas i avsnitt
2§ punkt 2	Informera och ge pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek, hur stor pensionen kan antas bli och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen.	7 Information och kommunikation
2§ punkt 3	Stärka pensionssparares och pensionärens ställning som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet genom att ge vägledning som är anpassad till kvinnors och mäns behov och livssituation.	7 Information och kommunikation
2§ punkt 4	Följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.	8 Analys och statistik
2§ punkt 5	Säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott.	5.7 Säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott
2§ punkt 6	Verka för lagenlighet och enlighet vid rättstillämpningen för bestämmande av pensionsgrundande inkomst.	Ingen resultatredovisning mot detta avsnitt i instruktionen.
2§ punkt 7	Medverka i EU-arbetet och annat internationellt samarbete samt vid behov representera Sverige inom sitt verksamhetsområde.	9.1.7 Internationellt samarbete
2§ punkt 8	Integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.	5 Pensionsadministration 7 Information och kommunikation 10 Kompetensförsörjning 9.4 Jämställdhetsintegrering
3§	Myndigheten ska säkerställa att dess kostnader för olika försäkringsområden finansieras genom rätt finansieringskälla.	4.2 Verksamhetens kostnader och finansiering 11. Avgiftsbelagd verksamhet
5§	Myndigheten får utföra uppdrag relaterade till administrativa tjänster för Min Pension i Sverige AB och datorbearbetning inom ramen för myndighetens statistikuppdrag.	9.1.3 Samverkan med minPension och Fullmaktskollen
6§	Myndigheten ska samverka med berörda myndigheter, kommuner och andra berörda parter för att bedriva en effektiv och rättssäker verksamhet.	9.1 Extern samverkan
6a§	Pensionsmyndigheten ska ingå serviceavtal med Statens servicecenter om att Statens servicecenter ska utföra uppgifter enligt lagen (2019:212) om viss gemensam offentlig service för Pensionsmyndighetens räkning.	9.1.1 Tjänster levererade av Försäkringskassan och Statens servicecenter

4 Verksamhetsöversikt

I detta avsnitt redovisas en samlad bedömning och överblick av årets resultat, kostnader och finansiering.

4.1 Sammanfattande resultatbedömning

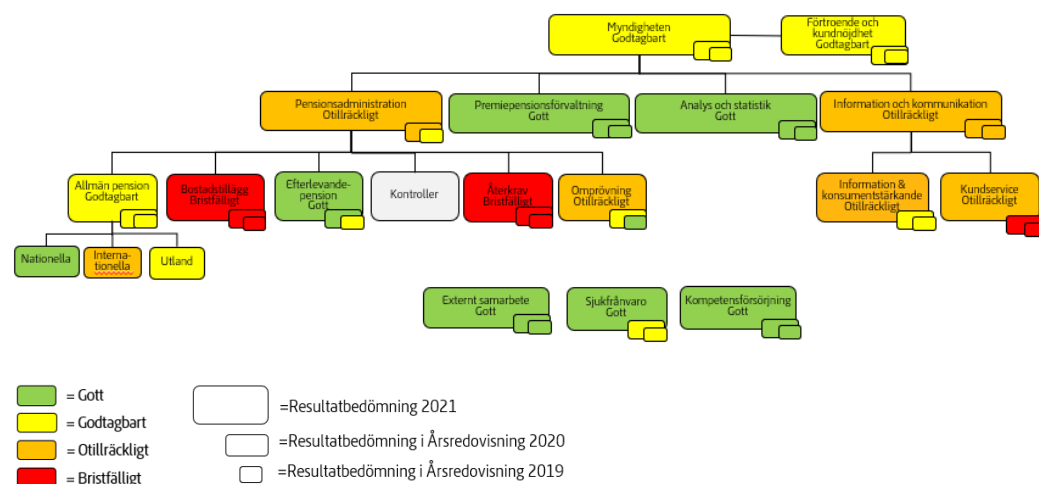
Pensionsmyndigheten bedömer att det sammantagna resultatet för myndigheten är fortsatt godtagbart.

Myndighetens kostnader 2021 var 1 713 miljoner kronor, vilket är en ökning med närmare 58 miljoner kronor jämfört med 2020. Ökningen beror till största delen på utökade resurser till handläggning av bostadstillägg nya förmånen inkomstpensionstillägg, samt för arbete med att minska felaktiga utbetalningar. Utbetalningar av pensioner och pensionsrelaterade förmåner fortsätter att öka och uppgick 2021 till cirka 388 miljarder kronor.

Tabell 7. Sammanfattande resultatbedömning myndighet 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

Diagram 2. Översikt resultatbedömningar 2021

¹I översikten har myndigheten valt att 2021 dela upp förmånen allmän pension i delområden för att förtydliga resultatbedömningen. Ett nytt område, kontroller, har lagts till i översiktsskildern men myndigheten har valt att inte göra en sammantagen resultatbedömning då området är under uppbyggnad, men avser göra det från och med 2022. Resultat och analyser för området kontroller framgår i avsnitt 5.7. Resultatbedömning av området utbetalningar har integrerats i övriga områden under Pensionsadministration och redovisas inte som en separat bedömning i översikten. Myndigheten har valt att inte redovisa resultatbedömningarna för de mindre områdena överklaganden och frivillig pensionsförsäkring i detta diagram.

Resultatanalyser redovisas under respektive område i avsnitten 4–10.

4.1.1 Pensionsadministration

Sammantaget är resultatet för området pensionsadministration otillräckligt. Under året har den nya förmånen inkomstpensionstillägg införts med gott resultat men medfört konsekvenser i form av längre handläggningstider och högre ärendebalanser inom delar av förmånen allmän pension. Men resultatet bedöms totalt sett som godtagbart inom allmän pension då majoriteten av utbetalningarna genomförts i tid. Resultatet för förmånerna bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd bedöms som bristfälligt vilket är samma bedömning som 2020. Flera åtgärder har vidtagits för att korta handläggningstiderna och minska ärendebalanserna inom bostadstillägg. Bland annat har ett nytt arbetssätt införts som syftar till att så snabbt och fullständigt som möjligt hantera pensionärernas behov i första kontakten oavsett hur de väljer att kontakta Pensionsmyndigheten. Resultatet inom

efterlevandepension bedöms som gott liksom tidigare år. Arbetet med återkrav har även i år prioriterats ned till förmån för handläggning av bostadstillägg. Detta har lett till ökade ärendebalanser och resultatet bedöms som bristfälligt. Även ärendebalansen avseende omprövningar har ökat under året vilket medfört längre handläggningstider. Det beror till största delen på högt inflöde av omprövningar av inkomstpensionstillägget och resultatet bedöms därför som otillräckligt vilket är en försämring jämfört med 2020.

4.1.2 Premiepensionsförvaltning

Pensionsmyndighetens premiepensionsförvaltning har haft ett gott resultat under året. Ett reviderat fondavtal trädde i kraft den 1 april 2021. Pensionsmyndigheten har under året genomfört initial granskning av nya fonder och fondförvaltare som ansökt om fondavtal. Samtliga nya fondansökningar har omhändertagits och de fondbolag som inte når upp till de nya kraven, har avregistrerats eller fått avslag att finnas på premiepensionens fondtorg. Arbetet har under året i huvudsak varit inriktat på löpande granskning av de fondförvaltare och fonder som har fondavtal.

4.1.3 Informationsuppdraget och konsumentstärkande uppdraget

Pensionsmyndigheten ser en positiv utveckling jämfört med förra året både avseende andelen pensionssparare som uppger att de vet hur de kan ta reda på hur stor deras pension blir och andelen som känner till pensioneringstidpunktens betydelse för pensionen. Dock anser myndigheten fortfarande att resultaten ligger på relativt låga nivåer och gör därför bedömningen att resultatet är otillräckligt. Resultatet visar att pensionsspararna fortsatt upplever att de inte har tillräcklig information eller kunskap för att kunna fatta medvetna beslut kring sin pension. Det tyder på att prognosen i sig inte ger tillräckliga förutsättningar för att ge pensionssparare god kännedom om pensionen i den utsträckning som man skulle önska. Många behöver mer hjälp att tolka prognosen och vad de kan göra för att förbättra sin framtida pension.

4.1.4 Kundservice

Resultatet för kundservice har förbättrats men bedöms vara otillräckligt sett över hela året. Myndigheten ser fortsatt en svag ökning av andelen samtal som besvaras inom tio minuter, men har inte nått upp till regleringsbrevets mål på 75 procent. Fler samtal har besvarats och den genomsnittliga väntetiden har minskat med ungefär en minut jämfört med föregående år. Efterfrågan uppvisar starka säsongsmönster där väsentligt fler ringer under årets första månader. Myndigheten har därför återkommande haft svårt att uppnå målet under dessa månader, medan det varit enklare under andra halvåret. Ett nytt arbetssätt har införts där fler medarbetare med riktad kompetens svarar på pensionssparares och pensionärsers frågor i första kontakten. Det nya arbetssättet syftar till att minska behovet av att återkomma med ytterligare frågor och på så sätt minska totala antalet inkommande samtal. Av inkommande samtal är cirka 65 procent unika personer, resterande är personer som ringer om. Antalet omringningar har minskat under andra halvåret vilket sannolikt är en effekt av minskad efterfrågan men också av det förändrade arbetssättet.

4.1.5 Analys och statistik

Pensionsmyndighetens analys- och statistikverksamhet visar ett gott resultat även för 2021. Verksamheten har fortsatt bidragit till det konsumentstärkande uppdraget genom att ta fram analyser och rapporter som bedöms vara till nytta för pensionärer och pensionssparare. Av 29 rapporter och regeringsuppdrag har åtta rapporter information som är särskilt intressant för pensionärer och pensionssparare. Statistikproduktionen har upprätthållits utan nämnvärda avbrott. Det minskade antalet statistikbeställningar kan tolkas som att den officiella statistiken allt bättre tillgodoser statistikanvändarnas behov.

4.1.6 Kompetensförsörjning

Området kompetensförsörjning inklusive sjukfrånvaron visar 2021 på ett gott resultat. Antal anställda har ökat inom framför allt it-verksamheten och förmånshanteringen. Sjukfrånvaron har minskat väsentligt vilket bland annat antas vara en effekt av ökat distansarbete med anledning av pandemin. Fortsatta insatser för att främja en god arbetsmiljö har genomförts. Myndigheten har beslutat att det för myndighetens medarbetare, vars verksamhet och arbetsuppgifter tillåter, är möjligt att kombinera arbete på kontoret med arbete på distans. Nöjdmedarbetarindex och ledarindex ligger på en fortsatt

hög nivå. Arbetet med att ytterligare stärka Pensionsmyndighetens arbetsgivarvarumärke har fortsatt.

4.1.7 Inkomstpensionssystemets finansiella ställning

Inkomstpensionssystemets finansiella ställning mäts främst genom balanstalet. Balaastalet för 2023 är preliminärt 1,1202 vilket innebär att tillgångarna (11 192 miljarder kronor) är tolv procent större än skulderna (9 991 miljarder kronor), ett överskott på 1 201 miljarder kronor. Balaastalet baseras på 2021 års förhållande mellan tillgångar och skulder, pensionskulden och fondtillgångarna är värderade per 31 december och avgiftstillgången baseras på inbetalda pensionsavgifter under redovisningsåret.

4.1.8 Premiepensionens finansiella ställning

Totalt förvaltad kapital inom fondförsäkring och den traditionella försäkringen var på balansdagen 2 124,3 (1 632,0) miljarder kronor. Den kraftiga ökningen av tillgångar beror i huvudsak på aktiefondernas positiva värdeutveckling under året. Avkastningen för den traditionella försäkringens totala tillgångsportfölj uppgick under 2020 till 7,37 (4,71) procent. Den tillfälliga förvaltningens förvaltrade kapital uppgick vid balansdagen till 65,5 (64,0) miljarder kronor.

4.1.9 Särskilda händelser premiepensionens fondtorg

Den 22 juli i år meddelade Svea hovrätt en fällande dom mot de fyra åtalade i det så kallade Allra-målet, i vilket Pensionsmyndigheten biträtt åtalet. De fyra Allra-företrädarna, som tidigare frikännts av tingsrätten, dömdes av en enig hovrätt för bland annat trolöshet mot huvudman och mutbrott till mellan fyra och sex års fängelse. Hovrätten beslutade även i enlighet med Pensionsmyndighetens yrkande, att företrädarna ska betala skadestånd till Pensionsmyndigheten med cirka 168 miljoner kronor och ränta från 2012. Samtliga motparter överklagade domen till Högsta domstolen, som den 28 december beslutade att inte meddela förvalningstillstånd. Domen från hovrätten vann därmed laga kraft.

Pensionsmyndigheten kunde även under året fördela 66,8 miljoner kronor till drygt 95 000 berörda pensionssparare i Solidars, Lemaniks (Solidar SICAVs) och Lanterns (Independents) fonder som ersättning för alltför höga avgiftsuttag ur fonderna. Pensionsmyndigheten erhöi medlen i samband med överenskommelser som träffades med berörda aktörer under senare delen av 2020.

I juni 2018 stämde Pensionsmyndigheten Allra Asset Management Company SA (AAM) vid Stockholms tingsrätt. Myndigheten har yrkat skadestånd för händelser under 2015 med cirka 195 miljoner kronor samt dröjsmålsränta. Under 2021 har viss skriftväxling till domstolen förekommit och AAM har under senare delen av året inkommit med en preliminär bevisuppgift. Målet har ännu inte satts ut till huvudförhandling.

Pensionsmyndigheten lämnade i juli i år in en stämningansökan mot UBS Third Party SA (UBS) till Stockholms tingsrätt med ett krav om drygt 42 miljoner USD samt dröjsmålsränta. UBS hade tidigare ett samarbetsavtal med Pensionsmyndigheten när bolaget outsourcade förvaltningen av fonderna till Prognosia (senare Allra), vilket orsakade skada för pensionsspararna.

I Falconmålet har de tilltalade fällts till ansvar av tingsrätten. Domen har överklagats till hovrätten och ett avgörande väntas under 2022.

4.1.10 Ställningstagande intern styrning och kontroll

Myndigheten har en etablerad och fungerande process för intern styrning och kontroll och styrelsens bedömning är att den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

4.2 Verksamhetens kostnader och finansiering

4.2.1 Verksamhetens kostnader per verksamhetsområde

Tabell 8. Verksamheten kostnader fördelade per verksamhetsområde 2019–2021

	Kostnad 2019 mnkr	Andel 2019 %	Kostnad 2020 mnkr	Andel 2020 %	Kostnad 2021 mnkr	Andel 2021 %
Pensionsadministration	926	61	1 115	67	1 281	75
Premiepensionsförvaltning	197	13	184	11	124	7
Information och kommunikation	356	23	310	19	260	15
Analys och statistik	44	3	47	3	48	3
Summa	1 523	100	1 656	100	1 713	100

Kostnaderna för pensionsadministration har ökat till följd av den nya pensionsförmånen inkomstpensionstillägg inom förmånen allmän pension samt att delar av kostnaderna för kundservice har överförts från information och kommunikation till pensionsadministration.

Administrationskostnaderna som belastar premiepensionen har minskat markant under 2021. Minskningen beror av flera anledningar. Dels har införandet av det nya anslagsfinansierade inkomstpensionstillägget inneburit att verksamhet styrts om mot det området. Dels har en del kostnader som tidigare klumpats ihop nu specificerats mellan förmånerna bättre. Dessutom har myndigheten under 2021 återvunnit tidigare tagna rättegångskostnader på cirka 28 miljoner kronor.

Kostnadsminskningen inom information och kommunikation beror främst på en minskning av informationskampanjer samt att kostnaderna för kundservice till stor del redovisas under området pensionsadministration.

Pensionsmyndighetens totala it-kostnader uppgår till 645 miljoner kronor, vilket är en ökning med drygt 32 miljoner kronor sedan 2020. Ökningen förklaras i huvudsak av utvecklingsverksamheten för att införa nya förmånen inkomstpensionstillägg.

4.2.2 Verksamhetens kostnader och finansiering per verksamhetsområde

Kostnaderna avser de totala administrationskostnaderna och är fördelade på finansiering via anslag, avgiftsuttag samt övriga avgifter.

Tabell 9. Verksamhetens kostnader och intäkter per verksamhetsområde 2019–2021 i miljoner kronor

2021	Kostnader	Finansiering anslag	Finansiering AP-fonderna	Finansiering premie- pensions- fonderna	Finansiering övriga avgifter	Finansiering totalt
Pensionsadministration	1 281	656	393	216	17	1 281
Premiepensions- förvaltning	124	0	0	108	15	124
Information och kommunikation	260	100	93	65	2	260
Analys och statistik	48	22	13	13	0	48
Summa	1 713	778	499	403	33	1 713
2020	Kostnader	Finansiering anslag	Finansiering AP-fonderna	Finansiering premie- pensions- fonderna	Finansiering övriga avgifter	Finansiering totalt
Pensionsadministration	1 115	568	338	196	12	1 115
Premiepensions- förvaltning	184	0	0	169	15	184
Information och kommunikation	310	117	108	83	2	310
Analys och statistik	47	21	12	14	0	47
Summa	1 656	706	459	462	29	1 656

2019	Kostnader	Finansiering anslag	Finansiering via AP- fonderna	Finansiering via premie- pensions- fonderna	Finansiering övriga avgifter	Finansiering totalt
Pensionsadministration	926	428	283	193	23	926
Premiepensions- förvaltning	197	0	0	189	8	197
Information och kommunikation	356	123	118	114	2	356
Analys och statistik	44	16	11	17	0	44
Summa	1 523	566	411	513	33	1 523

4.3 Kvalitet i handläggningen

Med kvalitet i handläggningen avses bedömd rättslig kvalitet för handläggningen av förmånsärenden och kundmöte på Pensionsmyndigheten. Kvalitetsbedömningarna grundas i princip uteslutande på resultatet från de riktade kvalitetsuppföljningar som har genomförts under perioden oktober 2020 till och med december 2021 och omfattar både manuell och automatisk ärendehandläggning. I de fall det inte har gjorts någon riktad kvalitetsuppföljning under året ska bedömningen enligt myndighetens kvalitetsuppföljningsplan i första hand utgå från resultatet vid närmast föregående riktade kvalitetsuppföljning, om inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

4.3.1 Kvalitetsbedömningar

Tabell 10. Kvalitetsbedömningar 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Allmän pension	Gott	Gott	Godtagbart
Efterlevandepension	Godtagbart	Gott	Gott
Bostadstillägg	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
Återkrav allmän pension	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart
Återkrav efterlevandepension	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
Återkrav bostadstillägg	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart
Omprövning	Gott	Gott	Otillräckligt
Kundmöte	-	Godtagbart ²	Godtagbart ²

¹Uttalandet om den rättsliga kvaliteten 2021 avser perioden oktober 2020 – december 2021.

²Avser endast telefoni. För övriga delar av området kundmöte lämnas inget omdöme.

Den förmånsövergripande riktade kvalitetsuppföljning avseende allmän pension som har gjorts under året och som omfattat både automatiserad och manuell handläggning visar ett gott utfall avseende materiell riktighet, men ett svagt resultat avseende formell riktighet. De huvudsakliga skälen för det svaga resultatet bedöms viktiga att adressera, men har inte sin grund i brister i rutinerna för den praktiska handläggningen eller i kompetensbrister hos handläggarna. Det bedöms att det svaga resultatets påverkan på bedömningen avseende förmånens kvalitet med fog kan nyanseras utifrån detta och att allmän pension ska anses vara en förmån med godtagbar kvalitet, vilket är en försämring jämfört med föregående år.

Efterlevandepension bedöms vara en förmån som håller god kvalitet. Handläggningen av efterlevandepension har genomgått en positiv utveckling under de senaste åren och fungerar väl. Det har gjorts en förmånsövergripande riktad uppföljning under året som har omfattat både automatiserad och manuell ärendehandläggning. Uppföljningen visar gott utfall.

Kvaliteten inom bostadstillägg bedöms vara otillräcklig. Det har under året gjorts en riktad kvalitetsuppföljning avseende både automatiserad och manuell handläggning. Uppföljningen befäster bilden av god kvalitet avseende materiell riktighet från föregående år, men indikerar förbättringsområden avseende formell riktighet. Föregående år konstaterades att handläggningen av bostadstillägg varit föremål för allvarlig kritik från JO på grund av långsam handläggning. Ärenden om samma sak är för närvarande under utredning av JO. I väntan på beslut från JO får kritiken antas vara fortsatt aktuell.

Sammantaget bedöms att kvaliteten inte kan anses vara förbättrad jämfört med föregående år.

Kvaliteten för återkrav av allmän pension bedöms vara godtagbar. Bedömningen har sin grund i utfall från riktad uppföljning från tidigare år tillsammans med att inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

Kvaliteten för återkrav av efterlevandepension bedöms vara otillräcklig. Bedömningen har sin grund i utfall från riktad uppföljning från tidigare år tillsammans med att inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

Kvaliteten för återkrav av bostadstillägg bedöms vara godtagbar. Bedömningen har sin grund i utfall från riktad uppföljning från tidigare år tillsammans med att inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

Kvaliteten inom kundmöte i form av telefoni bedöms vara godtagbar. För övriga delar av området kundmöte lämnas ingen bedömning av den rättsliga kvaliteten eftersom det saknas underlag att lägga till grund för bedömning i de delarna. Det har under året inte gjorts någon riktad kvalitetsuppföljning vad gäller telefoni. Bedömningen har därför sin utgångspunkt i utfall från riktad uppföljning från föregående år som var gott. Föregående år konstaterades emellertid att långa svarstider och dålig tillgänglighet i telefonin uppmärksammats av JO som i beslut riktat allvarlig kritik mot detta. Ärenden om samma sak är för närvarande under utredning av JO. I väntan på beslut från JO får kritiken antas vara fortsatt aktuell.

Det har under året gjorts en riktad uppföljning inom handläggningen av omprövning på begäran av den enskilde. Uppföljningen visar att handläggningen i stor utsträckning inte lever upp till de krav på handläggningstid som JO satt upp för handläggning av omprövningsärenden. Detta, tillsammans med att uppföljningen även visar på andra formella brister, gör att kvaliteten avseende handläggningen av omprövning på begäran av den enskilde, trots ett gott materiellt resultat i uppföljningen, bedöms vara otillräcklig. Detta är en försämring jämfört med tidigare år.

Handläggning avseende ändring av beslut ex officio är inte ett eget verksamhetsområde. Ärendeslaget följs dock upp återkommande eftersom det är ett komplicerat handläggningsområde. Ärendeslaget omfattar samtliga förmåner. En riktad uppföljning har gjorts under året som visar ett gott resultat. Resultatet av uppföljningen kan dock inte vägas in särskilt i bedömningar för respektive förmån eftersom resultatet inte är statistiskt relevant per förmån. Det goda resultatet av uppföljningen visar bedöms dock innebära att det, utifrån den, saknas indikationer på att ytterligare brister behöver beaktas avseende respektive förmån.

Myndighetsutövningen ska vara likvärdig för alla oavsett kön. Kvalitetsbedömningarna baseras på genomförda riktade kvalitetsuppföljningar, men stickprovsstorlekarna för urvalen är inte dimensionerade för att undersöka eventuella skillnader i kvalitetshänseende mellan kvinnor och män.

4.4 Förtroende och kundnöjdhet

Sammanfattning

- Resultatet för området förtroende och kundnöjdhet är godtagbart.
- 70 procent av pensionärerna och 45 procent av pensionsspararna har förtroende för myndigheten.
- Nöjdhetsindex (NKI) för 2021 är 71, vilket är ett något högre värde än 2020.

Tabell 11. Sammanfattande resultatbedömning förtroende och kundnöjdhet 2019–2021

	2019	2020	2021
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

4.4.1 Förtroendet för Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndighetens mål är att 60 procent av pensionärer och pensionssparare ska ha förtroende för myndigheten år 2025. Pensionsmyndighetens imageundersökning för 2021 visar att 70 procent av pensionärerna och 45 procent av pensionsspararna har förtroende för myndigheten.

Andelen pensionssparare som har förtroende för Pensionsmyndigheten är densamma som förra året, men andelen pensionssparare som har förtroende för pensionssystemet har minskat från 29 procent förra året till 25 procent i år.

Sett över flera år har förtroendet långsamt ökat för Pensionsmyndigheten bland både pensionärer och pensionssparare, även om förtroendet alltid varit högre hos pensionärer. Det ökande förtroendet över tid är ett gott tecken, men att det fortfarande är en betydande skillnad mellan målvärdet och pensionsspararnas uppfattning föranleder resultatbedömningen godtagbart.

Att en större andel pensionärer än pensionssparare har förtroende för Pensionsmyndigheten beror framför allt på att de har haft kontakt med Pensionsmyndigheten i större utsträckning än pensionsspararna och därmed känner till Pensionsmyndigheten i större utsträckning än pensionssparare. I år uppger en större andel pensionssparare att de känner till Pensionsmyndigheten jämfört med förra året. En förutsättning för ett högt förtroende är dock inte bara en hög kännedom utan att myndigheten också lyckas väl i sina kontakter. Handläggningen, servicen och bemötandet är viktiga faktorer för ett högt förtroende. Enligt Pensionsmyndighetens kundundersökningar får kundmöteskanalerna mycket bra omdömen, både avseende service och bemötande, se mer i avsnitt 5 *Pensionsadministration*.

De som inte själva har varit i kontakt med myndigheten bildar generellt sin uppfattning om myndigheten i högre grad genom det de hör från släkt och vänner, och genom det de uppmärksammar i media. Inte heller här är en stor publicitet i media i sig en självklar förutsättning för ett högt förtroende, utan även att den bild man får i media är positiv. Enligt imageundersökningen upplever 36 procent av pensionsspararna och 41 procent av pensionärerna att Pensionsmyndigheten framställs positivt i media. Det framkommer även att en större andel bland dem som sett eller hört Pensionsmyndigheten i media har ett högt förtroende för Pensionsmyndigheten jämfört med dem som inte har uppmärksammat Pensionsmyndigheten i media.

4.4.2 Kundnöjdhet

Pensionsmyndighetens mål är att 2025 ska genomsnittligt nöjdekundindex (NKI) vara 75. Enligt Pensionsmyndighetens årliga kundundersökningar, som avser såväl förmåner som kommunikationskanaler, uppgår genomsnittligt NKI för 2021 till 71, vilket är ett något högre värde än det för 2020.

För flera delar av Pensionsmyndighetens verksamhet har NKI ökat jämfört med förra året. Ett område som sticker ut särskilt är bostadstillägg. Årets undersökning visar genomgående bättre resultat inom bostadstillägg både vad det gäller ansökningsprocessen och kontakten med Pensionsmyndigheten. Detta antas vara en följd av ett ändrat arbetssätt som innebär att kunderna upplever att de i högre utsträckning får den hjälp de behöver när de kontaktar Pensionsmyndigheten.

NKI för området omprövning har ökat betydligt från föregående år, men ligger fortsatt på en låg nivå. Den låga nivån kan sannolikt förklaras av ärendeslagets karaktär, där omprövningsärenden startas för att kunden är missnöjd med det tidigare beslutet. Det är dessutom relativt få som får sitt ärende ändrat efter begäran om omprövning.

Generellt kan ett högt NKI förklaras av positiv personlig kontakt och relevans. De kanaler som innebär personlig kontakt har ett högre NKI jämfört med de kanaler som inte innebär personlig kontakt. Pensionsmyndighetens handläggare får genomgående mycket bra omdömen i kundundersökningarna. Den individanpassning som sker i samtal spelar också roll för ett högre NKI. Ett exempel på hur relevans har betydelse är skillnaden mellan NKI för *Orange kuvert* till pensionärer och NKI för *Orange kuvert* till pensionssparare. *Orange kuvert* till pensionssparare består av information om intjänade pensionsrätter som i framtiden kommer att ge pension, vilket troligen inte upplevs som lika relevant som den utbetalningsplan för det kommande året som finns i *Orange kuvert* till pensionärer.

Tabell 12. Nöjdkundundersökningar 2021¹

Undersökning	Målgrupp	2020	2021
Allmän pension	Kunder som ansökt om allmän pension och fått beslut	73	71
Bostadstillägg	Kunder som ansökt om bostadstillägg och fått beslut	62	70
Efterlevandepension	Kunder som fått efterlevandepension	71	73
Omprövning	Kunder som haft ett omprövningsärende	38	48
Kundservice	Kunder som ringt in till kundservice	76	78
Webb	Besökare på pensionmyndigheten.se	63	68
Informationsmöten	Besökare på informationsmöten	.. ¹	.. ¹
Orange kuvert Pensionssparare	Pensionssparare	59	60
Orange kuvert Pensionärer	Pensionärer	71	67
Sammantaget NKI		69²	71²

¹ På grund av coronapandemin genomfördes det för få möten 2020. 2021 fick Pensionsmyndigheten klartecken att genomföra digitala möten, men först i slutet av 2021 blev det klart hur Pensionsmyndigheten kunde följa upp mötena. Då NKI för 2020 och 2021 inte är helt jämförbara med tidigare år redovisas inte NKI för 2019.

² Det sammantagna NKI-värdet för 2021 är beräknat exklusive delindex för kundvägledare och analysverksamheten. Det sammantagna NKI-värdet för 2020 är omräknat på samma sätt för en mer korrekt jämförelse. Kundvägledare utgår permanent eftersom Pensionsmyndigheten inte erbjuder den tjänsten längre. Analys utgår tillsvidare eftersom mätningar ännu inte kunnat genomföras på det området i och med svårigheter att få it-resurser tilldelade. NKI för Pensionsmyndighetens informationsmöten är från 2019 eftersom det inte genomförts några mätningar under 2020 eller 2021.

4.4.3 Kundsynpunkter

Tabell 13. Kundsynpunkter 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Kundsynpunkter, antal	13 017	9 030	11 357
-varav kvinnor	5 482	2 477	4 251
-varav män	4 993	2 732	3 516

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet synpunkter på verksamheten för kvinnor och män inte överensstämmer med totalt antal ärenden.

Antal kundsynpunkter har ökat med drygt 25 procent jämfört med föregående år. Pensionssparare och pensionärer har lämnat synpunkter på eget initiativ främst via kanalerna telefon, e-post och *Tyck till* via webbplatsen. Synpunkter via *Tyck till* är oftast anonyma och genusneutrala. Antal synpunkter där genus är okänt var 31 procent. Bland de synpunkter där kön är känt har det varit fler kvinnor än män som lämnat synpunkter. Kvinnor har ringt myndigheten i något större omfattning än män.

Både kvinnor och män har främst lämnat synpunkter via e-post, vilket antas hänga samman med att väntetiden i telefonin periodvis har varit lång och det har varit svårt att komma in i telefonkön.

Synpunkter kring myndighetens förmåner handlar till övervägande del om allmän pension. Av dessa synpunkter avser 94 procent inkomstpensionstillägget. Fler kvinnor än män har lämnat synpunkter om inkomstpensionstillägget.

Synpunkter från kvinnor är överrepresenterade när det gäller bostadstillägg, vilket bedöms bero på att fler kvinnor än män söker bostadstillägg. Män lämnar i större omfattning synpunkter på webb/teknik och fonder än kvinnor.

Myndighetens medarbetare får beröm för sitt bemötande av både kvinnor och män.

5 Pensionsadministration

Pensionsmyndigheten är förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet inom socialförsäkringen och för andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av myndigheten.

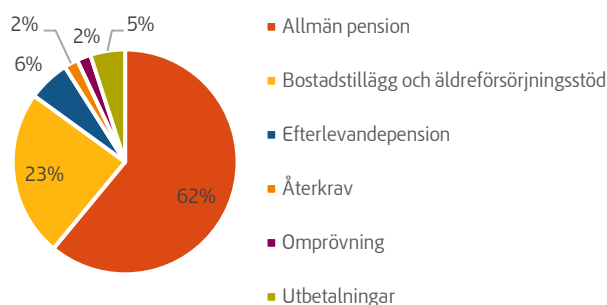
Myndigheten ska ge pensionssparare och pensionärer enkel, snabb och korrekt handläggning.

Tabell 14. Sammanfattande resultatbedömning pensionsadministration 2019–2021

	2019	2020	2021
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Otillräckligt	Otillräckligt

5.1 Administrationskostnader och utbetalda belopp pensionsadministration

Diagram 3. Administrationskostnader fördelade mellan olika ärendehanteringsprocesser

Tabell 15. Administrationskostnader fördelat per förmån eller motsvarande 2019–2021

Ärendetyp	2019		2020		2021	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Utbetalningar	67	7	67	6	67	5
Allmän pension	529	57	646	58	797	62
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	228	25	290	26	298	23
Efterlevandepension	68	7	82	7	79	6
Frivillig pensionsförsäkring	2	0	2	0	2	0
Återkrav	19	2	15	1	17	2
Omprövning	13	1	13	1	21	2
Summa	926	100	1 115	100	1 281	100

Administrationskostnader och analys av eventuella förändringar redovisas under respektive ärendetyp.

Tabell 16. Utbetalt belopp fördelat per förmån 2019–2021¹

Ärendetyp	2019		2020		2021	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Allmän pension	339 614	94	355 669	94	365 461	94
-nationell och internationell	334 917	93	350 797	93	360 556	93
-utland	4 697	1	4 871	1	4 905	1
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	10 396	3	11 634	3	11 837	3
Efterlevandepension	11 430	3	11 053	3	10 430	3
Frivillig pensionsförsäkring	25	0	23	0	22	0
Summa ²	361 465	100	378 379	100	387 750	100

¹Utbetalt belopp för ärendetypen allmän pension hämtas från avsnitt 5.2.1 och adderas med överföringar av pensionsrättigheter till den Europeiska gemenskapen. För 2019 gjordes inga överföringar av pensionsrättigheter. I bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd ingår även vissa utbetalningar av bostadstillägg till sjuk- och aktivitetsersättning när dessa sammanbor med personer med bostadstillägg till pensionärer. I efterlevandepension ingår här även livräntor och begravningshjälp.

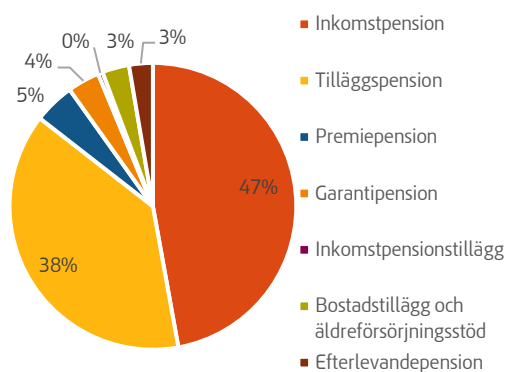
²I summa utbetalt belopp ingår inte anslagsbelastningen för Pensionsrätt för barnår. Beloppet uppgår för 2021 till 8 071 miljoner kronor, för 2020 till 7 565 miljoner kronor och för 2019 till 7 303 miljoner kronor.

Utbetalda pensioner och förmåner redovisas i avsnitt 5.2.

5.2 Utbetalda pensioner och förmåner

Diagram 4 visar hur summan av utbetalningar fördelades mellan olika förmånsgrupper. De fem första grupperna i diagrammet är utbetalningar av ålderspension, som sammantaget utgör 94 procent av utgifterna för de olika förmånerna.

Diagram 4. Utbetalda pensioner och förmåner fördelade mellan olika förmånsgrupper

5.2.1 Allmän pension, utbetalningar

Tabell 17. Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av allmän pension 2019–2021¹

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Inkomstpension									
-utbetalt belopp, mnkr	152 140	169 105	182 791	67 705	75 753	82 400	84 436	93 352	100 391
-genomsnitt utbetalningar, antal	1 751 500	1 828 600	1 892 400	885 400	927 100	962 700	866 100	901 500	929 700
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	86 900	92 500	96 600	76 500	81 700	85 600	97 500	103 500	108 000
Tilläggs pension									
-utbetalt belopp, mnkr	162 584	157 152	148 751	75 518	73 557	70 216	87 066	83 595	78 536
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 020 900	1 954 900	1 878 600	1 059 500	1 026 700	989 300	961 400	928 200	889 300
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	80 500	80 400	79 200	71 300	71 600	71 000	90 600	90 100	88 300
Premiepension									
-utbetalt belopp, mnkr	11 715	15 014	17 835	5 477	7 021	8 349	6 238	7 993	9 486
-genomsnitt utbetalningar, antal	1 627 500	1 703 700	1 768 100	829 400	870 400	905 800	798 100	833 300	862 200
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	7 200	8 800	10 100	6 600	8 100	9 200	7 800	9 600	11 000
Garantipension²									
-utbetalt belopp, mnkr	13 175	14 386	14 044	10 204	10 999	10 564	2 971	3 387	3 479
-genomsnitt utbetalningar, antal	658 500	699 300	687 400	514 400	541 900	528 800	144 100	157 400	158 600
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	20 000	20 600	20 400	19 800	20 300	20 000	20 600	21 500	21 900
Inkomstpensionstillägg³									
-utbetalt belopp, mnkr	-	-	2 035	-	-	1 320	-	-	715
-genomsnitt utbetalningar, antal	-	-	1 244 800	-	-	759 800	-	-	485 000
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	-	-	4 900	-	-	5 200	-	-	4 400

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdataloger Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal.

Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

²I garantipension ingår även utbetalningar av särskilt pensionstillägg.

³Inkomstpensionstillägget är en ny förmån som började betalas ut i september 2021.

Inkomstpension och tilläggspension

Totalt utbetalt belopp av inkomstpension och tilläggspension har ökat med 1,6 procent mellan 2020 och 2021. Utgifterna för tilläggspension fortsätter minska till följd av att yngre pensionärer har en lägre andel i det gamla pensionssystemet jämfört med äldre pensionärer. Utgifterna för inkomstpension ökar i snabb takt dels till följd av att det tillkommer nya pensionär, dels för att resterande pensionärer med inkomstpension är relativt sett unga och därför har lägre dödstal. Indexeringsreglerna har inneburit att inkomstpensionerna och tilläggspensionerna har räknats upp med 0,5 procent mellan 2020 och 2021.

Premiepension

Utbetalningarna av premiepension har ökat med 18,8 procent mellan 2020 och 2021. Ökningen beror främst på två saker: Dels att den starka utvecklingen på aktiemarknaderna under 2020 gjorde att pensionärer med fondsparande fick sin pension höjd vid omräkningen av premiepensionen inför 2021, dels att infasningen av premiepensionen medför att nytillkomna pensionärer får högre premiepension än äldre årskullar.

Inkomstpensionstillägg

Inkomstpensionstillägg är en ny pensionsförmån som började betalas ut i september 2021. Hittills, under förmånens första fyra månader, har 2,0 miljarder kronor betalats ut till pensionärer.

Garantipension

Utbetalningarna har minskat med 2,4 procent jämfört med 2020. Minskningen beror på att ökningen av prisbasbeloppet var relativt låg 2021. Både medelbelopp och antalet personer med garantipension har minskat av den anledningen. Yngre pensionärer har också lägre belopp än äldre pensionärer och det påverkar att utgifterna minskar över tid.

5.2.2 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, utbetalningar

Tabell 18. Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2019–2021¹

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Bostadstillägg									
-utbetalt belopp, mnkr	9 106	10 317	10 491	6 864	7 640	7 682	2 242	2 677	2 809
-genomsnitt utbetalningar, antal	290 100	290 600	294 600	215 800	213 800	214 400	74 300	76 800	80 200
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	31 400	35 500	35 600	31 800	35 700	35 800	30 200	34 900	35 000
Särskilt bostadstillägg									
-utbetalt belopp, mnkr	89	97	105	24	25	28	65	72	77
-genomsnitt utbetalningar, antal	3 000	3 000	3 200	900	700	800	2 200	2 200	2 400
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	29 400	32 600	32 900	27 400	34 200	34 700	30 200	32 100	32 300
Äldreförsörjningsstöd									
-utbetalt belopp, mnkr	1 167	1 180	1 204	722	729	745	445	452	459
-genomsnitt utbetalningar, antal	25 000	24 700	25 700	14 100	13 900	14 600	10 900	10 700	11 200
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	46 700	47 800	46 800	51 400	52 300	51 200	40 800	42 000	41 100

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

Bostadstillägg

Utgifterna för bostadstillägg har 2021 ökat med 1,7 procent jämfört med 2020. Utgifterna ökade beroende på högre boendekostnader samtidigt som indexeringen av pensionen var relativt låg 2021. Antal och medelbelopp har av den anledningen ökat år 2021.

Äldreförsörjningsstöd

Utgifterna för 2021 har ökat med 2,0 procent jämfört med 2020. Ökningen beror på att det är en något större andel av dem som är födda 1938 eller senare som får

äldreförsörjningsstöd, eftersom de, till skillnad från dem som är födda före 1938, inte är berättigade till hel garantipension efter tio års bosättningstid. Högre boendekostnader ger också högre utgifter för äldreförsörjningsstöd.

5.2.3 Efterlevandepension, utbetalningar

Tabell 19. Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av efterlevandepensioner till vuxna 2019–2021¹

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Änkepension									
-utbetalt belopp, mnkr	9 655	9 216	8 623	9 655	9 216	8 623	-	-	-
-genomsnitt utbetalningar, antal	233 200	221 800	210 400	233 200	221 800	210 400	-	-	-
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	41 400	41 500	41 000	41 400	41 500	41 000	-	-	-
Garantipension till änkepension									
-utbetalt belopp, mnkr	76	61	48	76	61	48	-	-	-
-genomsnitt utbetalningar, antal	3 100	2 500	2 000	3 100	2 500	2 000	-	-	-
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	24 400	24 300	23 800	24 400	24 300	23 800	-	-	-
Omställningspension²									
-utbetalt belopp, mnkr	305	328	327	228	241	246	77	87	81
-genomsnitt utbetalningar, antal	3 200	3 300	3 300	2 300	2 300	2 400	900	1 000	900
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	94 400	97 900	98 700	98 500	102 600	102 300	84 000	87 100	89 300
Garantipension till omställningspension									
-utbetalt belopp, mnkr	76	81	78	47	50	49	29	31	28
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 200	2 200	2 100	1 400	1 400	1 300	800	900	800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	35 100	36 500	37 000	34 600	36 800	37 200	35 900	35 900	36 800
Förlängd omställningspension									
-utbetalt belopp, mnkr	196	204	208	142	148	151	54	57	57
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 800	2 800	2 900	2 000	2 000	2 000	800	800	800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	69 900	72 000	73 000	71 100	73 300	74 700	67 100	68 800	68 900
Garantipension till förlängd omställningspension									
-utbetalt belopp, mnkr	75	75	76	51	52	52	23	24	24
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 100	2 100	2 100	1 400	1 400	1 400	700	700	700
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	35 000	35 500	36 000	35 700	36 500	36 800	33 700	33 500	34 300

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

²Särskild efterlevandepension och garantipension till särskild efterlevandepension redovisas här sammanslaget med omställningspension. Under 2021 gjordes inga utbetalningar av särskild efterlevandepension.

Efterlevandepensioner till vuxna

Utgifterna minskade med 6,1 procent jämfört med 2020. Minskningen beror främst på att änkepensionen är under avveckling sedan 1990.

Tabell 20. Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av barnpension och efterlevandestöd 2019–2021¹

	Totalt			Flickor			Pojkar		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Barnpension									
-utbetalt belopp, mnkr	737	770	783	356	375	384	380	395	399
-genomsnitt utbetalningar, antal	21 800	22 100	22 200	10 600	10 800	10 900	11 200	11 300	11 300
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	33 800	34 800	35 200	33 600	34 700	35 200	34 000	35 000	35 300
Efterlevandestöd									
-utbetalt belopp, mnkr	261	264	235	118	124	113	143	140	122
-genomsnitt utbetalningar, antal	12 500	13 300	13 100	5 900	6 400	6 300	6 600	7 000	6 800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	20 800	19 800	17 900	19 800	19 500	17 900	21 700	20 200	18 000

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

Barnpension och efterlevandestöd

Utgifterna 2021 har minskat med 1,6 procent jämfört med år 2020. Utgifterna har minskat eftersom antalet med efterlevandestöd har minskat till följd av pandemin och minskad invandring

5.3 Allmän pension

Allmän pension handläggs i de tre ärendetyperna nationell, internationell och utland. Inom ärendetypen nationell handläggs ärenden för personer som varken bott eller arbetat utomlands. Inom ärendetypen internationell handläggs ärenden för personer som är bosatta i Sverige, men som har bott eller arbetat utomlands. Inom ärendetypen utland handläggs ärenden för personer som är bosatta utomlands.

Sammanfattning

- Resultatet för nationella ärenden är fortsatt gott.
- Resultatet för internationella och utlandsärenden har försämrats.
- Kvaliteten är godtagbar.

Tabell 21. Sammanfattande resultatbedömning allmän pension 2019–2021

	2019	2020	2021
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

Under året har arbetet med ansökningar och införandet av inkomstpensionstillägget prioriterats inom allmän pension, vilket innebär att goda resultat kan uppvisas för dessa områden. Det har dock medfört att övriga pågående ärenden, exempelvis ändringar av redan beviljade pensioner, ökat i antal. Konsekvensen av det är bland annat att pension betalas ut med felaktigt belopp under längre tidsperioder än tidigare. Det kommer på sikt leda till ett ökat antal återkravsärenden.

5.3.1 Övergripande allmän pension

Tabell 22. Allmän pension 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Kostnad, mnkr	529	646	797
Inkomna ärenden, antal			
-Nationella	245 958	240 941	283 477
-varav kvinnor	129 183	128 377	148 616
-varav män	111 757	108 855	129 446
-Internationella	132 251	79 057	279 853
-varav kvinnor	75 077	41 799	163 398
-varav män	57 137	37 185	116 388
-Utland	62 362	66 602	202 261
-varav kvinnor	27 482	29 379	87 984
-varav män	34 385	36 867	113 631
Avslutade ärenden, antal			
-Nationella	243 717	240 399	274 125
-varav kvinnor	127 952	128 168	144 549
-varav män	111 004	108 558	124 955
-Internationella	79 230	97 967	262 634
-varav kvinnor	43 159	54 540	154 773
-varav män	36 011	43 373	107 804
-Utland	64 849	67 908	188 089
-varav kvinnor	28 572	30 031	81 329
-varav män	35 776	37 408	106 541
Styckkostnad, kr	1 378	1 575	1 100
Handläggningstid, genomsnitt dagar			

	2019	2020	2021
-Nationella	2	2	3
-för kvinnor	2	2	3
-för män	3	2	3
-Internationella (provisoriska beslut)	80	76	79
-för kvinnor	80	78	80
-för män	80	74	78
-Utland ²	125	135	168
-för kvinnor	119	127	156
-för män	119	131	164
Pågående ärenden vid årets slut, antal			
-Nationella	25 834	26 376	35 728
-varav kvinnor	12 678	12 887	16 954
-varav män	12 808	13 105	17 596
-Internationella	83 412	64 502	81 721
-varav kvinnor	47 451	34 710	43 335
-varav män	35 952	29 764	38 348
-Utland	16 284	14 978	29 150
-varav kvinnor	7 158	6 506	13 161
-varav män	8 843	8 302	15 392
Andel beslut i tid ^{3,4} , nationella, %	100	100	100
-varav kvinnor	100	100	100
-varav män	100	100	100
Andel beslut i tid ³ , internationella, %	84	90	83
-varav kvinnor	84	90	84
-varav män	84	89	83
Andel beslut i tid ³ , utland, %	87	85	74
-varav kvinnor	88	86	75
-varav män	87	84	74
Kvalitetsutlåtande ⁵	Gott	Gott	Godtagbar
Nöjdkundindex	-	73	71

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Garantipensionsärenden medräknas från och med 2021 då det särskilda uppdraget upphört, historiken ändrad för 2020 och 2019. Förstagångsprövning IPT-ärenden är inte medräknade i statistiken.

²Handläggningstiden för 2019 och 2020 har ändrats eftersom fel ärenden räknades med på grund av en systemuppdatering som vi tidigare år tagit hänsyn till.

³Mäts på nyansökningar, ändringsansökningar och prövning av garantipension. Avser procentuell andel som får sitt beslut från önskad tid under förutsättning att ansökan inkom i tid.

⁴Andel beslut i tid för nationella ärenden har ändrats för 2019 och 2020 på grund av ett avrundningsfel.

⁵Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 Kvalitet i handläggningen.

Resultatet för nationella ärenden inom allmän pension för året bedöms vara gott, vilket är samma bedömning som alla år sedan myndigheten bildades 2010. I stort sett alla som har ansökt om allmän pension har fått sin första utbetalning från och med önskad månad, förutsatt att ansökan har kommit in i tid.

Resultatet för internationella ärenden har under 2021 försämrats jämfört med föregående år. Det beror dels på ett ansträngt utgångsläge vid årets början, som till stora delar förklaras av EU-domen från 2017, dels den stora arbetsinsats som krävts för införandet av den nya förmånen inkomstpensionstillägg. Handläggning av internationella ärenden påverkas fortfarande i stor utsträckning av EU-domen från 2017 som innebär att garantipension ska beräknas som en minimiförmån för ärenden inom EU. Förändringen i handläggningen blir att fler uppgifter behöver hämtas in från de EU/EES-länder där den blivande pensionären tidigare har varit försäkrad.

Handläggningstiderna för utlandsärenden har ökat jämfört med tidigare år. Utlandsärenden hanteras manuellt och är beroende av information från andra länder. Efter införandet av inkomstpensionstillägget behöver fler ärenden än tidigare kompletteras med uppgifter från

andra länder, vilket innebär fler moment och längre handläggningstid innan beslut kan fattas.

Eventuella skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i denna typ av uppställning ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. På samma sätt kan man missa eventuella faktiska osakliga könsskillnader. Detta förklaras mer noggrant i myndighetens rapport *År Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?*

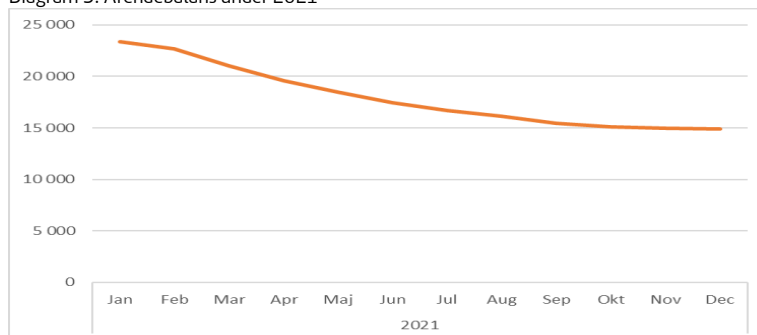
Inför att inkomstpensionstillägget skulle betalas ut har fler omräkningar av utländsk pension utförts. Då dessa till stor del genomförts med automatiserad hantering har det lett till att styckkostnaderna minskat.

Resultatet från kundundersökningen bland personer som nyligen fått beslut om allmän pension visar en viss försämring jämfört med förra årets undersökning men det är fortsatt ett stabilt och bra resultat. Förtroendet för Pensionsmyndigheten är ungefär lika stort som tidigare år, 87 procent av dem som ansökt om allmän pension har ett mycket eller ganska stort förtroende för myndigheten.

5.3.1.1 Omräkning av garantipension

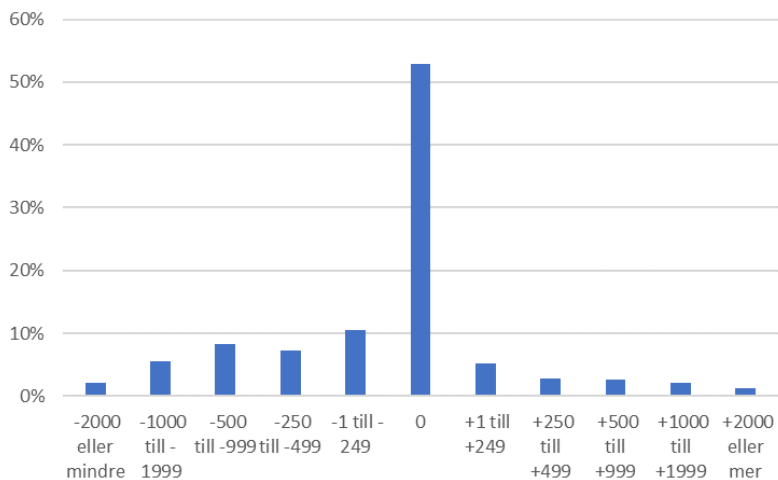
EU-domstolen har slagit fast att den svenska garantipensionen ska kategoriseras som en minimiförmån och inte som en pensionsförmån. Kategoriseringen av garantipensionen som minimiförmån medför att rätten till fortsatt utbetalning av garantipension till bosatta i andra EU/EES-länder inte längre gäller direkt med stöd av EU-rätten. En tillfällig lagstiftning finns för att fortsatt kunna betala ut garantipension utanför Sverige. Garantipensionen räknas om till minimiförmån för de pensionärer som är bosatta i Sverige, men som tidigare bott eller arbetat inom EU/EES.

Diagram 5. Ärendebalans under 2021

Av de ärenden som räknats om inom uppdraget, har drygt hälften av pensionärerna fått en oförändrad pension. Av de pensionärer som får en förändrad pension, är det något fler som får en minskning jämfört med dem som får en ökning av pensionen.

Diagram 6. Förändring av pension efter omräkning i kronor

Efter halvårsskiftet har ärenden hanterats löpande i den ordinarie ärendehandläggningen verksamheten och det återstod ungefär 15 000 ärenden vid årsskiftet.

Det har kommit in totalt 388 överklaganden sedan omräkningen påbörjades. Av de överklaganden som kommit in har hittills 283 avgjorts och två har lett till en förändring av myndighetens beslut. I ett ärende har Högsta förvaltningsdomstolen meddelat prövningstillstånd under 2021. Vid utgången av 2021 var målet ännu inte avgjort.

5.3.1.2 Inkomstpensionstillägg

Riksdagen fattade beslut i december 2020 om att införa en ny pensionsförmån, inkomstpensionstillägg. Förmånen började betalas ut i september 2021.

Pensionsmyndigheten har under 2020 och 2021 utvecklat och implementerat en helt ny systemlösning för att bevilja inkomstpensionstillägget.

För att kunna beräkna inkomstpensionstillägget korrekt, behövs aktuell uppgift om pension från andra EU/EES-länder. Uppgifterna hämtades in direkt från pensionärerna. Pensionsmyndigheten har skickat ut ungefär 250 000 brev där pensionären ombads lämna uppgifter. Svarsfrekvensen på utskicken har varit hög och det har krävts en stor insats från många delar av myndigheten för att kunna hantera alla svar i tid innan förstagångsprövningen skulle göras. Pensionsmyndigheten har även skapat en webbtjänst där pensionären själv kan registrera aktuellt belopp. Ungefär 14 500 registreringar har gjorts via webben.

Antalet inkomna ärenden under året ökade kraftigt jämfört med tidigare år som en direkt konsekvens av att många kunder har en utländsk pension som behövde utredas för att rätt belopp skulle ligga till grund för beräkning av inkomstpensionstillägget.

En förutsättning för att bevilja inkomstpensionstillägg är att beslutet om allmän pension inte är provisoriskt. Sedan hösten 2020 har omfattande resurser inom handläggningen fokuserat på att fatta så många definitiva beslut som möjligt som en del i förberedelserna inför förstagångsprövningen av inkomstpensionstillägget.

Under andra halvan av augusti genomfördes förstagångsprövningen för omkring 2,1 miljoner pensionärer. Ungefär 1,2 miljoner av dessa beviljades ett belopp.

Omfattande informationsinsatser har gjorts under året för att öka kunskapen om inkomstpensionstillägget hos pensionärerna. Antalet inkomna telefonsamtal har legat under den förväntade nivån vilket tyder på att myndigheten har lyckats nå ut med budskapet om inkomstpensionstillägget.

En konsekvens av att viss utländsk pension används vid beräkningen av inkomstpensionstillägget är att antalet ärenden som handlar om att den utländska pensionen ändrats förväntas öka kraftigt kommande år.

5.4 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Bostadstillägg är ett tillägg till den allmänna pensionen. Förmånen är skattefri och bedömningsgrunden utgörs av flera komponenter såsom inkomster, tillgångar och bostadskostnader. För att kunna göra en bedömning av om den sökande har rätt till bostadstillägg behöver myndigheten hämta in aktuell information från många olika aktörer.

Sammanfattning

- Resultatet är fortsatt bristfälligt.
- Handläggningstiden för ansökningar har minskat något.
- Ärendebalansen för ansökningar har minskat och andelen beslut i tid har ökat.
- Kvaliteten är otillräcklig.

Tabell 23. Sammanfattande resultatbedömning bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2019–2021

	2019	2020	2021
Sammanfattande bedömning	Bristfälligt	Bristfälligt	Bristfälligt

5.4.1 Övergripande bostadstillägg

Tabell 24. Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Kostnad, mnkr	229	290	298
Inkomna ärenden, antal			
-förstagångsansökningar	62 057	65 886	54 265
-varav kvinnor	37 949	38 952	32 227
-varav män	24 108	26 918	22 023
-fortsättningsansökningar ²	29 213	21 069	23 390
-varav kvinnor	15 271	10 932	12 274
-varav män	13 942	10 137	11 116
Avslutade ärenden, antal	83 580	92 235	84 161
-varav kvinnor	49 068	53 060	48 184
-varav män	34 511	39 173	35 968
Styckkostnad, kronor	1 216	1 400	1 573
Handläggningstid ansökningar, genomsnitt dagar	108	104	96
-för kvinnor	113	105	97
-för män	100	102	96
Pågående ärenden vid årets slut, antal ³	25 583	21 015	14 509
-varav kvinnor	14 622	11 684	8 001
-varav män	10 961	9 326	6 497
Andel beslut i tid, % ³			
-förstagångsansökningar	21	38	62
-för kvinnor	20	38	61
-för män	24	38	62
-fortsättningsansökningar	85	90	92
-för kvinnor	87	91	93
-för män	84	88	90
Kvalitetsutlåtande ⁴	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
Nöjdkundindex ⁵	-	62	70

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Införandet av ett nytt systemstöd för bostadstillägg har inneburit stora förändringar när det gäller hur ändringsärenden skapas och hanteras med kraftigt ökade volymer som följd. I tabellen ovan redovisas därför enbart ansökningsärenden som volymmässigt är jämförbara över tid.

²Ändrad redovisning. Fortsättningsansökningar utan anmälan om ändring 2019 justerat.

³Ändrad redovisning. Avser endast ansökningsärenden och är en kombination av förstagångs- och fortsättningsansökningar (benämns nyansökningar i regleringsbrevet för 2021). Andel beslut i tid och antal pågående ärenden vid årets slut för 2019 och 2020 är justerade.

⁴Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3.

⁵NKI för år 2019 är inte jämförbart med senare år då mätmetodiken ändrats.

Regleringsbrevet 2021

Mål om bostadstillägg

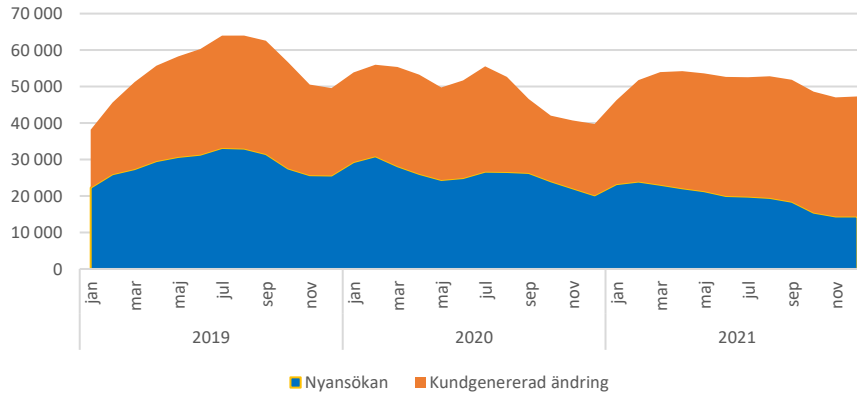
Den genomsnittliga handläggningstiden för nyansökningar om bostadstillägg ska vara högst 40 dagar vid utgången av 2021.

Målet i regleringsbrevet för 2021 nås inte. Endast 44 procent av avslutade ansökningsärenden har en handläggningstid på högst 40 dagar.

Det sammanfattande resultatet för förmånerna bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd bedöms som bristfälligt, vilket är samma bedömning som 2020.

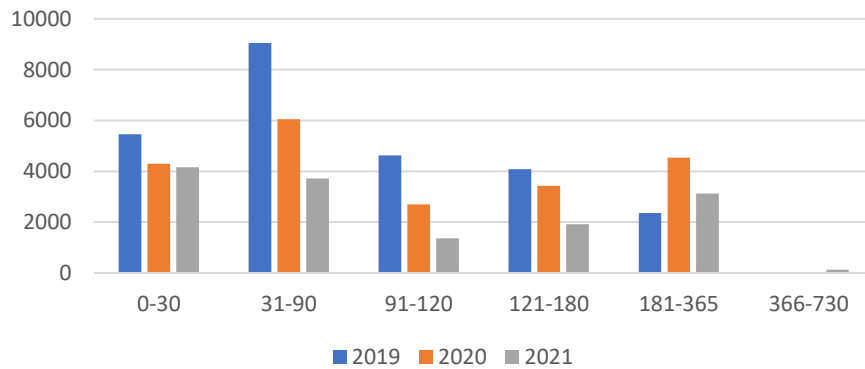
Under 2021 har omfattande förändringar gjorts inom hanteringen av bostadstillägg. Till skillnad mot tidigare år hanteras nu hela förmånen organisatoriskt sammanhållet inklusive inkommande telefonsamtal och utredning av återkrav. Ett nytt arbetssätt har införts som syftar till att så snabbt och fullständigt som möjligt hantera pensionärernas behov i första kontakten oavsett hur de väljer att kontakta Pensionsmyndigheten.

Diagram 7. Antal pågående ärenden inom bostadstillägg

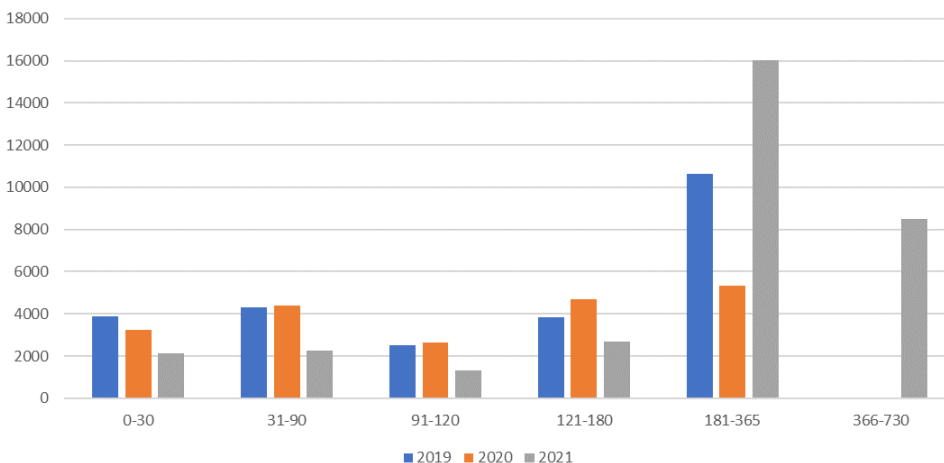
Under 2021 har Pensionsmyndigheten tilldelats medel för att stärka hanteringen av bostadstillägg i syfte att minska handläggningstiderna avseende ansökningsärenden. Detta tillsammans med en effektivare hantering och ett lägre inflöde har inneburit att ärendebalansen avseende ansökningar har fortsatt att minska, däremot har antalet pågående kundgenererade ändringar ökat. I diagram 8 visas ärendeutvecklingen för de senaste tre åren. Totalt har ärendebalansen avseende ansökningar minskat med omkring 6 000 ärenden under 2021 och antalet ändringsärenden ökat med cirka 13 000 ärenden.

Diagram 8. Ålder pågående ansökningsärenden, antal dagar

Det har skett både en minskning och förnyring av de pågående ansökningsärendena. Dessa ärenden har prioriterats främst inom handläggningen och vid utgången av december var det färre pensionärer som drabbas av långa handläggningstider jämfört med samma tidpunkt förra året. Antalet pågående ansökningsärenden var vid årets slut på den lägsta nivån sedan år 2017.

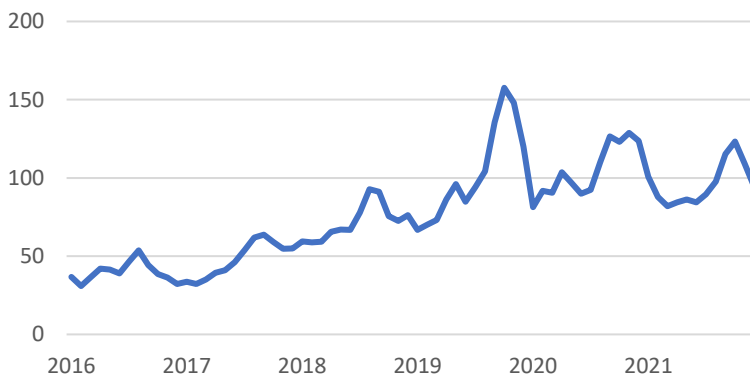
Diagram 9. Ålder pågående kundgenererad ändring, antal dagar

De kundgenererade ändringsärendena har ökat och blivit äldre under året med potentiella återkravsärenden som följd. Inflödet ökade kraftigt i samband med tjänstepensionsomräkningar i februari. Inflödet bedöms bero på att myndigheten förbättrat beslutsbrevens så att pensionären tydligare kan se vilka uppgifter som ligger till grund för bostadstillägget och därmed enklare kan förstå om något inte stämmer. De äldre ändringsärendena som fortfarande är pågående har i huvudsak inkommit i samband med denna omräkning. I och med att pensionären i högre utsträckning uppfyller sin anmälningsskyldighet kommer de tydligare beslutsbrevens på sikt att bidra till att minska andelen felaktiga utbetalningar.

Andelen beslut som fattas i tid är 71 procent för ansökningar avslutade i år vilket är en förbättring med cirka 20 procentenheter jämfört med 2020. Den genomsnittliga handläggningstiden har också förbättrats under året, från 104 dagar för år 2020 till 96 dagar år 2021. Men målet i regleringsbrevet har därmed inte uppnåtts. Den stora mängden gamla ärenden som var pågående vid årets början innebar små förutsättningar för att nå målet. Utfallen av andelen beslut i tid och genomsnittlig handläggningstid påverkas negativt när gamla ärenden avslutas men avarbetningen ska ändå ses som positiv eftersom ärendebalansen minskar och färre pensionärer behöver vänta länge på att få bostadstillägg. Handläggningstiden isolerat för ansökningar inkomna och avslutade år 2021 uppgår till 56 dagar och kan jämföras med 82 dagar för 2020.

Diagram 10. Handläggningstid 2016–2021

¹Diagrammet visar utvecklingen av den genomsnittliga handläggningstiden, det vill säga den tid det tar från att ett ärende inkommer till dess det avslutas.

Det totala inflödet av kundgenererade ärenden är relativt oförändrat jämfört med tidigare år. Andelen ansökningar minskar samtidigt som ändringsanmälningar ökar. Det bedöms dels vara ett resultat av arbetet med att minska andelen ogrundade ansökningar och dels på att både det nya handläggningssystemet för bostadstillägg och den nya arbetsmetoden, som syftar till att få kunderna att i högre utsträckning meddela Pensionsmyndigheten när omständigheter som påverkar deras bostadstillägg ändras.

Styckkostnaden har fortsatt öka 2021. Det beror framförallt på att hantering av telefonsamtal från och med februari är integrerade i kostnaderna och kan därmed särskiljas. Avskrivning av det nya systemstödet för bostadstillägg (NBT) har också bidragit till den högre styckkostnaden.

Eventuella skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i denna typ av uppställning ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. På samma sätt kan man missa eventuella faktiska osakliga könsskillnader. Detta förklaras mer noggrant i myndighetens rapport *Är Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?*

Årets kundundersökning visar att kundnöjdheten, NKI, hos dem som ansöker om bostadstillägg har ökat väsentligt. Sannolikt är detta en följd av det förändrade arbetssättet som innebär att kunderna upplever att de i högre utsträckning får den hjälp de behöver när de kontaktar Pensionsmyndigheten. Förtroendet för Pensionsmyndigheten är stort, 80 procent av dem som ansökt om bostadstillägg har ett mycket eller ganska stort förtroende för myndigheten.

Andelen beviljade ärenden har ökat jämfört med tidigare år. Det beror framförallt på ett minskat inflöde av ärenden som leder till ett beräkningsavslag under början av året. Att minska antalet ogrundade ansökningar har varit ett mål för Pensionsmyndigheten eftersom dessa ärenden kräver stora arbetsinsatser trots att inget bostadstillägg betalas ut.

Tabell 25. Beslutsfrekvens bostadstillägg 2019–2021¹

	Antal 2019	Andel 2019	Antal 2020 ²	Andel 2020	Antal 2021	Andel 2021
Beviljad	32 252	61	40 203	60	40 969	67
-varav kvinnor	20 766	65	25 060	63	25 101	70
-varav män	11 486	54	15 143	55	15 868	64
Beräkningsavslag	19 090	36	22 900	34	15 929	26
-varav kvinnor	10 470	33	12 611	32	9 007	25
-varav män	8 620	41	10 289	38	6 922	28
Övriga ej beviljade	1 953	4	3 896	6	3 924	7
-varav kvinnor	921	3	1 911	5	1 886	5
-varav män	1 032	5	1 983	7	2 029	8
Totalt	53 295	100	66 999	100	60 822	100

¹Beräkningen har gjorts endast för förstagsärenden utifrån att ärendet ska vara beslutat under respektive år.

²Siffrorna har justerats för år 2020.

5.4.2 Mörkertal inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Regleringsbrevet 2021

Mörkertal inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Pensionsmyndigheten ska bedöma utvecklingen av mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd och redogöra för de åtgärder myndigheten vidtar för att minska mörkertalet.

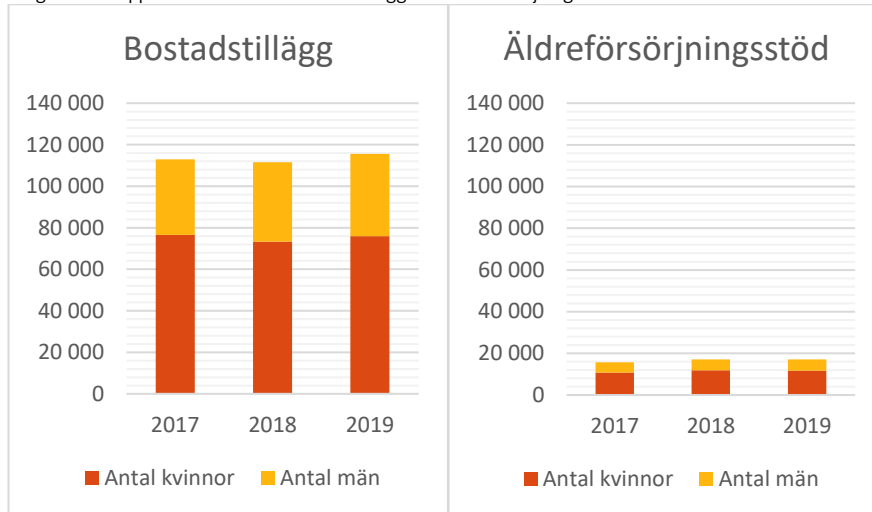
5.4.2.1 Bedömning av mörkertalens utveckling

Skattningen av mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd görs med hjälp av Statistiska centralbyrån (SCB) och deras mikrosimuleringsmodell FASIT. Vid tidpunkten för beställning och genomförande av denna skattning fanns uppgifter för senare år än 2019 inte tillgängliga då skattningen baseras på deklarerade uppgifter från Skatteverket. Resultaten av skattningen måste tolkas med försiktighet då osäkerheten är stor gällande flera underlag för skattningen, såsom uppgifter om förmögenhet och bostadskostnad.

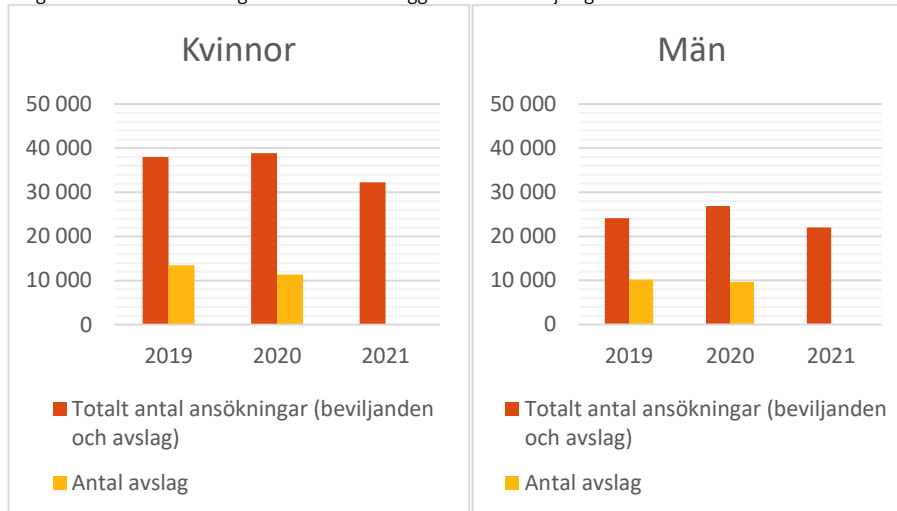
De tre senast tillgängliga åren visar på en relativt konstant nivå gällande mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, se diagram 11. Resultatet för 2019 visar på närmare 116 000 personer avseende bostadstillägg och närmare 17 000 personer avseende äldreförsörjningsstöd. En jämförelse med tidigare år visar på ett minskande mörkertal över tid med cirka 18 procent, då tidigare skattning för år 2015 var närmare 142 000 personer avseende bostadstillägg. Motsvarande jämförelse avseende äldreförsörjningsstöd visar en minskning som uppgår till cirka 13 procent.

En del av det skattade mörkertalet för bostadstillägg utgörs av det antal personer som har skickat in en ansökan men som vid utgången av respektive år ännu inte fått något beslut. För 2019 är mörkertalet drygt 110 000 personer när dessa avräknats, en minskning med cirka fem procent. För 2017 och 2018 är motsvarande minskning för respektive år cirka två till tre procent. För äldreförsörjningsstöd är minskningen cirka en till två procent.

Diagram 11. Uppskattat mörkertal bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2017–2019

En indikator på ett minskande mörkertal skulle kunna vara ett ökande antal inkomna ansökningar, förutsatt att andelen avslag inte ökar. Inflödet av ansökningar de senaste åren har dock inte ändrats markant, inflödet under 2021 var något lägre. Andelen avslag har minskat något. Se diagram 12.

Diagram 12. Antal ansökningar inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd¹

¹Diagrammet visar antal inkomna förstagångsansökningar. Antal avslag redovisas endast för 2019 och 2020. För 2021 var inte samtliga ärenden avslutade vid tidpunkten för statistikuttaget. Därmed redovisas enbart antal inkomna ansökningar för 2021.

Antal personer som uppbär respektive förmån har varit relativt oförändrat de senaste åren. Utifrån faktorer såsom prognosticerat antal ålderspensionärer, förväntade pensionsnivåer samt regeländringar för bostadstillägg bedöms antalet berättigade till bostadstillägg öka svagt de närmaste åren. Gällande äldreförsörjningsstöd finns en viss förväntad ökning av antal förmånstagare.

Pensionsmyndighetens sammantagna bedömning är att skattningen av antalet i mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd förblir relativt oförändrad de närmaste åren. Det är svårt att generellt sett bedöma effekterna av åtgärder för ett minskat mörkertal, men myndighetens uppfattning är att arbetet behöver bedrivas långsiktigt. Myndigheten bedömer att en särskild omständighet kan ha en betydande inverkan på mörkertalet. Det gäller antaganden om att en pensionär inte alltid ansöker om bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd i anslutning till den tidpunkt som pensionären blir berättigad till förmånen, utan avvaktar av olika skäl med att ansöka. Detta skulle kunna förklara en del av mörkertalet. Betydelsen av ett sådant förhållande, och möjligheten att påverka detta, bedöms kunna ha en relativt stor inverkan på mörkertalens utveckling.

5.4.2.2 Åtgärder för ett minskat mörkertal

Pensionsmyndigheten har under året arbetat med förnyad information om bostadstillägg. Myndigheten erbjuder också sedan hösten 2021 digitala informationsmöten om vem som kan få bostadstillägg och hur ansökan går till. I avsnitt 7 *Information och kommunikation* återges myndighetens samlade aktiviteter för pensionärs målgruppen.

För att nå ut med information om både bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd för att minska och förebygga mörkertal fortsätter Pensionsmyndigheten även samverka med andra aktörer. Ett uppdaterat material har liksom tidigare år skickats till landets största pensionärsorganisationer, landets samtliga kommuner, flera trossamfund och hjälporganisationer samt Anhörigas riksförbund. Därutöver har utskick gjorts till de största tjänstepensionsbolagen för förmedling av information om bostadstillägg då tjänstepensionen upphör. Migrationsverket får anpassad information gällande äldreförsörjningsstöd. Information om förmånerna finns även på efterlevandeguiden.se.

Vid det årliga utskicket av *Orange kuvert* får pensionärer även särskild information om bostadstillägg. Information om förmånen finns även med i förmånsbeslut om allmän pension. Myndigheten ser löpande över informationen på webbplatsen och information via servicekontoren är fortsatt mycket viktig. En uppdaterad ansökningsblankett med förtydligad information har implementerats i slutet av året.

Pensionsmyndighetens information om bostadstillägg framhåller den beräkningstjänst man kan använda sig av på webbplatsen för att få reda på om man bör ansöka om förmånen. I de fall beräkningen leder till avslag framgår det av tjänsten och en sådan ansökan kan därför undvikas. Startsidan till tjänsten hade cirka 430 000 besökare 2019 och cirka 410 000 besökare 2020. Statistik saknas för helåret 2021 då analysverktyget avvecklades under våren. De första månaderna 2021 visar dock på ett likvärdigt antal besökare som tidigare år. Ett stort antal besök visar på att myndighetens information om beräkningstjänsten når ut. Pensionärer som inte själva kan använda beräkningstjänsten kan få hjälp via kundservice eller ett servicekontor.

Faktorer såsom digitalt och socialt utanförskap bland de äldsta pensionärerna försvårar för denna grupp att tillvarata sina rättigheter. Även behovet av hjälp, i form av ställföreträdare såsom behöriga anhöriga, spelar en stor roll. Pensionsmyndigheten anser att den digitala ansökan som Pensionsmyndigheten erbjuder för anhöriga gör det enklare för många pensionärer att ansöka och kan därmed bidra till ett minskat mörkertal. En fortsatt bred informationsspridning, i samverkan med andra, är viktig för att lyckas med arbetet.

5.5 Efterlevandepension

Efterlevandepension är ett ekonomiskt skydd för efterlevande. Här ingår barnpension, efterlevandestöd, omställningspension samt änkepension. Dessutom handläggs efterlevandelivränta och begravningshjälp i samverkan med Försäkringskassan.

Sammanfattning

- Resultatet är gott.
- Handläggningstiderna är fortsatt goda för nationella ärenden och har minskat för internationella ärenden.
- Handläggningstiden har förbättrats för ärendetyperna internationella efterlevandestöd och utland jämfört med 2020.
- Kvaliteten är god.

Tabell 26. Sammanfattande resultatbedömning efterlevandepension 2019–2021

	2019	2020	2021
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Gott	Gott

Tabell 27. Efterlevandepension 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Kostnad, miljoner konor	68	82	79
Inkomna ärenden, antal			
-Nationella	53 422	57 335	56 176
-varav kvinnor	37 470	40 518	39 404
-varav män	15 830	16 690	16 695
-Internationella exklusive efterlevandestöd	12 994	13 524	12 521
-varav kvinnor	7 763	8 444	7 879
-varav män	5 187	5 038	4 598
-Internationella efterlevandestöd	3 201	1 578	912
-varav kvinnor	1 227	661	391
-varav män	1 966	916	520
-Utland	11 847	12 405	11 855
-varav kvinnor	5 570	5 998	5 682
-varav män	5 261	5 322	5 220
Avslutade ärenden, antal	80 665	87 212	80 920
-varav kvinnor	51 518	56 536	53 546
-varav män	28 041	29 619	26 503
Styckkostnad, kronor	846	937	981
Handläggningstid, genomsnittlig, antal dagar			
-Nationella	4	5	5
-för kvinnor	3	3	4
-för män	11	12	10
-Internationella exklusive efterlevandestöd	133	256	270
-för kvinnor	118	250	265
-för män	175	274	288
-Internationella efterlevandestöd	267	188	125
-för kvinnor	266	184	126
-för män	267	191	121
-Utland	88	74	76
-för kvinnor	97	87	72
-för män	135	100	134
Pågående ärenden vid årets slut, antal			
-Nationella	2 516	2 185	2 417
-varav kvinnor	1 307	1 293	1 385
-varav män	1 205	890	1 032
-Internationella exklusive efterlevandestöd	4 121	3 973	3 985
-varav kvinnor	2 821	2 787	2 694
-varav män	1 299	1 186	1 290
-Internationella efterlevandestöd	2 232	390	287
-varav kvinnor	876	189	140
-varav män	1 353	199	146
-Utland	1 168	1 205	1 743
-varav kvinnor	408	326	352
-varav män	632	620	1 024
Kvalitetsutlåtande ²	Godtagbart	Gott	Gott
Nöjdhetsindex	-	71	73

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Förutom de i tabellen redovisade ärendena handlägger Pensionsmyndigheten tillsammans med Försäkringskassan även ärenden om efterlevandelivränta.

² Läs mer om kvalitetsutlåtandet i avsnitt 4.3 Kvalitet i handläggningen.

De nationella ärendena inom efterlevandepension har ett fortsatt gott resultat. Andel beslut i tid ligger i nivå med föregående år och handläggningstiderna är fortfarande låga.

Internationella ärenden består av efterlevandepension och efterlevandestöd. För internationella ärenden exklusive efterlevandestöd har antalet inkomna ärenden minskat något från föregående år. Avarbetning av de äldsta ärendena har gjort att handläggningstiden ökat 2021. Efterlevandestöd är ett grundskydd i de fall barnpensionen är för låg. Antal inkomna ärenden har fortsatt att minska, vilket beror på en fortsatt minskad migration till Sverige. Lägre inflöde har gjort att handläggningstiderna har förbättrats mot tidigare år.

Utlandsärenden har ett fortsatt godtagbart resultat med små skillnader mellan åren. Antal pågående ärenden är något högre än tidigare år. Under året har ett elektroniskt system för utbyte av handlingar inom EU införts, vilket har resulterat i att varje enskilt ärende tar längre tid då systemet är nytt och inte fullt utvecklat. Användandet av systemet skiljer sig åt mellan länderna i samarbetet.

Resultatet från årets kundundersökning visar på en större kundnöjdhet jämfört med förra året. NKI är 73 jämfört med 71 förra året. Myndigheten ser förbättringar både avseende förståelse för motiveringen i beslutet och upplevelsen av handläggarna. Även förtroendet för myndigheten bland dem som fått efterlevandepension är fortsatt gott, 81 procent uppger att de har ett gott förtroende för Pensionsmyndigheten (79 procent 2020).

5.6 Frivillig pensionsförsäkring

Frivillig pensionsförsäkring infördes år 1914 som ett komplement till den allmänna folkpensionen. Möjligheten att göra nya inbetalningar upphörde 1981.

Sammanfattning

– Resultatet är fortsatt gott och handläggningen fungerar bra.

Tabell 28. Sammanfattande resultatbedömning frivillig pensionsförsäkring 2019–2021

	2019	2020	2021
Sammanfattande bedömning	Gott	Gott	Gott

Tabell 29. Frivillig pensionsförsäkring 2019–2021

	2019	2020	2021
Kostnad, miljoner kronor	2	2	2
Inkomna ärenden, antal ¹	319	247	855
Utbetalade pensioner, antal	3 086	2 896	2 716
-varav kvinnor	1 649	1 551	1 459
-varav män	1 437	1 345	1 257
Beviljade återköp, antal	70	49	627
Styckkostnad, kronor	684	671	820

¹Ingen könsuppdelning går att ta fram på grund av tekniska begränsningar.

Pensionsmyndighetens bedömning är att resultatet inom området är gott. Det finns 1 086 personer som ännu inte har ansökt om utbetalning av frivillig pensionsförsäkring. Den yngsta är född 1980. Samtliga ärenden handläggs omedelbart när de kommer in till myndigheten och det finns inga pågående ärenden.

Då verksamheten är liten avstår myndigheten från att göra någon analys av produktivitetsförändringar mellan åren.

Inom Pensionsmyndigheten utreds en accelererad avveckling av frivillig pensionsförsäkring. Detta skulle innebära att myndigheten erbjuder förmånstagare kapitalvärdet av sin försäkring i en engångsutbetalning i förtid. Arbetet inleddes under 2020 och är planerat att fortsätta under 2022. Se även avsnitt 15. *Frivillig pensionsförsäkring*.

5.7 Säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott

Pensionsmyndigheten betalade under år 2021 ut 388 miljarder i pensioner och pensionsrelaterade förmåner och är därmed en av de myndigheter som står för den högsta summan statliga utbetalningar till medborgarna.

Regleringsbrevet 2021

Mål

Pensionsmyndigheten ska bidra till det övergripande målet om minskade felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Andelen felaktiga utbetalningar från de bidragssystem/ersättningssystem som Pensionsmyndigheten hanterar ska därför minska.

Återrapportering

Pensionsmyndigheten ska redovisa måluppfyllelsen och genomförda insatser för att uppnå målet. Redovisningen ska, när så är möjligt, delas upp på misstänkta bidragsbrott och övriga fel. Redovisningen ska omfatta följande:

Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal återkrav och antal polisanmälningar och en analys av hur dessa har utvecklats.

Upptäckta felaktiga utbetalningar i förhållande till de totala utbetalningarna och till den senaste uppskattningen av den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar.

Betydande risker för felaktiga utbetalningar, utvecklingen av dessa risker och en bedömning av vilka ersättningssystem som är särskilt riskfyllda.

Upptäckta felaktiga utbetalningar i de särskilt riskfyllda ersättningssystemen i förhållande till systemens totala utgifter och i förhållande till den senaste uppskattningen av felaktiga utbetalningar från systemen.

Vidtagna åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar och en bedömning av åtgärdernas effekter.

5.7.1 Upptäckta felutbetalningar

Definition felaktig utbetalning

En felaktig utbetalning uppstår om en nuvarande eller framtida utbetalning är för hög, för låg eller i sin helhet fel i förhållande till vad en person har rätt till enligt gällande lag. En utbetalning kan även vara felaktig om den grundar sig på uppgifter som var aktuella vid beslutstillfället men där förutsättningarna senare ändrats och inte beaktats. Felaktiga utbetalningar innefattar både oavsiktliga fel som orsakas av den enskilde eller av den utbetalande myndigheten, samt kan uppstå via systematisk och i vissa fall organiserad brottslighet riktad mot välfärdssamhället.

Pensionsmyndigheten kan inte bedöma uppfyllelsen av målet i regleringsbrevet eftersom redovisningen avseende upptäckta felaktiga utbetalningar för närvarande begränsas till att omfatta konstaterade felaktiga utbetalningar i handlagda återkrav. Återkraven utgör endast en delmängd av identifierade fel och av den totala mängden felaktiga utbetalningar. Myndigheten har begränsad möjlighet att få tillgång till relevant data och arbetar för närvarande med att utveckla redovisningsmetoderna.

Tabell 30. Konstaterade felaktiga utbetalningar i handlagda återkrav 2019–2021, belopp i tusen kronor

	2019	2020	2021
Felaktiga utbetalningar	103 849	93 778	129 453
-varav kvinnor	62 229	53 081	79 196
-varav män	41 620	40 697	50 257
Fastställd återbetalningsskyldighet	91 476	86 130	121 498
-varav kvinnor	54 012	48 267	74 040
-varav män	37 464	37 863	47 458

¹ I beloppen ingår återkrav avseende felutbetalningar vid dödsfall samt eftergivna belopp.

5.7.2 Uppskattade felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten har inga aktuella uppgifter för 2021 när det gäller de totala uppskattade felaktiga utbetalningar och redovisade uppgifter nedan bygger därför på tidigare skattningar. De förändringar som skett utifrån lagändringar, förändringar i handläggningssystem och handläggningsprocesser har sannolikt lett till att de felaktiga utbetalningarna minskat, men myndigheten har inte haft möjlighet att revidera uppskattningarna inför denna redovisning.

För efterlevandepension och allmän pension bygger uppgifterna på skattningar som gjordes i samband med samverkansuppdraget *Rätt utbetalningar från välfärdsystemen*. För efterlevandepension uppskattades den totala omfattningen till 70 miljoner kronor för mycket utbetalt utifrån 2009 års utgifter. För allmän pension räknades den tidigare uppskattningen upp till att 229 miljoner kronor för mycket betalats ut, utifrån 2018 års utgifter, i samband med *Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (KUT-delegationen)*.

Den senaste uppskattningen avseende felaktiga utbetalningar inom bostadstillägg genomfördes 2017. Enligt skattningen utbetalades 705 miljoner kronor felaktigt, beräknat utifrån 2017 års utgifter. Av de felaktiga utbetalningarna uppskattades 463 miljoner ha betalats ut för mycket och 242 miljoner kronor betalats ut för lite. I skattningen ingick även mycket små belopp, på individnivå, som myndigheten inte anser vara kostnadseffektiva att motverka. Vid uppskattningen 2017 ingick även felaktiga utbetalningar som berodde på svårigheter att informera förmånstagarna om anmälningsskyldigheten när det gäller förändrade uppgifter om inkomst av kapital. Dessa felaktiga utbetalningar har i stort sett reducerats bort tack vare en lagändring som möjliggjort årliga automatiska omräkningar av inkomst av kapital. Under 2021 har omräkningarna lett till att bostadstillägget höjts med 53 miljoner kronor och sänkts med 97 miljoner kronor. Beloppen är uppräknade till årsbelopp.

På sikt förväntas det nya handläggningssystemet för bostadstillägg (NBT) bidra till minskade felaktiga utbetalningar. Systemet innehåller exempelvis en förbättrad och digitaliserad informationsinhämtning av de uppgifter som behövs vid bedömningen av rätten till och storleken på förmånerna.

De konstaterade felaktiga utbetalningarna i handlagda återkrav innehåller både olika tidsperioder och olika räkenskapsår, vilket innebär att de inte kan ställas i relation till myndighetens totala utgifter för ett visst år. De kan inte heller ställas i relation till omfattningen av felaktiga utbetalningar som också beräknats på årsbasis.

5.7.3 Betydande risker för felaktiga utbetalningar

En viktig del i kontrollarbetet är riskanalyser avseende felaktiga utbetalningar. Detta arbete har under 2021 skett i samarbete med ett flertal andra myndigheter under ledning av Ekonomistyrningsverket. Pensionsmyndigheten har i riskanalyserna bedömt om riskerna har systemkritisk, väsentlig eller betydande påverkan på utbetalningarna och/eller på förtroendet för förmånssystemen.

5.7.3.1 Särskilt riskfyllt ersättningssystem - bostadstillägg

Enligt sammanvägd värdering bedömdes brister eller felaktigheter i de grunduppgifter som påverkar bedömningen av rätten till eller storleken på bostadstillägg som en väsentlig risk för felaktiga utbetalningar. Det finns en hög inneboende risk på grund av brister i indata och komplexiteten i regelverken vilket kan ha en väsentlig påverkan på både utbetalningar

och förtroende. Förmånen är dessutom behovsprövad och påverkas av flera olika faktorer som också förändras över tid.

5.7.3.2 Övriga betydande risker för felaktiga utbetalningar

I samband med de genomförda riskanalyserna identifierades nedanstående risker som bedöms ha betydande påverkan på utbetalningarna och/eller på förtroendet för förmånssystemet.

Oanmälda och felaktiga uppgifter avseende utlandsbosättning både under tiden då pensionsrätter tjänas in samt under utbetalningstiden är en betydande risk för felaktiga utbetalningar som kan påverka samtliga förmåner. Risken omfattar även tillfälliga utlandsvistelser under utbetalningstiden som pågår under längre tid än vad regelverken tillåter.

Uppgifter om utländska pensioner som ska samordnas med svenska förmåner men som saknas eller undanhålls är också en risk som kan påverka myndighetens samtliga förmåner. I samband med förberedelserna av den nya förmånen inkomstpensionstillägg har förfrågan om aktuella pensionsuppgifter och eventuell utländsk pension skickats till cirka 250 000 förmånstagare. Detta har både lett till att redan samordnade utländska belopp uppdaterats till aktuella belopp och att myndigheten fått vetskap om utländska pensioner som det inte tidigare funnits kännedom om. Förmånstagarna har samtidigt fått en påminnelse och ökad information om deras skyldigheter samt om Pensionsmyndighetens sanktionsmöjligheter.

En annan betydande risk för felaktiga utbetalningar berör förmånen efterlevandestöd, som är ett grundskydd som betalas ut till barn om en eller båda föräldrarna avlidit. Det kan i dessa fall vara svårt att få fram dödsfallsintyg och födelsebevis som visar på släktskap framförallt när det gäller föräldrar som avlidit utanför EU/EES, Schweiz och de länder som Sverige har slutit konvention med. Detta kan i sin tur leda till att Pensionsmyndigheten betalar ut ersättning trots att relevant släktskap eller dödsfall inte föreligger. Eventuella felaktiga utbetalningar avseende efterlevandestöd är dock små i förhållande till övriga efterlevandeförmåner och till myndighetens totala utbetalningar. Utbetalningarna är också tidsbegränsade till skillnad mot de flesta andra förmåner som utbetalas av myndigheten.

Fel eller brister som uppstått i tidigare led eller hos andra myndigheter och som inte har upptäckts eller korrigerats får följd effekter på pension och pensionsrelaterade förmåner. Det finns risk att det förekommer fel i så kallade systemöverskridande uppgifter som är särskilt viktiga för att Pensionsmyndighetens förmåner ska betalas ut korrekt. Detta rör främst identitet, ålder, folkbokföringsuppgifter samt oredovisade inkomster och tillgångar.

5.7.4 Kontrollverksamhet

Under 2021 har myndigheten gjort satsningar för att bygga ut och ytterligare utveckla den befintliga kontrollverksamheten för att bättre kunna säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott. Fokus har varit en långsiktig strategisk planering avseende struktur, resultatuppföljning och samverkan för att bygga en hållbar kontrollfunktion där Pensionsmyndigheten utgör en välintegrerad del av det samhällsgemensamma uppdraget att minska felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Verksamheten har även arbetat med att bygga upp och utveckla förmågan att mäta utfall av resultaten inom kontrollverksamheten för att kunna följa flödet på större detaljnivå än tidigare. Exempelvis har verksamheten under året fattat beslut om att utöver återkrav även inkludera beräkning av framtida besparingsbelopp.

5.7.4.1 Löpande utbetalningskontroll

Pensionsmyndigheten har under året genomfört löpande kontroller av utförda utbetalningar för att förebygga, förhindra och upptäcka såväl oavsiktliga fel som oegentligheter. Kontrollerna avser utbetalningar som kan vara särskilt riskfyllda, så kallade transaktioner med hög risk, samt vissa slumpmässigt utvalda ärenden. Dessutom genomförs vid samtliga kontoregistreringar dagligen kontroller av registrerade konton mot bankgirocentralens uppgifter om kontohavare.

Resultatet från de löpande utbetalningskontrollerna ger tillsammans med en årlig riskanalys av utbetalningsprocessen underlag till vidareutveckling av utbetalningskontrollernas

utformning. Samtliga upptäckta felaktigheter har omhändertagits och kontinuerligt återkopplats till verksamhetsansvariga.

5.7.4.2 Riktade efterkontroller

Riktade efterkontroller är ett viktigt verktyg i Pensionsmyndighetens arbete med att förhindra felaktiga utbetalningar. Syftet med kontrollerna är dels att myndigheten ska säkerställa korrekta utbetalningar till pensionärer, dels att dra lärdomar av genomförda kontrollinsatser och därav öka kunskapen och medvetenheten om risker kopplat till utbetalningar. Resultaten från efterkontrollerna ska därigenom leda till att verksamheten i större grad uppmärksammar eventuella brister i systemen och kan sätta in åtgärder som förbättrar förmånssystemen och förebygger att felaktiga utbetalningar uppstår.

Riktad efterkontroll mot taxerad inkomst inom bostadstillägg

En efterkontroll mot taxerad inkomst inom bostadstillägg, så kallad PAX-kontroll, innebär att det görs en jämförelse mellan de inkomster som legat till grund för förmånstagarens senaste beslut om bostadstillägg och Skatteverkets beslutade taxering för det inkomstår som kontrolleras. Pensionsmyndigheten har under 2021 arbetat med efterkontroller avseende inkomståret 2018 vilket totalt innefattar 1 874 ärenden. Hittills har 1 374 ärenden avslutats varav 869 ärenden lett till återkrav. Den totala summan återkrav är hittills cirka 37 miljoner kronor och det uppskattade framtida besparingsbeloppet är cirka 97 miljoner kronor. Under det pågående arbetet har nya lärdomar framkommit som till exempel behov av en mer strukturerad och systematiserad återkoppling till verksamheten utifrån kontrollens resultat. Träffsäkerheten vid urval av ärenden ska även analyseras för att ytterligare förfinas verktyget och framöver kunna prioritera de ärenden som ger mest effekt. En slutrapport ska tas fram när PAX-kontrollen för 2018 är avslutad vilket den beräknas bli första kvartalet 2022.

Riktad efterkontroll oanmälda utländska pensioner

Under 2021 har Pensionsmyndigheten slutfört och utvärderat effekterna efter senaste utlandskontrollen mot oanmälda utländska pensioner. Totalt visar resultaten på att drygt 50 procent av besluten som kontrollerades var fattade på felaktiga uppgifter med anledning av att Pensionsmyndigheten inte hade kännedom om den utländska pensionen. Det resulterade i återkrav om cirka 4,4 miljoner kronor och framtida besparingsbelopp om cirka 34,3 miljoner kronor.

Resultatanalysen pekade även ut ett antal åtgärder som under året har omhändertagits inom verksamheten. Inom förmånen bostadstillägg har lärdomarna bekräftat behovet av mer information till kunderna vilket även konstaterades i den systemanalys som genomfördes 2019–2020. Med detta som utgångspunkt har handlägningsprocessen utvecklats under året och pensionären får initialt utökad stöd att lämna korrekta och fullständiga uppgifter. Syftet är också att erbjuda pensionären bättre förutsättningar att förstå sitt beslut, förmånens uppbyggnad, de skyldigheter som ett beviljande av förmånen medför, samt att myndigheten genom sina kontakter med pensionärer säkerställer att de uppgifter som tidigare lämnats till myndigheten är korrekta. Inom förmånen allmän pension har rutinen för konventionsärenden setts över och när ansökan om ålderspension sänts till berört land bevakas ärendet till dess att ett underlag inkommer på det beslut som fattats i det landet. Bevakningstiden sätts till ett år och om svar inte har inkommit efter den tiden skickas en påminnelse.

Levnadsintyg för utlandsbosatta

En person som är bosatt utanför Sverige och har allmän pension eller efterlevandepension måste varje år skicka in ett levnadsintyg till Pensionsmyndigheten.

Tabell 31. Levnadsintyg för utlandsbosatta 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Utskickade levnadsintyg, antal	161 679	163 065	162 106
Länder, antal	177	170	167
Elektroniska intyg, antal	101 815	106 231	106 556
Manuella intyg, antal	59 864	56 834	55 550
Utskickade indragningsbeslut, antal ²⁻³	3 907	5 222	i.u.

¹Ingen könsuppdelning går att ta fram på grund av tekniska begränsningar.

²I samband med att utbetalningar stoppas skickas ett indragningsbeslut till de personer som inte skickat in ett godkänt levnadsintyg inom 105 dagar.

³Eftersom levnadsintygperioden sträcker sig över årsskiftet, från augusti till mars, kan antalet spärrbrev bara redovisas för föregående år.

Pensionsmyndigheten har under året arbetat enligt de nya rutiner som togs fram efter tidigare genomförd analys av processen för levnadsintyg. Exempelvis har ändringar skett gällande vilken information som kunder ska meddela på levnadsintyget angående civilstånd. Dessutom har ett färre antal handläggare hanterat levnadsintygen jämfört med tidigare år vilket har medfört en ökad kvalitet.

5.7.5 Övriga åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar

Utöver det arbete med kontrollverksamhet som redogjorts för ovan vidtar Pensionsmyndigheten även ytterligare åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar, bland annat genom att kontinuerligt vidareutveckla olika webbtjänster. Utgångspunkten är att det ska vara lätt att göra rätt och myndigheten arbetar därför med att förbättra information i samband med ansökan för att underlätta för pensionärerna att lämna korrekta uppgifter initialt, samt att förbättra informationen om rättigheter och skyldigheter. Information om förmånerna uppdateras kontinuerligt på webbplatsen och Pensionsmyndigheten arbetar även med att förbättra och förtydliga den generella informationen i media och på webbplatsen samt med riktad information via exempelvis pensionärsorganisationer.

Manuella och maskinella kontroller utförs både före och efter utbetalning. Myndigheten inhämtar och verifierar automatiskt uppgifter avseende exempelvis försäkringstillhörighet, civilstånd och folkbokföringsadress i samband med prövningen av ansökan om förmånerna och även fortlöpande för att fånga upp ändrade förhållanden.

5.7.6 Misstanke om brott

5.7.6.1 Kontrollutredningar vid misstanke om brott

Pensionsmyndigheten genomför kontrollutredningar av ärenden där det finns misstanke om brott, det vill säga när en person avsiktligt har orsakat felaktiga utbetalningar. Denna del av kontrollverksamheten har även en strategisk dimension där samarbetet med andra aktörer är väsentligt. Under 2021 har antalet kontrollärenden som inkommit till Pensionsmyndigheten ökat vilket delvis beror på större impulsinflöde från externa parter samt att fler ärenden kommit in internt från myndigheten.

Regleringsbrevet 2021

Motverka bidragsbrott

Pensionsmyndigheten ska redovisa hur de har vidareutvecklat samarbetet med relevanta myndigheter i syfte att motverka brott och minska medvetna fel inom förmånerna.

Tabell 32. Kontrollutredningar vid misstanke om brott 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Inkomna ärenden, antal	744	988	1 201
-varav kvinnor	395	489	555
-varav män	341	489	630
Avslutade ärenden, antal	585	1 012	1 046
-varav kvinnor	315	524	482
-varav män	263	482	549
Andel ärenden som lett till åtgärd, %	21	34	34

	2019	2020	2021
Polisanmälningar, antal	51	93	116
Handläggningstid, dagar	257	260	234
-för kvinnor	264	255	231
-för män	254	268	238
Pågående ärenden årets slut, antal	671	655	811
-varav kvinnor	348	319	392
-varav män	320	330	414

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden.

Inom ramen för kontrollverksamheten har beslut fattats om att återkräva cirka 37 miljoner kronor efter avslutad kontrollutredning vid misstanke om brott, vilket även medfört framtida besparingsbelopp på cirka 166 miljoner kronor. Besparingsbeloppet beräknas utifrån pensionärernas uppskattade livslängd och eftersom majoriteten av Pensionsmyndighetens utbetalningar löper på tills vidare blir summan av besparingsbeloppen höga.

Myndigheten ska enligt bidragsbrottslagen (2017:612) göra en anmälan till Polismyndigheten om det kan misstänkas att brott har begåtts. Antalet genomförda polisanmälningar i förhållande till antalet avslutade ärenden visar att andelen polisanmälningar har ökat något under senare år.

5.7.6.2 Samverkan för att motverka bidragsbrott

Bidragsbrottslighet och utnyttjande av välfärdsmedel spänner ofta över flera skilda områden och kan därför beröra olika myndigheters verksamheter. Den externa samverkan är därigenom viktig för att komma framåt i det gemensamma kontrollarbetet. Under 2021 har Pensionsmyndigheten fokuserat på ett mer strategiskt grepp om samverkan genom att analysera det nuvarande impulsinflödet från externa parter för att därav identifiera aktörer där samverkan framöver kan drivas på en mer strukturell basis, som exempelvis med Försäkringskassan.

Samverkan inom nationell satsning mot organiserad brottslighet

Pensionsmyndigheten ingår sedan 2018 som nätverksdeltagare i den nationella satsningen mot organiserad brottslighet (OB-satsningen) och anses genom sitt grunduppdrag ha verksamhet som kan stärka samhällets samlade insatser mot organiserad brottslighet. Det innebär att myndigheten ses som en viktig tillgång i det framtida operativa arbetet och inom ramen för detta har Pensionsmyndigheten under året etablerat nya kontakter med fler aktörer inom OB-satsningen vilket resulterat i att myndigheten närmat sig det konkreta arbetet genom deltagande i vissa insatser.

Samverkan inom MUR

Pensionsmyndigheten har även fortsatt sin medverkan inom initiativet MUR (Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter, mot missbruk och brott i välfärdssystemen) där ett antal andra myndigheter ingår. Arbetet är indelat i fem olika arbetsgrupper:

- Använda lagen om underrättelseskyldighet
- Förbättra informationsutbytet mellan myndigheter
- Utveckla gemensamma riskanalyser
- Förändra attityder och normer kring välfärdsbrott
- Se över möjligheterna till en mer sammanhållen identitetsförvaltning

Pensionsmyndigheten är representerad i samtliga grupper samt ordförande för en av dem och ingår även i styrgruppen som inrättades i maj 2021. Styrgruppens arbete har varit inriktat mot att ta fram processer och metodstöd för att stödja och öka myndighetsöverskridande samarbeten i konkreta frågor kopplat till missbruk och brott i välfärdssystemen.

5.8 Återkrav

Återkravsärenden kommer från handläggning av förmånerna allmän pension, bostadstillägg och efterlevandepension. Bostadstillägg utgör cirka 80 procent av alla återkravsärenden. De vanligaste orsakerna till ett återkrav är att kunden inte lämnat in rätt uppgifter eller meddelat förändringar, vilket resulterat i att förmånsutbetalningar beräknats på felaktiga uppgifter.

Sammanfattning

- Resultatet är bristfälligt.
- Ärendebalansen har fortsatt att öka.
- Kvaliteten är godtagbar för återkrav som avser allmän pension och bostadstillägg men otillräcklig för återkrav som avser efterlevandepension.

Regleringsbrevet 2021

Återkrav och fordringshantering

Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att stärka verksamheten för återkrav och fordringshantering, vilka resultat åtgärderna har fått samt vilka utmaningar myndigheten ser med verksamheten. Därtill ska myndigheten redovisa hur samverkan med Försäkringskassan har utvecklats avseende fordringshantering.

Tabell 33. Sammanfattande resultatbedömning återkrav 2019–2021

	2019	2020	2021
Återkrav	Bristfälligt	Bristfälligt	Bristfälligt

Tabell 34. Återkrav 2019–2021

	2019	2020	2021
Kostnad, mnkr	19	15	17
Inkomna ärenden, antal	11 284	15 288	14 557
-varav kvinnor	7 295	9 770	9 040
-varav män	3 984	5 509	5 515
Avslutade ärenden, antal ¹	8 143	6 383	6 214
-varav kvinnor	5 128	3 983	3 796
-varav män	3 010	2 391	2 416
Styckkostnad, kr	2 323	2 337	2 722
Handläggningstid, genomsnitt dagar ²	156	157	170
-för kvinnor	157	154	160
-för män	155	164	186
Pågående ärenden vid årets slut, antal	8 497	17 815	26 559
-varav kvinnor	5 394	11 367	16 769
-varav män	3 102	6 447	9 789
Utestående fordringar avseende återkrav i mnkr	201	206	240
Nedskrivning i mnkr	81	85	100
Manuella fordringar i mnkr ³	3	3	4
Beslut om återkrav, antal ärenden ⁴	5 118	3 578	3 682
-varav kvinnor	3 389	2 269	2 331
-varav män	1 729	1 309	1 351
Beslut om återkrav, belopp i mnkr ⁴	77	73	110
Beslut om eftergift (hel eller delvis), antal ärenden	1 233	1 085	883
-varav kvinnor	776	703	497
-varav män	457	382	386

	2019	2020	2021
Beslut om eftergift (hel eller delvis), belopp i mnkr	14	13	11

¹Enbart avslutade återkravsärenden, inte felaktiga utbetalningar vid dödsfall eller kontrollutredningar ingår. Avslutningsorsak kan vara såväl beslut om återkrav som eftergift eller avskrivning av ärendet.

²Siffrorna har justerats för 2019.

³Innan nedskrivning.

⁴Siffrorna har justerats för 2020.

Under 2021 har arbetet med återkrav fortsatt prioriterats ned till förmån för handläggning av bostadstillägg. Detta har lett till att pågående återkravsärenden ökat under året.

De viktigaste åtgärderna för att förbättra situationen för hanteringen av återkrav inom bostadstillägg är att minska mängden inkommande återkravsärenden samt att omhänderta dessa direkt när de uppstår, det vill säga en mer sammanhållen handläggning. Förutsättningarna har förbättrats under 2021 genom att myndigheten snabbare har tagit hand om ändringsanmälningar. Kompetenshöjande insatser har även genomförts för att återkrav ska kunna hanteras i samband med att bostadstillägget räknas om.

Pensionsmyndigheten har sedan flera år en stor och växande volym av pågående återkravsärenden då hantering av ansökningar om bostadstillägg har haft högre prioritet. Det saknas kapacitet för att minska dessa balanser utan att ytterligare försämra handläggningstiderna för dem som ansöker om bostadstillägg.

Balansen av återkravsärenden inom allmän pension har varit stadigt växande under flera år och under 2021 har arbetet med återkrav prioriterats ned ytterligare till förmån för handläggning av ansökningsärenden och förberedelser inför inkomstpensionstillägget.

Utifrån utmaningarna i hanteringen av återkrav har Pensionsmyndigheten inte vidtagit några särskilda åtgärder för att utveckla samverkan med Försäkringskassan gällande fordringshanteringen. Försäkringskassan har inte heller adresserat några behov av att utveckla samverkan.

De högre kostnaderna för återkravshanteringen beror till stor del på att myndighetens administrationskostnader ökat, vilket i sin tur medfört att styckkostnaden ökat.

Kvaliteten för återkrav av allmän pension och bostadstillägg bedöms vara godtagbar medan kvaliteten för återkrav av efterlevandepension bedöms vara otillräcklig. Bedömningarna har sin grund i utfall från riktad uppföljning från tidigare år tillsammans med att inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

Hantering av låga återkravsbelopp

Sedan 2012 finns ett administrativt beslut om att Pensionsmyndigheten i normalfallet inte ska starta ett återkravsärende och återkräva felaktiga utbetalningar som understiger 2 000 kronor.

Tabell 35. Avskrivna belopp understigande 2 000 kronor per förmån 2019–2021¹

Förmån	Antal	Total summa	Antal	Total summa	Antal	Total summa
	avskrivningar	som avskrivs	avskrivningar	som avskrivs	avskrivningar	som avskrivs
	2019	tkr	2020	tkr	2021	tkr
		2019		2020		2021
Allmän pension	1 760	805	2 633	1 171	1 367	659
-varav kvinnor	679	338	975	474	641	330
-varav män	1 081	467	1 658	697	726	329
Bostadstillägg ²	5 619	4 156	5 416	3 931	24 274	6 776
-varav kvinnor	4 042	2 736	3 742	2 688	19 727	4 919
-varav män	1 600	1 389	1 701	1 265	4 547	1 857
Efterlevandepension	126	113	276	249	264	230
-varav kvinnor	74	61	158	138	153	138
-varav män	52	52	118	111	111	92
Felaktig utbetalning vid dödsfall	741	668	888	794	980	869
-varav kvinnor	263	228	374	326	379	337
-varav män	478	441	514	468	601	532

Förmån	Antal	Total summa	Antal	Total summa	Antal	Total summa
	avskrivningar 2019	som avskrivs tkr 2019	avskrivningar 2020	som avskrivs tkr 2020	avskrivningar 2021	som avskrivs tkr 2021
Återkrav	220	275	170	220	128	156
-varav kvinnor	146	185	115	148	83	99
-varav män	74	91	55	73	45	57
Totalt samtliga förmåner	8 466	6 018	9 383	6 365	27 016	8 692
-varav kvinnor	5 204	3 547	5 364	3 774	20 985	5 824
-varav män	3 285	2 439	4 046	2 614	6 031	2 868

¹Tre stycken avskrivningsärenden saknar förmånsanknytning och har därför exkluderats från tabellen.

²Uppskattade uppgifter för året 2019. För 2020 är uppgifter skattade från faktiskt uttag från och med 18 november som följd av nytt handläggningssystem. Skattningen för 2020 är gjord separat för män, kvinnor, 'kön saknas' och totalt. På grund av små avrundningar i processen med att skatta årsiffrorna kan män + kvinnor + kön saknas skilja sig från skattningen som görs direkt på det totala. Från och med 2021 används faktiska siffror.

Antal avskrivningar inom bostadstillägg har ökat jämfört med 2020. Den största enskilda anledningen till ökningen är att det har avslutats fler ändringsärenden under året på grund av fler impulser från Skatteverket och tjänstepensionsbolag. När omräknings- och ändringsärenden handläggs identifieras eventuella återkrav samt återkrav med belopp som understiger 2 000 kronor.

5.9 Omprövningar

Om den enskilde anser att Pensionsmyndighetens beslut är felaktigt kan den enskilde begära omprövning av beslutet inom två månader.

Sammanfattning

- Resultatet är otillräckligt
- Ärendebalansen har tredubblats och handläggningstiden har ökat.
- Kvaliteten är otillräcklig.

Tabell 36. Sammanfattande resultatbedömning omprövningar 2019–2021

	2019	2020	2021
Omprövningar	Gott	Godtagbart	Otillräckligt

Tabell 37. Omprövningar 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Kostnad, mnkr	13	13	21
Inkomna ärenden, antal	5 750	6 031	9 625
-varav kvinnor	3 361	3 478	5 777
-varav män	2 368	2 526	3 800
Expedierade ärenden, antal ²	5 623	5 364	4 265
-varav kvinnor	3 310	3 110	2 484
-varav män	2 291	2 236	1 755
Styckkostnad, kr	2 244	2 336	4 928
Handläggningstid, genomsnitt dagar	32	50	72
-för kvinnor	32	50	72
-för män	33	51	73
Pågående ärenden vid årets slut, antal	284	653	1 972
-varav kvinnor	131	340	1 109
-varav män	153	310	853
Kvalitetsutlåtande ³	Gott	Gott	Otillräckligt
Nöjd kundindex	i.u.	38	48

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. IPT ingår i kategorin allmän pension.

² Avskrivningarna räknas med i det sammanlagda antalet handlagda ärenden, de räknas dock inte med som expedierade omprövningsbeslut vid beräkning av ändringsfrekvens. Detta beror på att någon prövning i sak inte sker när ett omprövningsärende avskrivs.

³ Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 Kvalitet i handläggningen.

Tabell 38. Omprövningar och ändringsfrekvens 2019–2021¹

	Antal expedierade omprövningar			Antal ändringar			Ändringsfrekvens i procent		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Allmän pension	1 601	1 324	1 623	87	73	237	5,4	5,5	14,6
-varav kvinnor	704	578	771	36	30	139	5,1	5,2	18,0
-varav män	894	746	848	50	43	98	5,6	5,8	11,6
Bostadstillägg	3 000	3 059	2 179	194	299	225	6,5	9,8	10,3
-varav kvinnor	2 031	1 967	1 413	106	185	140	5,2	9,4	9,9
-varav män	968	1 090	763	88	113	83	9,1	10,4	10,9
Efterlevandepension	354	339	255	116	111	55	32,8	32,7	21,6
-varav kvinnor	214	197	178	59	46	31	27,6	23,4	17,4
-varav män	123	129	60	57	65	23	46,3	50,4	38,3
Återkrav	307	142	207	60	30	34	19,5	21,1	16,4
-varav kvinnor	184	81	122	40	19	24	21,7	23,5	19,7
-varav män	122	59	83	20	11	9	16,4	18,6	10,8
Totalt samtliga förmåner	5 262	4 866	4 767	457	513	551	8,7	10,5	12,9
-varav kvinnor	3 133	2 824	2 760	241	280	334	7,7	9,9	13,4
-varav män	2 107	2 025	1 979	215	232	213	10,2	11,5	12,1

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. IPT ingår i kategorin allmän pension.

Ärendebalansen avseende omprövningar har ökat markant under året vilket medfört längre handläggningstider. Detta beror till största delen på högt inflöde av omprövningar av inkomstpensionstillägget (IPT).

Inflödet av begäran om omprövningar inom allmän pension är mer eller mindre oförändrat från föregående år, bortsett från IPT. Avseende ändringsfrekvensen syns en marginell minskning om IPT exkluderas. Ändringarna grundar sig mestadels på nya uppgifter som inkommit efter att grundbeslut är fattat.

Inflödet av omprövningar som avser bostadstillägg har minskat markant under året. En tänkbar orsak till denna minskning är den satsning som gjorts inom förmånen för att säkerställa att kunden förstår sitt beslut. Ändringsfrekvensen har minskat marginellt jämfört med 2020. Främsta orsaken till ändringar beror på att nya uppgifter har inkommit i samband med begäran om omprövning.

För efterlevandepension är inflödet av omprövningar lägre vilket främst beror på en minskad andel omprövningar avseende efterlevandestöd. Främsta orsaken till detta är att andelen ansökningar avseende efterlevandestöd har minskat under året. Vidare har ändringsfrekvensen minskat markant vilket främst går att härleda till efterlevandestödsomprövningarna. De ändringar som gjorts beror i huvudsak på att nya handlingar eller uppgifter har kommit in i samband med begäran om omprövning.

Inom återkrav har inflödet av omprövningsärenden ökat. Orsaken till att inflödet fortfarande bedöms vara lågt är att hanteringen av återkrav inom både bostadstillägg och allmän pension fortsatt har nedprioriterats under 2021. Gällande ändringsfrekvensen syns en tydlig minskning. Vanligaste skälet till ändringar är att nya uppgifter kommer in.

Styckkostnaden för omprövning har mer än dubblats jämfört med 2020. En stor del av inkomna ärenden har klassats som kundsynpunkter och inte omprövningsärenden. Detta har medfört att tid lagts ned på hantering men inte påverkat antal avslutade omprövningsärenden.

Eventuella skillnader i ändringsfrekvens mellan kvinnor och män kan i denna typ av uppställning ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. På samma sätt kan man missa eventuella faktiska

sakliga könsskillnader. Detta förklaras mer noggrant i myndighetens rapport *Är Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?*

Årets nöjdhetsindex visar ett trendbrott då resultatet är det högsta sedan mätperiodens start. Myndigheten ser en förbättring jämfört med förra året gällande att myndigheten lever upp till värdeorden samt den enskildes upplevelse av bemötande och att den fått information och vägledning som är anpassad efter dess behov och situation.

5.10 Överklaganden

Sammanfattning

- Resultatet är fortsatt gott.
- Antal inkomna överklaganden har minskat sedan 2020.

Tabell 39. Sammanfattande resultatbedömning överklaganden 2019–2021

	2019	2020	2021
Överklaganden	Gott	Gott	Gott

Tabell 40. Nyckeltal överklaganden och ändringsfrekvens 2019–2021

	2019	2020	2021
Inkomna överklaganden, antal	516	690	497
-varav kvinnor	277	390	268
-varav män	238	297	227
Meddelade domar, antal	391	589	476
-varav kvinnor	199	326	276
-varav män	192	262	200
Ändrade beslut, antal	40	42	20
-varav kvinnor	15	21	11
-varav män	25	21	9
Ändringsfrekvens, i %	10	7	4
-varav kvinnor	8	6	4
-varav män	13	8	5

Antalet inkomna överklaganden har minskat sedan 2020. En förklaring till minskningen är att det antal överklaganden som gjorts till följd av myndighetens beslut om omräkning av garantipension har minskat. Pensionsmyndighetens interna mål har uppnåtts, det vill säga att maximalt tio procent av omprövningsbesluten vid överklagande ska ändras av domstol. De ändrade besluten avser i huvudsak ärenden om bostadstillägg, allmän pension och efterlevandestöd. De meddelade domarna avser i någon mån fler kvinnor än män. I två av de inkomna överklagandena är klaganden en kommun. Beträffande antalet ändrade beslut fördelar sig dessa relativt jämnt mellan könen.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har i en dom den 24 juni 2021 avgjort frågan om rätt till premiepension till efterlevande (efterlevandeskydd) vid förhållandet att pensionsspararen före dödsfallet av hälsoskäl flyttat till ett äldreboende. HFD gör bedömningen att denna situation inte kan anses innebära att samboförhållandet mellan pensionsspararen och den efterlevande har upphört. HFD underströk bland annat efterlevandeskyddets karaktär som livförsäkring med egna ”inbetalningar” och att den tecknas frivilligt. Till följd av domen har ett rättsfallsreferat tagits fram. Domen har inneburit en förändrad tillämpning vid Pensionsmyndigheten.

Allmänna ombudet för socialförsäkringen har under 2021 beviljats prövningstillstånd i HFD i frågan om värdet av en bostad som var permanentbostad den 31 december ska tas upp som tillgång när rätten till bostadstillägg prövas under det efterföljande året, om bostaden inte längre är permanentbostad när prövningen görs.

HFD har under 2021 meddelat prövningstillstånd i ett mål rörande garantipension. HFD meddelade prövningstillstånd efter att den enskilda överklagat ett beslut om ändring av den enskildas allmänna pension. Garantipensionen som är den del av den allmänna pensionen har räknats om som en följd av EU-domstolens dom. Frågan i målet är om det förhållandet att det genom rättspraxis har klarlagts att den tidigare tillämpningen av reglerna om garantipension inte är förenlig med EU-rätten utgör synnerliga skäl för att ompröva ett beslut om sådan pension. HFD har vid utgången av 2021 inte avgjort målet.

6 Premiepensionsförvaltning

Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepensionen i det allmänna pensionssystemet. I fondförsäkringsadministrationen ingår förvaltning av fondtorget, fondhandeln och fondinformation, samt hanteringen av individuella konton för pensionsmedel.

Sammanfattning

- Resultatet är gott.
- Fondhandelsprocessen har i stort fungerat väl. Samtliga begärda fondbyten och myndighetsinitierad handel har processats.
- Sju orderstopp har inträffat, vilket inneburit att spararnas fondbyten flyttats till nästföljande dag. För två av dessa dagar har även myndighetsinitierad handel stoppats.
- Rebalanseringen av AP7 Såfa drabbades av en IT-incident som gjorde att den genomfördes med försening, med ökade kostnader och negativa kurseffekter för spararna.
- Granskningsprocessen av nya fondansökningar och befintliga fonder har fungerat tillfredställande och har lett till 16 nya fondavtal.
- Antalet kundsynpunkter om förvaltningstjänster sjunker för tredje året i rad.
- Under året har filtreringen ”Hållbarhetsfond” ändrats till att enbart visa Artikel 9 fonder. Vid årsskiftet fanns det 29 fonder under den nya filtreringen.

Tabell 41. Sammanfattande resultatbedömning premiepensionsförvaltning 2019-2021

	2019	2020	2021
Premiepensionsförvaltning	Gott	Gott	Gott

Tabell 42. Fondadministration 2019–2021

	2019	2020	2021
Total kostnad fondadministration, mnkr	197	184	124
Pensionssparare och pensionärer med fondförsäkring 31 december, antal ¹	7 412 139	7 550 508	7 639 084
Kostnad per administrerat konto, kronor	26,6	24,4	16,2

¹För definition, se avsnitt 14.3 *Femårsöversikt och sammanställning över väsentliga uppgifter*.

Fondförsäkringsadministrationen är en tidskritisk verksamhet som ställer höga administrativa krav på Pensionsmyndigheten. Stora delar av hanteringen är automatiserad, men flera arbetsprocesser har fortfarande inslag av manuella kontroll- och/eller hanteringsmoment.

Administrationskostnaderna som belastar premiepensionen har minskat markant under 2021. Minskningen beror av flera anledningar. Dels har införandet av det nya anslagsfinansierade inkomstpensionstillägget inneburit att verksamhet styrs om mot det området. Dels har en del kostnader som tidigare klumpats ihop nu specificerats mellan förmånerna bättre. Dessutom har vi under 2021 återvunnit tidigare tagna rättgångskostnader på cirka 28 miljoner kronor.

6.1 Fondhandel

Hanteringen av fondordrar har under året, i stort, skett med hög tillförlitlighet. Fondbyten, nya pensionsrätter, återföring av rabatter och arvsvinst, pensionsuttag, avgiftsuttag, samt handel i fondutbudet har totalt gett upphov till 97 538 fondordrar gentemot fondbolagen. I

snitt har cirka 400 köp- och säljorder skickats per handelsdag till Pensionsmyndighetens fonder. Samtliga under året korrekt begärda fondbyten, eller myndighetsinitierad fondhandel, har genomförts eller är under genomförande.

Pensionsmyndigheten har som mål att ha fondhandeln öppen alla svenska bankdagar. Under 2021 har dock orderstopp inträffat under 7 handelsdagar. Med orderstopp avses att spararnas fondbyten inte kan skickas den planerade dagen utan fördröjs till nästkommande bankdag. Anledningen till orderstoppen har varierat men har i samtliga fall varit kopplade till IT-incidenter. Under två av de sju dagarna har samtlig fondhandel stoppats. Under de övriga fem dagarna gäller stoppet spararnas fondbyten.

I samband med placeringen av nya pensionsrätter och rebalansering av AP7 Såfa så skedde en IT-incident som innebar att placeringen i och rebalanseringen av Sjunde AP-fondens fonder inte kunde ske på planerad dag. Istället blev fondhandeln förskjuten 1–3 dagar framåt. Effekten av förseningen blev att cirka 5 miljoner AP7-sparare fick andra fondkurser än förväntat och sina fondkonton låsta längre än förväntat. Skadan kompenseras ej av Pensionsmyndigheten eftersom den beror på tekniska orsaker som är en effekt som vi på myndighetens hemsida upplyser om som en anledning till försenad fondhandel.

Tabell 43. Nyckeltal fondbyten 2019–2021

	2019	2020	2021
Fondorder till fondbolag, antal	109 411	98 620	97 538
Fondbyten, antal	597 336	879 650	910 621
-varav kvinnor	211 384	279 012	323 701
-varav män	385 952	582 638	586 920
Varav fondbyten via blankett, antal	2 144	1 084	989
Beställda fondbytesblanketter, antal	4 982	2 955	2 336
Sparare som bytt fonder, antal	293 094	327 546	358 060

Under 2021 har antalet fondbyten ökat något. Särskilt under årets första kvartal förekom många fondbyten. Fortsatt står män för klart fler fondbyten än kvinnor. Fondbyten via blankett har fortsatt minska och nu är det bara cirka en promille av fondbytena som sker den vägen.

Utöver normala fondhandelsaktiviteter har även fördelning av medel inkomna via myndighetens särskilda händelser (se avsnitt 14 *Premiepensionsförvaltning*) utdelats till drabbade pensionssparare för att vidare handlas upp inom fondhandeln. Vidare har även ett mindre antal enskilda konton tilldelats kompensationsmedel för felbokning inom fondhandeln efter fondsplitt eller felhanterad fondbytesorder.

Pensionsmyndigheten har fortsatt med utökad kontroll av återförda förvaltningsavgifter. Kontrollen resulterade åter i att totala beloppet för prisreduktion har ökat och tilldelats pensionsspararna. Utvecklingsarbete för att ytterligare effektivisera och automatisera arbetet med prisreduktion har försenats men beräknas kunna sjösättas under 2022. Beräkningen av avgiftsuttaget ur premiepensionssystemet för 2021 har även reviderats från andra kvartalet 2021. Förändringen innebär högre avgiftsuttag och således större rabatter för pensionsspararna. Förändringen beskrivs närmre i kapitel 14.

6.2 Finansadministration

Hantering av betalflöden och redovisning av fondhandeln har skett med hög tillförlitlighet under 2021.

Från tidigare års positiva handelslagerresultat överfördes i maj 24,2 miljoner kronor till Pensionsmyndighetens drift.

6.3 Fondtorgets förändring och granskning

Tabell 44. Fondutbud och fondärenden 2019–2021

	2019	2020	2021
Fondbolag, antal	67	65	64
Nya fondbolag	0 ³	1	2
Avslutade fondbolag	27 ³	3	3
Fonder, antal	478	482	466
Nya fonder	16 ³	48 ³	16
Avslutade fonder	321 ³	44	32
Avslutade fondärenden under året, antal ¹	78	440	571
Pågående fondärenden vid årets slut, antal	16	77	110
Tecknade fondavtal under året, antal ²	470	19	17
Avslagna, avvisade eller avskrivna ansökningar om fondavtal under året, antal	78	21	1

¹Fondärenden inkluderar inte ansökningar om att teckna fondavtal. Den stora ökningen beror på ändrad definition snarare än en reell ökning av antalet ärenden.

²Varav merparten 2019 och 2020 övergick från samarbetsavtal

³Siffrorna har justerats jämfört med de som angavs i Årsredovisning 2020. Deskriptansen beror på olika definitioner för uppgifter om antal fonder som gällde de olika åren. Myndigheten i har valt att justera siffrorna efter den definition som gäller nu.

Antalet fonder på fondtorget har minskat något under året, från 482 till 466. En desto större minskning har skett i aktiviteten gällande nya och avslutade fonder och det har nog aldrig varit så låg förändring av fondutbudet som 2021. Detta beror sannolikt dels på det generellt lägre fondutbudet, dels att steg två av premiepensionsöverenskommelsen antagligen inväntas hos fondbolagen.

Arbetet på granskningsenheten har under 2021 i huvudsak varit inriktat på löpande granskning av de fondförvaltare och fonder som har fondavtal. Antal fonder med fondavtal har under året legat kring 470. Arbete med den löpande granskningen innebär att enheten kontinuerligt följer upp förändringar som rör fonderna eller fondförvaltarna. Under året har även initial granskning genomförts av nya fonder och fondförvaltare som ansökt om fondavtal. Totalt inkom 25 ansökningar om att få ingå fondavtal. 17 ansökningar beviljades och en ansökan fick avslag. De ansökningar som det inte fattades beslut om under 2021, är alltså under initial granskning. Av de inkomna ansökningarna kom tio ansökningar från fem fondförvaltare som inte hade fondavtal sedan tidigare. Övriga ansökningar kom från fondförvaltare med fondavtal sedan tidigare.

Ett reviderat fondavtal trädde i kraft den 1 april 2021. Några av de justeringar som har gjorts i fondavtalet innebär att myndigheten utökar skyldigheten att lämna viss information under ansökningsförfarandet och att skyldighet att lämna information om ändrade förhållanden under avtalstiden förtydligas. Under året har vite utdömts till fondbolag vid tre tillfällen. Underlåtenhet att informera om förändringar i fonderna var orsak till att vite utdömdes i samtliga fall.

I fondavtalet gjordes även förändringar gällande prisreduktionen i de fonder som fondmedlen är placerade i. Pensionsmyndigheten har bedömt att tidigare rabattnivåer behövde justeras mot bakgrund av utvecklingen av fondavgifter på marknaden tillsammans med den stora ökningen av förvaltat kapital inom premiepensionssystemet över tid.

De förändringar som har genomförts gällande prisreduktionsmodellen kombinerat med ökade förvaltningsvolymerna har medfört att kapitalviktad avgift (exklusive Sjunde AP-fonden) har sänkts med 0,05 procentenheter, från 0,26 procent till 0,21 procent. Inkluderande Sjunde AP-fonden har avgiften sänkts från 0,18 procent till 0,14 procentenheter. En grov uppskattning visar att sänkningen gav drygt 600 miljoner kronor extra till spararkollektivet, eller cirka 100 kronor per person.

6.4 Kundensynpunkter om förvaltningstjänster

Det har inkommit 85 kundsynpunkter om förvaltningstjänster. När de årliga mätningarna inleddes 2018 inkom 800 synpunkter och har därefter minskat succesivt genom åren. Den kraftiga minskningen beror troligtvis på de åtgärder som har vidtagits de senaste åren som till exempel förbudet mot marknadsföring och försäljning per telefon av tjänster inom premiepensionsområdet i kombination med reformeringen av fondtorget.

De vanligaste kundsynpunkterna handlade, liksom föregående år, framförallt om att pensionssparare kände sig lurade eller blev påtvingade tjänster som förvaltningsföretag erbjuder via telefon. Det förekom även att kunderna upplevde att de blev uppmanade att lämna ifrån sig sin PIN-kod eller kände sig tvingade att logga in med sin PIN-kod under samtalet. Många upplevde även att de hade svårt att säga upp avtal med förvaltningsföretag.

Det förekom även frågor om status i en sparares enskilda ärende och/eller generella frågor gällande de särskilda händelserna som inträffat på fondtorget de senaste åren, även om dessa frågor blev färre 2021.

Det har liksom tidigare år även lämnats kundsynpunkter om aktörer som säger sig ringa från Pensionsmyndigheten eller samarbeta med eller på uppdrag av myndigheten.

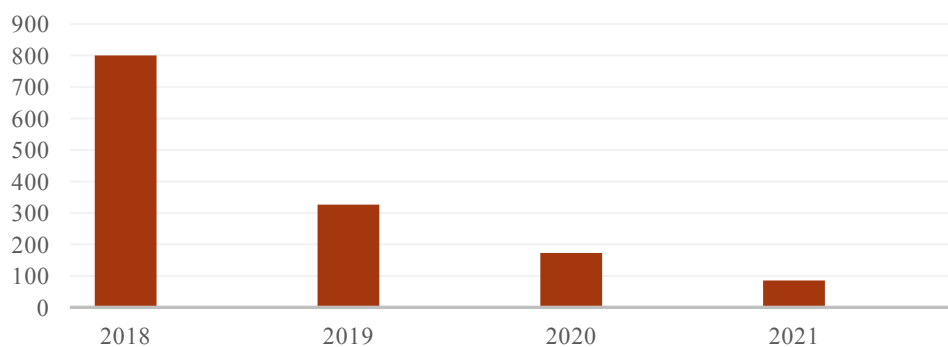
Samarbetet i dessa frågor mellan myndigheter och externa aktörer som inleddes 2019 fortsatte och de interna processerna intensifierades under 2021.

Myndigheten samverkade fortsatt med Finansinspektionen och Konsumentverket genom att Pensionsmyndigheten veckovis delgav dessa myndigheter kundsynpunkter. Vid behov gjordes avstämningar för att diskutera ärenden mer ingående.

Resultatet blev att myndigheten kunde ge bättre stöd och vägledning till sparare. Myndigheten kunde även internt ge bättre verktyg och vägledning till kundservice för att besvara inkommande samtal och mejl.

Överenskommelsen mellan Pensionsmyndigheten och Finansinspektionen som undertecknades 2020 gav önskad effekt och samverkansarbetet fungerade mycket bra.

Diagram 13. Antal inkomna kundsynpunkter som kan hänföras till premiepensionen 2018–2021

6.5 Hållbarhet fondtorget

Nya regelverk inom hållbarhet från EU är Disclosure-förordningen och Taxonomin. Detta som ett led i att öka transparensen till spararna när det gäller hållbarhetsinformation. Det är en lång process som kommer att ta tid att genomföra och i nuläget arbetar man nu med regelverket som rör miljö utifrån ESG-perspektivet. E–miljö, S–Social påverkan och G–Bolagspåverkan/Ekonomisk påverkan. Detta regelverk kommer att på sikt ersätta vår egen nationella värdepapperslag.

På EU-nivå pratar man om gröna investeringar nämnt i regelverket som artiklar, och i Disclosure-förordningen rapporterar förvaltaren bland annat på:

Artikel 8 Ljusgröna investeringar – fonden eller försäkringen främjar hållbarhet, men har det inte som ett överordnat mål.

Artikel 9 Mörkgröna investeringar – fonden eller försäkringen har hållbarhet som mål för investeringar i sina produkter.

Disclosure-förordningen som började gälla den 10 mars 2021 är ett rapporteringsverktyg som ligger till grund för hur förvaltare visar sitt hållbarhetsarbete. Tillhörande teknisk standard beräknas att vara på plats 1 januari 2023. Taxonomin beräknas att börja gälla den 1 juli 2022.

Sedan Disclosure-förordningen trädde i kraft har Pensionsmyndigheten under året ändrat filtreringsverktyget *Hållbarhetsfond*. Tidigare visade filtreringen om det var avgörande för fonden att arbeta med hållbarhet, om fonden följde Etiska nämnden för fondmarknadsföring samt om fonden hade Morningstars gröna löv – märkning för låg koldioxidpåverkan. Nu visas artikel 9 fonder och i december 2021 finns det 29 fonder på fondtorget som ligger under den filtreringen.

Förberedelser inför de nya regelverken pågår och Pensionsmyndigheten har precis som tidigare haft täta kontakter med Finansinspektionen under året och även samarbetat med organisationen SWESIF, ett forum för hållbara investeringar som är branschöverskridande globalt. Pensionsmyndigheten kommer tillsammans med SWESIF utvärdera och analysera de material och texter utifrån hur regelverket ser ut. Pensionsmyndigheten kommer under 2022 bistå SWESIF med att utföra tester på utvalda personer med behovsdriven kundanalys. Detta för att kunna utvärdera hur informationen från regelverket kommer spararna lättast till godo.

6.5.1 Fondtorgets hållbarhet utifrån koldioxidrisk

Fondtorget står som nämnt tidigare återigen inför förändringar vad gäller filtreringen förhållbarhetsfond varpå statistiken inte är helt jämförbar med föregående år, dock har 40 procent av fonderna på fondtorget Morningstars märkning för låg koldioxidrisk.

Cirka 819 miljarder kronor av marknadsvärdet på fondtorget är placerat i fonder med märkningen lövet vilket innebär att 40 procent av kapitalet är placerat i fonder som har låg koldioxidrisk.

Av de som har placeringar i fonder som har Morningstars märkning lövet på fondtorget är det 2 453 603 kvinnor och 2 511 884 män.

6.5.2 Fördelningen under filtreringen hållbarhetsfonder

96 776 kvinnor har innehav som ligger under filtreringen hållbarhetsfonder som nu visar artikel 9 fonder och 141 575 män har valt fonder utifrån den filtreringen.

Cirka 27,8 miljarder kronor av marknadsvärdet på fondtorget är placerat i fonder under den filtreringen vilket innebär att en procent av fondkapitalet är placerat i hållbarhetsfonder. Andelen är inte jämförbar med tidigare år beroende på ändrad definition av vad som betraktas som en hållbarhetsfond.

7 Information och kommunikation

Pensionsmyndigheten ska ge allmänheten information om pensioner och andra förmåner som myndigheten hanterar och se till att information ges efter den enskildes behov. Myndigheten ska informera om och ge pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek, hur stor pensionen kan antas bli och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen. Pensionsmyndigheten ska också stärka pensionssparares och pensionärens ställning som konsument av finansiella produkter inom pensionsområdet.

Sammanfattning

- Resultatet för området bedöms som otillräckligt.
- Pensionärer och pensionssparare har fortsatt låg kunskap om vilka delar pensionen består av och vad som påverkar pensionen mest.
- Många tar del av sin pensionsprognos, men upplever att de inte kan fatta informerade beslut om sina pensioner.
- Resultatet för kundservice har förbättrats. Under andra halvåret minskade väntetiderna och antalet besvarade samtal har ökat i kundservice.

Tabell 45. Sammanfattande resultatbedömning information och kommunikation 2019–2021

	2019	2020	2021
Information och kommunikation	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt

Verksamhetsområdet information och kommunikation omfattar informationsuppdraget, det konsumentstärkande uppdraget och kundservice.

7.1 Kostnader

I tabell 46 visas totala kostnaden för område kommunikation och information.

Tabell 46. Kostnader verksamhetsområdet Information och kommunikation 2019–2021 i miljoner kronor

	2019	2020	2021
Servicekontoren	9	2	1
Kundservice (telefoni, e-post, brev, Facebook)	114	120	81
Prognostjänsten minPension.se	30	32	33
Orange kuvert (tryck, papper, porto)	29	28	29
Informationskostnader ¹	95	89	81
Varav säsongssatsning	11	11	2
Varav informatörer	13	8	8
Varav kundvägledare	8	5	3
Varav övriga informationskostnader	62	65	68
It-stöd inom området	79	40	35
Totala kostnader	356	310	260

¹Här ingår informationsmaterial, kampanjer, annonser, kundvägledare, informationsträffar, uppsökande möten m.m.

Kostnaden för kundservice har minskat jämfört med år 2020 då en stor del av kostnaderna för telefonin från och med år 2021 redovisas under området pensionsadministration. De ökade kostnaderna för *Orange kuvert*, trots ökad andel digitala utskick, beror på ökade portokostnader. Kostnaden för informatörsverksamheten har fortsatt minska främst med

anledning av att fysiska informationsmöten inte kunnat genomföras i samma utsträckning som före pandemin. Kostnader har renodlats avseende säsongssatsningen och informatörer och framgår i tabell 46. Följdändring har även gjorts för 2019 och 2020. Kostnader som tidigare ingått i dessa två poster avseende främst övergripande informationskostnader kopplade till verksamhetsområdet redovisas nu som övriga informationskostnader.

7.2 Informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget

Tabell 47. Resultatbedömning informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget 2019–2021

	2019	2020	2021
Informationsuppdraget och konsumentstärkande uppdraget	Godtagbart	Godtagbart	Otillräckligt

Pensionsmyndigheten bedömer att resultatet för informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget är otillräckligt vilket är en försämring jämfört med tidigare år. Myndigheten anser att resultatet ligger på relativt låga nivåer och har därför gjort en omvärdering av resultatbedömningen.

Resultatet från genomförda undersökningar visar en positiv utveckling jämfört med förra året. En större andel pensionssparare uppgav 2021 jämfört med 2020 att de vet hur de tar reda på hur stor deras pension kommer att bli och vilken betydelse pensioneringstidpunkten har för pensionen. Många pensionssparare tycks överskatta det privata sparandets betydelse för pensionens storlek.

Utskicket av *Orange kuvert* och de informationsinsatser som har genomförts i samband med utskicket har gett god effekt på nyregistreringar, inlogningar och genomförda prognoser samt viss effekt när det gäller ökad förståelse för vad som påverkar pensionen. Myndigheten har fått insikt om att många pensionssparare behöver stöd i att använda prognostjänsterna och hjälp att tolka den information de tar del av i pensionsprognosen.

7.2.1 Effekter och indikatorer

Informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget delas in i tre delar;

- Pensionssparare och pensionärer ska ha en samlad bild av hela sin pension,
- Pensionssparare och pensionärer ska förstå vilka faktorer som påverkar pensionens storlek och pensionssparare och
- Pensionärer ska känna sig stärkta som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet.

Till dessa delar har myndigheten kopplat sex effektmål som har följts upp med stöd av ett antal indikatorer. I tabellen nedan redovisas den sammantagna resultatbedömningen för effektmålen. Trots att fler visar på en förståelse för pensioneringstidpunktens betydelse och kunskapen om vilka tre delar pensionen består av är på samma nivå jämfört med 2020, har Pensionsmyndigheten sänkt bedömningen avseende effektmål tre och fyra i år, eftersom myndigheten förväntar sig att kunskapen om vilka faktorer som påverkar pensionen mest och vilka delar pensionen består av borde vara högre än vad resultaten visar.

Tabell 48. Sammanfattande resultatbedömning informations- och konsumentstärkande uppdraget 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Informations- och konsumentstärkande uppdraget	Godtagbart	Godtagbart	Otillräckligt
<i>Pensionssparare och pensionärer ska ha en korrekt och samlad bild av hela sin pension</i>			
Resultatbedömning effektmål 1 Allt fler kvinnor och män vet var de kan få information om hela sin pension	Gott	Gott	Gott
Resultatbedömning effektmål 2 Allt fler kvinnor och män vet hur stor deras framtida pension kan komma att bli	Gott	Godtagbart	Godtagbart
Resultatbedömning effektmål 3 Allt fler kvinnor och män känner till vilka delar pensionen består av	Godtagbart	Godtagbart	Otillräckligt

	2019	2020	2021
<i>Pensionssparare och pensionärer ska förstå vilka faktorer som påverkar pensionens storlek</i>			
Resultatbedömning effektmål 4 Allt fler kvinnor och män vet vilka faktorer som påverkar den framtida pensionen mest	Godtagbart	Godtagbart	Otillräckligt
<i>Pensionssparare och pensionärer känner sig stärkta som konsumenter inom pensionsområdet</i>			
Resultatbedömning effektmål 5 ¹ Allt fler kvinnor och män känner sig stärkta som konsumenter inom pensionsområdet	-	-	Otillräckligt
Resultatbedömning effektmål 6 Minskat utrymme för marknadsaktiviteter som är mindre lämpliga	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

¹Årets effektmål 4 avser förra årets effektmål 6 och innefattar även förra årets effektmål 4 och 5 (avseende livsinkomstens respektive pensioneringstidpunktens betydelse för pensionen). Årets effektmål 5 är ett nytt effektmål som syftar till att fånga pensionssparares och pensionärsers självförtroende och självkänsla när det gäller pensionsfrågor. Årets effektmål 6 avser förra årets effektmål 7.

Resultat effektmål 1

Resultatet för effektmål 1, Allt fler kvinnor och män vet var de kan få information om hela sin pension, bedöms vara gott.

Ungefär 60 procent av tillfrågade pensionssparare och pensionärer uppger att de vet hur de kan ta reda på hur stor deras framtida pension kan komma att bli. Det är fem procent fler än 2020. Män uppger detta i större utsträckning än kvinnor.

Resultat effektmål 2

Resultatbedömningen för effektmål 2, Allt fler kvinnor och män vet hur stor deras framtida pension kan komma att bli, är godtagbart.

Antal nyregistreringar, inloggningar och gjorda prognoser har ökat över tiden. 73 procent av pensionsspararna och 88 procent av pensionärerna uppger att de har en viss, god eller mycket god uppfattning om hur stor deras pension kan komma att bli. Män uppger i något större utsträckning än kvinnor att de har god eller viss uppfattning om hur stor den framtida pensionen kan komma att bli. Pensionssparare i åldern 55 år och äldre säger sig ha en uppfattning om hur stor deras pension kan komma att bli i större utsträckning än pensionssparare i yngre åldrar.

Resultat effektmål 3

Resultatbedömningen för effektmål 3, Allt fler kvinnor och män känner till vilka delar pensionen består av, är otillräckligt.

62 procent av pensionsspararna och 77 procent av pensionärerna säger sig känna till vilka delar pensionen består, men endast 39 procent av pensionsspararna och 31 procent av pensionärerna kan uppge alla tre delarna; allmän pension, tjänstepension och privat sparande. Män svarar att de vet vilka delar pensionen består av och kan också uppge de tre delarna i större utsträckning än kvinnor. Resultaten är i stort sett oförändrade jämfört med 2020. Även om det inte är någon försämring jämfört med 2020 har vi dragit ned bedömningen från godtagbart till otillräckligt med motiveringen att den förväntade kunskapen om vilka delar pensionen består av är högre än vad dessa siffror visar.

Resultat effektmål 4

Resultatbedömningen för effektmål 4, Allt fler kvinnor och män vet vilka faktorer som påverkar den framtida pensionen mest, är otillräckligt.

Effektmålet bedöms utifrån hur stor andel av tillfrågade pensionssparare och pensionärer som på en öppen fråga har angett något eller några av alternativen livsinkomst, pensioneringstidpunkt och tjänstepension som de faktorer som påverkar den framtida pensionen mest. 45 procent av pensionsspararna och 61 procent av pensionärerna har angett något som härrör till livsinkomsten, vilket avser svar som lön/vad jag tjänar, antal år jag arbetar, hur mycket jag arbetar, heltid/deltid samt att jag betalar skatt och liknande.

11 procent av pensionsspararna och 6 procent av pensionärerna har angett pensioneringstidpunkten. 3 procent av pensionsspararna och 5 procent av pensionärerna har angett tjänstepensionen. Något fler angav pensioneringstidpunkten i år jämfört med föregående år. Det vanligast förekommande enskilda svaret bland pensionssparare var det privata sparandet vilket angavs av 33 procent. Det indikerar att många pensionssparare överskattar privata sparandets betydelse.

Resultat effektmål 5

Resultatbedömningen för effektmål 5, Allt fler kvinnor och män känner sig stärkta som konsumenter inom pensionsområdet, är otillräckligt.

33 procent av pensionsspararna upplever att de har tillräckligt med kunskap för att kunna göra aktiva val som påverkar deras framtida pension och 26 procent upplever att de har goda kunskaper om pensionssparande. 33 procent känner sig oroliga när de tänker på storleken på sin kommande pension. Kvinnor känner sig oroliga i högre utsträckning än män.

Resultat effektmål 6

Resultatbedömningen för effektmål 6, Minskat utrymme för marknadsaktiviteter som är mindre lämpliga, är godtagbart.

Antalet inkomna kundklagomål som myndigheten har utrett och vidareförd till Finansinspektionen och Konsumentverket har fortsatt att minska även under 2021 vilket kan tolkas som positivt.

Slutsats

Resultatet visar att trots att majoriteten av pensionsspararna vet var de kan se sin prognos (effektmål 1) och vet ungefär vilken storlek de kommer att få på sin pension (effektmål 2), så upplever de inte att de har tillräcklig information eller kunskap för att kunna fatta medvetna beslut kring sin pension (effektmål 5). Det tyder på att prognosen i sig inte ger tillräckliga förutsättningar för att ge pensionssparare god kännedom om pensionen i den utsträckning som man skulle önska. Många behöver mer hjälp att tolka prognosen och vad de kan göra för att förbättra sin framtida pension.

7.2.2 Informationsinsatser

Under 2021 har Pensionsmyndigheten i större utsträckning kommunicerat via informationsfilmer, bloggar och annonsering i sociala medier. Myndigheten har utvecklat informationen på Pensionsmyndighetens webbplats, i digitala informationsmöten för målgruppen pensionsplanerare, i *Orange kuvert* och i övriga informationsaktiviteter. Syftet med flera informationsinsatser har varit att öka förståelsen för hur pensionens storlek per månad livet ut påverkas av vilken ålder man väljer att börja ta ut sin pension. Myndigheten har under året påbörjat en rapportserie om pensioner och pensionssystemet för att ge en faktabaserad bild av pensionssystemet och dess effekter i den politiska debatten. Två rapporter har publicerats under året.

7.2.2.1 Orange kuvert med årsbesked

Tabell 49. Orange kuvert 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Antal utskick, miljoner	7,6	7,8	7,9
- digitalt, totalt, %	38	46	52
- varav kvinnor, %	49	49	49
- varav män, %	51	51	51
- postalt, totalt, %	62	54	48
- varav kvinnor, %	50	50	53
- varav män, %	50	50	47
Nöjd kundindex, pensionssparare	55	59	60
- bland kvinnor	52	57	59
- bland män	57	60	62

	2019	2020	2021
Nöjdhetsindex, pensionärer	66	71	67
- bland kvinnor	66	71	69
- bland män	67	72	65

¹Utsicksstatistik från Parajett.

Pensionsmyndigheten har skickat ut över 7,9 miljoner *Orange kuvert*, varav 6,0 miljoner till pensions sparare och 1,9 miljoner till pensionärer. Närmare 4,1 miljoner personer har fått det orangea kuvertet digitalt, vilket är en ökning med drygt 17 procent jämfört med föregående år. Under perioden som det orangea kuvertet skickades ut var antalet nyregistreringar på minPension.se drygt 48 000 i snitt per månad, vilket är mer än dubbelt så många jämfört övriga månader, då antalet nyregistreringar var drygt 18 000 i snitt per månad.

Årets nöjdhetsindex för *Orange kuvert* var 67 för pensionärer och 60 för pensions sparare. Värdet för pensionärer var något lägre än 2020 och är därmed tillbaka på samma nivå som 2019. Pensionsmyndigheten kan inte se någon förklaring till försämringen i uppföljningen. Nöjdhetsindex är högre bland dem som fått *Orange kuvert* digitalt än bland dem som fått kuvertet postalt.

I samband med utskicket av *Orange kuvert* till pensions sparare i åldrarna 26–65 år genomförde Pensionsmyndigheten en informations satsning i sociala medier och via myndighetens egna informationskanaler. Informations satsning innehöll målgruppsanpassade tips om pension och information om det viktigaste i det orangea kuvertet. Syftet var att öka målgruppens kännedom om vilka faktorer som mest påverkar pensionens storlek, livsinkomstprincipen och pensioneringstidpunktens betydelse. Under perioden som informations satsningen pågick ökade nyregistrerade och genomförda prognoser mer än under resten av året.

7.2.2.2 Informationsträffar och uppsökande verksamhet

Tabell 50. Digitala informationsmöten

Möte	2021
Pensionsplaneringsmöten, 60+, antal deltagare	29 971
Pensions sparare, mitt i livet, antal deltagare	2 020
Inkomst pensionstillägg, IPT, antal deltagare	1 638
Bostadstillägg, antal deltagare	799

För att möta de förändrade förutsättningar som pandemin inneburit har myndigheten utvecklat digitala informationsmöten. Under året har myndigheten genomfört 549 digitala informationsmöten med 34 428 unika digitala deltagare.

Tabell 51. Informationsträffar och uppsökande möten 2019–2021

	2019	2020	2021
Deltagare, antal	40 120	15 205	36 557
Deltagare informationsträffar, antal ¹	24 951	8 769	35 648
- varav kvinnor	14 747	4 896	-
- varav män	10 204	3 873	-
Samtal uppsökande möten inkl. kuvertjakten, antal ¹	15 169	6 436	909
- varav kvinnor	6 954	2 981	439
- varav män	8 215	3 455	470
Nöjdhetsindex informationsträffar	76	- ²	- ³
- varav kvinnor	77	-	-
- varav män	75	-	-

¹Skattningen bygger på manuellt registrerad statistik och ska tolkas med försiktighet.

²Nöjd-kundindex-mätning har inte genomförts eftersom de flesta informationsträffarna blivit inställda på grund av coronapandemin.

³Nöjd-kundindex-mätning har inte genomförts eftersom det funnits tveksamheter kring mätverktygen i samband med GDPR.

Pensionsmyndigheten har också haft fysiska möten med totalt 2 129 deltagare. Totalt har Pensionsmyndighetens informationsmöten haft 36 557 åhörare vilket är mer än en fördubbling jämfört med föregående år då totalsiffran var 15 205 deltagare. Eftersom

deltagarna vid de digitala mötena är anonyma är det inte möjligt att könsuppdelna dessa. För de fysiska mötena var fördelningen 46 procent kvinnor och 54 procent män.

7.2.2.3 Insatser för att stärka allmänhetens ställning som konsument

För att kunna ge mer konkret vägledning och stärka pensionssparares och pensionärens ställning som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet har myndigheten under året tagit fram konsumentstärkande rapporter. Rapporterna är dels ett verktyg för att utveckla myndighetens vägledning om pensioner, dels används de som stöd i informationsaktiviteter för att öka kunskap om pensioner och spridningen av pensionsinformation i samhället. Läs mer i avsnitt 8.1 *Analys, rapporter och prognoser*.

För att stärka konsumenternas ställning på pensionsmarknaden arbetar Pensionsmyndigheten med att fånga upp och analysera företeelser som påverkar konsumenter på pensionsmarknaden. Pensionsmyndigheten har bland annat noterat nya aktörer som erbjuder webbaserad pensionsinformation och rådgivning mot betalning.

7.2.3 Kundmöteskanaler

Pensionsmyndighetens största kundmöteskanal är webbplatsen som har haft mer än 22 miljoner besök under 2021. Andra stora kanaler är *Orange kuvert* med vilket myndigheten har nått närmare åtta miljoner pensionssparare och pensionärer. Webbplatsen minpension.se har haft 4,3 miljoner registrerade användare och närmare 18 miljoner inlogningar.

7.2.3.1 Webbplatsen pensionsmyndigheten.se

Tabell 52. Webbplatsen pensionsmyndigheten.se 2019–2021

	2019	2020	2021
Besök, antal miljoner	16,7	22,3	-
Inlogningar, antal miljoner	11,8	16	19,4
-varav kvinnor	4	5,3	7
-varav män	7,8	10,7	12,4
Nöjdkundindex webbplatsen	58	63	68 ¹
-bland kvinnor	49	55	56
-bland män	63 ¹	67 ¹	73

¹I årsredovisning 2021 har myndigheten valt att redovisa nöjdkundindex för helår för samtliga år jämfört med tidigare årsredovisningar då nöjdkundindex redovisats för kvartal två. Myndigheten har bytt undersökningsverktyg 2020, vilket innebär att 2020 och 2021 års nöjdkundindex inte är helt jämförbara med 2019.

Pensionsmyndigheten har efter 31 mars 2021 slutat använda webbanalyserverket Adobe Analytics efter en personuppgiftsincident. Därför har myndigheten inte kunnat samla in och följa upp oinloggade besöksvolymerna på pensionsmyndigheten.se. Ett antagande är att antalet besökare på Pensionsmyndighetens webbplats har varit fler än 2020 då antalet inlogningar ökade från 16 miljoner 2020 till 19,4 miljoner inlogningar 2021. Ökningen antas främst bero på den digitala mognaden i samhället där fler och fler ser webben som den självklara informationskällan.

Cirka 77 procent av myndighetens webbplatsanvändare uppger att de har kunnat genomföra sitt ärende på webbplatsen, vilket är lägre än målet på 85 procent.

Nöjdkundindex (NKI) för webben har fortsatt stiga och ligger nu på 68 jämfört med myndighetens övergripande målvärde på 75.

NKI för helår påverkas av de sämre resultaten första kvartalet. Första kvartalets sämre resultat kan förklaras med att *Orange kuvert* skickas ut och det är många besökare under den perioden som normalt inte besöker webbplatsen. Pensionsmyndigheten ser då en något annorlunda besöksprofil med till exempel fler kvinnor, fler yngre och fler som har lågt intresse och kunskap i pensionsfrågor. Dessa besökare sätter generellt ett sämre betyg på webbplatsen. Under denna period är det extra många som loggar in på webbplatsen, vilket ofta leder till överbelastning och tekniska problem.

7.2.3.2 Pensionsmyndigheten i media

Både för informationsuppdraget och för det konsumentstärkande uppdraget är medier en viktig kanal.

Tabell 53. Pensionsmyndigheten i medierna 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Samlad räckvidd, miljoner ¹	1 151	664	544	524	553
Andel neutral publicitet, %	95	97	88	93	94
Andel positiv publicitet, %	3,0	1,0	4,0	2,0	3
Andel negativ publicitet, %	3,0	2,0	8,0	5,0	3
Attention Score ²	+21	+19	+16	+18	+18

¹Samlad upplaga även benämnt räckvidd visar medialt genomslag. Nyckeltalet mäts med antalet artiklar om Pensionsmyndigheten multiplicerat med antalet möjliga läsare per tidning. Statistiken över antal möjliga läsare per tidning hämtas från Orvestos undersökningar över läsvanor.

²Attention Score mäter vad som driver hågkomst i redaktionella medier samt om publiciteten är positiv negativ eller neutral. Spannet går från 100 till -100, där 100 innebär omfattande och positiv publicitet. Ett Attention Score över 20 är att anse som mycket bra.

Under 2021 har 553 miljoner personer haft möjlighet att ta del av nyheter där Pensionsmyndigheten nämndes. Det är fler än 2020 då 524 miljoner personer kunde nås av nyheter om Pensionsmyndigheten. 94 procent av publiciteten var neutral, tre procent negativ och tre procent positiv.

Året har precis som 2020 präglats av coronapandemin där myndigheten kan se att pensionsnyheter har trängts undan till förmån för andra nyheter. Andelen av publiciteten kring pensioner där Pensionsmyndigheten har nämnts, låg under året stabilt runt 40 procent.

Inkomstpensionstillägget, IPT, hade en mycket stor andel av publiciteten om pensioner där även Pensionsmyndigheten omnämns. Även fondtorgsrelaterade nyheter kopplade till rättegångarna i främst Allra och även Falcon Funds har varit frekventa i likhet med tidigare år.

Andelen av publiciteten som behandlar det konsumentstärkande uppdraget har varit 46 procent under 2021 jämfört med 66 procent 2020. Förklaringen till en hög andel är rapporteringen i samband med rättegångarna i Allra och Falcon Funds som har fortsatt under året med bland annat en fällande hovrättsdom mot företrädare för Allra.

Pensionsmyndigheten mäter informationsuppdraget genom att undersöka i vilken utsträckning medierna publicerar vad som mest påverkar pensionens storlek och vikten av att göra en prognos för hela pensionen. Andelen publicitet som behandlar informationsuppdraget har ökat från 14 procent 2020 till 19 procent 2021. Ökningen har uppstått trots att myndigheten för andra året i rad har fått hitta andra vägar till publicitet än i samband med utskick av *Orange kuvert*, en period som vanligtvis ger en kraftig ökning av informationsuppdraget i media.

7.3 Kundservice

Kundservice besvarar pensionssparare och pensionärsfrågor via telefon, e-post, brev, chatbott och sociala medier samt informerar och ger pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen. Pensionsmyndigheten utför även kundserviceuppdrag till minPension i Sverige samt Fullmaktskollen i Sverige AB. Uppdraget för Fullmaktskollen AB avslutades den 30 september 2021.

Tabell 54. Sammanfattande resultatbedömning kundservice 2019–2021

	2019	2020	2021
Kundservice	Bristfälligt	Bristfällig	Otillräckligt

7.3.1 Telefonsamtal

Tabell 55. Telefonsamtal till Pensionsmyndigheten 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Inkommande samtal, antal	1 203 555	1 026 492	1 123 122
Besvarade samtal, antal	466 946	484 031	542 423
-varav kvinnor	244 248	261 825	304 515
-varav män	161 681	174 389	198 296
Besvarade samtal min Pension, antal	29 594	22 983	21 910
-varav kvinnor	12 908	10 160	9 648
-varav män	12 592	10 636	10 198
Besvarade tolksamtal, antal	1 460	1 350	2 353
Tillgänglighet, andel besvarade samtal, % ³	40	48	49
Svarstid, genomsnittlig, minuter ³	19	15	14
Servicenivå, andel besvarade samtal inom 10 minuter, % ⁴	49	68	70
Andel som fått det svar eller den hjälp de ville ha, %	82	87	88
Andel som fått ett bra bemötande, %	92	95	94
Kvalitetsutlåtande ⁵	-	Godtagbart	Godtagbart

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Viss historisk statistik har ändrats på grund av uppdateringar och rättelser i statistikverket.

³ Siffrorna har justerats för år 2019 och inkluderar samtal om efterlevandepension och garantipension. Antal minuter har avrundats vilket inte gjordes i årsredovisningen 2019.

⁴ Det redovisade måttet för servicenivå är ändrat till 10 minuter från och med 2020

⁵ Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 kvalitet i handläggningen.

Tabell 56. Nöj kundindex kundservice inom telefoni 2019–2021

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Nöj kundindex telefoni	74	76	78	75	78	81	73	73	75

Regleringsbrevet 2021

Mål om kundservice

Andelen samtal som besvaras inom tio minuter ska öka till minst 75 %.

Pensionsmyndigheten har inte uppnått målet att 75 procent av samtalen till myndigheten ska besvaras inom tio minuter. Myndigheten kan dock se en fortsatt svag ökning av andelen besvarade samtal inom tio minuter under 2021 och betydligt fler besvarade samtal jämfört med 2020.

Under året har myndigheten förändrat arbetssättet så att fler medarbetare med riktad kompetens svarar på pensionssparares och pensionärs frågor i första telefonkontakten. Det nya arbetssättet syftar till att minska behovet av att återkomma med ytterligare frågor och på så sätt minska det totala antalet inkommande samtal. Den genomsnittliga väntetiden har minskat med ungefär en minut från föregående år. Av inkommande samtal är cirka 65 procent unika samtal. Antalet omringningar har minskat under andra halvåret vilket sannolikt är en effekt av det förändrade arbetssättet.

De vanligaste frågorna från dem som har kontaktat Pensionsmyndigheten under året har handlat om bostadstillägg och allmän pension.

Myndigheten har implementerat ett nytt stöd, inkomstpensionstillägget, vilket har medfört att inkommande samtal ökat. De cirka 80 000 samtal som inkommit via knappvalet för inkomstpensionstillägg, har besvarats med hög tillgänglighet. Pensionsmyndigheten har haft ett nära samarbete med Statens tjänstepensionsverk (SPV) som hjälpt till att besvara 7 900 samtal om inkomstpensionstillägget.

En fortsatt utmaning är att omhänderta de samtal som specifika utskick genererar. Exempel på återkommande utskick som genererar stort inflöde av telefonsamtal till myndigheten är

information om tjänstepensionsomräkning och effekten av kapitalinkomstberäkning på pensionärernas bostadstillägg.

Pensionsmyndigheten erbjuder tolktjänster för medborgare som inte har svenska som modersmål. En dag per vecka finns möjlighet att få arabiska, serbiska, persiska, finska, spanska, turkiska och tyska som tolkspråk i telefonin. Nyttjandet varierar mellan olika språk och i år har antalet besvarade tolksamtal ökat kraftigt. Finska som tolkspråk har utnyttjats mest och sannolikt är frågor kopplade till inkomstpensionstillägget orsaken till detta.

Diagram 14. Inkommande och besvarade telefonsamtal.

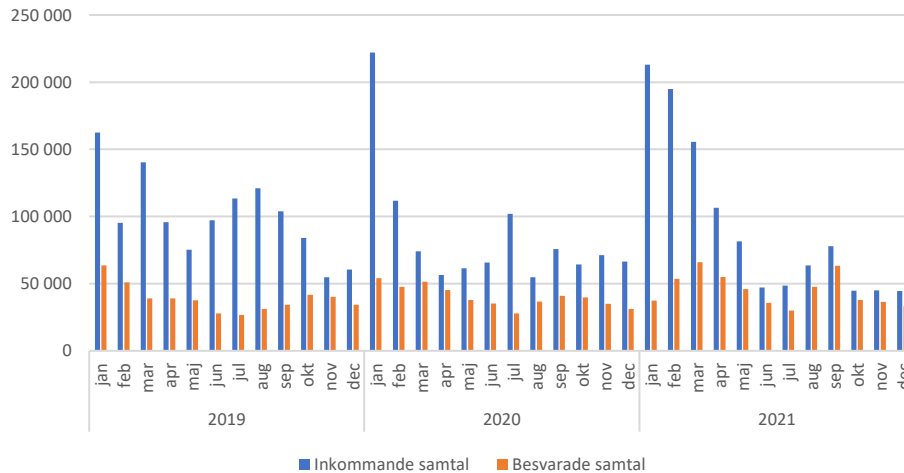
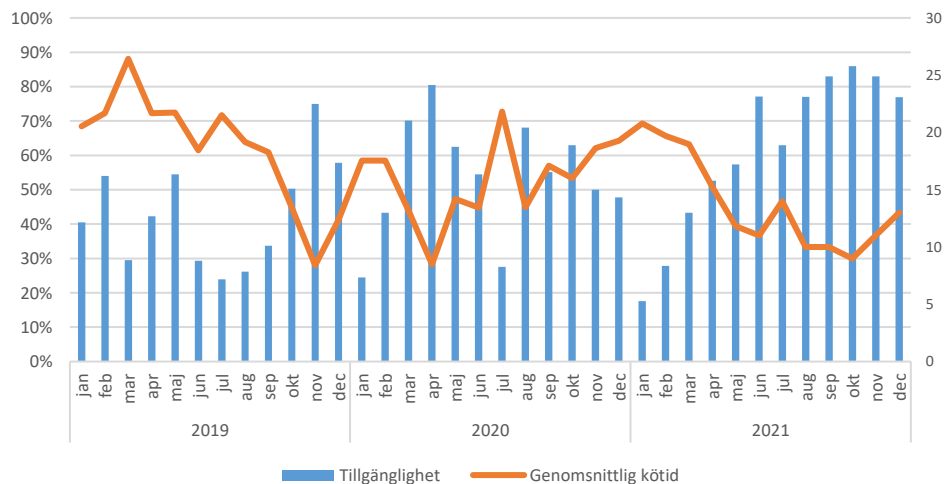

Diagram 15. Tillgänglighet och genomsnittlig kötid kundservice.

Årets kundundersökning visar på ett något bättre resultat jämfört med 2020. NKI är 78 jämfört med 76 förra året. Fler upplever att handläggarna svarade tillräckligt snabbt när de ringde och att de fick hjälp inom rimlig tid. Det är fler som i år upplever att handläggarna har tillräcklig kunskap att hjälpa dem på ett bra sätt.

7.3.2 E-post

Tabell 57. E-post 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Besvarad e-post, antal	144 894	143 613	157 597
-varav kvinnor	54 443	47 952	54 463
-varav män	53 012	47 355	53 580
Besvarad e-post minPension, antal	11 638	9 413	8 291
-varav kvinnor	5 104	4 141	3 514
-varav män	6 534	5 272	4 695
Besvarad e-post inom 24 timmar, %	35	39	45

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Viss historisk statistik har ändrats på grund av uppdateringar och rättelser i statistikverket.

² Könsuppdelning för brev och förfrågningar är inte tekniskt möjlig. Från och med 2021 redovisar myndigheten endast e-post.

Pensionsmyndigheten har under året arbetat med att hålla ärendebalanserna inom e-post, brev och förfrågningar på en fortsatt acceptabel nivå. Sedan början av året hanteras inkommande e-post av handläggare med specifik kompetens vilket ökar kvaliteten i svaren. Antal inkommande e-post har ökat i jämförelse med föregående år och kan till viss del bero på införandet av inkomstpensionstillägget.

Inkomna frågor från pensionssparare och pensionärer via e-post och brev skiljer sig inte från de frågor som ställs i telefonsamtal.

Inflödet av e-post kan även i år kopplas till de långa svarstiderna i telefonin. När pensionssparare och pensionärer inte kommer fram via telefon väljer de istället alternativa kontaktsätt såsom e-post. Pensionsmyndigheten ser en klar förbättring gällande hanteringen av och mängden e-post vilket kan kopplas till den kompetensbreddning myndigheten har genomfört under året för att hantera inkommande samtal och e-post.

7.3.3 Fördjupade samtal med kundvägledare

Fördjupade möten med kundvägledare har avvecklats under året och integrerats i ordinarie handläggning.

Tabell 58. Fördjupade samtal med kundvägledare 2019–2021

	2019	2020	2021
Samtal med kundvägledare, antal	3 393	1 790	2 055
-varav kvinnor	2 099	1 095	1 133
-varav män	1 294	695	922

Av dem som fått stöd av kundvägledare har 55 procent varit kvinnor, vilket är en marginell minskning jämfört med föregående år.

7.3.4 Servicekontor

Tabell 59. Kundmöten servicekontoren 2019–2021

	2019	2020	2021
Besök på servicekontor pensionsrelaterat ärende, antal	191 803	144 275	136 482
Andel frågor om bostadstillägg, %	38	40	45
Andel frågor om allmän pension, %	21	17	23
Andel frågor om prognos, %	12	9	11
Andel som har fått det svar eller den hjälp de ville ha, %	94	93	99
Andel som har fått ett bra bemötande, %	96	99	97

Statens servicecenter är huvudman för servicekontorsverksamheten och har till uppgift att tillhandahålla lokal statlig service för samverkansmyndigheterna Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan, Skatteverket och Arbetsförmedlingen. Det finns idag 118 servicekontor

i landet som erbjuder personliga möten inom ramen för de samverkande myndigheternas verksamhet.

Servicekontoren är en uttalad icke-digital kanal för Pensionsmyndigheten och där tillhandahålls det fysiska mötet med medborgaren. Servicekontoren är även en viktig kanal i arbetet inom ramen för informationsuppdraget. Där har myndigheten en god möjlighet att få ut sina budskap inom pension till medborgare som besöker servicekontorens övriga myndigheter i icke pensionsrelaterade ärenden. Medarbetarna på servicekontoren har grundläggande kunskaper inom samtliga pensionsområden, inklusive tjänstepension, och har tillgång till Pensionsmyndighetens verksamhetssystem.

Totalt har servicekontoren haft cirka 2,2 miljoner besök, varav 5,2 procent har utgjort pensionsrelaterade ärenden.

Servicekontoren ingår inte i Pensionsmyndighetens nöjdhetsmätningar, men Statens servicecenter har genomfört en kundundersökning som visar på gott resultat för Pensionsmyndigheten med NKI 95 för våren och 93 för hösten 2021. Resultaten för Pensionsmyndigheten baseras på mycket få svar och bör tolkas med försiktighet.

7.3.5 Chatbott

Tabell 60. Chatbott 11 maj-31 december 2021

	2021
Antal konversationer ¹	22 623
Andel meddelanden utanför kontorstid %	45

¹ En konversation kan bestå av ett eller flera meddelanden rörande en persons frågeställning.

I maj 2021 lanserade Pensionsmyndigheten en digital chatbott med namnet Penni. En chattbot är en AI-styrd (artificiell intelligens) chattfunktion som dygnet runt kan besvara allmänhetens frågor. Med detta vill myndigheten öka tillgängligheten genom att allmänheten får svar på sina frågor direkt utan hjälp från en handläggare. I dagsläget kan Penni svara på allmänna frågor om bostadstillägg och inkomstpensionstillägg och en del övergripande frågor om allmän pension. Penni finns tillgänglig på Pensionsmyndighetens webbplats. Pennis svar är baserade på de vanligaste frågorna som allmänheten ställer via telefon, e-post och sociala medier. Svaren är kortfattade och länkar vidare till andra sidor på webbplatsen där allmänheten kan läsa mer.

Ungefär en tredjedel av inkomna meddelanden har handlat om bostadstillägg. Ungefär hälften av frågor handlade om inkomstpensionstillägget under augusti-september när beslut om inkomstpensionstillägget skickades ut.

8 Analys och statistik

Pensionsmyndigheten ansvarar för att följa, analysera och förmedla pensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Myndigheten ansvarar även för den officiella statistiken inom statistikområdet *stöd vid ålderdom* samt att sammanställa och publicera övrig efterfrågad statistik.

Sammanfattning

- Resultatet är gott.
- Underlag och rapporter till regeringen har levererats i tid.
- Planerade egeninitierade rapporter har med få undantag levererats.
- Statistikproduktionen har upprätthållits utan nämnvärda avbrott och statistikens omfattning har utökats och presentationen förbättrats.
- Arbetet med att åstadkomma en allt effektivare förädling av data till pedagogisk och relevant statistik och annan information är ständigt pågående.

Tabell 61. Sammanfattande resultatbedömning analys och statistik 2019–2021

	2019	2020	2021
Analys och statistik	Gott	Gott	Gott

Totala kostnaden för verksamhetsområdet statistik och analys är 48 miljoner kronor, vilket motsvarar tre procent av myndighetens totala kostnader.

8.1 Analyser, rapporter och prognoser

Tabell 62. Antal publicerade rapporter inom verksamhetsområde statistik och analys 2019–2021

	2019	2020	2021
Regeringsuppdrag och anslagsprognoser	10	10	9
Egeninitierade rapporter	17	16	20
-varav konsumentrapporter	11	9	8

I verksamhetsområdet ingår att göra analyser och ta fram rapporter för såväl beslutsfattare som en intresserad allmänhet. Betydande resurser från verksamhetsområdet har under året bidragit till genomförandet av inkomstpensionstillägget.

Verksamheten har fortsatt bidragit till det konsumentstärkande uppdraget genom att ta fram analyser och rapporter som bedöms vara till nytta för pensionärer och pensionssparare. Av 29 rapporter och regeringsuppdrag har åtta rapporter information som är särskilt intressant för pensionärer och pensionssparare. Fem anslagsprognoser har tagits fram under året.

Arbetet med att få ökad spridning av myndighetens utrednings- och analysarbete genom att vid seminarier presentera sådant myndigheten anser vara av särskilt intresse har fortsatt under 2021. Myndigheten har med det syftet genomfört sex frukostseminarier i samarbete med nyhetsbrevet Pensionsnyheterna. Seminarierna sänds numera via Pensionsmyndighetens YouTube kanal.

8.2 Analysmodeller

Pensionsmyndighetens huvudsakliga beräkningsmodeller, Pensionsmodellen och Typfallsmodellen, har använts för olika typer av analyser. Modellerna är tillgängliga för branschen och allmänheten på myndighetens webbplats.

Pensionsmodellen används för att göra långsiktiga simuleringar, 25–90 år, av det allmänna inkomstgrundade pensionssystemet, dvs. både inkomst- och premiepension.

Typfallsmodellen används för att beräkna pensionsutfallet för en individ med specifika egenskaper såsom ålder, inkomst, inträde i arbetslivet och pensionsålder. Modellen används av Pensionsmyndigheten och stora delar av pensionsbranschen och externa experter, Regeringskansliet, banker och tjänstepensionsbolag. Typfallsmodellen har, som vanligt, under året förvaltats och uppdaterats med för inkomststören gällande regler, delningstal, basbelopp och andra beräkningsfaktorer.

8.3 Statistik och dataförsörjning

Pensionsmyndigheten är statistikansvarig myndighet inom statistikområdet stöd vid ålderdom. Myndighetens officiella statistik beskriver intjänandet, sparandet och utbetalningar inom den allmänna pensionen, inklusive utbetalningar av grundskyddsförmåner och inkomstpensionstillägget. Intjänande och sparande inom inkomstpensionen och premiepensionen redovisas årligen. Varje månad redovisas statistik över utbetalningar och delar av sparandet i premiepensionen. Utöver den officiella statistiken redovisas även statistik över total utbetald pension där tjänstepension och viss privat pension ingår. All denna statistik finns i Pensionsmyndighetens interaktiva statistiktjänst på webben. Varje månad redovisas även statistik över fonderna i premiepensionen, vilken omfattar antal fondval, marknadsvärde, fondernas värdeutveckling, fondavgifter, med mera.

Utöver den regelbundna publiceringen av ovanstående statistik har myndigheten under året besvarat 169 externa statistikbeställningar vilket är något färre än 2020. Det minskade antalet statistikbeställningar kan tolkas som att den officiella statistiken allt bättre tillgodoser statistik användarnas behov.

Tabell 63. Antal externa statistikbeställningar 2019–2021

	2019	2020	2021
Antal beställningar	216	183	169

Statistikfunktionen ansvarar även för Pensionsmyndighetens interna produktionsstatistik som bland annat omfattar ärendevolymer och handläggningstider, kvalitetsmått och information om kundkontakter. Statistiken har publicerats löpande per dag, vecka och månad och har använts för planering och uppföljning av myndighetens interna arbete.

9 Övrig återrapportering

9.1 Extern samverkan

Pensionsmyndigheten är en aktör bland många inom pensionsområdet och samverkan med andra myndigheter och externa aktörer är nödvändig för att kunna uppfylla myndighetens uppdrag.

Tabell 64. Sammanfattande resultatbedömning externt samarbete 2019–2021

	2019	2020	2021
Externt samarbete	Gott	Gott	Gott

Sammanfattning

- Samverkan med andra myndigheter och externa aktörer fungerar överlag bra.
- Samarbetet och samtliga tjänster som levereras av Försäkringskassan har fungerat väl.

9.1.1 Tjänster levererade av Försäkringskassan och Statens servicecenter

Tabell 65. Kostnad tjänster som levereras av Försäkringskassan och Statens servicecenter 2019–2021

	2019	2020	2021
Leverans tjänster Försäkringskassan, mnkr	231	267	250
Totala kostnader Försäkringskassan, mnkr	236	272	255
Administrativa tjänster Statens servicecenter, mnkr	7	7	7

De tjänster som Försäkringskassan tillhandahåller till Pensionsmyndigheten är framförallt it-stöd för handläggning och utbetalning av de förmåner som hanteras av Pensionsmyndigheten, datacenter samt stödtjänster inom behörighetsadministration och internservice. Samarbetet är under förändring, både som ett resultat av den utveckling som Pensionsmyndigheten driver för att möta pensionsöverenskommelsen och Försäkringskassans regeringsuppdrag om att erbjuda samordnad och säker statlig it-drift. Samarbetet mellan myndigheterna fungerar väl.

Under året har den nya förmånen inkomstpensionstillägg (IPT) implementerats och de första utbetalningarna gjordes i samband med pensionsutbetalningarna i september. För mer information se avsnitt 9.8.1 *Större utvecklingsinsatser*. Arbetet med genomförandet har skett gemensamt med Försäkringskassan. Tidplanen för förflyttningen till system i egen regi som senare lades i samband med genomförandet av IPT har tydliggjorts i en ny gemensam plan. Tidplanen har bland annat tagit hänsyn till ökade insikter om systemberoenden och komplexitet hos Försäkringskassan.

Inom it-tjänsten *Datacenter* finns utmaningar i skillnaderna mellan de tjänster som Försäkringskassan levererar idag och tjänsterna som de avser leverera i framtiden. Ett arbete pågår för att utreda om Pensionsmyndighetens behov möts av Försäkringskassans framtida standardiserade tjänster inom ramen för samordnad och säker statlig it-drift.

Under hösten har arbete pågått med revidering av överenskommelsen mellan Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vilket kommer slutföras 2022.

Statens servicecenter har två divisioner som Pensionsmyndigheten har samarbete med på olika sätt. En division levererar administrativa tjänster avseende personaladministration, ekonomi samt e-handel. Under 2021 har samverkan med Statens servicecenter fungerat till övervägande del bra. Pensionsmyndigheten anser dock att det är bekymmersamt att anslutningen till det nya lönesystemet fortsatt är försenat. Den andra divisionen är medborgarservicen där servicekontor erbjuder personliga möten inom ramen för de samverkande myndigheternas verksamhet. Totalt har servicekontoren haft 2,2 miljoner

besök, varav 5,2 procent har utgjort pensionsrelaterade ärenden. Kundundersökningarna som genomförts under året inom divisionen för medborgarservice visar på gott resultat.

9.1.2 Samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket

En god samverkan är nödvändig för att stärka pensionssparares och pensionärers ställning som konsumenter på finansmarknaden och myndigheterna har därför under året haft regelbundna träffar på flera nivåer för informations- och erfarenhetsutbyte.

Läs mer om samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket i avsnitt 6.3 *Kundsynpunkter om förvaltningstjänster*.

9.1.3 Samverkan med minPension och Fullmaktskollen

9.1.3.1 minPension

Samarverkan med minPension, som utvecklar och förvaltar prognostjänsterna och Uttagsplaneraren, är central för Pensionsmyndighetens informationsuppdrag. MinPension ägs av Svensk försäkring och finansieras till hälften av staten via Pensionsmyndighetens anslag och sedan 2021 även av Statens Tjänstepensionsverk, SPV.

Samarbetet med minPension och Svensk försäkring är en förutsättning för att Pensionsmyndigheten ska kunna tillhandahålla en helhetsprognos över pensionen utan att inhämtningen av pensionsuppgifter behöver vara reglerad med stöd av lagstiftning. Arbetet att ta fram en standard för hur pensionsprognosen ska visas för individen i takt med att pensionsåldern för den allmänna pensionen höjs och riktålder införs har fortsatt under 2021 och beräknas fortsätta även under 2022.

Under 2021 har en ny funktion lanserats på SPVs webbplats som gör att pensionssparare kan göra en pensionsprognos i inloggat läge.

9.1.3.2 Fullmaktskollen i Sverige AB

Pensionsmyndigheten är ansluten till Fullmaktskollen som behörighetskontrollerande part (BKP) och har sedan bolagets start varit aktiv i styrelsen i form av att man bemannat ordförandeposten. I och med årsskiftet 2020/21 gick Pensionsmyndigheten ur styrelsen och är fortsatt endast en av de aktörer som använder tjänsten i sin verksamhet.

9.1.4 Samverkan försäkringsbranschen

Pensionsmyndigheten har under året fortsatt samarbetet med förvalsbolag och valcentraler inom kollektivavtalad tjänstepension. Samverkan har även skett med försäkringsbranschen i samband med *Tjänstepensionens dag*.

Pensionsmyndigheten har fortsatt arbetet med att uppdatera standard för pensionsprognoser, tillsammans med minPension och pensionsbranschen. Arbetet har resulterat i en slutremiss till deltagarna från pensionsbranschen som besvarats under hösten 2021.

9.1.5 Samverkan inom eSam

Pensionsmyndigheten är värmyndighet för och medlem i eSam, som är ett program för digital samverkan mellan 35 myndigheter. Genom medlemskapet i eSam verkar Pensionsmyndigheten för att bättre ta tillvara digitaliseringens möjligheter, för att underlätta för privatpersoner och företag och för att använda gemensamma resurser på ett effektivt sätt.

Aktiviteten inom eSam har varit hög. Nya medlemmar har tillkommit och medlemmarnas behov och aktiva engagemang har bland annat resulterat i bildandet av nya arbetsgrupper. Inom arkitekturområdet har Pensionsmyndigheten bland annat valt att engagera sig i underarbetsgrupper för identitet och auktorisation, artificiell intelligens (AI)-mönster för tillämpningar, digital tillgänglighet och inkluderande design. Digitaliseringens mångfacetterade karaktär är tydlig i den så kallade molnfrågan där arbete pågår parallellt inom flera områden och där Pensionsmyndigheten är representerad i såväl den särskilda arbetsgruppen för moln som en arbetsgrupp för pseudonymisering. De juridiska aspekterna kopplade till molnfrågan är centrala och påverkar allt ifrån användning av AI och Pensionsmyndighetens initiativ *GovTechHub Datalabb* till frågor som att myndigheten behöver skaffa fler applikationer för att ersätta molntjänster som inte längre bedöms vara lagliga. För Pensionsmyndigheten ger eSam-medlemskapet därför en möjlighet till såväl

fördjupning som bredd som möjlighet att ta stöd av och bidra till hur offentlig sektor kan hantera ett område under utveckling.

Pensionsmyndigheten genomför årligen en självskattning av i vilken mån myndigheten uppfyller rekommendationerna i svenskt ramverk för digital samverkan. Ramverket ska stödja offentliga organisationer att samverka digitalt. Självskattningen visar att Pensionsmyndighetens styrkor framförallt ligger inom det tekniska perspektivet. I arbetet med årets självskattning har fokus varit på att ännu bättre ta om hand om resultatet av självskattningen, utveckla kopplingen till myndighetens verksamhetsplaneringsprocess och därigenom skapa förutsättningar för ett stärkt helhetsperspektiv, systematik och utväxling i myndighetens arbete att stärka sin förmåga till digital samverkan.

9.1.6 Efterlevandeguiden

Tabell 66. Antal besök på efterlevandeguiden.se 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Besök, antal	348 700	451 700	-
Sidvisningar, antal	868 300	1 100 500	-
Unika besökare, antal	245 200	318 400	-

¹ Antal besök, sidvisningar och unika besökare på efterlevandeguiden.se har inte kunnat samlats in för 2021 på grund av att Pensionsmyndigheten stängde ner webbanalysverktyget Adobe Analytics den 31 mars 2021 med anledning av regleringar inom dataskyddslagsstiftningen.

Webbplatsen efterlevandeguiden.se ska ge efterlevande en bättre service och ökad upplevd trygghet genom samlad och enhetlig information. Skatteverket, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har ett gemensamt ansvar för att informationen på webbplatsen är riktig och neutral. Pensionsmyndigheten har samordningsansvar för förvaltning, drift och uppföljning. Kostnaderna för samverkansarbetet fördelas utifrån framtagen finansieringsmodell.

Under 2021 har Pensionsmyndigheten stått för fem procent av kostnaderna för samverkansarbetet, Skatteverket 46 procent och Försäkringskassan 49 procent.

Nya engelska texter har publicerats och en ny anpassad navigering har utvecklats. Från 2021 finns hela webbplatsen som både svensk och engelsk version.

9.1.7 Internationellt samarbete

Pensionsmyndighetens medarbetare är efterfrågade i internationella sammanhang och inställningen är att i möjligaste mån tillmötesgå förfrågningar om deltagande.

På grund av den pågående coronapandemin har flertalet inplanerade internationella möten, konferenser och studiebesök ställts in, skjutits på framtiden eller ersatts av digitala möten under året.

Inom ramen för engagemanget i den internationella socialförsäkringsorganisationen International Social Security Association (ISSA) fortsätter Pensionsmyndigheten för perioden 2020–2022 sin medverkan i en teknisk kommitté, pensionskommittén.

Pensionsmyndigheten har under året fortsatt medverkat i genomförandet av det *International Training Program on Social Protection* som Sida initierat och finansierar. Målgrupp för programmet är Sidas fokusländer, från fem länder startåret 2019 ingår nu tio. Utbildningsomgång fyra och fem har startat under året, i digital form.

Myndigheten medverkar i och lämnar expertstöd till regeringens EU-arbete i den kommitté som hanterar tillämpningen av regelverket inom socialförsäkringsområdet.

EU-kommissionen har tidigare levererat de centrala delarna i systemet Electronic Exchange and Social Security Information (EESSI) för elektronisk kommunikation i gemensamma ärenden mellan institutioner i medlemsländerna. Länderna har sedan att implementera EU:s handläggarsstöd för att praktiskt kunna påbörja utbytet. Pensionsmyndigheten har till och med mars 2021 bedrivit ett genomförandeprojekt för teknisk implementering och utbildning av handläggare. Successiv produktionssättning skedde september 2020 – mars 2021.

Elektronisk informationsöverföring vid dödsfall sker bilateralt i förhållande till Danmark, Island, Finland, Norge, Polen, Spanien och Tyskland.

Myndigheten medverkar i och lämnar expertstöd i ett fyraårigt EU-projekt, European Tracking Service, där tidsplanen förlängts in i 2022 på grund av coronapandemin. EU-kommissionen har ett långsiktigt mål att skapa en digital pensionstjänst liknande minPension. Projektet ska pröva möjligheterna att koppla ihop en pensionsparares pensionsinformation över landsgränserna och är till del finansierad av EU-kommissionen.

9.2 Anmälningar till JO och ansökningar om skadestånd

Sammanfattning

- Pensionsmyndigheten har åren 2019–2021 tagit emot väsentligt fler antal JO-anmälningar per år än tidigare även om antalet 2021 gått ner något. Anmälningarna avser främst långsam handläggning av ansökningar om bostadstillägg.
- Inkommande ansökningar om skadestånd ligger ungefär på samma nivå som 2019–2020.

9.2.1 Anmälningar till Justitieombudsmannen

Tabell 67. Inkomna anmälningar till JO som Pensionsmyndigheten har fått ta del av 2019–2021

	2019	2020	2021
Inkomna anmälningar JO, antal	33	44	34
Initiativärenden, antal	1	0	0

Tabell 68. Avgjorda ärenden JO 2019–2021

	2019	2020	2021
Avslutade utan åtgärd, antal	29	38	31
Beslutade ärenden, antal	5	0	3

Under året har 34 anmälningar till Justitieombudsmannen (JO) kommit in till Pensionsmyndigheten. Av de inkomna anmälningarna lämnade JO 31 anmälningar utan ytterligare åtgärd. JO har inte fattat beslut i de återstående tre ärendena.

Av de 31 anmälningar som JO lämnade utan ytterligare åtgärd avsåg 19 ärenden långsam handläggning av ansökan om bostadstillägg. I de fallen valde JO att inte pröva anmälan utan hänvisade istället till de två ärenden avseende långsam handläggning av ansökan om bostadstillägg som JO tog ställning i under år 2019. Av övriga ärenden avsåg fem anmälningar långa svarstider i myndighetens kundservice. Även där valde JO att hänvisa till ett beslut om långa svarstider som JO fattade under 2019. Övriga sju ärenden avsåg diverse frågor där JO av olika anledningar valde att lämna anmälan utan vidare åtgärd.

JO har under år 2021 fattat beslut i tre ärenden där anmälan kom in under år 2020. I ett av ärendena beslutade JO att inte utdela någon kritik. I de övriga två ärendena menade JO att Pensionsmyndigheten förtjänade kritik för långsam handläggning i samband med ansökan om allmän pension. I det ena ärendet påbörjade Pensionsmyndigheten inte handläggningen av ärendet förrän efter 10 månader. Det andra ärendet där JO beslutade att Pensionsmyndigheten förtjänade kritik handlade om hanteringen av ansökan från en person som ansökte om pension från Sydkorea.

9.2.2 Ansökningar om skadestånd till Justitiekanslern

Tabell 69. Ansökningar om skadestånd 2019–2021

	2019	2020	2021
Inkomna ansökningar skadestånd, antal	22	36	27

Tabell 70. Prövade ansökningar om skadestånd 2019–2021

	2019	2020	2021
Återkallade ansökningar, antal	0	4	0
Avskrivna ansökningar JK, antal	5	3	2
Prövade ansökningar JK, antal	6	2	8
Prövade ansökningar Pensionsmyndigheten, antal	13	20	13

En ansökan om skadestånd prövas normalt av Justitiekanslern (JK). Sedan den 1 januari 2018 har Pensionsmyndigheten dock fått delegation att själva fatta beslut i vissa ärenden om skadestånd. Det rör framför allt ärenden om fel i handläggningen eller felaktig information.

Under 2021 har 27 ansökningar om skadestånd kommit in till Pensionsmyndigheten. Ärendena avsåg bland annat felaktigheter i samband med handläggningen av ansökan om allmän pension eller bostadstillägg samt felaktigheter i samband med byte av fond på Pensionsmyndighetens fondtorg. Pensionsmyndigheten har överlämnat tio ärenden till JK för prövning och har själv prövat nio ansökningar. Övriga inkomna ansökningar ligger fortfarande under utredning.

Av de tio ärenden som Pensionsmyndigheten har överlämnat till JK, har JK valt att avskriva två ärenden utan att pröva dem i sak. Av övriga åtta ärenden har JK beviljat skadestånd i ett ärende och beslutat att inte bevilja skadestånd i fyra ärenden. Övriga ärenden har JK ännu inte prövat. JK har också prövat tre ärenden som kom in under år 2020. Av dem har JK beviljat skadestånd i ett ärende.

I ett ärende där JK beviljade skadestånd hade en person ansökt om bostadstillägg. Det tog Pensionsmyndigheten fyra månader att påbörja handläggningen av ärendet. Efter att myndigheten hade konstaterat att sökanden inte hade fullt uttag av allmän pension ombads hen att komplettera med en ansökan om en sådan. Ärendet blev därmed ytterligare försenat och sökanden kunde inte beviljas bostadstillägg för tiden före Pensionsmyndigheten hade beviljat hen fullt uttag av allmän pension. JK beviljade sökanden skadestånd motsvarande bostadstillägg för tre månader för den tid JK menade att Pensionsmyndigheten hade fördröjt ärendet, till den enskildes nackdel.

I det andra ärendet där JK beviljade skadestånd hade Pensionsmyndigheten felaktigt registrerat en person som avliden. Registreringen kvarstod i ungefär 11 månader innan myndigheten tog bort registreringen. JK beviljade den enskilde ersättning för den kränkning felregistreringen innebar.

Pensionsmyndigheten har under året prövat 13 ärenden, varav två hade kommit in under 2020. Av de 13 ärenden Pensionsmyndigheten prövade beviljade myndigheten skadestånd i två ärenden.

9.3 Säkerhet

Coronapandemin har påverkat Pensionsmyndighetens säkerhetsarbete även 2021. Med anledning av det har myndigheten fortsatt haft stort fokus på krisberedskapsarbetet.

Inom området säkerhetsskydd har Pensionsmyndigheten fortsatt arbetet med att säkerställa efterlevnaden av säkerhetsskyddslagstiftningen. Bland annat har säkerhetsskyddsanalysen uppdaterats och processen för säkerhetsprövningar har setts över.

Under året har programmet för ökat säkerhetsmedvetande främst varit inriktat på cybersäkerhet och hemarbete. En rad inbjudna experter inom området har föreläst för myndighetens medarbetare och chefer.

Pensionsmyndigheten lägger stor vikt vid förmågan att upptäcka och motverka eventuella cyberattacker och bedriver ett kontinuerligt arbete för att förbättra den. För att skydda myndighetens information har myndigheten vidtagit åtgärder för att ytterligare höja grundnivån för säkerheten i myndighetens it-system.

Samverkan med andra myndigheter har fortsatt under året med bland annat Statens servicecenter som ansvarar för servicekontoren och Försäkringskassan som hanterar vissa delar av Pensionsmyndighetens it-infrastruktur. Inom ramen för dessa samarbeten har

respektive myndighets säkerhetsorganisationer löpande haft möten och avstämningar för att gemensamt hitta kostnadseffektiva säkerhetslösningar.

9.4 Jämställdhetsintegrering

För att uppnå det övergripande jämställdhetsmålet, att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv, har regeringen sex delmål. Pensionsmyndighetens arbete med jämställdhetsintegrering bidrar främst till det jämställdhetspolitiska delmålet ekonomisk jämställdhet: kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Ojämställdhet under arbetslivet leder till att kvinnor får lägre inkomstgrundad pension än män, vilket är ett samhällsproblem i stort som påverkar pensionssparare senare i livet som pensionärer.

Pensionsmyndigheten lever upp till regeringens mål om att ärendehandläggningen ska vara lika för kvinnor och män. De skillnader i handläggningstid mellan könen som presenteras i myndighetens årsredovisning beror till stor del, om inte helt, på att olika typer av ärenden hanteras olika, oberoende av sökandes kön. Se även rapporten *Är Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?* på pensionsmyndigheten.se.

Pensionsmyndigheten har tagit fram en modell för jämställdhetsredovisning av förvaltningskostnaderna. Jämställdhetsredovisningen handlar om resursfördelning kopplat till jämställdhet. Modellen utgår från kostnaderna för verksamhetsområden samt vem som gynnas av myndighetens verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Tabell 71. Jämställdhetsredovisning av förvaltningskostnaderna

	Utfall 2021	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Fördelningsnycklar i årsredovisningen
	mnkr	%	%	mnkr	mnkr	
Allmän pension	797	53	47	421	376	Antal avslutade ärenden
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	298	57	43	171	127	Antal avslutade ärenden
Efterlevandepension	79	67	33	53	26	Antal avslutade ärenden
Frivillig pensionsförsäkring	2	54	46	1	1	Antal utbetalade pensioner
Återkrav	17	61	39	10	7	Antal avslutade ärenden
Omprövning	21	59	41	12	9	Antal expedierade ärenden
Utbetalningar	67	57	43	38	29	Antal utbetalningar
Premiepensionsförvaltning	124	36	64	44	80	Antal fondbyten
Informatörer	8	48	52	4	4	Antal träffar
Kundservice	81	61	39	49	32	Antal inkomna samtal
MinPension	33	46	54	15	18	Antal prognoser
Kundvägledare	3	55	45	2	1	Antal samtal
Servicekontoren	1	55	45	1	0	Tot. pensionsadministration exkl. omprövning
Säsongssatsning	2	46	54	1	1	Samma som MiP:s nycklar
Övrig kommunikation (främst it-stöd)	103	50	50	51	52	Summan av info. och kommunikation totalt exkl. MiP och Orange kuvert
Orange kuvert	29	51	49	15	14	Antal utskick
Analys och statistik	48	50	50	24	24	50 procent vardera
Summa	1 713			912	801	

Betydligt fler kvinnor än män har bostadstillägg. Alla insatser för bättre handläggning av bostadstillägg kan betraktas som indirekt jämställdhetsfrämjande.

Flera aktiviteter har påbörjats för att främja en jämställd utveckling inom Pensionsmyndigheten. Satsningen omfattar arbete kring digitalisering, innovation, tjänsteutveckling och AI. Arbetet kommer att fokusera på jämställdhetsperspektivet både utifrån vem som gynnas ur ett medborgarperspektiv och representation ur ett internt perspektiv. Det vill säga om det är kvinnliga eller manliga pensionärer och pensionssparare

som gynnas av myndighetens utveckling samt om det är kvinnliga eller manliga anställda som bidrar till utvecklingen.

Ett antal interna jämställdhetsnyckeltal har under året implementerats. Dessa har bidragit till att ytterligare belysa frågan om jämställdhet samt följa upp och identifiera områden för vidare arbete. De interna nyckeltalen som följts upp har bland annat omfattat:

- Chefs- och befattningsstruktur
- Möjlighet till chefskarriär
- Sjukfrånvaro

Analysen av nyckeltalen som gjorts visar på att myndigheten fortsatt har en utmaning att säkerställa jämställd representation av kvinnor på chefspositioner. Ett arbete med att verka för en jämnare könsstruktur pågår. Riktade insatser görs bland annat gentemot särskilda befattningsområden, exempelvis It.

Sjukfrånvaron är sedan tidigare en prioriterad fråga för myndigheten. Sjukfrånvaromönstret har förändrats det senaste året och en tydlig nedgång i sjukfrånvaro framträder för såväl män som kvinnor, vilket framgår i avsnitt *10.6 Hälsa och sjukfrånvaro*. Nedgången har inte inneburit någon minskning i skillnaden mellan kvinnor och mäns sjukfrånvaro.

Myndigheten har vid upprepade tillfällen under året genomfört digitala informationsmöten samt ett flertal informationsaktiviteter kring bostadstillägg, bland annat i sociala medier och press. Informationsinsatser kring jämställda pensioner har främst handlat om vad deltidsarbete samt föräldraledighet får för konsekvenser för pensionen, och där har möjligheten att överföra premiepensionsrätter mellan makar lyfts. Annonsering har skett i sociala medier för räckvidd.

Pensionsmyndighetens uppsökande verksamhet riktar sig till den breda allmänheten, men även till grupper som riskerar att få en låg framtida pension. Mot bakgrund av detta besöker myndigheten större arbetsgivare, främst inom kvinnodominerade yrken. På grund av pandemin har fysiska arbetsplatsmöten inte kunnat genomföras under året. Se även avsnitt *7.2.2. Informationsinsatser*.

För att vidare studera resultatet avseende jämställdhetsintegrering under 2021 hänvisas till utfallet från myndighetens könsuppdelade indikatorer. I enlighet med kraven i årsredovisningsförordningen redovisar Pensionsmyndigheten individbaserad statistik könsuppdelad för majoriteten av myndighetens verksamhetsområden. Se även avsnitt 3.10 Uppdelning av individbaserad statistik efter kön.

9.5 Nationella minoriteter och minoritetsspråken

Regleringsbrevet 2021

Arbetet med nationella minoriteter

Pensionsmyndigheten ska redovisa vidtagna insatser för att implementera lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk inom sitt verksamhetsområde. Redovisningen ska utgå från det minoritetspolitiska målet och dess tre delområden.

Pensionsmyndigheten har sedan 2015 haft regelbundna samråd med representanter för de nationella minoriteterna. Dessa samråd planeras och genomförs tillsammans med Skatteverket efter önskemål från de nationella minoriteterna. Samråden ger Pensionsmyndigheten möjlighet att fånga synpunkter och behov för att utveckla myndighetens bemötande, service och information.

Under coronapandemin har Pensionsmyndigheten tillsammans med Skatteverket erbjudit de nationella minoriteterna digitala möten för samråd. Tre samråd har genomförts digitalt, ett med sverigefinnar, ett med tornedalingar och ett med representanter för den romska minoriteten.

Under året har informationen om nationella minoriteter och minoritetsspråk på intranätet uppdaterats. Samtliga chefer, som ansvarar för områden med direktkontakt med kunder, har påmints om vikten av att ge de nationella minoriteterna den service och bemötande som de har rätt till. I samband med detta har myndigheten även lyft de filmer som tagits fram om nationella minoriteter och minoritetsspråk med Skatteverket och Arbetsförmedlingen. Planering för att översätta utvalda delar av den myndighetsgemensamma webbplatsen *Efterlevandeguiden* till nationella minoritetsspråk pågår.

9.6 Hållbarhet

Pensionsmyndigheten ska bidra till en hållbar utveckling. Regeringens ambition, att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030, innebär för Pensionsmyndighetens del att mål och aktiviteter ska sättas som styr mot, och bidrar till, att målen i agendan nås.

Arbetet med Pensionsmyndighetens hållbarhetsplan som fastställdes 2020 har fortsatt under 2021. Hållbarhetsplanen omfattar aktiviteter inom alla tre delar av hållbar utveckling; miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Exempelvis:

- Motverkande av etiska överträdelse, till exempel förhindra utnyttjande av välfärdssystemet.
- Införande av en uppförandekod för leverantörer, som leverantörer måste åta sig att följa för att få teckna avtal med Pensionsmyndigheten.
- Interna utbildningar kring hållbarhet, dels digitalt och dels genom föreläsningar.
- Aktiviteter inom fond- och kapitalförvaltning, som beskrivs i avsnitt 6.4.
- Aktiviteter för att må bra på och av jobbet, för en bra arbetsmiljö och för att myndigheten ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- Mätningar av uppnådda effekter inom hållbarhetsområdet, både internt och externt.

Ett framgångsrikt hållbarhetsarbete bygger på att myndighetsledningen anser det vara en prioriterad fråga och att det finns ett engagemang hos medarbetarna. I myndighetens övergripande strategiska plan, som fastställdes av styrelsen, finns ett uttalat önskat tillstånd att *Pensionsmyndigheten har en stark hållbarhetsprofil*.

9.6.1 Miljöarbete

De flesta av myndighetens medarbetare har under coronapandemin arbetat till största delen på distans. Det har fungerat bra och många har uppskattat möjlighet att i större utsträckning få styra sin tid, samtidigt som det har konstaterats att kvaliteten på arbetet har bibehållits. Vid en framtida återgång till mer normala omständigheter har därför myndigheten beslutat att bibehålla möjligheten för majoriteten av medarbetarna att delvis kunna arbeta hemifrån. Distansarbetsavtal ska tecknas med de medarbetare som fortsatt vill ha möjlighet att arbeta på distans på regelbunden basis. Bland annat som en följd av distansarbetet har myndigheten kunnat dra ner kontorsytan i Stockholm med 1 180 kvadratmeter. Lokalerna i Stockholm har även anpassats för ett modernare arbetssätt där kontoret främst är en mötesplats och där man arbetar aktivitetsbaserat. Fler av myndighetens lokaler kan komma att anpassas framöver både för en bättre arbetsmiljö och för att spara energi och kostnader.

Pensionsmyndigheten har som mål att minska antalet resor, och de resor som genomförs ska i möjligaste mån genomföras med tåg. På samma gång ska antalet resfria möten öka. Under pandemin har antalet resor naturligt sjunkit kraftigt, samtidigt som antalet resfria möten har skjutit i höjden. Det kan också konstateras att trots en viss lättnad i restriktionerna under hösten 2021 så har utsläppen från resor fortsatt att minska. Den situation coronapandemin inneburit får dock till följd att siffrorna gällande resor för 2020 och 2021 inte är representativa.

Det är rimligt att anta att antalet resor kommer att öka igen när coronapandemin är över och arbetsförhållandena delvis återgår till det normala. En förhoppning är dock att trenden med resfria möten fortsatt kommer att bestå, detta genom den snabba omställningen som skett till ett mer digitalt arbetssätt. Under 2021 har reseriktlinjen uppdaterats och gränsen för när

det är acceptabelt att välja flyg framför tåg har ändrats från 300 km och/eller tre timmar till 500 km och/eller 5 timmar.

Tabell 72. Utsläpp av koldioxid från flyg- och tågresor, antal resfria möten, samt kostnader för tjänsteresor 2019–2021

	Totalt			Per årsarbetskraft		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Utsläpp koldioxid flygresor under 50 mil, kg	86 290	26 989	14 602	64	19	9,3
Utsläpp koldioxid flygresor över 50 mil, kg	129 507	39 614	27 322	97	27	17
Utsläpp koldioxid tågresor, kg	3,1	1,4	0,6	<0,01	<0,01	<0,01
Resfria möten, antal	15 879	90 313	167 063	12	62,4	106
Kostnad tjänsteresor ¹	14,7 mnkr	5,0 mnkr	2,0 mnkr	11,0 tkr	3,4 tkr	1,3 tkr

¹ I kostnaden för tjänsteresor ingår alla typer av resor inklusive hotell.

9.6.2 Hållbarhet inom premiepensionens fondtorg och traditionell försäkring

Pensionsmyndigheten har störst påverkan inom hållbarhetsområdet i förvaltningen av premiepensionen och den traditionella förvaltningen. Det är myndighetens ansvar att kapitalplaceringar görs på ett ansvarsfullt sätt och att underlätta för pensions sparare och pensionärer att kunna göra hållbara val vid placering av sina premiepensionspengar. Mer information om vad som gjorts inom dessa områden finns i avsnitt 6.4 *Hållbarhet fondtorget*.

9.7 Statlig närvaro i landet

Regleringsbrevet 2021

Statlig närvaro i landet

Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i syfte att bidra till att stärka den statliga närvaron i landet.

Pensionsmyndigheten har kontor på åtta orter runt om i landet, från Luleå i norr till Halmstad i söder. De fysiska kundmötena är dock förlagda till 118 servicekontor (se avsnitt 7.3.4 Servicekontor). Servicekontoren gör det möjligt för Pensionsmyndigheten att tillhandahålla service på betydligt fler orter än vad som hade varit fallet om myndigheten hade tillhandahållit fysisk service på egen hand. Under 2021 har ytterligare två servicekontor etablerats och numera kan den som har frågor om pension få hjälp på plats på de nya servicekontoren i Ulricehamn och Stockholm (Liljeholmen).

Pensionsmyndigheten har under 2021 expanderat it-verksamheten särskilt i Luleå och Stockholm. Rekryteringar har även genomförts i varierad omfattning när personal slutat på de olika orterna. Myndighetens intensiva utvecklingstakt, införandet av inkomstpensionstillägget och nya förmånssystem, förflyttning av befintliga pensionssystem till ny arkitektur, satsningar på att förhindra brott mot välfärdssystemen med mera, har förutsatt fler medarbetare som kan utföra arbetet.

Tabell 73. Antal årsarbetskrafter fördelade per kontor 2019–2021

Kontor	31 dec 2019	31 dec 2020	31 dec 2021	Förändring %
Gävle	113	125	119	-5
Halmstad	165	154	142	-8
Karlstad	212	219	199	-9
Luleå	101	111	132	19
Stockholm	456	530	560	8
Söderhamn	85	98	98	0
Visby	92	91	86	-5
Växjö	116	121	118	-2

Under 2021 har Pensionsmyndigheten fortsatt etableringen av it-verksamheten i Luleå som påbörjades 2019. Andra kvartalet 2023 flyttar hela verksamheten på orten till en ny lokal i Luleå Science Park. Lokaliseringen är tänkt att stärka myndighetens närvaro i Luleå, såväl ur rekryteringssynpunkt som ur ett samverkans- och innovationsperspektiv.

Försäkringskassans it-verksamhet i närheten förväntas gynna samarbetet då myndigheterna, utöver myndigheternas befintliga tjänstesamverkan, delar förvaltning och utveckling av pensionssystemen. Även Tullverket har it-verksamhet i närheten.

Pensionsmyndighetsakademien är ett samarbete mellan Pensionsmyndigheten och Luleå tekniska universitet genom vilket Pensionsmyndigheten erbjuder medarbetarna akademisk utbildning, såväl standardkurser som möjlighet till anpassade kurser. Verksamheten startade under 2021 och erbjuder för närvarande sex olika kurser inom data och it. Syftet med Pensionsmyndighetsakademien är att öka och bredda kompetensen hos befintliga medarbetare, men även att attrahera nya medarbetare.

Den etablerade utbildningsmodellen med universitetet avser att utveckla myndighetens förmåga kring teknisk innovation och lösningar genom samarbete med andra myndigheter och aktörer i Luleå. Även om samarbetet med universitetet fallit väl ut har de ambitioner kring samverkan med andra aktörer i Luleå, som myndigheten gick in med i början av året, har ännu inte infriats och myndigheten har påbörjat en utvärdering av initiativet i sin helhet.

Coronapandemin har medfört att Pensionsmyndighetens fysiska informationsmöten, bland annat med blivande pensionärer, upphörde från mars 2020. Under 2021 har myndigheten ställt om och genomfört 545 digitala informationsmöten. I oktober 2021 ägde det första fysiska eventet på 18 månader rum då *Stadsveckan* i Göteborg genomfördes, följt av *Stadsveckan* i Malmö i november 2021.

9.8 Verksamhets- och it-utveckling

Regleringsbrevet 2021

Verksamhets- och it-utveckling

Pensionsmyndigheten ska redovisa de viktigaste verksamhets- och it-utvecklingsinsatserna som har genomförts under föregående år och som planeras innevarande och kommande tre år. Myndigheten ska redovisa förväntad och realiserad nytta i förhållande till investeringsbudget, påverkan på myndighetens sätt att utföra sina uppgifter och när effekter förväntas uppstå.

Pensionsmyndigheten ska även redovisa de effekter som har uppkommit under året som härrör från verksamhets- och it-utveckling som genomförts under året eller tidigare.

Pensionsmyndigheten har under året haft som fokus att införa den nya förmånen inkomstpensionstillägget. Myndigheten har också drivit flera andra större utvecklingsinitiativ i syfte att effektivisera och förbättra nyttan för pensionssparare och pensionärer.

9.8.1 Större utvecklingsinsatser

9.8.1.1 Inkomstpensionstillägget samt Nya förmånssystem

Införandet av den nya förmånen inkomstpensionstillägg (IPT) har krävt omfattande utveckling under hela året. Utvecklingen har lett till att alla pensionärer som uppbär allmän pension har fått rätten till IPT prövad, att myndigheten kan besluta om IPT i samband med nyansökan om allmän pension, att förmånen kan ändras, att IPT kan betalas ut och redovisas som en egen delförmån samt att myndigheten förbättrat hanteringen kring utländsk pension. Samtliga effekter har därmed uppnåtts.

Till följd av pensionsöverenskommelsen från 2017 och förestående livscykelhantering av systemen har myndigheten fattat beslut om att bygga nya förmånssystem som beräknar och tillhandahåller allmän pension och efterlevandepension. Arbetet bedrivs inom programmet Nya förmånssystem (NextGen). Målet är en mer förändringsbar och kostnadseffektiv förvaltning genom att systemen förvaltas i samma organisation som övriga system och genom att de byggs om i en mer modern och flexibel arkitektur. Arbetet planeras vara

slutfört tidigast år 2026. Införandet av IPT har medfört att arbetet har senarelagts och under året har fokus legat på att skapa tekniska förutsättningar för den nytveckling som ska göras. Vad gäller förändringarna utifrån pensionsöverenskommelsen som träder ikraft januari 2023 har arbete påbörjats med att anpassa befintligt systemstöd.

IPT och NextGen är myndighetens enda utvecklingsinsatser som under 2021 finns namngivna i investeringsbudgeten. I regleringsbrevet är investeringsbudgeten 713 miljoner kronor från 2019 och framåt för dessa utvecklingsinsatser.

9.8.1.2 Nytt systemstöd bostadstillägg

Under år 2020 slutfördes projektet Ny lösning bostadstillägg (NBT). Uppföljningar som Pensionsmyndigheten har gjort under år 2021 visar att effekterna i form av större andel ärenden som hanteras helt automatiskt uppstått, medan effekter i form av förbättrad ärendehantering främst kan realiseras i ärenden som omhändertags förhållandevis omgående efter att de inkommit till myndigheten. Det innebär att pensionärer som får ett beräkningsavslag i större utsträckning får sitt besked snabbare genom automatiseringen. Eftersom ärendebalanserna inom bostadstillägg är höga kan inte effekterna realiseras fullt för ansökningar från övriga förmånstagare. Produktionsstyrningsstrategin inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd har ändrats till att mer inrikta sig på nyinkomna ärenden vilket innebär bättre förutsättningar för effekthemtagning. Drygt 40 procent av de beräknade kostnadsbesparande effekterna har uppstått under året genom ett förändrat arbetssätt, ändrad prioritering och NBT. Under nuvarande förutsättningar bedöms maximal effekthemtagning uppstått. Högre effekthemtagning förutsätter avarbetade ärendebalanser, kvalitetshöjande åtgärder i form av beståndsvård samt vissa tekniska förbättringar. En högre andel korrekta och kompletta uppgifter inför beräkning av bostadstillägg skulle även det leda till effektivare handläggning. Även om en stor del av de beräknade effekterna av NBT skulle kunna realiseras under rätt förutsättningar bedöms detta inte fullt ut kunna bidra till att lösa problemen med långa handläggningstider. Möjligheten att åstadkomma detta enbart med hjälp av ett förbättrat systemstöd bedöms ha överskattats.

I och med NBT kan aktuella uppgifter inhämtas för befintliga pensionärer. Stora kvalitetsbrister i befintliga ärenden har uppdagats vilket har inneburit ett stort inflöde av ändringsärenden såväl initierade av pensionärer som impulsgenererade. Ändrad hantering av ändringsanmälningar har lett till kvalitetsförbättringar men progressen påverkas av den stora ärendebalansen på samma sätt som ansökningar. Den utökade informationsinhämtningen förväntas successivt minska felutbetalningar fram till år 2025 och en första uppföljning är planerad till år 2023.

9.8.1.3 Elektroniskt utbyte av information inom EU

EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) har varit ett EU-projekt som syftar till en övergång från manuellt till elektroniskt utbyte av socialförsäkringsinformation inom EU/EES. Under 2021 har de sista delarna i initiativet levererats. All funktionalitet är i produktion och kommunikation sker elektroniskt med de länder som är anslutna till EESSI. Uppföljning av effekter kommer att ske under 2022. I framtiden anser myndigheten att EESSI kan medföra möjligheter att utveckla mer automatiserade flöden av utlandsärenden.

9.8.1.4 Avidentifiering av testdata

Avidentifiering av testdata syftar till att genomföra förändringar för att säkerställa att myndighetens arbete med testdata är förenligt med dataskyddsförordningen. Huvuddelen av utvecklingen har avslutats under året. Beroenden till utveckling på Försäkringskassan har senarelagt driftsättningen som planeras ske under 2022. Först därefter kan effektuppföljning göras.

9.8.1.5 Tillgänglighetsanpassade tjänster på webben

Insatser har genomförts för att förbättra användbarheten och underlätta för allmänheten att använda tjänsterna på myndighetens webbplats. Syftet med projektet var att uppfylla lagkravet om tillgänglighet genom att anpassa digitala tjänster och möjliggöra för alla att förstå, förutse och kunna påverka hela sin pension. Pensionsmyndighetens webbplats och digitala tjänster är nu mer användbara och tillgänglighetsanpassade. Pensionsmyndigheten arbetar med ständiga förbättringar av den digitala tillgängligheten och har ett etablerat arbetssätt för säkra tillgänglighetskraven framöver.

9.8.1.6 Utveckling kontaktcenter

Ett utvecklingsprojekt har genomförts med syfte att tillgängliggöra kontaktcenterplattformen för fler kundgångar, erbjuda alternativa kanaler för kontakt och nya arbetssätt för handläggare inom kundservice. Allmänheten erbjuds nu call-back i telefonin vilket minskar den aktiva kötiden, förbättrar servicen och ökar kundnöjdheten. En kostnadsbesparing har uppstått genom ett minskat behov av externa konsulter, en införd automatisk uppringning samt möjlighet till snabba anpassningar av talsvaret. En effekt är också att de som kontaktar oss enklare kan välja vad frågan gäller och därmed få svar av rätt kompetens i första kontakten.

9.8.1.7 Fondwebb kostnadsuppgifter

Initiativet Fondwebb kostnadsuppgifter syftar till att uppdatera systemet för fondadministration för att säkerställa kontinuerlig och felfri fondhandel och premiepensionshantering. Systemet börjar närma sig end-of-life och kvalitetsförbättringar är nödvändiga, liksom att lämna gammal teknik som kräver specialistkunskaper för drift. Målet är kvalitetssäkrad fondavgifts- och rabatthantering. Förväntade effekter är korrekta rabatter till spararna, med större årliga rabatter och effektivare handläggning internt, vilket ger en årlig kostnadsbesparing. Utvecklingen är i slutfasen och effekttuppföljning planeras inledas 2022.

9.8.1.8 Nya kontaktytor kundmöte

Under 2021 har chatbotten *Penni* lanserats på myndighetens webbplats. Penni ger svar på generella frågor om bostadstillägg och inkomstpensionstillägg och hjälper kunden att hitta mer information på myndighetens webbplats. Penni har ökat tillgängligheten eftersom den besvarar frågor även utanför ordinarie öppettider i kundservice. Effekttuppföljning är planerad till år 2022. Se ytterligare information i avsnitt 7.3.5 *Chatbott*.

9.8.1.9 Initiativ de kommande tre åren

Pensionsmyndigheten har identifierat ett antal områden där utveckling kommer att vara aktuell under de kommande tre åren. Det mest omfattande initiativet inbegriper förbättrad egen förmåga att hantera förändringar inom pensionssystemet. Därutöver omfattar utvecklingen hantering av pensionsåldersförändringar, förbättrat stöd för handläggning, framtidssäkrad hantering av premiepensionssparandet, anpassning till EU-förordningar, utveckling för förenklat informationsutbyte samt åtgärder för att kunna möta pensionssparare och pensionärer utifrån den enskildes behov. Initiativ kring ett upphandlat fondtorg, en utvecklad valarkitektur avseende premiepension samt arbete för att motverka felaktiga utbetalningar är också en del i planen för de kommande åren.

9.8.2 Andel helt automatiserade ärenden

Pensionsmyndigheten har utifrån tillgänglig statistik mätt andel helt automatiserade ärenden.

Tabell 74. Andel helt automatiserade ärenden 2019–2021, i procent¹

Område	2019	2020	2021
Allmän pension ²	51	47	51
Efterlevandepension ³	48	47	49
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd ⁴	0	8	9

¹ Avser ärenden som avslutats utan manuell hantering.

² För allmän pension mäts andel helt automatiserade ärenden på samtliga ärenden förutom de som avser omräkning av garantipension till minimiförmån och förstagångsprövningar inkomstpensionstillägg.

³ För efterlevandepension mäts andel helt automatiserade ärenden på samtliga ärenden förutom de som avser efterlevandekrets.

⁴ För bostadstillägg mäts andel helt automatiserade ärenden på ansökningsärenden.

Under 2021 har andelen helt automatiserade ärenden ökat för samtliga förmåner. Det är endast små förändringar, utfallet påverkas av fördelningen mellan inkomna ärendetyper, kapacitet att hantera manuella ärenden och prioriteringar i verksamheten.

9.9 Investeringsbudget

Pensionsmyndigheten redovisar i tabellen nedan uppföljning av investeringsbudget för verksamhetsinvesteringar överstigande 20 miljoner kronor. Uppföljningen redovisas i samma struktur som den investeringsbudget som anges i regleringsbrevet för 2021 och utfallet har ställts mot budgeterade värden. Samtliga belopp i tabellen avser projektkostnader av vilka merparten finansieras med lån i Riksgälden.

Tabell 75. Verksamhetsinvesteringar 2019–2021 i tusen kronor¹

Projekt/Program	Investerings- kostnad RB	Ack utfall tom 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2021	Ack utfall tom 2021	Beräknat 2022-
Nya förmånssystem (IPT/NextGen)	713 000	0	19 425	99 389	129 543	135 000	248 357	464 643
Ny lösning bostadstillägg (NBT)	118 000	67 791	46 308	8 610	0	0	122 709	0
Summa	831 000	67 791	65 733	107 999	129 543	135 000	371 066	464 643

¹ Utfallet har justerats jämfört med det som redovisades i Årsredovisning 2020. Redovisat utfall i årsredovisning 2021 har tagits ut på ett mer korrekt sätt direkt ur Agresso.

Utfallet för 2021 ligger väl i nivå med planerna för programmet *Nya förmånssystem (NextGen)*. Programmet *NextGen* har under 2021 i huvudsak implementerat den nya förmånen inkomstpensionstillägg. Projektet *Ny lösning bostadstillägg (NBT)* förlängdes på grund av komplexiteten vilket medförde något ökade kostnader men avslutades under 2020.

10 Kompetensförsörjning

Pensionsmyndighetens medarbetare ska ha rätt kompetens och kompetensförsörjningen ska stödja de krav som ställs för att nå myndighetens mål.

Sammanfattning

–Kompetensförsörjning exklusive sjukfrånvaro

- Resultatet är gott.
- Ökat antal anställda framförallt inom förmånshandling och it.
- Fortsatt arbete med att stärka arbetsgivarvarumärket.
- Ny medarbetarmodell.
- Beslut och införande av hybridarbete post coronapandemin.

–Sjukfrånvaro

- Resultatet är gott.
- Mycket god utveckling med en minskad sjukfrånvaro under året.
- Skillnader mellan verksamheters sjukfrånvaro har minskat.
- Sjukfrånvaron fortsatt något över genomsnittet för staten.
- Fortsatt arbete för att främja en god arbetsmiljö och hälsa.

Tabell 76. Sammanfattande resultatbedömning avseende kompetensförsörjning och personal 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Kompetensförsörjning exklusive sjukfrånvaro	Gott	Gott	Gott
Sjukfrånvaro	Godtagbart	Godtagbart	Gott

10.1 Rätt kompetens

10.1.1 Attrahera

Målgruppsinriktade kampanjer i sociala medier har genomförts för att ytterligare nå ut med myndighetens arbetsgivarerbjudande. I syfte att stärka arbetsgivarvarumärket såväl externt som internt har en pilot genomförts avseende ett internt ambassadörsnätverk med medarbetare från olika delar av verksamheten.

Myndigheten har också deltagit i flera karriärmässor vid olika lärosäten under året, i såväl digitala som fysiska mötesformat. Karriärmässorna har inneburit en möjlighet för myndigheten att presentera sin verksamhet samt knyta kontakter med potentiella kandidater inom bristkompetenser, som exempelvis it.

10.1.2 Rekrytera

Antalet anställda har ökat från 1 535 till 1 576. Ett flertal nya handläggare har rekryterats till produktionsavdelningen i samband med införandet av det nya inkomstpensionstillägget. It-avdelningen har under året rekryterat till nya tjänster där placeringsorten varit öppen för antingen Stockholm eller Luleå. Detta i syfte att ytterligare öka möjligheterna att hitta svårfunnen kompetens inom it-området. Luleåkontoret är det kontor som procentuellt har vuxit mest under 2021.

10.1.3 Utveckla, behålla och ställa om

En medarbetarmodell har tagits fram med syfte att skapa samsyn kring vilket medarbetarskap myndigheten står för och ska på sikt bidra till en effektivare organisation. Medarbetarmodellens innehåll bygger på forskningsbaserad kunskap kring vilka beteenden som främjar ett gott medarbetarskap. Ledarskapet, tillsammans med styrmodellen, är viktiga verktyg för att skapa goda förutsättningar för ett starkt medarbetarskap.

Under året har Pensionsmyndigheten samlat samtliga chefer till chefsmöten vid sex tillfällen. Syftet har varit att skapa delaktighet och ge cheferna bra förutsättningar att ta sitt arbetsgivaransvar och att utvecklas i sitt ledarskap. Det har detta år satsats särskilt på att utveckla det informella ledarskapet genom utbildningen *Leda utan chefskap*. Utbildningen har erbjudits medarbetare i ledande roller utan formell chefsbefattning.

Det mesta av det lärarledda lärandet har genomförts digitalt med anledning av pandemirestriktionerna. Utfallet har varit positivt, särskilt avseende de digitala introduktionsdagarna för nya medarbetare. Som en del av samverkansarbetet med andra myndigheter har en särskild läraktivitet tagits fram för att öka förståelsen för myndighetssamarbete i arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar och brott mot välfärdssystemet.

10.2 Medarbetarundersökningar

Svarsfrekvensen i den årliga medarbetarundersökningen ligger fortsatt på en hög nivå, 93 procent (93 procent 2020).

Mätningen består, precis som tidigare år, av elva olika delområden och ett så kallat nöjdmedarbetarindex, NMI. NMI ligger 2021 på 73,2 vilket är ett positivt resultat, men en liten minskning jämfört med 2020 års då NMI var 75,6.

Av undersökningen framgår att myndighetens främsta styrkor finns inom områdena Återkoppling, Socialt klimat, Ledarskap och Lärande i arbete. Förbättringsområden finns främst inom områdena Målkvalitet och Delaktighet.

Under året har ett nytt verktyg för att genomföra medarbetarundersökningar samt interna mätningar upphandlats. Syftet är att bland annat skapa ett mer ändamålsenligt arbete med mätningar utifrån verksamhetens behov. Även om frågeområdena i det nya verktyget till viss är desamma som tidigare så kommer jämförelser med tidigare undersökningar att påverkas.

10.3 Likabehandling

Pensionsmyndigheten har nolltolerans mot diskriminering och trakasserier. Myndighetens arbete utgår från beslutad Likabehandlingsplan. Årligen genomför alla chefer, i förebyggande syfte, dialoger i sina arbetsgrupper kring kränkande särbehandling. Frågor kring kränkande särbehandling och diskriminering finns också med i underlagen för medarbetarsamtalen.

I den årliga medarbetarundersökningen uppgav 29 medarbetare, 2,1 procent av de svarande (40 medarbetare 2020, 3,2 procent av de svarande) att de under de senaste 12 månaderna vid något tillfälle känt sig utsatt för diskriminering, sexuella trakasserier och/eller kränkande särbehandling av en annan medarbetare eller chef på myndigheten. Inga formella anmälningar har gjorts.

Tabell 77. Diskriminering, sexuella trakasserier och/eller kränkande särbehandling 2019–2021

	2019	2020	2021
Antal	28	40	29
Andel av alla svarande i procent	2,9	3,2	2,1

Även om nedgången är positiv kommer myndigheten i det fortsatta arbetet med likabehandling och medarbetarundersökningar arbeta för att få en tydligare bild av bland annat orsaker till att man valt att inte anmäla att man utsatts för kränkande särbehandling, mobbning eller trakasserier.

10.4 Distansarbete

Coronapandemin har påverkat förutsättningarna för arbetet i stora delar av verksamheten och även inneburit möjlighet till att arbeta på distans i syfte att minska smittspridning. Det har genom bland annat interna undersökningar framkommit tydliga signaler från

medarbetare om en önskan att ha möjlighet till ett mer flexibelt arbetssätt även efter pandemin.

Myndigheten har efter utredning beslutat att möjligheten till arbete på distans bygger på dialog och skriftlig överenskommelse mellan medarbetare och chef. Detta innebär att det för myndighetens medarbetare, vars verksamhet och arbetsuppgifter tillåter, nu är möjligt att kombinera arbete på kontoret med arbete på distans, så kallat ”hybridarbete”.

En anvisning gällande distansarbete och mobilt arbete har under året arbetats fram. Den tydliggör vilka aspekter som måste beaktas inför beslut om distansarbete och/eller mobilt arbete är möjligt för enskilda medarbetare, vad som gäller kring arbetstid, omfattning, arbetsmiljö, säkerhet och sekretess, försäkringar med mera. Den innehåller även information om den utrustning som medarbetarna, vid behov, har möjlighet att låna hem i det fall de arbetar på distans.

10.5 Personalstatistik

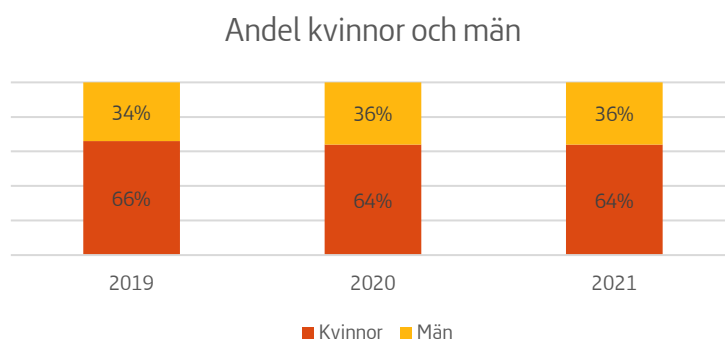
Antalet anställda har ökat på myndigheten jämfört med föregående år. Andelen män har ökat något mot tidigare år. Medelåldern är oförändrad mot föregående år.

Tabell 78. Pensionsmyndighetens personal (exklusive konsulter) 2019–2021

	2019	2020	2021
Medarbetare, totalt antal	1 435	1 535	1 576
-varav kvinnor	948	990	1 010
-varav män	487	545	566
Årsarbetskrafter	1 341	1 448	1 455
Medarbetare över 60 år, antal	159	129	126
Genomsnittlig ålder för alla anställda, år	44,7	43,6	43,7
Nöjdmedarbetarindex	73,4	75,6	73,2
Ledarindex ¹ %	77,5	80,8	79,2

¹ Index sammanvägt utifrån frågor om ledarskap i samband med årlig medarbetarundersökning.

Diagram 16. Fördelning mellan kvinnor och män på Pensionsmyndigheten

Tabell 79. Åldersfördelning anställda i procent 2019–2021

	2019	2020	2021
20–29 år	9	11	10
30–39 år	27	27	28
40–49 år	29	29	30
50–59 år	24	24	24
60–69 år	11	8	8

Av Pensionsmyndighetens anställda är andelen kvinnor 64 procent. Andelen chefer som är kvinnor har minskat sedan föregående år och är 53 procent. Andelen kvinnliga chefer på grupp- och enhetschefsnivå har minskat och den totala andelen kvinnor i chefsposition är 3 procentenheter lägre än föregående år.

I förhållande till myndighetens könsfördelning är kvinnor fortfarande underrepresenterade på chefspositioner i organisationen.

Tabell 80. Könsfördelning i procent 2019–2021

	2019	2020	2021
Kvinnor	66	64	64
Kvinnor i chefsposition	60	56	53
Män	34	36	36
Män i chefsposition	40	44	47

Tabell 81. Fördelning av Pensionsmyndighetens chefer (exklusive konsulter) i procent 2018–2020

Chefsnivåer	2019		2020		2021	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Avdelningschefer inkl. GD ¹	30	70	30	70	30	70
Enhetschefer	53	47	48	52	47	53
Gruppchefer	70	30	66	34	60	40
Samtliga chefer	60	56	56	40	53	47

¹Inkluderar inte chef för internrevisionen

Tabell 82. Andel anställda med utländsk bakgrund i procent 2019–2021

	2019	2020	2021
Andel anställda utrikesfödd eller inrikes född med två utrikesfödda föräldrar ¹	15	15	15

¹Enlighet med SCB:s rekommenderade definition (MIS 2002:3).

Andelen anställda på myndigheten med utländsk bakgrund uppgår till 15 procent. Inom staten som helhet är andelen anställda med utländsk bakgrund 21 procent. Ett delmål inom statliga arbetsgivarpolitiken är att andelen anställda med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer.

I Pensionsmyndighetens arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare har myndigheten försökt spegla mångfald bland anställda. Vid rekrytering av pensionshandläggare anges alltid att språkkunskaper, utöver svenska och engelska, är meriterande och att mångfald är en styrka samt att sökande med olika bakgrund välkomnas.

Tabell 83. Personalrörlighet 2019–2021

	2019	2020	2021
Antal nyanställda	443	243	215
-Tillsvidareanställda	377	187	191
-Tidsbegränsat anställda	66	56	24
Antal avgångar	155	146	173
-Tillsvidareanställda	136	116	145
-Tidsbegränsat anställda	19	30	28
Tillsvidareanställda, genomsnittligt antal	1 222	1 428	1 493
Personalomsättning, i procent ¹	10	8	10

¹Beräknas genom det lägsta värdet av nyanställda och avgångar, delat med det genomsnittliga antalet anställda under tidsperioden. Avser endast tillsvidareanställda.

Under året har myndigheten rekryterat 215 nya medarbetare. Den relativt höga rekryteringstakten har ställt höga krav på myndighetens förmåga att attrahera, rekrytera, introducera och utbilda nya medarbetare.

Antalet avgångar har ökat jämfört med föregående år. I genomsnitt stannar en tillsvidareanställd cirka fem år på Pensionsmyndigheten och medelåldern bland dem som slutar är cirka 46 år. Myndigheten ser däremot inte att ålder är en faktor som påverkar anställningstiden, det vill säga de yngre anställda slutar inte tidigare än de äldre.

10.6 Hälsa och sjukfrånvaro

Regleringsbrev 2021

Sjukfrånvaron vid myndigheten

Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits i syfte att minska sjukfrånvaron i myndigheten för kvinnor och män. Av redovisningen ska framgå vilken effekt de vidtagna åtgärderna har haft.

10.6.1 Sjukfrånvaro och frisktal

Tabell 84. Sjukfrånvaro i procent 2019–2021

	2019	2020	2021
Sjukfrånvaro, totalt	5,2	4,9	4,2
-varav kvinnor	6,1	5,6	5,2
-varav män	3,7	3,6	2,6
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	42,1	40,7	42,5
Anställda <= 29 år	3,5	4,7	3,3
Anställda 30–49 år	5,2	4,8	4,6
Anställda >=50 år	5,8	5,1	4,0

Hälsoskillnader mellan kvinnor och män återspeglas i sjukfrånvaron där kvinnor fortfarande har en avsevärt högre sjukfrånvaro än män. Detta gäller så gott som hela myndigheten, oavsett avdelning eller ort.

Under perioden har den totala sjukfrånvaron sjunkit från 4,9 procent till 4,2 procent. Även om utvecklingen går åt rätt håll, är myndighetens mål om att sjukfrånvaron ska minska till en nivå motsvarande staten i övrigt ännu inte uppnått. Inom verksamheterna handläggning och kundservice återfinns den högsta sjukfrånvaron.

Sjukfrånvaron har minskat betydligt under året och bedöms vara en effekt av ökat distansarbete med anledning av coronapandemin. I övrigt ser myndigheten inga större avvikelser i sjukfrånvaron som tyder på kopplingar till coronapandemin.

I Statskontorets senaste publicerade rapport om sjukfrånvaro i staten presenteras sjukfrånvarostatistik för myndigheter uppdelat per verksamhetsområde. I jämförelsen återfinns Pensionsmyndigheten inom verksamhetsområdet Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård. Där redovisas att sjukfrånvaron för hela verksamhetsområdet uppgår till 5,5 procent under 2020, vilket påvisar att Pensionsmyndighetens sjukfrånvaro är något lägre än jämförbara myndigheters.

Tabell 85. Sjukfrånvaro, bortfall och kostnader 2019–2021

	2019	2020	2021
Bortfall i årsarbetare ¹	76,2	84,2	79,2
Kostnader för sjukfrånvaro, miljoner kronor ²	6,2	9,8	8,5
Dag 1–14 ³	4,3	7,1	6,4
Dag 15–90	1,6	2,3	1,7
Dag 90–	0,3	0,4	0,5

¹Årsarbetare beräknas genom att dela antalet sjukfrånvarotimmar för året med en schablon för årsarbetare motsvarande 1 600 timmar per år.

²Kostnader avser endast utbetald sjuklön.

³Sjuklönekostnad avseende dag 1–14 för 2019 och 2020 har justerats med hänsyn till karensavdraget. Med anledning av särskild hantering av karensavdraget i början av 2019 finns dock en viss osäkerhet i uppgiften.

Den procentuella andelen av medarbetare som har högst fem sjukdagar och högst tre sjuktillfällen på ett år, det så kallade frisktalet, har stigit jämfört med föregående år för både kvinnor och män. Utvecklingen pekar på att det är färre medarbetare som varit sjuka länge och ofta jämfört med föregående år. Frisktalet påvisar en skillnad mellan kvinnor och män där kvinnors frisktal uppgår till 62 procent och mäns till 75 procent. Det totala frisktalet för myndigheten ligger på 67 procent.

Tabell 86. Frisktal i procent 2019–2021

	2019	2020	2021
Frisktal totalt (mål 60 procent)	60	63	67
-varav kvinnor	54	58	62
-varav män	70	72	75

10.6.2 Åtgärder för att minska sjukfrånvaron

Överlag bedöms korttidssjukfrånvaron ligga på en rimlig nivå. Korttidssjukfrånvaron har också minskat under coronapandemin när möjligheten till hemarbete ökat. Möjligheten för medarbetare att arbeta hemifrån i stor utsträckning har varit uppskattat av många, mycket på grund av den ökade flexibiliteten. Undersökningar visar att många upplever minskad stress och en bättre balans mellan arbete och fritid, vilket troligen haft en positiv påverkan på hälsan.

Under året har en översyn med fokus på långtidssjukskrivningar gjorts för att få en tydligare bild av sjukdomsorsaker, eventuell koppling till arbetsmiljö och arbetsbelastning samt vilka möjliga åtgärder som kan vara lämpliga att vidta. Översynen visar att det är en jämn fördelning mellan antalet sjukdomsfall som kopplas till fysiska diagnoser och psykiska/kognitiva diagnoser. Majoriteten av sjukfallen bedöms inte vara arbetsrelaterade. Uppföljning av sjukdomsorsaker och möjliga åtgärder kommer att fortsätta även under kommande år.

En översyn av stödmaterial kopplat till rehabilitering har också genomförts i syfte att tydliggöra processen, ansvar och aktiviteter vid rehabilitering. Under kommande år planeras kartläggning och framtagande av stödverktyg för organisatorisk och social arbetsmiljö samt dialogstöd för medarbetare och grupper med hög sjukfrånvaro.

11 Avgiftsbelagd verksamhet

I avsnittet redovisas avgiftsbelagd verksamhet där Pensionsmyndigheten får disponera intäkterna. När det gäller avgifter inom premiepensionsområdet lämnas information även om avgiftsuttagets användning, där en del av avgifterna används av andra myndigheter.

11.1 Ålderspension med ersättning från AP-fonderna

Administrationskostnaderna för ålderspension i form av inkomst- och tilläggs pension belastar AP-fonderna. Avgiftsintäkterna beslutas årligen av regeringen. Utfallet 2021 överensstämmer väl med plan.

Tabell 87. Ålderspension med ersättning från AP-fonderna, tusen kronor

	2019	2020	Budget 2021	2021
IB	137 961	61 967	493	493
Avgiftsintäkter	335 419	397 373	483 022	483 022
Kostnader	-411 413	-458 847	-487 425	-498 952
Årets resultat	-75 994	-61 474	-4 403	-15 930
UB	61 967	493	-63	-15 437

11.2 Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet

Pensionsmyndighetens premiepensionsverksamhet ska täckas med avgifter som beslutas av regeringen och som tas ut från pensionsspararnas premiepensionskonton. I avgiftsintäkterna nedan ingår, förutom medel för myndighetens administrationskostnad, kostnadsersättningar till andra myndigheter (Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Statens servicecenter). För 2021 beslutade regeringen om ett avgiftsuttag på 608 349 (531 642) tusen kronor. Det ökade avgiftsuttaget jämfört med 2020 avser främst att täcka tidigare uppkommit underskott för avgiftsområdet på 51 024 tusen kronor. Dessutom ökade myndighetens totala budget där premiepensionssystemet finansierar cirka 30 procent av kostnaderna. Det faktiska uttaget från pensionsspararnas konton blev denna gång även det 608 349 (531 642) tusen kronor. Av beräkningstekniska skäl motsvarar det faktiska avgiftsuttaget inte alltid exakt det avgiftsuttag som regeringen beslutar.

Vid den dagliga handeln med pensionsspararnas fonder uppstår löpande ett resultat på vårt så kallade handelslager till följd av bland annat differenser mellan antagna försäljningslikvider och faktiskt utfall. Pensionsmyndigheten har en modell som återför en del av det ackumulerade resultatet på handelslagret, 24 228 (9 145) tusen kronor 2021, till pensionsspararna i form av ett minskat avgiftsuttag.

Tabellen nedan beskriver användningen av det faktiska avgiftsuttaget på 608 349 tusen kronor samt de 24 228 tusen kronor som förts över från vårt handelslager. Dessa samlade medel har använts till att finansiera kostnader för administration på Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten för arbete med uppörd med mera av avgifter till premiepension, samt hos Statens servicecenter för pensionsverksamhet på servicekontoren.

Tabell 88. Premiepensionsmedlens likvidmässiga användning, tusen kronor

	2019	2020	2021
Avgiftsuttag¹	493 692	531 642	608 349
Överfört från handelslagret	22 399	9 145	24 228
Administrationskostnad	-513 032	-461 967	-403 164
Pensionsmyndigheten			
Ersättning till andra myndigheter	-63 439	-68 923	-71 932
Årets resultat	-60 380	9 897	157 481

¹Angående avgiftsuttaget, se avsnitt 14.1.6.

Ackumulerat resultat år 1 hanteras vid beräkning av kommande års avgiftsuttag (år 3).

I nedanstående tabell redovisas resultatområdet med utgångspunkt i hur det är definierat i regleringsbrevet.

Tabell 89. Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet, tusen kronor

	2019	2020	Budget 2021	2021
IB	0	-51 024	-64 389	-41 127
Justering IB 2019-01-01	9 356	-	-	-
Avgiftsintäkter	430 253	462 719	536 417	536 417
Överfört från handelslagret	22 399	9 145	0	24 228
Delsumma Pensionsmyndigheten	452 652	471 864	536 417	560 645
Kostnader	-513 032	-461 967	-471 339	-403 164
Årets resultat	-60 380	9 897	65 078	157 481
UB	-51 024	-41 127	689	116 354

Av tabellen ovan framgår den del av avgiftsuttag med mera, 560 645 (471 864) tusen kronor, som finansierar administrationskostnader hos Pensionsmyndigheten. Årets resultat överstiger budgeten med ca 92 miljoner kronor. Av dessa kommer ca 28 miljoner kronor från tidigare nedsatta medel hos Kronofogdemyndigheten till följd av en hovrättsdom. Efter dom i tingsrätten har en återbetalning gjorts till Pensionsmyndigheten i januari 2022. Därutöver har administrationskostnaderna som belastar premiepensionen minskat då myndigheten under 2021 riktat verksamhet och medel mot införandet av det nya helt anslagsfinansierade inkomstpensionstillägget. Omfattningen av detta arbete och hur det skulle komma att påverka de olika finansieringskällorna var inte känd vid beräkningen av avgiftsuttaget avseende 2021.

Vid genomgång av gjord redovisning av avgiftsbelagd verksamhet för premiepensionsverksamheten för åren 2010 – 2020 har vi funnit att övriga ersättningar uppgående till 22 625 tusen kronor och finansiella intäkter och kostnader till ett nettobelopp om -555 tusen kronor inte tagits med vid redovisning av den avgiftsbelagda verksamheten. Samtidigt har vi funnit att intäkter och kostnader som enbart avser försäkringen uppgående till en nettointäkt om 3 644 tusen kronor felaktigt har redovisats som en kostnadsminskning i den avgiftsbelagda verksamheten. Sammantaget innebär detta att för åren 2010 – 2020 har nettointäkter uppgående till 18 426 tusen kronor inte redovisats inom avgiftsområdet Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet. Jämförelsetalen för 2019 och 2020 har rättats på följande sätt: ingående balans 2019-01-01 har ökats med 9 356 tusen kronor vilket motsvarar ej redovisade nettointäkter för åren 2010 – 2018, kostnader 2019 minskas med ej redovisade nettointäkter uppgående till 4 009 tusen kronor samt kostnader 2020 minskas med ej redovisade nettointäkter uppgående till 5 061 tusen kronor.

11.3 Administration för fondinformation/fondförvaltare

Avgifter upp till full kostnadstäckning får enligt socialförsäkringsbalken tas ut från fondförvaltare för att täcka våra kostnader för registrering av och information om fonder. Information till pensionsspararna kan till exempel förorsakas av ändringar i fondvillkor och debiteras då fondbolagen.

Tabell 90. Administration för fondinformation/fondförvaltare, tusen kronor

	2019	2020	Budget 2021	2021
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	2 140	15	2 000	88
Kostnader	-2 140	-15	-2 000	-88
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

Intäkterna är svåra att förutse eftersom de förorsakas av de förändringar som sker under hela året i de fonder som finns på premiepensionens fondtorg. Pensionsmyndigheten tar ut ersättning från fondförvaltaren för att täcka kostnader för utskick av information om fondhändelser till pensionsspararna. Utskicken avser till exempel information om avregistreringar eller information om sammanslagningar av fonder. Avgiften tas ut i de fall då utskicken förorsakats av fondbolagen. Erhållna intäkter 2021 uppgår till 88 tusen kronor.

11.4 Administrativ service

Enligt förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten får uppdrag relaterade till administrativa tjänster för Min Pension i Sverige AB utföras inom ramen för full kostnadstäckning.

Tabell 91. Administrativ service, tusen kronor

	2019	2020	Budget 2021	2021
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	1 700	1 636	1 700	1 560
Kostnader	-1 700	-1 636	-1 700	-1 560
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

Pensionsmyndigheten sköter kundservicefunktionen åt Min Pension i Sverige AB. Utfallet för 2021 är normalt och beror på antalet samtal till kundservice avseende Min Pension i Sverige AB.

11.5 Administration av statlig fordran

Försäkringskassan sköter administrationen av statlig fordran åt Pensionsmyndigheten. Avgiftsintäkterna avser de avgifter som tas ut av gäldenärer i enlighet med bestämmelser i olika författningar. Debiterade avgiftsintäkter är lägre än beräknat då antalet gäldenärer som hanterats understigit prognos.

Tabell 92. Statlig fordran, tusen kronor

	2019	2020	Budget 2021	2021
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	225	240	250	188
Kostnader	-225	-240	-250	-188
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

11.6 Administration av frivillig pensionsförsäkring

Utöver allmän pension administrerar Pensionsmyndigheten frivillig pensionsförsäkring. Utfallet överensstämmer väl med plan.

Tabell 93. Frivillig pensionsförsäkring, tusen kronor

	2019	2020	Budget 2021	2021
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	2 473	2 316	2 500	2 718
Kostnader	-2 473	-2 316	-2 500	-2 718
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

11.7 Administration av ansökan från fondförvaltare, samt granskning av fondförvaltare och fonder

Till följd av lagstiftning inom premiepensionen från 2018 finns numera ett avgiftsområde för administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder. Storleken på avgifterna regleras i förordning (2018:1302) om premiepension och betalas av fondförvaltare när ansökan om att verka på Pensionsmyndighetens fondtorg lämnas in respektive då Pensionsmyndigheten utför årlig granskning av fondförvaltare och fonder. Under 2018 hanterade myndigheten enbart avgifter kopplade till ansökningar. Från 2019 debiteras fondförvaltare dessutom årligen granskningsavgifter från och med när fondavtal beviljats.

Tabell 94. Administration av ansökan från fondförvaltare, samt granskning av fondförvaltare och fonder

	2019	2020	Budget 2021	2021
IB	-2 355	-7 691	-1 000	-68
Avgiftsintäkter	6 129	15 223	13 000	15 345
Kostnader	-11 466	-7 600	-10 000	-15 758
Årets resultat	-5 336	7 623	3 000	-413
UB	-7 691	-68	2 000	-481

Avgifterna är beräknade för att uppfylla kravet om full kostnadstäckning så att den långsiktiga självkostnaden inom avgiftsområdet ska täckas. Enskilda år kan avgiftsområdet redovisa över- eller underskott. Årlig granskningsavgift tas ut från och med månaden efter fondavtal beviljats. Under 2021 har granskningsavgifter om cirka 15,3 miljoner kronor faktureras fondbolagen vilket i huvudsak täckt kostnaderna för året. Pensionsmyndigheten genomför i enlighet med förordning (2018:1302) om premiepension en årlig översyn av avgifterna och vid behov föreslås ändringar av dem. Avgiftsnivåerna är oförändrade från föregående år. I och med den fortsatta reformeringen av premiepensionens fondtorg till ett upphandlat fondtorg kommer förvaltningen av premiepensionens fondtorg flyttas till en egen myndighet, Fondtorgsnämnden. Den nya myndigheten ska enligt direktiv starta sin verksamhet den 1 juni 2022. Avgiftsområdet övergår då från Pensionsmyndigheten till Fondtorgsnämnden som kommer besluta och disponera avgifterna.

12 Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling

Av regleringsbrevet framgår att inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling ska redovisas i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen. Genom att inkludera inkomst- och tilläggs pension ger årsredovisningen en mer fullständig bild av myndighetens verksamhet och ansvarsområde.

12.1 Bakgrund till pensionssystemets finansiella ställning

Inledning

Enligt förordningen (2002:135) om årlig redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling (förordningen om årlig redovisning) ska Pensionsmyndigheten årligen göra en samlad redovisning av det inkomstgrundade pensionssystemets finansiella ställning och utveckling. Kravet på redovisning uppkom i samband med införandet av den automatiska balanseringen, som syftar till att säkerställa inkomstpensionens finansiella stabilitet. Den finansiella styrkan mäts med ett balanstal som innebär att systemets pensionsskuld ställs i relation till systemets tillgångar. För att skapa en tydlighet och transparens i redovisningen av systemets tillgångar och skulder beslutades att beräkningarna ska publiceras i form av en årlig redovisning av systemets finansiella ställning och utveckling. Denna publikation benämns Orange Rapport. Av regleringsbrevet framgår bland annat att de delar av denna samlade redovisning som avser inkomst- och tilläggs pension även ska ingå i myndighetens årsredovisning. Därmed ger årsredovisningen en mer fullständig bild av myndighetens verksamhet och ansvarsområde.

Som framgår under Redovisningsprinciper nedan utgår redovisningen från några preliminära uppgifter om AP-fondernas verksamhet. Det medför att det balanstal som beräknats i denna redovisning är preliminär. Regeringen fastställer senare balanstalet baserat på den redovisning som senare framgår av Orange rapport för 2021. Bala nstalet i Orange rapport är baserat på de fastställda och reviderade uppgifterna om AP-fondernas tillgångar. Bala nstalet är ett mått på den finansiella stabiliteten men under en balanseringsperiod används det dämpade balanstalet för indexering. Bala nstalet har beräknats till 1,1202 för år 2023 och inkomstpensionssystemet befinner sig inte i en balanseringsperiod.

Resultat och balansräkningen med tillhörande noter är inte könsuppdelade. Vissa uppgifter i resultat och balansräkningen, till exempel utbetalningar, finns könsuppdelad i redovisningen, se 5.2. Vissa andra uppgifter, såsom pensionsskuld, förvärvsinkomster och pensionsrätter, finns det könsuppdelad information om i Orange rapport som publiceras efter att myndighetens årsredovisning har fastställts, se 3.10 för mer information.

Redovisningsprinciper

Redovisningen har upprättats i enlighet med 55 kap. 4 § socialförsäkringsbalken (SFB). Av 58 kap. 14 § SFB framgår att de redovisade tillgångarna i fördelningssystemet utgörs av avgiftstillgången och värdet av fondtillgångarna, även kallad buffertfonden, där värdet avser tillgångarna hos Första–Fjärde och Sjätte AP-fonderna. Av 58 kap. 15–20 §§ SFB framgår hur avgiftstillgången och pensionsskulden ska beräknas. Formler för beräkning av inkomstpensionens avgiftstillgång och pensionsskuld återfinns i förordningen (2021:734) om beräkning av balanstal. Förordningen innebär ändringar i balanstalsberäkningen med hänsyn till höjda pensionsåldrar.

Redovisningen av inkomstpensionen bygger på data från Pensionsmyndighetens intjänande- respektive utbetalningsregister och uppgifter avseende Första–Fjärde och Sjätte AP-fondens verksamhet, som AP-fonderna lämnar enligt förordningen om årlig redovisning. AP-fondernas uppgifter är preliminära och vare sig reviderade eller fastställda. Skillnader i preliminära och senare fastställda och reviderade uppgifter justeras i efterkommande årsredovisning, se respektive not.

Principer för värdering av tillgångar och skulder

Inkomstpensionens tillgångar och skulder värderas i stort sett endast utifrån verifierbara händelser och transaktioner som föreligger vid värderingstillfället. I beräkningen av pensionsskulden är det tvunget att göra vissa avsteg från denna princip. Det framgår i den närmare beskrivningen nedan vilka avsteg som görs.

Principen att värdera tillgångar och skulder utan beaktande av framtidsfaktorer har sin grund i att systemets finansiella ställning uteslutande bestäms av förhållandet mellan tillgångar och skulder, det vill säga den kvot som benämns balanstalet. Sättet att värdera inkomstpensionssystemets tillgångar och skulder utgår från att dessa förändras i samma takt från varje värderingstidpunkt.

Så beräknas inkomstpensionens tillgångar

Avgiftstillgången beräknas med utgångspunkt i årets avgiftsinkomst. Värdet på avgiftstillgången ska tolkas som hur stor pensionsskuld kan finansieras om rådande förhållanden är konstanta framöver. Avgiftstillgången beräknas genom att multiplicera årets avgiftsinkomst med omsättningstiden. Omsättningstiden visar hur lång tid det i genomsnitt förväntas ta från det att en krona i avgift betalas till systemet till dess att den pensionsrätt som avgiften gett upphov till slutligen utbetalas i form av pension. Ökar omsättningstiden innebär det en ökad värdering av avgiftstillgången och vice versa. AP-fondernas tillgångar värderas till dess verkliga, nominella, värde.

Så beräknas inkomstpensionens skulder

Inkomstpensionsskulden till personer som inte börjat ta ut ålderspension värderas till summan av alla försäkrades pensionsbehållningar vid årets utgång, utan hänsyn till uppräkningsindex mellan år t och $t+1$ (2021 och 2022). Till skulden tillkommer också en uppskattning av den pensionsrätt för inkomstpension som tjänats in under redovisningsåret. Justering av skulden görs även för avvikelser mellan föregående års uppskattade och fastställda pensionsrätter.

Pensionsskulden till pensionerade beräknas genom att multiplicera beviljade pensioner (årsbelopp) med det antal år som beloppet förväntas betalas ut. Antalet år med utbetalningar beräknas med utgångspunkt från utbetalningarnas årliga utveckling till följd av dödsfall för varje åldersgrupp och diskonteras med hänsyn till följsamhetsindexeringen om 1,6 procentenheter. Förväntat antal utbetalningsår benämns som ekonomiska delningstal. Under en balanseringsperiod multipliceras pensionsskulden till pensionerade med det dämpade balanstal som fastställts för år $t+1$.

Finansiell ställning och resultat

Inkomstpensionens resultat påverkas av samhällsekonomiska och demografiska faktorer. Kortsiktigt är vanligtvis utvecklingen av sysselsättningen den viktigaste faktorn. Utvecklingen på aktie- och obligationsmarknaden påverkar buffertfondernas värde, vilket kan få betydelse för pensionssystemets tillgångar, framförallt vid stora förändringar på kapitalmarknaden. På lång sikt är demografiska faktorer såsom andel av befolkningen i arbetsför ålder viktigast för pensionssystemets resultat- och balansräkning.

Pensionsavgifterna för 2021 ökade med 2,3 procent till 302,4 (295,5) miljarder kronor, en ökning med 6,9 miljarder kronor. Pensionsutbetalningarna för inkomst- och tilläggs pensioner ökade med 1,6 procent till 331,5 (326,3) miljarder kronor, en ökning med 5,2 miljarder kronor.

12.1.1 Inkomstpensionens tillgångar

Tillgångarna i systemet är värdet av framtida pensionsavgifter, kallad avgiftstillgången, och buffertfonden. Avgiftstillgången beräknas som inbetalda pensionsavgifter multiplicerat med omsättningstiden. Buffertfonden värderas till nominellt värde per 31 december 2021.

Omsättningstiden avser det antal år som en krona i genomsnitt förväntas ligga i pensionssystemet och den baseras på uppgifter för 2020 på grund av att intjänandeuppgifter för redovisningsåret ännu inte är kända. Den påverkas positivt av att individer har ett tidigt intjänande och därmed ett tidigt inträde i pensionssystemet. En ökning av förväntad återstående livslängd påverkar också omsättningstiden positivt då tyngdpunkten av framtida pensionsutbetalningar skjuts framåt. Under 2020 minskade både intjänandeåldern och utbetalningsåldern men intjänandeåldern minskade mer än utbetalningsåldern vilket ledde till att omsättningstiden steg med 0,29 år (1,0 procent).

Inkomstpensionens avgiftstillgång för 2021 uppgick till 9 188 miljarder kronor, en ökning med 295 miljarder kronor (3,3 procent), varav 1,0 procent avser förändringar i omsättningstid och 2,3 procent avser avgiftsförändringar.

Tillgångarna i buffertfonden påverkas av inbetalda pensionsavgifter, utbetalda pensioner, förvaltningskostnader samt av avkastning på fonderat kapital. De inbetalda pensionsavgifterna, på 302 miljarder kronor, var enligt förväntan lägre än pensionsutbetalningarna på 332 miljarder kronor. Administrationskostnaderna uppgick till 2 miljarder kronor. Avkastningen för buffertfonden, det vill säga Första-Fjärde och Sjätte AP-fonden, var 339 miljarder kronor. Det innebär att fondtillgångarna ökade med 307 miljarder kronor till totalt 2 004 miljarder kronor.

De sammanlagda tillgångarna fond- och avgiftstillgången ökade således med 602 miljarder kronor (5,7 procent) till 11 192 miljarder kronor.

12.1.2 Inkomstpensionens skulder

Pensionsskulden kan delas in i två delar, skulden till försäkrade som ännu inte gått i pension, kallade aktiva, och skulden till de pensionerade. Skulden till aktiva är summan av de försäkrades pensionskapital och skulden till de pensionerade är de pensioner som förväntas betalas ut till dagens pensionärer under återstoden av deras liv.

Pensionsskulden ökade med totalt 208 miljarder kronor (2,1 procent) till 9 991 miljarder kronor. Skulden ökar med nya inbetalningar eftersom dessa ger upphov till framtida pensioner. På motsvarande sätt minskar skulden med pensionsutbetalningar, detta kan ses som en amortering. Skulden ökar vid tilldelning av arvsvinst men minskar med det uppkomna arvsvinstbeloppet. Administrationskostnaden minskar behållningen hos de försäkrade och därmed skulden. Nettobeloppet av ovanstående gav en skuldminskning med 28 miljarder kronor.

Årlig indexering är vanligtvis den viktigaste posten och för detta år ökade skulden till följd av indexering av pensioner och pensionsbehållningar med 209 miljarder kronor. Slutligen påverkas skulden till pensionerade av medellivslängdens förändring, jämfört med 2020 har en 65-åringens genomsnittliga tid för allmän pensionsutbetalning (den ekonomiska medellivslängden) ökat med 31 dagar, från 16,81 år till 16,90 år. Förändringen i medellivslängden för samtliga personer 62 år eller äldre innebär att pensionsskulden ökade med 27 miljarder kronor.

12.1.3 Balanstal och känslighetsanalys

Balanstalet är ett mått på systemets finansiella ställning, där systemets tillgångar, avgiftstillgången och buffertfondens marknadsvärde, divideras med systemets skulder. Balanstalet för 2023, som baseras på 2021 års tillgångar och skulder, beräknas till 1,1202 och det dämpade balanstalet till 1,0401.

Årets och tidigare års resultat för inkomstpensionssystemet återges i tabell nedan.

Tabell 95. Flerårsöversikt, miljarder kronor

Beräkningsår	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014 ¹
Balanseringsår	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Buffertfonden	2 004	1 696	1 596	1 383	1 412	1 321	1 230	1 185
Avgiftstillgång	9 188	8 893	8 616	8 244	7 984	7 737	7 457	7 380
Summa tillgångar	11 192	10 589	10 213	9 627	9 396	9 058	8 688	8 565
Pensionsskuld	9 991	9 783	9 454	9 165	9 080	8 714	8 517	8 141
Över-/underskott	1 201	806	758	463	315	344	171	423
Balanstal	1,1202	1,0824	1,0802	1,0505	1,0347	1,0395	1,0201	1,0375
Dämpat balanstal	1,0401	1,0275	1,0267	1,0168	1,0116	1,0132	1,0067	

¹ Tillgångar, skulder samt balanstalet beräknade enligt äldre beräkningsregler.

I tabellen nedan redovisas den årliga procentuella förändringen av inkomstpensionssystemets tillgångar och skulder.

Tabell 96. Årlig procentuell förändring 2014–2021

Beräkningsår	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014 ¹
Buffertfonden	18,1	6,3	15,4	-2,0	6,8	7,4	3,9	12,0
Avgiftstillgång	3,3	3,2	4,5	3,2	3,2	3,7	1,0	3,6
Summa tillgångar	5,7	3,7	6,1	2,5	3,7	4,3	1,4	4,7
Pensionsskulder	2,1	3,5	3,2	0,9	4,2	2,3	4,6	1,1
Årets resultat²	3,6	0,2	2,9	1,6	-0,5	2,0	-3,2	3,6

¹ Tillgångar och skulder beräknade enligt äldre beräkningsregler.

² Årets resultat utgör differensen mellan den procentuella förändringen av tillgångar och skulder.

Känslighetsanalysen i tabellen nedan visar effekten på balanstalet om en typ av underlag ändras, medan övriga underlag antas vara oförändrade.

Tabell 97. Hur påverkas balanstalet av förändringar i underlagen?

Typ av underlag	Förändring i underlag	Förändring av balanstal	Förändring av dämpat balanstal
Avgiftsunderlag	+1 %	+0,8 %	+0,3 %
Fondavkastning	+10 %	+1,8 %	+0,6 %
Omsättningstid	+1 år	+2,7 %	+1,0 %

12.1.4 Inkomstpensionens finansiella ställning

Årets resultat - förändringar i tillgångar och skulder, miljoner kronor

	Not	2021	2020	Förändring
Förändring av fondtillgångar				
Pensionsavgifter	A	302 378	295 499	6 879
Pensionsutbetalningar	B	-331 545	-326 266	-5 279
Avkastning på fonderat kapital		338 801	132 722**	206 079
Administrationskostnader	C	-1 998	-1 856	-142
Summa		307 636	100 099**	207 537
Förändring av avgiftstillgång				
Värdet av ändring i:				
Avgiftsinkomst	D	208 022	182 990	25 032
Omsättningstid	E	86 835	93 798	-6 963
Summa		294 857	276 788	18 069

	Not	2021	2020	Förändring
Förändring av pensionsskuld*				
Nya pensionsrätter och justeringsbelopp	F	-302 874	-304 394	1 520
Pensionsutbetalningar	B	331 542	326 257	5 285
Indexering	G	-208 704	-339 735	131 031
Värdet av ändring i livslängd	H	-27 172	-10 503	-16 669
Uppkomna arvsvinster	I	13 654	12 135	1 519
Fördelade arvsvinster	I	-16 256	-14 598	-1 658
Avdrag för administrativa kostnader	J	2 067	1 818	249
Summa		-207 743	-329 020	121 277
Årets resultat		394 750	47 867**	346 883

*Negativ post (-) innebär att pensionsskulden ökar och positiv post innebär att pensionsskulden minskar med angivet belopp.

**Beloppet har justerats upp med en miljon kronor sedan föregående årsredovisning som var baserad på preliminära uppgifter, ändringen utgår från AP-fondernas årsredovisningar.

Sammanställning av tillgångar och skulder, miljoner kronor

	Not	2021	2020	Förändring
Tillgångar				
Fondtillgångar		2 004 077	1 696 441*	307 636
Avgiftstillgång	K	9 187 861	8 893 004	294 857
Summa tillgångar		11 191 938	10 589 445*	602 493
Skulder och resultat				
Ingående balanserat resultat		806 197	758 330	47 867
Årets resultat		394 750	47 866	346 883
Utgående balanserat resultat		1 200 947	806 197*	394 750
Pensionsskuld	L	9 990 991	9 783 248	207 743
Summa skulder och resultat		11 191 938	10 589 445*	602 493

*Beloppet har justerats upp med en miljon kronor sedan föregående årsredovisning som var baserad på preliminära uppgifter, ändringen utgår från AP-fondernas årsredovisningar.

12.1.5 Noter och kommentarer

Not A Pensionsavgifter till den allmänna pensionen, miljoner kronor

	2021	2020
Arbetsgivaravgift under avgiftstaket	142 784	135 573
Egenavgift under avgiftstaket	2 748	3 168
Allmän pensionsavgift	131 047	132 033
Statlig ålderspensionsavgift	25 773	24 999
Regleringar med mera	26	-274
Summa	302 378	295 499

Not B Pensionsutbetalningar med mera, miljoner kronor

	2021	2020
Tilläggs pension	148 753	157 153
Inkomst pension	182 789	169 104
Tilläggs- och inkomst pension	331 542	326 257
Överföring till de Europeiska gemenskaperna	3	9
Summa	331 545	326 266

Not C Administrationskostnader, miljoner kronor

	2021	2020
Pensionsmyndigheten	483	397
Skatteförvaltningen med flera	460	441
Summa kostnader försäkringsadministration	943	838
Summa kostnader fondförvaltning	1 055	1 018
Summa	1 998	1 856

Not D Värdet av förändringen i avgiftsinkomst, miljoner kronor

	2021	2020
Avgiftsinkomst 2021	302 378	
Avgiftsinkomst 2020	-295 499	295 499
Avgiftsinkomst 2019		-289 386
Förändring av avgiftsinkomst	6 879	6 113
(Omsättningstid 2021 + Omsättningstid 2020)/2	x 30,24011	
(Omsättningstid 2020 + Omsättningstid 2019)/2		x 29,93450
Värdet av förändringen i avgiftsinkomst	208 022	182 990

Tid avser år.

Not E Värdet av förändringen i omsättningstid, miljoner kronor

	2021	2020
Omsättningstid 2021	30,38535	
Omsättningstid 2020	-30,09487	30,09487
Omsättningstid 2019		-29,77413
Förändring av omsättningstid	0,29048	0,32074
(avgiftsinkomst 2021 + avgiftsinkomst 2020)/2	x 298 939	
(avgiftsinkomst 2020 + avgiftsinkomst 2019)/2		x 292 443
Värdet av förändringen i omsättningstid	86 835	93 798

Tid avser antal år.

Tabell A. Underlag för beräkning av omsättningstid

	2021	2020	2019	2018
Utbetalningsålder		75,70506	75,77842	75,53656
Intjänandeålder		45,31971	45,68355	45,76243
Omsättningstid		30,38535	30,09487	29,77413
Omsättningstid för balanstalsberäkning	30,38535	30,09487	29,77413	29,63233

Tid avser antal år.

Eftersom intjänandeåldern inte kan beräknas innan alla pensionsrätter fastställts är det senaste året för vilket omsättningstiden kan beräknas året före redovisningsåret.

Not F Nya pensionsrätter och justeringsbelopp, miljoner kronor

	2021	2020
Skattad pensionsrätt för inkomstpension	302 378	295 499
Justeringsbelopp, inkomstpension, se tabell A	202	6 191
Justeringsbelopp, tilläggspension, se tabell B	294	2 704
Summa	302 874	304 394

Tabell A. Justeringsbelopp, inkomstpension, miljoner kronor

	2021
Fastställd pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2020	294 485
Skattad pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2020	-295 499
Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna m.m.	-48
Ändring i utbetalade belopp	1 264
Summa	202

I och med att taxeringen för bokslutsåret inte är slutförd när bokslutet upprättas, kan värdet av intjänad pensionsrätt detta år endast uppskattas. *Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna* är en sammanslagning av posterna *Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna* och *Taxeringsförändringar m.m. som påverkat pensionsbehållningarna* från not L tabell A. *Ändring i utbetalade belopp* avser förändring i inkomstpensionsskulden till pensionerade till följd av andra ändringar i utbetalade belopp än indexering, se not L tabell C.

Tabell B. Justeringsbelopp, tilläggspension, miljoner kronor

	2021
Effekt av skillnad mellan antagande avseende 2021 och skattningen 2020 m.m.	-200
Ändring i utbetalade belopp	494
Summa	294

Beloppen avser vissa förändringar i tilläggspensionsskulden, se not L tabell A och C.

Not G Indexering 2020–2021, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2021			
Indexering av pensionsbehållning och pensioner*	247 726	80 931	328 657
Förändring av indexering avseende pensionsskuld**	-119 953	0	-119 953
Summa	127 773	80 931	208 704
2020			
Indexering av pensionsbehållning och pensioner*	127 674	127 410	255 084
Förändring av indexering avseende pensionsskuld**	84 651	0	84 651
Summa	212 325	127 410	339 735

*Se tabell A.

**Se tabell B.

Tabell A. Indexering av pensionsbehållning och pensioner, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2021			
Inkomstpension, indexering	247 535	52 674	300 209
Varav effekt av inkomstindex	247 535	52 674	300 209
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Tilläggspension, indexering	191	28 257	28 448
Varav effekt av inkomstindex	191	28 257	28 448
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Summa	247 726	80 931	328 657
2020			
Inkomstpension, indexering	127 361	77 523	204 884
Varav effekt av inkomstindex	127 361	77 523	204 884
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Tilläggspension, indexering	313	49 887	50 200
Varav effekt av inkomstindex	313	49 887	50 200
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Summa	127 674	127 410	255 084

Pensionssskulden ändras med förändringen i inkomstindex när balanseringen i systemet inte är aktiverad. Om balanseringen är aktiverad förändras pensionssskulden istället med balansindex. Balansindex består av inkomstindex multiplicerad med det dämpade balanstalet.

Tabell B. Förändring av indexering avseende pensionssskuld, miljoner kronor

	Aktiva*	Pensionärer**	Summa
2021			
Föregående års skuldaktualisering	125 837	0	125 837
Årets skuldaktualisering	-245 790	0	-245 790
Summa	-119 953	0	-119 953
2020			
Föregående års skuldaktualisering	210 488	0	210 488
Årets skuldaktualisering	-125 837	0	-125 837
Summa	84 651	0	84 651

* Effekt av inkomstindex.

**Effekt av balanstal (om systemet inte befinner sig i en balansering är beloppet 0).

Det indexeringsbelopp avseende aktiva i inkomstpensionen som beror av förändringen i inkomstindex mellan år 2020 och 2021 och som räknades av i föregående års redovisning ingår i årets skuld.

Not H Värdet av förändringen i medellivslängd, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2021			
Inkomstpension	-	16 021	16 021
Tilläggs pension	52	11 099	11 151
Summa	52	27 120	27 172
2020			
Inkomstpension	-	6 430	6 430
Tilläggs pension	25	4 048	4 073
Summa	25	10 478	10 503

Den medellivslängd som här avses är den tid som ett genomsnittligt pensionsbelopp antas utbetalas, så kallad ekonomisk livslängd, vilken uttrycks i termer av ekonomiskt delningstal. Inkomstpensionsskulden till aktiva påverkas inte av livslängdsförändringar. Värdet av förändringen i medellivslängd är skillnaden mellan pensionssskulden beräknad med de ekonomiska delningstal som används det år redovisningen avser och pensionssskulden beräknad med de ekonomiska delningstal som användes föregående år.

Not I Uppkomna arvsvinster, Fördelade arvsvinster, miljoner kronor**

	2021		2020	
	Uppkomna arvsvinster	Fördelade arvsvinster	Uppkomna arvsvinster	Fördelade arvsvinster
61 år eller äldre	5 530	8 178	5 436	7 947
60 år eller yngre*	8 124	8 078	6 699	6 651
Summa	13 654	16 256	12 135	14 598

*Ålder avser ålder vid slutet av dödsfallsåret. Avled året innan redovisningsåret men fördelas innevarande år.

**Förändrade åldersgränser för tilldelning av arvsvinster för 2020 gör att åren inte bli helt jämförbara.

Pensionsbehållningar efter personer som avlidit (uppkomna arvsvinster) fördelas till de kvarlevande i samma ålder. Fördelningen görs genom ett procentuellt påslag på pensionsbehållningen med hjälp av en arvsvinstfaktor. Tilldelningen görs enligt två principer; den första avser den yngre gruppen och den andra avser den äldre gruppen. I samband med att den lägsta åldern för uttag av pension höjdes från 61 år till 62 år för år 2020 har åldersgränserna för tilldelning justerats.

Kapital avseende dödsfall som skett vid åldern upp till och med 60 års ålder fördelas nästkommande år. Vid året för tilldelningen är de som är födda samma år som de avlidna ett år äldre. Arvsvinstfaktorerna bestäms utifrån pensionsbehållningar för avlidna i relation till pensionsbehållningar för de kvarlevande i samma ålder.

Från och med det år en årskull fyller 61 år fördelas inte de faktiskt uppkomna arvsvinsterna utan i stället de arvsvinster som beräknas uppkomma. Arvsvinstfaktorerna beräknas med utgångspunkt från den dödlighet som SCB observerat för en tidigare period. De beräknade arvsvinsterna för de som avled under det 61:e levnadsåret eller senare fördelas samma år.

Tilldelning enligt dessa två principer innebär att varje årskull under ett år kommer att tilldelas arvsvinster enligt båda principer eftersom den första principen tilldelar med fördröjning. För 2020 inträffade dock inte det eftersom födda 1959 redan har tilldelats enligt båda principer år 2019 men för 2021 tilldelades födda 1960 enligt båda principer. Detta medför att posten *60 år eller yngre* i tabellen ovan inte är helt jämförbar mellan år 2021 och 2020.

Not J Avdrag för administrationskostnader

Administrationskostnaderna finansieras genom ett procentuellt avdrag från de försäkrades pensionsbehållningar. För att inte belasta yngre årskullar med en oproportionerligt stor kostnad under den tid ATP fasis ut infördes kostnadsavdraget successivt. År 2020 finansierades 98 procent av administrationskostnaden med avdrag från pensionsbehållningarna men från och med 2021 är kostnadsavdraget 100 procent av administrationskostnaden. Avdraget för 2021 var 0,0332 procent och summeras till 2 067 miljoner kronor. År 2020 uppgick avdraget till 1 818 miljoner kronor. Avdraget varierar med administrationskostnaderna för Pensionsmyndigheten, AP-fonderna med flera.

Not K Avgiftstillgång, miljoner kronor

	2021	2020
Avgiftsinkomst	302 378	295 499
Omsättningstid	x 30,38535	x 30,09487
Avgiftstillgång	9 187 861	8 893 004

Not L Pensionsskuld, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2021			
Inkomstpension	6 525 328	2 502 687	9 028 015
Tilläggs pension	6 942	1 201 824	1 208 766
Indexering/balansering	-245 790	0	-245 790
Summa	6 286 480	3 704 511	9 990 991
2020			
Inkomstpension	6 252 655	2 338 804	8 591 459
Tilläggs pension	8 861	1 308 765	1 317 626
Indexering/balansering	-125 837	0	-125 837
Summa	6 135 679	3 647 569	9 783 248

Pensionsskulden till pensionerade avseende tilläggs pension och inkomstpension beräknas på samma sätt. En årskulls skuld fås av produkten av årskullens pensionsutbetalningar i december månad, en faktor 12 för att få årsbelopp och årskullens ekonomiska medellivslängd. Den totala skulden till pensionerade är summan av årskullarnas pensionsskulder. Den ekonomiska medellivslängden uttrycks i form av ekonomiska delningstal. Skulden avseende förvärsaktiva inom inkomstpensionen är summan av alla försäkrades pensionsbehållningar den 31 december 2021 med tillägg för den skattade pensionsrätten för 2021.

Tilläggs pensionsskulden för de individer (födda 1938–1953) som ännu inte har gått i pension uppskattas som den årliga pension de hade fått om de hade gått i pension i december 2021. För att beräkna skulden multipliceras pensionen med det ekonomiska

delningstalet, förväntad återstående utbetalningstid, för respektive årskull.
Tilläggs pensions skulden till aktiva minskas successivt på grund av utfasningen av systemet.

Tabell A. Förklaring av pensions skuldens förändring, inkomst pension aktiva, miljoner kronor

	2021
Pensions skuld inkomst pension aktiva 31 december 2020	6 252 655
Varav skattad pensions rätt för inkomst pension intjänad 2020*	-295 499
Pensions behållning 31 december 2020	5 957 156
Uppkomna arvs vinster, 60 år eller yngre**	-8 124
Justeringar som påverkat pensions behållningarna***	-82
Ingående pensions behållning 2021	5 948 950
Taxerings förändringar m.m. som påverkat pensions behållningarna	34
Fastställd pensions rätt för inkomst pension intjänad 2020*	294 485
Fördelade arvs vinster, 61 år eller äldre	8 178
Fördelade arvs vinster, 60 år eller yngre**	8 078
Indexering	247 535
Avdrag för administrations kostnader	-2 067
Uttagen pension	-281 027
Åter kallade pensioner	4 314
Uppkomna arvs vinster, 61 år eller äldre	-5 530
Pensions behållning 31 december 2021	6 222 950
Skattad pensions rätt för inkomst pension intjänad 2021*	302 378
Pensions skuld inkomst pension aktiva 31 december 2021	6 525 328

*Se not F.

**Fördelas 2021. Ålder avser ålder vid slutet av dödsfallsåret

***Justeringar för avlidna, spärrade ärende m.m.

Tabell B. Förklaring av pensions skuldens förändring, tillägg pension aktiva, miljoner kronor*

	2021
Pensions skuld tillägg pension aktiva 31 december 2020	8 861
Effekt av skillnad mellan antagande avseende 2021 och skattningen 2020 mm	-200
Indexering	191
Uttagen pension	-1 962
Värdet av förändringen i medellivslängd	52
Pensions skuld tillägg pension aktiva 31 december 2021	6 942

Tabell C. Förklaring av pensions skuldens förändring, tilläggs- och inkomst pension pensionerade, miljoner kronor

2021	Inkomst pension	Tillägg pension	Summa
Pensions skuld pensionerade 31 december 2020	2 338 804	1 308 765	3 647 569
Skuld tillkommande från aktiva	276 713*	1 962**	278 675
Ändring i utbetalade belopp	1 264	494	1 758
Pensions utbetalningar***	-182 789	-148 753	-331 542
Indexering	52 674	28 257	80 931
Värdet av förändringen i medellivslängd	16 021	11 099	27 120
Pensions skuld pensionerade 31 december 2021	2 502 687	1 201 824	3 704 511

*Netto av Uttagen pension och åter kallade pensioner, se tabell A.

**Se tabell B.

***Se not B.

Pensions skulden till pensionerade förändras med indexering och förändring av förväntad medellivslängd, *Värdet av förändring i medellivslängd*. Skulden minskar med utbetalningar som görs under året. Skulden ökar med nybeviljade pensioner, *Skuld tillkommande från aktiva* men denna ökning av skulden motsvaras, i stort, av en minskning av pensions skulden till aktiva. Posten *Ändring i utbetalade belopp* innehåller de förändringar av pensions skulden som inte förklaras av övriga poster, har ingår bland annat ändrat civilstånd (gäller tillägg pension) och taxerings ändringar. Metoden för att beräkna denna

post har ändrats till denna årsredovisning. Ändringen medför i stort att en del av beloppet som tidigare redovisades under denna post nu redovisas under *Skuld tillkommande från aktiva* och *Indexering*. Ändringen medför att föregående års värden inte är helt jämförbara med årets värden.

12.2 Prognos balanstalet

Prognosen av balanstalet baseras på flera olika antaganden, till exempel utvecklingen av inkomstindex och summan av de pensionsgrundande inkomsterna. Därtill har också ett antagande gjorts för utvecklingen av aktiekurserna med mera i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna värdet på AP-fondernas portfölj och därmed balanstalet. Antagandet bör dock inte betraktas som en prognos utan mer som ett scenario eftersom antagande om den framtida kursutvecklingen enbart är ett antagande behäftat med osäkerhet. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar prognosen. I beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Av dessa 3,5 procent förväntas ungefär 2,5 procentenheter komma från utdelning och ungefär 1 procentenhet från orealiserad avkastning. Korta räntor förväntas bidra med ungefär 0 procent avkastning. I tabellen nedan är det den orealiserade avkastningen på 1 procent i huvudalternativet som förändras i det optimistiska och pessimistiska alternativet.

Tabellen nedan redovisar utfall och antaganden för några viktiga variabler som påverkar balanstalet. I tabellen redovisas också balanstalet för 2022–2023 och en prognos för 2024–2025. Tabellen visar också det dämpade balanstalet, dock endast för huvudalternativet. Det dämpade balanstalet avviker från 1,0 med en tredjedel av balanstalets avvikelse från värdet 1. Det dämpade balanstalet används vid beräkning av balansindex under en balanseringsperiod. Preliminärt kommer balanstalet för 2023 att bli 1,1202. I inget av de tre alternativen prognosticeras en ny balanseringsperiod påbörjas.

Tabell 98. Balanstalet 2022–2023 och en prognos för balanstalet 2024–2025

Beräkningsår	2020	2021	2022	2023
Årlig förändring av summa PGI, procent	1,8	4,8	4,3	3,6
Förändring av inkomstindex, procent	3,8	2,2	4,1	3,6
Aktiekursernas utveckling, procent				
Huvudalternativ			1	1
Optimistiskt alternativ			11	11
Pessimistiskt alternativ			-9	-9
Balanseringsår	2022	2023	2024	2025
Balanstalet, utfall och prognos				
Huvudalternativ	1,0824	1,1202	1,1516	1,1324
Optimistiskt alternativ			1,1661	1,1467
Pessimistiskt alternativ			1,1371	1,1180
Dämpat balanstal, utfall och prognos				
Huvudalternativ	1,0275	1,0401	1,0505	1,0441

13 Finansiell redovisning

13.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram hos Riksgäldskontoret					
beviljad	600 000	550 000	400 000	400 000	400 000
utnyttjad	521 276	453 323	370 410	340 536	321 838
Krediter hos Riksgäldskontoret					
beviljad räntekontokredit	350 000	330 000	340 000	570 000	673 000
max utnyttjad räntekontokredit	187 299	184 136	194	355 097	547 326
beviljad kredit, övriga kreditramar	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
maximalt utnyttjad kredit	7 454 638	5 551 699	5 621 287	3 710 911	2 237 648
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret					
räntekostnader	-	-7	-653	-925	-111
ränteintäkter	-	18	905	257	854
Totala avgiftsintäkter					
beräknade enligt regleringsbrev	1 038 889	883 697	794 122	1 197 049	1 037 761
utfall	1 051 853	891 781	788 552	1 209 562	1 047 952
Anslagskredit Pensionsmyndigheten					
beviljad	54 431	35 754	17 495	38 847	32 013
utnyttjad	10 442	10 125	-	9 242	24 679
Anslagskredit övriga anslag					
beviljad kredit	1 921 647	1 867 136	1 772 791	1 762 663	1 793 000
utnyttjad kredit	445 737	736 227	238 671	304 709	152 894
Anslagssparande Pensionsmyndigheten					
intecknat för framtida åtaganden	-	-	27 073	-	-
Anslagssparande övriga anslag					
intecknat för framtida åtaganden	97 365	460 947	279 705	26 649	232 502
Personal					
antal årsarbetskrafter	1488	1 371	1 180	1 069	1 066
medelantal anställda	1601	1 466	1 290	1 176	1 180
Driftkostnad per årsarbetskraft					
	1094	1 141	1 211	1 281	1 239
Kapitalförändring					
årets kapitalförändring	8 851 543	2 779 507	5 473 697	1 370 955	3 264 251
balanserad kapitalförändring	146 155	196 076	278 456	250 069	198 312
konsolideringsfond	17 421 140	15 816 757	11 249 124	10 680 057	8 069 980

13.2 Resultaträkning

<i>Belopp i tkr</i>	Not	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		777 792	705 719
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	1 076 081	900 926
Intäkter av bidrag	2	636	4 884
Finansiella intäkter	3	33	76
Summa		1 854 542	1 611 605
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-988 978	-894 408
Kostnader för lokaler		-50 860	-51 463
Övriga driftkostnader	5	-587 480	-618 668
Finansiella kostnader	6	1 992	-96
Avskrivningar och nedskrivningar	12-15	-88 078	-90 924
Summa		-1 713 404	-1 655 559
Verksamhetsutfall	31	141 138	-43 954
Redovisning av premiepensionsverksamheten			
Premiepensionsverksamhetens försäkringsresultat	7	9 326 638	3 365 757
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, Pensionsmyndigheten		-409 690	-467 019
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, andra myndigheter		-71 932	-68 923
Årets resultat i premiepensionsverksamheten	31	8 845 016	2 829 815
Varav redovisas i verksamhetsavsnittet	31	-157 481	-9 897
Summa	31	8 687 535	2 819 918
Uppbördsverksamhet			
Intäkter			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		23 853	4 039
Allmän pensionsavgift		131 046 644	132 033 344
Statlig ålderspensionsavgift		29 829 898	29 102 508
Ålderspensionsavgift		145 160 066	138 131 114
Summa		306 060 461	299 271 005
Avgår			
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-21 970	-1 765
Överföring till AP-fonderna		-302 288 746	-295 528 648
Överföring till premiepensionssystemet		-3 747 862	-3 738 318
Summa		-306 058 578	-299 268 731
Saldo uppbörd	31	1 883	2 274
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		46 326 025	44 545 709
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		90 352	92 942
Medel som erhållits från AP-fonderna		331 556 959	326 261 451
Medel som finansierats från premiepensionssystemet		17 836 481	15 016 641
Finansiella intäkter	8	5 418	10 885
Finansiella kostnader	9	-12 833	-
Summa		395 802 402	385 927 628

<i>Belopp i tkr</i>	Not	2021	2020
Ekonomisk trygghet vid ålderdom		-37 218 449	-35 944 377
Ekonomisk trygghet för familjer och barn		-9 087 272	-8 599 354
Inkomstpensionen		-331 558 527	-326 261 775
Premiepensionssystemet		-17 836 631	-15 016 491
Övriga förmåner	10	-112 186	-115 948
Förändring avsättning för frivillig pensionsförsäkring	11	31 650	11 586
Summa		-395 781 415	-385 926 359
Saldo transfereringar	31	20 987	1 269
Årets kapitalförändring	31	8 851 543	2 779 507

13.3 Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	12	495 780	413 585
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	13	1 556	1 810
Summa		497 336	415 395
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	14	826	1 201
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	15	27 345	31 627
Summa		28 171	32 828
Placeringstillgångar			
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	16, 18	26 571 865	18 843 805
Obligationer	17, 18	37 347 555	34 681 630
Övriga lån	19	22 168 815	22 459 619
Övriga finansiella placeringstillgångar	20	43 346 371	41 567 038
Summa		129 434 606	117 552 092
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Fondförsäkringstillgångar	21	2 060 590 943	1 578 669 468
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		4 144	780
Fordringar hos andra myndigheter		23 040	112 672
Övriga kortfristiga fordringar	22	808 746	1 360 927
Summa		835 930	1 474 379
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	23	54 770	49 655
Upplupna bidragsintäkter		4 289	4 817
Övriga upplupna intäkter	24	1 797 700	1 302 612
Summa		1 856 759	1 357 084
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	25	32 842 526	31 649 444
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	26	163 469	40 003
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	27	13 658 463	13 221 584
Kassa och bank	28	11	9
Summa		13 821 943	13 261 596
SUMMA TILLGÅNGAR		2 239 908 214	1 744 412 286

Belopp i tkr	Not	2021-12-31	2020-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
	29		
Statskapital		311	311
Konsolideringsfond		17 421 140	15 816 757
Balanserad kapitalförändring	30	146 155	196 076
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	31	8 851 543	2 779 507
Summa		26 419 149	18 792 651
Avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	32	37 891 804	35 040 873
Oreglerade skador	33	3 789	2 450
Övriga försäkringstekniska avsättningar	34	5 907 845	4 508 685
Övriga avsättningar	35	10 757	11 401
Summa		43 814 195	39 563 409
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Fondförsäkringsåtaganden	36	2 060 647 603	1 578 779 328
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	37	521 276	453 323
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	38	3 177 160	5 277 880
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		26 245 528	25 236 438
Leverantörsskulder		48 770	31 497
Övriga kortfristiga skulder	39	72 402 096	71 284 872
Summa		102 394 830	102 284 010
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	40	6 632 437	4 992 888
Summa		6 632 437	4 992 888
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 239 908 214	1 744 412 286
Poster inom linjen			
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder såsom avsättningar redovisade förpliktelser	41	2 124 619 868	1 632 394 847
Ansvarsförbindelser			
Överförda tillgångar	42	22 168 815	22 459 619
Övriga ansvarsförbindelser	43	97 955	85 712

13.4 Anslagsredovisning

Utfall för 2021
Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom										
11 01 001 Garantipension till ålderspension										
2 Garantipension till ålderspension	460 947	14 141 100			-460 947	14 141 100	-14 043 735		97 365	
11 01 002 Efterlevandepensioner till vuxna										
2 Efterlevandepension till vuxna	-225 996	9 343 300				9 117 304	-9 359 852		-242 548	
11 01 003 Bostadstillägg till pensionärer										
2 Bostadstillägg till pensionärer	-387 769	10 896 800				10 509 031	-10 595 261		-86 230	A1
11 01 004 Äldreförsörjningsstöd										
2 Äldreförsörjningsstöd	-52 982	1 190 100				1 137 118	-1 204 059		-66 941	
11 01 005 Inkomstpensionstillägg										
1 Inkomstpensionstillägg		1 990 000				1 990 000	-2 034 811		-44 811	
11 02 001 Pensionsmyndigheten										
1 Pensionsmyndigheten - förvaltningsanslag	-10 125	777 588				767 463	-777 905		-10 442	
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn										
12 01 005 Barnpension och efterlevandestöd										
1 Barnpension och efterlevandestöd	-69 480	1 081 780				1 012 300	-1 017 507		-5 207	A2
12 01 007 Pensionsrätt för barnår										
1 Pensionsrätt för barnår	0	8 070 800				8 070 800	-8 070 800		0	
Summa	-285 405	47 491 468			-460 947	46 745 116	-47 103 930		-358 814	

Utnyttjade anslagskrediter, tkr

Anslag		Beviljad kredit	Utnyttjad kredit
11 01 002	ap.2 Efterlevandepension till vuxna	467 165	242 548
11 01 003	ap.2 Bostadstillägg till pensionärer	513 690	86 230
11 01 004	ap.2 Äldreförsörjningsstöd	83 307	66 941
11 01 005	ap.1 Inkomstpensionstillägg	99 500	44 811
11 02 001	ap.1 Pensionsmyndigheten - förvaltningsanslag	54 431	10 442
12 01 005	ap.1 Barnpension och efterlevandestöd	50 930	5 207
Summa		1 269 023	456 179

Utfall för 2021

Redovisning mot inkomstitel

Belopp i tkr

		Inkomster	Utgifter	Netto	Not
Allmän pensionsavgift					
9111	421 Preliminär månadsvis allmän pensionsavgift		-122 633 212	-122 633 212	A3
	422 Delavräkning allmän pensionsavgift		-8 933 787	-8 933 787	A3
	423 Slutavräkning allmän pensionsavgift		520 355	520 355	A3
9262	011 Preliminär avgift	122 633 212		122 633 212	A3
	012 Delavräkning	8 933 787		8 933 787	A3
	013 Slutavräkning	-520 355		-520 355	A3
	022 Utgifter till AP-fonderna		-131 046 644	-131 046 644	
	Summa allmän pensionsavgift	131 046 644	-262 093 288	-131 046 644	
Statliga ålderspensionsavgifter					
9251	014 Statlig ålderspensionsavgift	29 829 898		29 829 898	
	025 Statlig ålderspensionsavgift till AP-fonderna		-26 082 036	-26 082 036	
	026 Statlig ålderspensionsavgift till Riksgäldskontoret		-3 747 862	-3 747 862	
	Summa statliga ålderspensionsavgifter	29 829 898	-29 829 898	0	
Ålderspensionsavgifter					
9251	016 AP-fondsandel, in	145 160 066		145 160 066	
	041 Arbetsgivaravgift innevarande år		-130 399 478	-130 399 478	
	042 Arbetsgivaravgift föregående år		-12 059 715	-12 059 715	
	043 Arbetsgivaravgift äldre år		46 630	46 630	
	044 Egenföretagaravgift innevarande år		-1 851 671	-1 851 671	
	045 Egenföretagaravgift föregående år		-191 323	-191 323	
	046 Egenföretagandeavgift äldre år		-704 509	-704 509	
	Summa ålderspensionsavgifter	145 160 066	-145 160 066	0	
Övriga inkomster av statens verksamhet					
2811	143 Övriga Inkomster	21 970		21 970	
	Summa övriga inkomster av statens verksamhet	21 970	0	21 970	
	Totalt inkomstitlar	306 058 578	-437 083 252	-131 024 674	

Finansiella villkor i anslagsredovisningen

Anslag 11 2:1 Pensionsmyndigheten

Anslagspost 1. Pensionsmyndigheten - förvaltningsanslag

Av anslagsposten får 12 000 tusen kronor endast användas för att finansiera insatser, återrapportering och uppdrag kopplade till det övergripande målet om minskade felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, Pensionsmyndighetens deltagande i uppdraget att genomföra riskanalyser. Det förbrukade beloppet uppgår till 12 597 tusen kronor.

Av anslagsposten får 175 000 tusen kronor endast användas för att finansiera införande och förvaltning av inkomstpensionstillägg. Det förbrukade beloppet uppgår till 181 977 tusen kronor.

Av anslagsposten ska Pensionsmyndigheten betala totalt 38 400 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som abonnemangsavgift för Rakel. Beloppet ska betalas efter fakturering från MSB. Gjorda utbetalningar under 2021 uppgår till 38 400 kronor.

Övriga bestämmelser enligt regleringsbrev daterade 2020-12-17 respektive 2021-12-02

Pensionsmyndigheten ska redovisa 166 000 kronor mot inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet för finansiering av den nationella digitala infrastrukturen.

För anslagen 1:1 Garantipension till ålderspension, 1:2 Efterlevandepensioner till vuxna, 1:3 Bostadstillägg till pensionärer, 1:4 Äldreförsörjningsstöd och 1:5 Inkomstpensionstillägg inom utgiftsområde 11 samt anslaget 1:5 Barnpension och efterlevandestöd inom utgiftsområde 12 gäller följande villkor:

Av 7 § förordningen (2002:782) om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner framgår att pension och annan förmån betalas ut genom Försäkringskassan. Pensionsmyndigheten ska månadsvis till Försäkringskassan överföra de medel som behövs för att täcka de utbetalningar som Försäkringskassan gjort för Pensionsmyndighetens räkning. Redovisning mot anslag ska ske på den månad då utbetalningarna till förmånstagarna görs.

Statlig ålderspensionsavgift om 19 952 582 kronor för Uppsala universitet ska för 2021 tillgodogöras inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet.

Noter och kommentarer till Anslagsredovisningen

Anslagen är ramanslag.

Ingående överföringsbelopp per anslag är lika med utgående överföringsbelopp per anslag i årsredovisningen för 2020.

I kolumnen för årets tilldelning enligt regleringsbrev redovisas de belopp som anges i regleringsbrev från socialdepartementet 2020-12-17 med ändringar daterade 2021-12-02. Indragning av anslagsbelopp är enligt regleringsbrev 2020-12-17.

A1. Tilldelat belopp för anslaget 11 1:3 Bostadstillägg till pensionärer har under 2021 ökats med 623 miljoner kronor. Tilläggsanslag för bostadstillägg behövdes för 2021 beroende på ett underskott på 388 miljoner kronor från år 2020 som medförde att anslagskrediten överskreds. Det var också höga retroaktiva utbetalningar och höga medelbelopp under 2021, jämfört med tidigare prognos, vilket påverkade att anslagskrediten överskreds. Pensionsmyndighetens förslag till anslag 2021 i budgetunderlaget år 2020 var 10 891 miljoner kronor men anslagsbeloppet blev senare i budgetpropositionen 10 274 miljoner kronor.

A2. Tilldelat belopp för anslaget 12 1:5 Barnpension och efterlevandestöd har under 2021 ökats med 63 miljoner kronor. Tilläggsanslag behövdes för barnpension och efterlevandestöd beroende på ett underskott på 69 miljoner kronor från år 2020 som medförde att anslagskrediten överskreds. Pensionsmyndighetens förslag till anslag 2021 i budgetunderlaget år 2020 var 1 069 miljoner kronor men anslagsbeloppet blev senare i budgetpropositionen 1 019 miljoner kronor.

A3. Inkomster avseende allmän pensionsavgift redovisas av Skatteverket på inkomstitel fysiska personers inkomstskatt. Omföring av allmän pensionsavgift görs av Pensionsmyndigheten från inkomstiteln fysiska personers inkomstskatt till inkomstiteln allmän pensionsavgift enligt förordning (1994:1966) om omföring av allmän pensionsavgift.

13.5 Finansieringsanalys

<i>Belopp i tkr</i>	2021	2020	Not
Drift			
Kostnader	-1 624 758	-1 560 981	44
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag	777 792	705 719	
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 076 081	900 926	
Intäkter av bidrag	636	4 884	
Övriga intäkter	33	76	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>	1 854 542	1 611 605	
Ökning (-) av kortfristiga fordringar	-6 452	-1 088	
Ökning (+) av kortfristiga skulder	26 544	-27 350	
Kassaflöde från drift	249 876	22 186	
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar	-6 743	-18 769	
Investeringar i immateriella tillgångar	-159 831	-145 121	
<i>Summa investeringsutgifter</i>	-166 574	-163 890	
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret	157 990	182 607	
-amorteringar	-90 037	-99 694	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>	67 953	82 913	
Förändring av kortfristiga skulder	210	-502	
Kassaflöde till investeringar	-98 411	-81 479	
Premiepensionssystemet			
Premiepensionsverksamhetens försäkringsresultat	9 326 638	3 365 757	
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, Pensionsmyndigheten	-409 690	-467 019	
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, andra myndigheter	-71 932	-68 923	
Premiepensionsverksamheten omföring resultat till drift	-157 481	-9 897	
Ökning (-) av placeringstillgångar	-493 836 421	738	
Minskning (+) av kortfristiga fordringar	96 232	-444 198	
Ökning (+) av försäkringstekniska avsättningar	486 154 074	126 544 211	
Ökning (+) av kortfristiga skulder	2 631 579	2 190 978	
Utbetalning av återbäring från konsolideringsfond	-1 225 045	-988 444	
Kassaflöde från premiepensionssystemet	2 507 954	1 116 727	

<i>Belopp i tkr</i>	2021	2020	Not
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	23 853	4 039	
Skatteintäkter m.m.	306 036 608	299 266 966	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	-1 883	-2 274	
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>	306 058 578	299 268 731	
<i>Medel som utbetalats från uppbördsverksamhet</i>	-306 058 578	-299 268 731	
Kassaflöde från uppbördsverksamhet	0	0	
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag		-385 926	
	-395 781 416	359	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	1 175 730	1 312 463	
Förändring av placeringstillgångar och skulder, frivillig pensionsförsäkring	-1 986	37	
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>	-394 607 672	-384 613 859	
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	46 326 025	44 545 709	
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag	90 351	92 942	
Medel som erhållits från AP-fonden för finansiering av bidrag	331 556 959	326 261 451	
Medel som finansierats via premiepensionssystemet	17 836 481	15 016 642	
Finansiella intäkter och kostnader, netto	-7 414	10 885	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>	395 802 402	385 927 629	
Kassaflöde från transfereringsverksamhet	1 194 730	1 313 770	
Förändring av likvida medel	3 854 149	2 371 204	
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början	39 633 160	37 261 956	
Ökning (+) av kassa och bank	2	-64	
Ökning (+) av tillgodohavande RGK	2 661 065	1 021 413	
Ökning (+) av avräkning med statsverket	1 193 082	1 349 855	
<i>Summa förändring av likvida medel</i>	3 854 149	2 371 204	
Likvida medel vid årets slut	43 487 309	39 633 160	

13.6 Tilläggsupplysningar och noter

13.6.1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Pensionsmyndighetens årsredovisning utgår från förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, Socialförsäkringsbalkens (2010:110) regler om redovisning avseende inkomstpensionssystemet samt lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet inklusive hänvisningar till årsredovisningslagen (1995:1554) samt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Därutöver har regeringen i regleringsbrev och instruktion medgett undantag och formulerat mer specifika anvisningar.

Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag reglerar allmänna principer för årsredovisningen och särskilt redovisningsprinciperna som ska gälla vid redovisning av Pensionsmyndighetens hela verksamhet (årsredovisningens avsnitt 13, 14 och 15). Ett viktigt undantag i denna del är principen för värdering av placeringstillgångar (och motsvarande skulder). Dessa ska enligt lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet värderas enligt bestämmelserna i lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Därutöver har Ekonomistyrningsverket medgett undantag från föreskrifterna till 4 kap, 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, bilaga 2, avseende balansräkningens uppställningsform, så att placeringstillgångar och avsättningar som rör premiepensionsverksamheten och vissa andra försäkringar får redovisas med rubriker och ordningsföljd anpassade till vad som är lämpligt med hänsyn till bestämmelserna i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Medgivna avvikelser från förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag medför att de finansiella dokumenten i vissa fall avviker från de uppställningar som Ekonomistyrningsverket föreskrivit.

Det beräkningstekniska underlaget innebär att dödlighetsantagandet är aktsamt och överensstämmer bra med den dödlighet Pensionsmyndigheten observerat i sitt eget kollektiv. Räntekurvan ges av en ren sammanvägning av marknadsräntekurvorna för stats- och bolåneobligationer, utan vare sig golv eller antagande om långsiktig räntenivå. Enligt lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet finns det ett krav på att Pensionsmyndigheten ska ha ett överskottsmål, ett mål på hur stora tillgångar som ska finnas utöver dem som krävs för att leva upp till de garanterade åtagandena. Överskottsmålet är riskbaserat, det beräknas på ett likartat sätt som Finansinspektionens trafikljus.

För de fordringar på fondföretag där likviden inte flutit in på förfallodagen värderas fordran till senast kända kurs, i av fondbolaget lämnad fondkurs och valuta. I särskilda fall där fordran på fondbolag bedöms som osäker används av fondbolaget lämnad fondkurs och valutakursen för den dag som är, eller skulle ha varit, affärsdag. Om någon del av fordran bedöms som osäker skrivs ett formellt beslut som inkluderar belopp samt skälen till bedömningen. Det osäkra beloppet redovisas som nedskrivning avseende osäkra fordringar, fondförsäkring, som ingår i raden Övriga kortfristiga fordringar i balansräkningen, samt som minskad fondbolagsskuld, fondförsäkring, som ingår i raden Övriga kortfristiga skulder i balansräkningen.

Lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet ger regeringen rätt att föreskriva avvikelser och medge undantag från bestämmelserna. Lagen specificerar också vilka delar av lagen som ska tillämpas och hänvisar i sin tur till årsredovisningslagen för försäkringsföretag (1995:1560) som i sin tur hänvisar till årsredovisningslagen (1995:1554). När det gäller premiepensionsverksamheten och den frivilliga pensionsförsäkringen anger lagen att Pensionsmyndighetens årsredovisning ska innehålla en särskild redovisning. Pensionsmyndigheten redovisar dessa verksamheter i särskilda avsnitt i årsredovisningen (årsredovisningens avsnitt 14 och 15). Där tillämpas de i detta stycke nämnda lagarna med undantag för de avvikelser som regeringen medgett.

Enligt regleringsbrevet ska Pensionsmyndigheten redovisa inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen. Denna redovisning tar sin utgångspunkt i Socialförsäkringsbalken och i förordning (2002:135) om årlig redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling. Redovisningsprinciperna avseende inkomstpensionen beskrivs närmare i avsnitt 12 och nämns här bara för att ge en helhetsbild av den regelstruktur som styr Pensionsmyndighetens årsredovisning.

Periodiseringsprinciper

I förvaltningsverksamheten sker redovisning mot anslag kostnadsmissigt vilket innebär att anslagsintäkten bokförs samtidigt som kostnaden bokförs. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag, den 5 januari 2022, eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas

den ekonomiska händelsen som periodavgränsningspost. Pensionsmyndigheten tillämpar 100 000 kronor som beloppsgräns för periodavgränsningsposter.

I transfereringsverksamheten sker redovisning mot anslag kassamässigt. Utgifter för transfereringar till enskilda redovisas som en kostnad den månad då utbetalningarna till förmånstagare görs. Fordringar och skulder avseende transfereringar och uppbörd periodiseras och redovisas kostnadsmässigt i resultaträkningen.

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

Pensionsmyndigheten har enligt instruktion och regleringsbrev följande undantag från det generella ekonomiadministrativa regelverket:

- Pensionsmyndigheten ska upprätta årsredovisning enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Dock ska värdering av placeringstillgångar (och motsvarande skulder) ske enligt bestämmelserna i lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS).
- Premiepensionsverksamheten ska redovisas i ett separat avsnitt i resultaträkningen, vilken ska utgöra ett sammandrag av resultaträkningen enligt bestämmelserna i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS).
- Lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet innehåller bland annat bestämmelser om särskild redovisning av Pensionsmyndighetens premiepensionsverksamhet. Här finns regeln om att Pensionsmyndigheten undantas från kravet att upprätta en särskild balansräkning med därtill hörande tilläggsupplysningar för premiepensionsverksamheten, se 2 kap. 2 § om årsredovisningens innehåll m.m. när det gäller hänvisningarna till bestämmelserna i 2 kap. 1–6 §§ årsredovisningslagen, med undantag av vad som där sägs om balansräkning.
- Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling ska redovisas i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen.

Ändrade redovisningsprinciper jämfört med årsredovisning 2020

Från och med 2021 redovisas förändring av övriga avsättningar i finansieringsanalysen som en justering av verksamhetens kostnader. Tidigare år har förändring av övriga avsättningar redovisats som en ökning eller minskning av kortfristiga skulder. Jämförelsetalen har justerats på så sätt att förändring av övriga avsättningar som redovisats i resultaträkningen, 1 329 tkr, har minskat verksamhetens kostnader samtidigt som förändring av kortfristiga skulder har justerats med motsvarande belopp.

Årsredovisning 2021 baseras i övrigt på samma redovisningsprinciper som tillämpades i årsredovisning 2020.

Värderingsprinciper

Immateriella anläggningstillgångar

Egenutvecklade it-system samt inköpt programvara redovisas som immateriella anläggningstillgångar utifrån bestämmelserna i 5 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Avskrivning påbörjas då tillgången är färdigställd och kan börja användas. Tillgångarna skrivs av linjärt under den bedömda ekonomiska livslängden. Normalt tillämpas 5 års avskrivningstid.

På Pensionsmyndigheten pågår ett omfattande utvecklingsprogram, *Nästa generations förmånssystem* (NextGen), där befintliga kärnsystem för pensioner och pensionsrelaterade förmåner som myndigheten administrerar (ålderspension, bostadstillägg, efterlevandepension, pensionsintjänande m.m.) som idag finns hos Försäkringskassan, ersätts med nya systemlösningar internt på Pensionsmyndigheten.

Vid planeringen av NextGen har konstaterats att de kärnsystem som nu ska ersättas har haft en avskrivningstid på 10 år hos Försäkringskassan. Bakgrunden till den längre avskrivningstiden var att systemen förväntades användas under en lång tid.

Med utgångspunkt i den längre avskrivningstiden av pensionssystemen på Försäkringskassan har Pensionsmyndigheten tillsammans med Ekonomistyrningsverket diskuterat avskrivningstider kopplade till myndighetens arbete med systemförnyelse inom NextGen.

Pensionsmyndighetens bedömning är att de nya kärnsystemen har en nyttjandetid om minst 10 år och i dessa fall tillämpas 10 års avskrivningstid

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd överstigande tre år och med ett anskaffningsvärde överstigande 21 200 kronor redovisas som materiella anläggningstillgångar. Inventarier som har ett naturligt samband med varandra bedöms som en fungerande enhet och aktiveras om de tillsammans överstiger 21 200 kronor. Större anskaffningar av likartade tillgångar redovisas som anläggningstillgångar även om respektive tillgång är av ett mindre värde än 21 200 kronor. Anskaffningar där respektive objekt har ett lägre värde än 2 500 kronor redovisas inte som materiell anläggningstillgång.

Avskrivningar görs linjärt under tillgångarnas ekonomiska livslängd. För maskiner och inventarier tillämpas som huvudregel 5 års avskrivningstid, vilket bedömts motsvara genomsnittlig ekonomisk livslängd. För it-utrustning tillämpas 3–5 års avskrivningstid. För förbättringsutgifter på annans fastighet sätts den ekonomiska livslängden med utgångspunkt i hyreskontraktets löptid.

Försäkringsavtal och investeringsavtal – klassificering

Hur avtalen med försäkringstagarna är utformade påverkar redovisningen av premiepensionsverksamheten. Det är särskilt indelningen i försäkringsavtal respektive investeringsavtal som är relevant.

Försäkringsavtal är avtal med försäkringstagare som medför en betydande försäkringsrisk för Pensionsmyndigheten. Traditionell försäkring har klassificerats som försäkringsavtal.

För försäkringsavtal redovisas en skuld för avtalade förmåner som förväntas uppstå i framtiden. Skulden motsvarar summan av det diskonterade värdet av förväntade förmånsutbetalningar och administrativa utgifter. Skulden för försäkringsavtal diskonteras enligt vedertagna aktuariella metoder (se avsnitt om livförsäkringsavsättning).

Premier för försäkringsavtal redovisas som premieinkomst i resultaträkningen när de inkommer. Utbetalningar av försäkringsersättningar redovisas i resultaträkningen när utbetalningarna verkställs. Resultatet i traditionell försäkring tillförs konsolideringsfond inom eget kapital. Återbäring tilldelas från konsolideringsfonden och utbetalningar redovisas därmed direkt i eget kapital. Avgifter som debiteras redovisas som förändring av livförsäkringsavsättningen i resultaträkningen.

Investeringsavtal är avtal med försäkringstagare som inte medför någon betydande försäkringsrisk för Pensionsmyndigheten. Fondförsäkring har klassificerats som investeringsavtal.

Investeringsavtal är finansiella förbindelser vars verkliga värde är beroende av de underliggande finansiella tillgångarnas verkliga värde. De underliggande tillgångarna och tillhörande skulder värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Det verkliga värdet på de finansiella skulderna fastställs med hjälp av de aktuella värden som speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångarna till vilka de finansiella skulderna är hänförliga på balansdagen.

Belopp som erhållits från och betalas till innehavare av investeringsavtalen redovisas över balansräkningen som insättning eller uttag. Avgifter som debiteras för förvaltning av investeringsavtal intäktsförs. Värdeförändringar avseende investeringsavtal redovisas i resultaträkningen som förändring i andra försäkringstekniska avsättningar. Värdeförändringar på motsvarande tillgång redovisas under rubriken realiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar, kapitalavkastning intäkter och kapitalavkastning kostnader.

Premieinkomst

För premieinbetalningar tillämpas kontantprincipen. I beloppet ingår återköp av negativa pensionsrätter. Placering av intjänade pensionsrätter sker i december varje år. Vid ändrad taxering fastställs en ny pensionsrätt. I vissa fall kan den ändrade pensionsrätten vara negativ och minska pensionsspararens kontoinnehav.

Avgifter för fond- och traditionell försäkring

Enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) ska kostnader för skötsel av premiepensionssystemet täckas genom avgifter som dras från tillgodohavandena på pensionsspararnas och pensionärernas premiepensionskonton. Avgifterna ska bestämmas så att de beräknas täcka det aktuella årets kostnader med en skälig fördelning mellan pensionsspararna och pensionärerna. Principen tillämpas så att avgiftsuttaget beräknas på pensionsspararnas genomsnittliga tillgodohavande under årets första månader. Därtill finns det ett tak som begränsar det maximala uttaget per pensionskonto. Ytterligare information om avgiftsuttaget lämnas i årsredovisningens särskilda redovisning av premiepensionsverksamheten.

Finansiella tillgångar och finansiella skulder

Varje finansiellt instrument har klassificerats i en av följande kategorier:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

- Investeringar som hålls till förfall
- Kundfordringar
- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen
- Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde
- Lånefordran/låneskuld vid äkta återköpstransaktioner värderade till upplupet anskaffningsvärde

Klassificeringen av finansiella instrument i olika kategorier utgör grunden för hur varje finansiell tillgång och finansiell skuld värderas i balansräkningen samt hur förändringen i dess värde bokförs. Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta har skett till balansdagens valutakurs.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen avser placeringar i aktiefonder, räntefonder och onoterade aktier som ingår i förvaltningen av den traditionella försäkringen och placeringar i fondförsäkringstillgångar. I Pensionsmyndighetens handelslager ingår finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde och som innehas för handelsändamål.

Placeringsstillgångar redovisas per affärsdagen, det vill säga vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergår mellan parterna. Aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper samt fondförsäkringstillgångar värderas till verkligt värde, det vill säga fondandelarnas inlösenpris. För placeringstillgångar upptagna till handel vid en reglerad marknad eller handelsplattform är verkligt värde lika med marknadsvärde. Transaktionskostnader hänförliga till finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen kostnadsförs direkt i resultaträkningen. Utdelningar från aktier och andelar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen redovisas som intäkter inom posten kapitalavkastning, när rätten att erhålla utdelning har fastställts.

Förändringar i det verkliga värdet av aktier och andelar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen redovisas som realiserade vinster eller realiserade förluster på placeringstillgångar intill den tid då realisationsresultat uppstår då dessa redovisas som realisationsvinster, netto eller realisationsförluster, netto inom posterna kapitalavkastning, intäkter respektive kapitalavkastning, kostnader. De realiserade värdeförändringar som tidigare har redovisats i resultaträkningen förs som justeringspost under posterna realiserade vinster på placeringstillgångar respektive realiserade förluster på placeringstillgångar.

Vid värdering till verkligt värde klassificeras varje innehav in i en av tre värderingsnivåer:

- Nivå 1 värdering till noterade priser på en aktiv marknad.
- Nivå 2 Verkligt värde bestämt utifrån antingen direkt (som pris) eller indirekt (härlett från priser) observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.
- Nivå 3 beräknade värden som bygger på antaganden och bedömningar samt, om det finns lämpliga sådana, observerbara marknadsnoteringar.

Överföringar mellan nivåer i verkligt värdehierarkin sker i slutet av rapporteringsperioden.

De tre nivåerna beskrivs närmare i not där information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument också redovisas i tabellform.

Placeringsstillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet löpt ut eller har överförts och i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten har överförts till en annan part.

I posten aktier och andelar respektive i obligationer och andra räntebärande värdepapper, redovisas Pensionsmyndighetens handelslager. Enligt Pensionsmyndighetens handelsmodell är handelslagret motpart till pensionsspararnas samtliga transaktioner. Det redovisade innehavet i handelslagret består därvid av två delar; Pensionsmyndighetens eget innehav av fondandelar och pågående handel. Pensionsmyndighetens eget innehav regleras av de gränsvärden som har åsatts för varje fond. Innehavet påverkas förutom av interna riktlinjer för innehavets storlek även av pågående handel.

Investeringar som hålls till förfall

Övriga finansiella placeringstillgångar hålls övervägande till förfall och avser inbetalda preliminära avgiftsmedel placerade i statsobligationer, säkerställda bostadsobligationer och likvida medel hos Riksgäldskontoret. Värdepapper i denna kategori är noterade och redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Det upplupna anskaffningsvärdet är det diskonterade nuvärdet av framtida betalningar där diskonteringsräntan utgörs av den

effektiva räntan vid anskaffningstidpunkten. Nettoavkastningen för förvaltningen av övriga finansiella placeringstillgångar redovisas ej via resultaträkningen utan förs direkt mot övriga finansiella placeringstillgångar respektive övriga skulder i balansräkningen.

Enligt av styrelsen fastställda riktlinjer kan räntebärande värdepapper som har längre löptider även användas i återköpsttransaktioner, så kallade repor. Handel med återköpsttransaktioner möjliggör en ökad avkastning. Denna avkastning redovisas ej över resultaträkningen. Vid en äkta återköpsttransaktion, en försäljning av räntebärande värdepapper med avtal om återköp till ett bestämt pris, fortsätter tillgången att upptas i balansräkningen och likviden upptas som skuld i balansräkningen. Värdepapper som lämnas eller mottas värderas till upplupet anskaffningsvärde. Lämnat värdepapper redovisas som ställd säkerhet och mottagen säkerhet i form av ett likvida medel upptas som skuld i balansräkningen. Vid en omvänd återköpsttransaktion, ett köp av ett räntebärande värdepapper med avtal om återförsäljning till ett förutbestämt pris, redovisas inte värdepapperet i balansräkningen. Istället redovisas den erlagda likviden i posten övriga finansiella placeringstillgångar. Resultatet av båda transaktionerna redovisas som skuld i balansräkningen.

Kundfordringar och avsättning för osäkra fordringar

Kundfordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Kundfordringar avser fakturafordringar och fordringar på fondföretag där likvid förväntas inflyta på fastställd förfallodag. Dessutom ingår likvida medel i bank. Likvida medel i utländsk valuta värderas till balansdagens köpkurs via resultaträkningen. Fordringar på förvaltningsavgifter inom premiepensionssystemet, som inte är fakturerade, värderas till det värde som förväntas inflyta.

Fordringar på pensions sparare uppkommer när en fastställd negativ pensionsrätt överstiger en pensions sparares tillgång. Fordringarna avskrivs direkt via resultaträkningen. Värdet i balansräkningen är upptaget till noll kronor. När en positiv pensionsrätt fastställs regleras fordran. Det är osäkert per vilket räkenskapsår fordran kommer att regleras. Vid dödsfall blir fordran utan värde och är därmed en konstaterad kreditförlust.

Fordringar på fondföretag bokas till det belopp som fordringarna ställts ut till. Fordringar fonder för sålda fondandelar där likviden ännu ej utbetalats värderas till affärsdagens kurs. Fordringar på fondandelar som i realiteten finns kvar efter att fonden avslutats i Pensionsmyndighetens system värderas enligt senast kända kurs. Denna situation uppstår när ett fondavslut bokats i systemet före dess samtliga fondandelar sålts, ofta på grund av försäljningen drar ut på tiden. Den framtida försäljningsintäkten för detta innehav ska tillföras respektive underliggande sparare proportionerligt. Fordringar kopplade till särskilda händelser skrivs ner i sin helhet. Framtida försäljningsintäkten för detta innehav ska tillföras respektive underliggande sparare proportionerligt.

Redovisningen speglar gällande regelverk om att inom fondförsäkring står sparare och pensionärer själva risken.

Osäkra fordringar inom fondförsäkring

För de fordringar på fondföretag, avseende försäljning av fondandelar, där likviden inte flutit in på förfallodagen värderas fordran till senast kända kurs, i av fondföretag lämnad fondkurs och valuta. I särskilda fall där denna fordran på fondföretag bedöms som osäker används av fondföretaget lämnad fondkurs och valutakursen för den dag som är eller skulle ha varit affärsdag. Om någon del av fordran bedöms som osäker skrivs ett formellt beslut som inkluderar belopp samt skälen till bedömningen. Det osäkra beloppet redovisas som nedskrivning avseende osäkra fordringar, fondförsäkring samt som minskad fondföretagsskuld, fondförsäkring.

Återkravsfordringar

I enlighet med 108 kap. 14 a § socialförsäkringsbalken handhar Försäkringskassan den fortsatta handläggningen av återkrav efter att beslut om återkrav har fattats av Pensionsmyndigheten. Belopp avseende återkrav för Pensionsmyndighetens räkning återbetalas till Försäkringskassan och överförs därefter till Pensionsmyndigheten.

Återkravsfordringar tas upp till det belopp varmed de beräknas inflyta. Återkravsfordringar värderas enligt en metod som bygger på kravets ålder i kombination med förekomsten av inbetalning.

Enligt ESV:s föreskrifter till 5 kap. 1 § FÅB klassificeras Återkravsfordringar som en omsättningstillgång, även när dessa inte förväntas realiseras inom tolv månader från balansdagen. Återkravsfordringar redovisas i balansposten Övriga kortfristiga fordringar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella skulder avseende investeringsavtal i fondförsäkring värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Fondförsäkringsåtagandena är i huvudsak knutna till fondandelar. Här ingår även medel under pågående byte av fonder. Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk utgörs av inlösenvärdet av fondandelar hänförliga till gällande försäkringar och medel som ännu inte omvandlats till fondandelar.

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde består av skulder avseende ej fastställda avgiftsmedel, ej likviderade värdepappersaffärer, och förvaltningsavgifter att fördela till pensions sparare.

Pensionsmyndigheten har en räntekontokredit för rörelsekapitalbehov samt låneram för anläggningstillgångar hos Riksgäldskontoret. Dessutom finns en särskild kredit hos Riksgäldskontoret som används vid behov av likviditet i fondhandeln. Lånen värderas till upplupet anskaffningsvärde. Räntekostnaderna för lånen periodiseras månadsvis och regleras kvartalsvis.

Övriga skulder

Övriga skulder har tagits upp till nominellt belopp.

Livförsäkringsavsättning

Frivillig försäkring

Genom en ändring i 1 § förordning (1962:521) om frivillig pensionsförsäkring hos Pensionsmyndigheten fastställer Pensionsmyndigheten försäkringstekniska beräkningsgrunder från och med den 1 februari 2018. Grunderna utgörs av försäkringstekniska riktlinjer tillsammans med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Det försäkringstekniska beräkningsunderlaget ska tillsammans med de försäkringstekniska riktlinjerna utgöra ett tillräckligt underlag för beräkningar, styrning och kontroll av den försäkringstekniska hanteringen.

Livförsäkringsavsättningen för frivillig pensionsförsäkring bestäms för varje årskull, kön, tariff och tariffgrupp som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar.

Värdet på livförsäkringsavsättningen för den frivilliga försäkringen beräknas med antaganden om livslängd och framtida avkastning. Avkastningen beräknas utifrån en räntekurva där marknadsräntan på statsobligationer sammanvägts till lika delar med marknadsräntan på bolåneobligationer med samma löptid. Dödligheten är en aktsam skattning av den framtida dödligheten bland de försäkrade. Den beror av den försäkrades ålder och kön. Som grund för antagandena används Pensionsmyndighetens egen erfarenhet och officiell statistik gällande befolkningsdödligheten från SCB. Speciellt utnyttjas SCB:s prognoser för framtida livslängder i befolkningen. Faktiska driftkostnader avsätts löpande till en omkostnadsfond, de ingår därför inte i beräkningen av livförsäkringsavsättningen.

Det är inte längre möjligt att betala in fler premier i den frivilliga försäkringen och alla garanterade belopp är därför antingen redan fastställda eller beräknas utifrån insatta premier enligt försäkringsavtalen. Det som kan förändra pensionsbeloppen är om det sker en vinstutdelning. Vinstutdelning kan ske om de riskbaserade överskottsmålen per tariffgrupp uppnås. Överskottsmålen har ändrats per 1 februari 2018 till att vara riskbaserade och anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som Pensionsmyndigheten ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna innan höjning av förmånerna kan bli aktuell. Syftet med överskottsmålet är att den frivilliga försäkringen med hög sannolikhet ska förbli solvent. Från och med januari 2020 höjdes beloppen med 25 procent i tariffgrupp 1936. Detta beroende på att överskottsmålet som beräknades vid utgången av 2018 visade på en buffert utöver överskottsmålet i tariffgrupp 1936 på 23 procent.

Traditionell försäkring

Livförsäkringsavsättningen för den traditionella försäkringen bestäms för varje försäkring som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar. Värdet beräknas med antaganden om framtida avkastning, livslängder och driftkostnader. Avkastningen beräknas utifrån en räntekurva där marknadsräntan på statsobligationer sammanvägts till lika delar med marknadsräntan på bolåneobligationer med samma löptid. Antaganden om livslängder baseras på Statistiska centralbyråns befolkningsprognos för år 2021–2110, huvudscenariot har anpassats för att bättre passa Pensionsmyndighetens egen erfarenhet. Driftkostnaderna uppskattas som prognoser för den del av driftkostnaderna som avser den traditionella försäkringsrörelsen. Driftkostnadsbelastningen uppgår till 0,7 promille. Detta sammantaget innebär att garanterade åtaganden i traditionell försäkring har värderats aktsamt enligt vedertagna aktuariella metoder. Inbetalda premier redovisas som engångspremier och höjer det garanterade beloppet. Antaganden om livslängder ändrades också under 2021. Antagandena om livslängd utvärderas löpande utifrån SCB:s prognoser om befolkningsdödlighet.

Beräkning av garanterat belopp

Vid bestämning av garanterade belopp inom Pensionsmyndighetens traditionella försäkringsrörelse görs följande antaganden beträffande framtida avkastning på tillgångarna, driftkostnader samt livslängder för de försäkrade.

- Den framtida årliga avkastningen antas sedan 1:a december 2019 vara -1,0 procent. Tidigare var detta antagande satt till 0 procent.
Redan fastställda garanterade belopp kan höjas när solvensnivån överstiger det så kallade solvenstaket. Efter

höjningen ska solvensen ligga på en nivå som motsvarar den så kallade målsolvensen.

Höjningens relativa storlek för en enskild försäkring beror av aktuell behållning och tidigare garanterat belopp. Den faktiska höjningen avgörs även av aktuell kollektiv konsolideringsnivå och solvensnivå samt av målsolvensen.

- Den årliga driftkostnaden antas vara 0,1 procent av försäkringskapitalet. Pensionsmyndigheten har beslutat att ta ut samma årliga avgift för den traditionella försäkringsrörelsen som för fondförsäkringsrörelsen.
- Antaganden om livslängd är baserade på Statistiska centralbyråns (SCB:s) prognoser från år 2021 där värden för personer födda 1938, 1945, 1955, 1965 och 1975 valts för försäkrade födda på 1930-, 1940- respektive 1950-, 1960- och 1970-talet. SCB har släppt uppdaterade dödlighetsantaganden under 2021 men denna har dock visat sig medföra små skillnader mot prognosen från 2015. Prognosen omfattar tre scenarier: hög, medel och låg dödlighet. För att få en viss säkerhetsmarginal har Pensionsmyndigheten valt lågalternativet. Dödligheten säkerhetsbelastas även genom att minskas med 10. Med utgångspunkt från andelen kvinnor och män i dagens befolkning och prognoser om framtida livslängder har Pensionsmyndigheten beräknat hur andelen kvinnor och män kommer att förändras över tiden. Med dessa andelar som vikter har en könsneutral dödlighetsfunktion beräknats. Förväntade återstående livslängder i antal år för olika åldrar för de olika livslängdsantagandena ges i följande tabell.

Ålder	Livslängder fr.o.m. 2021-10-01	Livslängder fr.o.m. 2016-02-01	Livslängder fr.o.m. 2014-01-01	Livslängder fr.o.m. 2013-01-01	Livslängder fr.o.m. 2010-01-01	Livslängder fr.o.m. 2007-04-01
62	26,64	26,42	26,31	26,23	25,95	25,66
65	24,33	24,01	22,79	23,81	23,48	23,21
70	20,44	18,47	18,86	19,75	19,48	19,25
75	14,56	14,73	13,94	15,76	15,72	15,56
80	11,17	10,43	10,55	11,95	12,30	12,21
85	7,33	7,55	7,54	8,53	9,33	9,31
90	5,08	5,21	5,10	5,72	6,95	6,99

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador utgörs av pensionsbelopp, inklusive tilldelad återbäring, som förfallit till betalning men som ännu inte har betalats ut. Oreglerade skador i frivillig pensionsförsäkring motsvaras av avsättning till ersättningsreserv.

Övriga försäkringstekniska avsättningar

Som övriga försäkringstekniska avsättningar för frivillig pensionsförsäkring redovisas avsättningar till omkostnadsfond. Omkostnadsfonden ska täcka alla framtida driftkostnader för försäkringen.

I övriga försäkringstekniska avsättningar för traditionell försäkring ingår medel som förfallit vid dödsfall inom fondförsäkring men ännu inte fördelats som arvsvinst och minskningsmedel, vilka härrör från den avgift som dras då pensionsspararen väljer att överföra pensionsrätt till maka/make/registrerad partner. Minskingsmedlen ska sedan fördelas på pensionsspararkollektivet i likhet med arvsvinst. Dessutom ingår avkastningen på dödsfallkapital och minskningsmedel i övriga försäkringstekniska avsättningar.

Uppllysning om avsättnings förändring på kort sikt

Premiepensionens livförsäkringsavsättning förväntas öka, vid antagande om att dagens ränteläge är oförändrat eftersom nya premier kommer att betalas in på försäkringen och premierna förväntas överstiga utbetalda försäkringsersättning.

Livförsäkringsavsättningen i den frivilliga pensionsförsäkringen förväntas minska givet att antagande om ränta och dödlighet ligger fast eftersom inga nya premier betalas in till försäkringen.

Avsättning för oreglerade skador utgörs av pensionsbelopp som förfallit till betalning men ännu inte betalats ut, det handlar om i sammanhanget små belopp, den varierar kring några hundra tusen kronor och avsättningen förväntas varken öka eller minska systematiskt över tid.

Övriga försäkringstekniska avsättningar avser i huvudsak medel som frigjorts vid dödsfall i fondförsäkringen men som ännu inte fördelats ut som arvsvinst. Avsättningen förväntas öka då premieinkomst och avkastning förväntas vara större än pensionsutbetalningarna.

Övriga avsättningar består av avsättning för kompetensväxling enligt löneavtal och avsättning för rättegångskostnader. En del av avsättningen för kompetensväxling kommer att användas under kommande år. Avsättning för rättegångskostnader kan komma att betalas ut kommande år då Pensionsmyndigheten är part i

civilmål där det, beroende på utgången, kan bli aktuellt att betala upplupen ränta på motpartens rättegångskostnader.

Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk avser fondförsäkringsåtaganden och är bland annat den del av premiepensionen som omfattar pensionsspararnas fastställda pensionsrätter. Avsättningen består av olika delar vilka redovisas i egen not i balansräkningen. Då premiepensionssystemet är under uppbyggnad kommer inflödet till systemet att öka, vilket ökar avsättningen under året. Avsättningen ökar dessutom om marknadsvärdet ökar.

13.6.2 Noter

Belopp i noterna redovisas i tkr om inte annat anges.

Resultaträkning

Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
Administrationsersättning från AP-fonderna	483 022	397 373
Administrationsersättning från premiepensionssystemet *	560 645	471 864
Administrationsersättning från fondförvaltare för ansökningar och granskningar	15 345	15 223
Administrationsersättning för frivillig pensionsförsäkring m.m.	2 718	2 316
Intäkter från fondbolag avseende information om fonder	88	15
Administrationsersättning från minPension	1 560	1 636
Ersättning för administrativ kravkostnad	188	240
Ersättning enligt 4 § avgiftsförordningen	12 514	12 258
Ersättning enligt 15 § avgiftsförordningen	1	1
Summa	1 076 081	900 926

*) Årets avgiftsuttag premiepension är 608 349 tkr (531 642 tkr), varav Pensionsmyndighetens andel är 536 417 tkr (462 719 tkr). Därutöver redovisas intäkt från handelslagret 24 228 tkr som administrationsersättning från premiepensionssystemet. För redovisning av avgiftsområdet administration av ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet, se avsnitt 11.2.

Not 2 Intäkter av bidrag	2021	2020
Bidrag från Regeringskansliet	-	2
Bidrag från Arbetsförmedlingen	290	556
Bidrag för Försäkringskassan	346	4 326
Summa	636	4 884

Not 3 Finansiella intäkter	2021	2020
Ränta avistalån	-	18
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	-	0
Övriga räntor	2	2
Valutakursvinster	31	56
Summa	33	76

Not 4 Kostnader för personal	2021	2020
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-708 513	-630 614
Övriga kostnader för personal	-280 465	-263 794
Summa	-988 978	-894 408

Varav arvoden 300 tkr (225 tkr).

Not 5 Övriga driftkostnader	2021	2020
Leverans av tjänster från Försäkringskassan	-255 398	-272 496
Konsulter	-185 543	-188 799
Varav aktivering vid utveckling av anläggningstillgång	60 981	71 245
It-tjänster	-8 019	-4 814
Reparationer och underhåll	-18 031	-29 112
Resor	-3 057	-5 608
Porto	-41 515	-27 368
Advokater	-34 626	-38 872
Programvaror	-34 424	-17 249
Telefoni	-5 251	-10 416
Återvunnen nedsättning för rättegångskostnader	27 701	-
Övrigt	-90 298	-95 179
Summa	-587 480	-618 668

Not 6 Finansiella kostnader	2021	2020
Ränta på räntekonto i Riksgälden	-	-7
Upplöst avsättning för räntekostnader	1 872	-
Periodisering återvunnen räntekostnad	163	-
Övriga finansiella kostnader	-43	-89
Summa	1 992	-96

Not 7 Redovisning av premiepensionsverksamheten

Se särskild resultaträkning för premiepensionsverksamheten

Not 8 Finansiella intäkter avseende transfereringar	2021	2020
Realiserad vinst, netto, obligationer m.m.	5 416	5 477
Orealiserad vinst obligationer m.m.	-	5 407
Övriga finansiella intäkter	2	1
Summa	5 418	10 885

Not 9 Finansiella kostnader avseende transfereringar	2021	2020
Orealiserade förluster obligationer m.m.	-12 833	-
Summa	-12 833	-

Not 10 Övriga förmåner	2021	2020
Efterlevandelivräntor m.m.	-52 098	-53 099
Bostadstillägg till personer med sjuk- och aktivitetsersättning	-37 969	-39 991
Frivillig pension	-22 119	-22 858
Summa	-112 186	-115 948

Not 11 Förändring avsättning för frivillig pensionsförsäkring	2021	2020
Förändring premiereserv avseende frivillig pensionsförsäkring	30 815	12 792
Förändring omkostnadsfond avseende frivillig pensionsförsäkring	3 553	1 110
Driftkostnader	-2 718	-2 316
Utgående balans	31 650	11 586

Balansräkning

Not 12 Balanserade utgifter för utveckling	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffning/överfört från Premiepensionsmyndigheten	868 636	760 043
Årets anskaffningar	158 672	144 865
Årets uttrangeringar	-	-36 272
UB anskaffningsvärde	1 027 308	868 636
IB ackumulerade avskrivningar	455 051	413 746
Årets avskrivningar	76 477	77 503
Årets uttrangeringar	-	-36 198
UB ackumulerade avskrivningar	531 528	455 051
Bokfört värde	495 780	413 585

Balanserade utgifter för utveckling avser främst egenutvecklade it-system för ärendehantering och system för information via webben.

Not 13 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffning	56 714	59 618
Årets anskaffningar	1 159	256
Årets uttrangeringar	-23 717	-3 160
UB anskaffningsvärde	34 156	56 714
IB ackumulerade avskrivningar	54 904	52 856
Årets avskrivningar	991	3 162
Årets uttrangeringar	-23 295	-1 114
UB ackumulerade avskrivningar	32 600	54 904
Bokfört värde	1 556	1 810

Not 14 Förbättringsutgifter på annans fastighet	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffning	20 968	20 577
Årets anskaffningar	-	555
Årets uttrangeringar	-380	-164
UB anskaffningsvärde	20 588	20 968
IB ackumulerade avskrivningar	19 767	19 441
Årets avskrivningar	375	490
Årets uttrangeringar	-380	-164
UB ackumulerade avskrivningar	19 762	19 767
Bokfört värde	826	1 201

Not 15 Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffning	104 953	101 421
Årets anskaffningar	6 743	18 214
Årets uttrangeringar	-13 095	-14 682
UB anskaffningsvärde	98 601	104 953
IB ackumulerade avskrivningar	73 326	78 034
Årets avskrivningar	10 235	9 769
Årets uttrangeringar	-12 305	-14 477
UB ackumulerade avskrivningar	71 256	73 326
Bokfört värde	27 345	31 627

Not 16 Aktier och andelar*)	2021-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2020-12-31
	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
<i>Onoterade aktier</i>				
Heimstaden Bostad AB - Pref B	1 315 107	1 312 448	-	-
Heimstaden Bostad AB - Stamaktie	434 887	512 950	-	-
<i>Värdepappersfonder</i>				
SPP Global Plus	8 833 728	12 360 852	8 115 681	8 679 968
SPP Emerging Markets Plus	1 268 059	4 464 595	1 066 499	1 171 167
Handelsbanken Global Criteria A1	5 194 895	10 868 038	5 040 965	8 861 549
Handelslager aktiefonder	52 887	52 982	128 951	131 121
Utgående balans	170 099 563	26 571 865	14 352 096	18 843 805

*) Bokfört värde överensstämmer med marknadsvärde.

Not 17 Obligationer*)	2021-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2020-12-31
	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
<i>Värdepappersfonder</i>				
Kammarkollegiets räntekonsortium	31 261 085	37 029 807	26 916 083	34 334 722
Frivilliga pensionsförsäkringen räntekonsortiet	246 791	313 124	266 389	345 555
Handelslager räntefonder	4 625	4 624	1 353	1 353
Utgående balans	31 532 099	37 347 555	27 183 825	34 681 630

*) Bokfört värde överensstämmer med marknadsvärde.

Not 18 Återkommande värderingar till verkligt värde per 31 december 2021	Nivå			Summa
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
<i>Finansiella tillgångar</i>				
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Onoterade aktier - fastighetsbranschen			1 825 398	1 825 398
Aktier - värdepappersfonder	24 746 467			24 746 467
Obligationer - värdepappersfonder	37 347 555			37 347 555
Summa finansiella tillgångar	62 094 022	0	1 825 398	63 919 420

Hierarki för finansiella tillgångar värderade till verkligt värde:

Nivå 1: Verkligt värde på finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad (såsom börsnoterade derivat och aktierelaterade värdepapper) baseras på noterade marknadspriser på balansdagen. Det noterade marknadspriset som använts för finansiella tillgångar är den aktuella köpkursen.

Nivå 2: Verkligt värde på finansiella tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av värderingstekniker som i så stor utsträckning som möjligt utgår från marknadsinformation medan företagsspecifik information används i så liten utsträckning som möjligt. Samtliga väsentliga indata som krävs för verkligt värdevärderingen av ett instrument är observerbara.

Nivå 3: I de fall ett eller flera väsentliga indata inte baseras på observerbar marknadsinformation. Detta gäller exempelvis för onoterade instrument såsom innehav i onoterade fastighetsaktier.

Det har under året inte skett några överföringar mellan nivåer för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde. Överföringar mellan nivåer i verkligt värdehierarkin sker i slutet av rapportperioden.

Not 18 forts. Förändringar för finansiella instrument i nivå 3 under 2021 och 2020	Onoterade aktier	Summa
Ingående balans 1 januari 2020	-	-
Utgående balans 31 december 2020	-	-
Förvärv	1 825 398	1 825 398
Vinster (+) / förluster (-) redovisade i orealiserade vinster / förluster på placeringstillgångar	75 403	75 403
Utgående balans 31 december 2021	1 900 801	1 900 801

Not 19 Övriga lån*)	2021-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2020-12-31
	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>
Fordran pågående repor tillfällig förvaltning	22 178 831	22 165 905	22 449 934	22 457 208
Upplupna intäkter repor tillfällig förvaltning		2 910		2 411
Utgående balans	22 178 831	22 168 815	22 449 934	22 459 619

*) Bokfört värde överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde överensstämmer med marknadsvärde.

Pensionsmyndigheten har genom Kammarkollegiet avtal (GMRA/ISMA) om nettnig hänförligt till återköpstransaktioner.

Not 20 Övriga finansiella placeringstillgångar*)	2021-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2020-12-31
	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>
Nominella obligationer	21 098 807	20 783 642	21 537 997	20 856 168
Upplupen ränta dito		107 191		105 885
Bostadsobligationer	15 430 906	14 913 068	17 615 671	16 520 870
Upplupen ränta dito		102 923		105 291
Likvida medel	7 439 547	7 439 547	3 978 824	3 978 824
Utgående balans	43 969 260	43 346 371	43 132 492	41 567 038

*) Bokfört värde överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde överensstämmer med marknadsvärde.

Nominella- och realränteobligationer är utgivna av svenska staten och noterade. Bostadsobligationer avser säkerställda obligationer i svenska kronor utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer, görs i utgåvor med ratingbetyg AAA där moderbolagets rating är lägst BBB.

Not 21 Fondförsäkringstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
Aktiefonder	1 945 993 369	1 484 062 008
Räntefonder	114 597 574	94 607 460
Utgående balans	2 060 590 943	1 578 669 468

Not 22 Övriga kortfristiga fordringar	2021-12-31	2020-12-31
Ej likviderade affärer med värdepapper	621 118	1 194 062
Fordran AP-fonderna	26 146	4 836
Fordran Försäkringskassan avseende ålderspensionsavgift till premiepensionen	6 782	26 869
Återkravsfordringar	154 602	135 078
Övrigt	98	82
Utgående balans	808 746	1 360 927

Osäkra fordringar inom fondhandeln uppgår till 1 971 694 tkr varav 1 971 694 tkr är nedskrivna. Kapitalfordran återkrav uppgår till 244 201 tkr och är i bokslutet nedskrivna med 102 902 tkr vilket gör att bokfört värde kapitalfordran uppgår till 141 299 tkr.

Föregående års värden justerade avseende rad Återkravsfordringar och Övrigt.

Not 23 Förutbetalda kostnader	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda hyror	10 133	11 072
Licenser	26 173	18 179
Övriga it-kostnader	17 805	11 261
Andra köpta tjänster	484	8 532
Övriga förutbetalda kostnader	175	611
Utgående balans	54 770	49 655

Not 24 Övriga upplupna intäkter	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna återförda förvaltningsavgifter	1 756 974	1 291 290
Övriga upplupna intäkter	40 726	11 322
Utgående balans	1 797 700	1 302 612

Not 25 Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel, inkomster*)	-306 058 578	-299 268 731
Redovisat mot inkomsttitel, utgifter*)	437 083 252	431 300 310
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	-131 024 674	-132 031 579
Fordringar/skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	3 070 217	2 914 723
Redovisat mot anslag	46 326 025	44 545 709
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-46 049 212	-44 390 215
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	3 347 030	3 070 217
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	10 125	-27 073
Redovisat mot anslag	777 905	706 021
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-777 588	-672 896
Återbetalning av anslagsmedel	-	4 073
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	10 442	10 125
Fordringar avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	625	738
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	28 568 364	27 410 899
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	517 483 501	501 933 710
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-693 641 322	-677 198 039
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	177 073 886	176 421 794
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	29 484 429	28 568 364
Summa Avräkning med statsverket	32 842 526	31 649 444

*) Nettoutgift redovisad mot inkomsttitel avser överföring till AP-fonderna och premiepensionssystemet.

Not 26 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	163 469	40 003
Utgående balans	163 469	40 003

Beviljad räntekontokredit för 2021 är 350 000 tkr. Maximalt utnyttjad kredit under 2021 var 187 299 tkr.

Not 27 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Återförda förvaltningsavgifter	4 788 640	3 569 397
Minskingsmedel och dödsfallskapital	5 863 905	4 461 611
Valutakonton i Riksgäldskontoret	2 838 672	4 857 713
Övrigt	167 246	332 863
Utgående balans	13 658 463	13 221 584

Not 28 Kassa och bank	2021-12-31	2020-12-31
Valutakonton i bank	11	9
Utgående balans	11	9

Not 29 Förändring av myndighetskapital

	Statskapital	Konsolideringsfond (Premiepension)*	Konsolideringsfond (Frivillig pensionsförsäkring)	Balanserad kapitalförändring uppbyggd och transfereringar	Balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (ansökan fondförvaltare)	Balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (AP-fonderna)	Disposition mot konsolideringsfond (Premiepension)*	Disposition mot konsolideringsfond (Frivillig pensionsförsäkring)	Kapitalförändring uppbyggd och transfereringar	Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (ansökan fondförvaltare)	Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (AP-fonderna)	Summa
Utgående balans 2020	311	15 773 290	43 467	141 801	-7 692	61 967	2 829 815	-387	3 930	7 623	-61 474	18 792 651
A. Ingående balans 2021	311	15 773 290	43 467	141 801	-7 692	61 967	2 829 815	-387	3 930	7 623	-61 474	18 792 651
Föregående års kapitalförändring		2 829 815	-387	3 930	7 623	-61 474	-2 829 815	387	-3 930	-7 623	61 474	0
Förändring statskapital												0
Utbetalning återbäring från konsolideringsfond		-1 225 045										-1 225 045
Årets kapitalförändring							8 845 016	2 117	20 753	-413	-15 930	8 851 543
B. Summa årets förändring	0	1 604 770	-387	3 930	7 623	-61 474	6 015 201	2 504	16 823	-8 036	45 544	7 626 498
C. Utgående balans 2021	311	17 378 060	43 080	145 731	-69	493	8 845 016	2 117	20 753	-413	-15 930	26 419 149

* Specifikation av konsolideringsfond, premiepensionen	Fondförsäkring	Traditionell försäkring	2021-12-31 Totalt	2020-12-31 Totalt
Ingående balans konsolideringsfond	-56 360	18 659 465	18 603 105	16 761 734
Från konsolideringsfond utbetald återbäring		-1 225 045	-1 225 045	-988 444
Årets resultat	158 991	8 686 025	8 845 016	2 829 815
Utgående konsolideringsfond	102 631	26 120 445	26 223 076	18 603 105

Not 30 Balanserad kapitalförändring	2021-12-31	2020-12-31
Administration av ålderspension med ersättning från AP-fonderna	493	61 967
Administration av ansökan från och granskning av fondförvaltare	-69	-7 692
Balanserad kapitalförändring uppbyggd, avser ränta återkravsfordringar	23 324	21 050
Balanserad kapitalförändring transfereringar, återkravsfordringar	122 407	120 751
Utgående balans	146 155	196 076

Not 31 Kapitalförändring enligt resultaträkningen	2021-12-31	2020-12-31
Årets resultat premiepensionen, verksamhetsavsnittet	157 481	9 897
Årets resultat, redovisning av premiepensionsverksamheten	8 687 535	2 819 918
Årets resultat premiepensionen	8 845 016	2 829 815
Årets resultat frivillig pensionsförsäkring	2 117	-387
Administration av ålderspension med ersättning från AP-fonderna	-15 930	-61 474
Administration av ansökan från och granskning av fondförvaltare	-413	7 623
Årets kapitalförändring uppbyggd, avser ränta återkravsfordringar	1 883	2 274
Årets kapitalförändring transfereringar, återkravsfordringar m.m.	18 870	1 656
Summa	8 851 543	2 779 507

Årets resultat premiepensionen redovisad i verksamhetsavsnittet summerat med årets resultat i redovisning av premiepensionsverksamheten utgör årets resultat premiepensionen redovisad i resultaträkning, särskild redovisning premiepensionsverksamheten.

Not 32 Livförsäkringsavsättning	Premiepension	Frivillig försäkring	2021-12-31 Totalt	2020-12-31 Totalt
Ingående avsättning	34 779 078	261 795	35 040 873	29 875 599
Utgående avsättning	37 660 824	230 980	37 891 804	35 040 873
Årets förändring	2 881 746	-30 815	2 850 931	5 165 274

Not 33 Avsättning för oregrerade skador

Se not 50 i avsnitt Noter premiepension.

Not 34 Övriga försäkringstekniska avsättningar	Premiepension	Frivillig försäkring	2021-12-31 Totalt	2020-12-31 Totalt
Ingående avsättning	4 469 744	38 941	4 508 685	3 806 437
Utgående avsättning	5 872 457	35 388	5 907 845	4 508 685
Årets förändring	1 402 713	-3 553	1 399 160	702 248
Varav:				
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar	8	-3 553	-3 545	-1 098
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar investeringsavtal	1 402 705		1 402 705	703 346
Årets förändring	1 402 713	-3 553	1 399 160	702 248

Not 35 Övriga avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
Avsättning för rättgångskostnader		
Ingående balans	1 872	29 736
Upplöst avsättning räntekostnader	-1 872	-
Årets utbetalning	-	-27 864
Summa	0	1 872
Avsättning för kompetensväxling		
Ingående balans	9 529	8 201
Årets avsättning	2 119	1 865
Årets utbetalning	-891	-537
Summa	10 757	9 529
Utgående balans	10 757	11 401

Övriga avsättningar utgörs av avsättning för kompetensväxling. Kommande år beräknas cirka 1 500 tkr att utnyttjas för kompetensväxling. Tidigare avsättning för räntekostnader kopplat till en rättsprocess där Pensionsmyndigheten varit part, har i sin helhet lösts upp då Pensionsmyndighetens talan vann bifall i hovrätten.

Not 36 Fondförsäkringsåtaganden	2021-12-31	2020-12-31
Avsättning	2 060 590 943	1 578 669 468
Avsättning ännu ej placerad i fondandelar	56 660	109 860
Utgående balans	2 060 647 603	1 578 779 328
Ingående avsättning	1 578 779 328	1 458 116 731
Inbetalningar	41 030 534	42 144 056
Avgiftsuttag	-579 351	-508 395
Utbetalningar	-14 676 921	-12 346 055
Kapitalavkastning	457 497 842	92 076 497
Förändring dödsfallskapital	-1 402 706	-703 346
Övrigt	-1 123	-160
Årets förändring	481 868 275	120 662 597
Utgående balans	2 060 647 603	1 578 779 328

Not 37 Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Ingående skuld	453 323	370 410
Lån upptagna under året	157 990	182 607
Årets amortering	-90 037	-99 694
Utgående skuld	521 276	453 323

Beviljad låneram för 2021 är 600 000 tkr. Skulden avser lån för att finansiera anläggningstillgångar.

Not 38 Övriga krediter i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	3 177 160	5 277 880
Utgående balans	3 177 160	5 277 880

Beviljad övrig kreditram 2021 är 8 000 000 tkr. Krediten ska tillgodose behovet av likviditet i handel med fondandelar. Maximalt utnyttjad kredit under 2021 var 7 454 638 tkr.

Not 39 Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
Skulder avseende ej fastställda avgiftsmedel*	65 403 826	64 052 933
Ej likviderade affärer med värdepapper	297 830	651 077
Skuld fondföretag	411	-
Personalens källskatt	16 795	15 780
Källskatt frivillig pension	1 348	1 374
Preliminärskatt för utbetalda pensioner	6 672 285	6 447 407
Övrigt	9 601	116 301
Utgående balans	72 402 096	71 284 872

* Varav finansiell skuld återköpstransaktioner 22 169 174 (22 458 184), se not 42.

Not 40 Upplupna kostnader	2021-12-31	2020-12-31
Återförda förvaltningsavgifter att fördela	6 548 966	4 910 253
Upplupen semesterlöneskuld	46 462	40 950
Upplupna löner	1 663	4 484
Upplupna socialavgifter avseende semesterlöneskuld och löner	26 340	24 152
Upplupna kostnader konsulter	3 002	8 241
Övriga upplupna kostnader	6 004	4 808
Utgående balans	6 632 437	4 992 888

Not 41 Registerförda tillgångar	2021-12-31	2020-12-31
<i>Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risk:</i>		
Andelar i fonder	2 060 590 943	1 578 669 468
<i>Tillgångar avseende garanterade åtaganden för traditionell försäkring:</i>		
Onoterade aktieinnehav	1 825 398	-
Andelar i fonder	61 723 292	53 047 406
Bankmedel	167 111	332 418
Frivilliga pensionsförsäkringskonsortiet	313 124	345 555
Summa för egna skulder och pantar	2 124 619 868	1 632 394 847

Not 42 Överförda tillgångar*)	2021-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2020-12-31
	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>
Fordran pågående repor tillfällig förvaltning	22 178 831	22 165 905	22 449 934	22 457 208
Upplupna intäkter repor tillfällig förvaltning		2 910		2 411
Summa fordran återköpstransaktioner	22 178 831	22 168 815	22 449 934	22 459 619
Upplupen kostnad repor		450		67
Skuld pågående repor	22 180 501	22 168 724	22 458 818	22 458 117
Summa skuld återköpstransaktioner	22 180 501	22 169 174	22 458 818	22 458 184

*) Bokfört värde överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde överensstämmer med marknadsvärde. Tillgångarna kvarstår i balansräkningen eftersom Pensionsmyndigheten fortfarande står värdeförändringsrisken. Säkerhet erhålls i form av likvida medel och redovisas med tillhörande skuld värderad till upplupet anskaffningsvärde under posten övriga skulder. Pensionsmyndigheten har genom Kammarkollegiet avtal (GMRA/ISMA) om netting hänförligt till återköpstransaktioner.

Not 43 Ansvarsförbindelser

Övriga ansvarsförbindelser avser ansökningar om skadestånd (JK-ärenden). I flertalet ärenden anger motparten inte konkreta ersättningsbelopp. 2021-12-31 finns sammanlagt 696 tkr i yrkade belopp avseende skadestånd. Statistik från tidigare år visar att en sökande beviljas skadestånd i ungefär 20–25 procent av fallen. JK har emellanåt en lång handläggningstid, den kan över tid variera mellan tre veckor och 18 månader.

2021-12-31 finns även 97 259 tkr i yrkade belopp avseende skadeståndsanspråk och upplupen ränta från Advisor AB för felaktig uppsägning av avtal. Advisor AB har i ett mål rörande dröjsmålsränta, där Pensionsmyndigheten stämt Advisor AB, genstämningvis yrkat att Pensionsmyndigheten ska förpliktas betala skadestånd avseende beloppet ovan på grund av det bolaget anser vara en oriktig uppsägning av samarbetsavtalet mellan Pensionsmyndigheten och bolaget. Dom i första instans har meddelats den 4 februari 2022 där Advisors genstämningyrkanden avlogs i sin helhet. Domen har i skrivande stund ej vunnit laga kraft.

2020-12-31 fanns yrkade och medgivna belopp om sammanlagt 85 712 tkr.

Not 44 Finansieringsanalys	2021	2020
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	-1 713 404	-1 655 559
Justeringar:		
Avskrivningar	88 078	90 924
Realisationsförluster	1 212	2 325
Förändring av övriga avsättningar	-644	1 329
Verksamhetens kostnader	-1 624 758	-1 560 981

13.6.3 Övriga tilläggsupplysningar

Tabell 99. Uppgifter om styrelseledamöter

Ledamot	Ersättning i kronor	Övriga uppdrag i styrelser och råd
Daniel Barr <i>Generaldirektör</i>	1 575 400	-
Ingrid Burman <i>Ordförande</i>	87 500	-
Annika Creutzer <i>Vice ordförande till och med 2021-02-04</i>	5 500	-
Sven-Erik Bucht <i>Ledamot från och med 2021-09-01</i>	25 500	Copperstone Resources AB Infra Nord AB Svensk representant i Nordiska Ministerrådets Gränshindersråd
Golnaz Hashemzadeh Bonde <i>Ledamot från och med 2021-09-01</i>	17 500	Svenska filminstitutet
Anita Johansson <i>Vice ordförande från och med 2021-02-19</i>	48 300	Mittuniversitetet Sundsvall Kåpan tjänstepensionsförening, Stockholm Kyrkholmen konsult AB
Marcus Karlsson	44 200	Giverny AB Nordic Specialist Finance Advisory AB Third Act Financial Services AB
Tom Madell <i>Ledamot från och med 2021-09-01</i>	22 100	Legum AB
Wendla Thorstenson <i>Ledamot från och med 2021-09-01</i>	19 400	-
Eva Vestin	44 400	Eva Vestin Consulting AB

Inga framtida åtaganden har avtalats för ledamöterna.

14 Särskild redovisning premiepensionsverksamheten

14.1 Förvaltningsberättelse

14.1.1 Väsentliga händelser under året

14.1.1.1 Nästa steg mot ett tryggare och mer hållbart premiepensionssystem

Pensionsmyndigheten har fått i uppdrag från regeringen att samverka med och bistå utredningen om ett upphandlat fondtorg för premiepensionen i det fortsatta arbetet för att uppnå ett tryggare och mer hållbart premiepensionssystem. En ny nämndmyndighet Fondtorgsnämnden, med Pensionsmyndigheten som värmyndighet, kommer att etableras för att hantera övergången till ett tryggt, kontrollerat och professionellt upphandlat fondtorg. Inom Pensionsmyndigheten pågår sedan början av året arbetet med att etablera rollen som värmyndighet och förbereda starten av Fondtorgsnämnden.

Under året uppnåddes en preciserad överenskommelse i pensionsgruppen om förslagen om ett bättre premiepensionssystem och upphandlingen av Pensionsmyndighetens fondtorg. I december lämnades en lagrådsremiss i ärendet. Där framgår att fonderna på det upphandlade fondtorget ska ha olika risknivå och placeringsinriktning, vara kostnadseffektiva, hållbara, kontrollerbara och av hög kvalitet. Där finns även förslag på hur en ny valarkitektur ska byggas för att ge pensionsspararna tillgång till en valmiljö, där de i högre grad än idag får en god vägledning för att kunna göra informerade och övervägda val om hur deras premiepensionsmedel ska förvaltas. Enligt lagrådsremissen ska Fondtorgsnämnden starta sin verksamhet den 1 juni 2022.

Pensionsmyndigheten har genomfört en revidering av fondavtal med fondförvaltare på fondtorget. Det nya avtalet som remitterades till fondförvaltarna i slutet av 2020, beslutades i januari 2021 och trädde i kraft den 1 april 2021. Fondavtalet innebär förbättringar i flera delar. Tydlighet i tillämpningen för både fondförvaltare och Pensionsmyndigheten ökar och pensionsspararnas ställning stärks ytterligare.

Vidare ändrade Pensionsmyndigheterna villkoren för prisreduktion i fondavtalen vilket innebär att fondförvaltare får återbetala en större andel av förvaltningsavgifterna (höjda rabatter). Den största effekten uppnås genom en sänkning av att det så kallade fria kostnadsuttaget, den del av en fonds avgift som inte omfattas av rabatt till Pensionsmyndigheten. Rabatterna överförs årligen i sin helhet till berörda pensionssparares premiepensionsförsäkring. Genom höjningen av rabatterna tillförs dessa pensionssparare ytterligare cirka 400 miljoner kronor varje år.

14.1.1.2 Investering i den traditionella försäkringsrörelsen

Pensionsmyndigheten har för första gången investerat i fastigheter i traditionell försäkrings tillgångsportfölj. Den första investeringen gjordes i mars 2021 i det onoterade fastighetsbolaget Heimstaden Bostad AB. Total investering uppgår till 1,75 miljarder kronor, varav 0,5 miljarder kronor placerades i första kvartalet 2021 och resterande del under fjärde kvartalet. Onoterade fastighetsaktier utgör 6,9 procent av tillväxtportföljen, vilken enligt placeringspolicyn för traditionell försäkring i sitt normaläge ska vara 10 procent.

14.1.1.3 Förändrad hantering av handelslagerresultat

Pensionsmyndigheten beslutade hösten 2020 att förändra metoden vid hantering av handelslagerresultat. Första helåret med den nya hanteringen var 2021 och innebar att en första beräkning skulle göras till vårens avgiftsframställan och en ny beräkning till en justerad framställan skulle göras till hösten. Under hösten valde dock myndigheten att ligga kvar med den ursprungliga framställan eftersom en ny inte skulle ge någon väsentlig förändring.

14.1.1.4 Beslut om utökad fondhandelskredit

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2022 att myndighetens fondhandelskredit utökas från 8 till 11 miljarder kronor från och med 1 januari 2022. Anledningen till utökad kredit är begäran från Pensionsmyndigheten eftersom fondkapitalet flerdubblats sedan senaste justeringen

14.1.1.5 Hantering av särskilda händelser på fondtorget

Under året har det omfattande arbetet med särskilda händelser fortsatt. Särskilda händelser inom premiepensionen är ett samlingsnamn för de senaste årens aktiviteter kopplat till de fondbolag som i sitt agerande inte sett till pensionsspararnas bästa.

Rättsprocesser gällande händelser i Allra, Optimus High Yield, Advisor och Falcon Funds har pågått under året. För mer information om kvarvarande innehav, fordringar och osäkra fordringars storlek, se avsnitt 14.1.1.6. För mer information om händelserna finns också en omfattande beskrivning på myndighetens webbplats.

Rättegångar och domar gällande händelser i Optimus Fonder och Falcon

Ekobrottsmyndigheten väckte under 2019 åtal mot de fyra ansvariga huvudmännen i Optimus (varav två även var inblandade i Falcon Funds). Tingsrätten meddelade sin dom i april 2020 och huvudmännen dömdes till långa fängelsestraff och förpliktades att utbetala stora skadestånd till svenska staten (dvs. inte till Pensionsmyndigheten). Domen överklagades till Svea hovrätt som i stort sett fastställde tingsrättens dom. De tilltalade överklagade även hovrättens dom, men Högsta domstolen meddelade ej prövningstillstånd. En del av de medel som hade säkrats hos de dömda personerna har sedermera förverkats såsom utbyte av brott, men huvuddelen hålls av Kronofogdemyndigheten i avvaktan på utgången i Pensionsmyndighetens skadeståndstalan som drivs i England, och som avser både händelserna i Optimus och i Falcon.

Pensionsmyndigheten framställde under hösten en begäran till Justitiekanslern (JK) om att de belopp som förverkats av staten i Optimusmålet (se ovan) ska betalas ut till pensionsspararna. JK avslog begäran, vilket innebär att delar av det i Sverige utdömda skadeståndet inte tillfaller de drabbade pensionsspararna, utan statskassan.

I början av 2020 stämde Pensionsmyndigheten flera olika individer och företag med anknytning till Falcon Funds och Optimus inför engelsk domstol med krav på skadestånd. Totalt har myndigheten yrkat skadestånd om 115 miljoner euro. Eftersom de svarande inte har velat medverka till att föra processen framåt har Pensionsmyndigheten arbetat för att få till en så kallad Summary Judgement. Den 26 november 2021 hölls en domstolsförhandling där det beslutades att ett sådant förenklat förfarande får tillämpas. Förhandlingen är utsatt till oktober 2022.

Under våren 2021 meddelade Stockholms tingsrätt dom i Falconmålet avseende händelser på Malta under 2014–2016. De båda tilltalade fälldes för brotten och en person fick ett kännbart fängelsestraff. Den andre personen som åtalades var redan dömd till ett långt fängelsestraff för brotten i Optimus Fonder och fick därmed endast en mindre straffskärpning. Domen har överklagats till hovrätten och ett avgörande väntas under 2022. Pensionsmyndigheten biträdde inte åtalet utan driver en separat skadeståndstalan i London som beskrivs ovan.

Likvidation av GFG Global Medium Risk Fund

Under året har likvidationen av GFG fortsatt. Även likvidatorn har nu lämnat in en polisanmälan i Luxemburg avseende misstänkt brottslighet som drabbat fonden.

Denna anmälan avser andra personer än dem som omfattas av den anmälan Pensionsmyndigheten lämnat in i Sverige.

Som ett resultat av den polisanmälan Pensionsmyndigheten gjorde under 2016 pågår en förundersökning hos Ekobrottsutredningen. Om förundersökningen leder till åtal kommer Pensionsmyndigheten överväga att biträda åtalet för att ta tillvara pensionsspararnas intressen.

Processer mot Allra-bolag och dess företrädare

Den 22 juli meddelade Svea hovrätt en fällande dom mot de fyra åtalade i det så kallade Allra-målet, i vilket Pensionsmyndigheten biträtt åtalet. De fyra Allra-företrädarna, som tidigare frikänts i tingsrätten, dömdes för bland annat trolöshet mot huvudman och mutbrott till mellan fyra och sex års fängelse. Hovrätten beslutade även att de ska betala skadestånd till Pensionsmyndigheten med cirka 168 miljoner kronor och ränta från 2012 (som per den 31 december 2021 uppgick till drygt 130 miljoner kronor). De åtalade ålades dessutom tio års näringsförbud. Hovrätten befriade även Pensionsmyndigheten från skyldigheten att ersätta Allra Pension AB och Olle Markusson för deras rättegångskostnader i tingsrätten, som sammanlagt uppgick till drygt 27 miljoner kronor. Efter att domen meddelades, har ett intensivt arbete tagit vid med att säkra tillgångar för att skadeståndet ska kunna komma de drabbade till del för det fall att domen skulle vinna laga kraft. Samtliga dömda överklagade domen till Högsta domstolen, som den 28 december beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Domen från hovrätten vann därmed laga kraft.

Efter Högsta domstolens beslut begärde Pensionsmyndigheten att de fyra Allra-företrädarna samt DPR Invest AB och Allra Pension AB ska försättas i konkurs. Tingsrätten har därefter i januari 2022 beslutat att försätta samtliga i konkurs. Åtgärden vidtogs för att öka Pensionsmyndighetens möjligheter att kunna återvinna så mycket medel som möjligt och på så sätt kunna kompensera de drabbade pensionsspararna.

I juni 2018 stämde Pensionsmyndigheten Allra Asset Management SA (AAM) vid Stockholms tingsrätt. Myndigheten har yrkat skadestånd för händelser under 2015 med cirka 195 miljoner kronor samt dröjsmålsränta. Under 2021 har viss skriftväxling förekommit i domstolen och AAM har under senare delen av året inkommit med en preliminär bevisuppgift. Målet har ännu inte satts ut till huvudförhandling.

Process mot UBS Third Party SA

I juli lämnade Pensionsmyndigheten in en stämningsansökan mot det Luxemburgbaserade bolaget UBS Third Party SA (UBS) till Stockholms tingsrätt med ett krav om cirka 42 miljoner USD samt dröjsmålsränta. UBS hade tidigare ett samarbetsavtal med Pensionsmyndigheten när UBS outsourcade förvaltningen av fonderna till Prognosis (senare Allra). Pensionsmyndighetens krav grundar sig i en warrantaffär som Prognosis genomförde under 2015 för UBS:s räkning. Warranterna köptes in till ett överpris för att berika Prognosis ägare, på bekostnad av pensionsspararna. Ingenting har i stort sett hänt i målet under hösten eftersom UBS vägrat delgivning av stämningen med hänvisning till krav på översättning av bilagorna till stämningsansökan. Först efter det att tingsrätten i ett beslut den 19 november meddelade att det inte föreligger någon rätt för UBS att vägra ta emot de handlingar som ska delges bolaget, lät UBS meddela att de delgivits stämningen. UBS yttrade sig över stämningsansökan den 18 januari 2022.

Process mot Advisor Fondförvaltning AB

I oktober 2019 stämde Pensionsmyndigheten Advisor på cirka 10 miljoner kronor eftersom bolaget vägrat betala fakturor avseende dröjsmålsränta på grund av försenad inlösen av Pensionsmyndighetens fondandelar, samt cirka 100 000 kronor fakturor för kostnader av brevutskick. Advisor har bestridit kravet och genstämde under 2020 Pensionsmyndigheten på över 80 miljoner kronor för att fondbolaget sades upp från fondtorget. Huvudförhandling ägde rum i Stockholms tingsrätt i december 2021 och dom meddelades den 4 februari 2022. Pensionsmyndighetens yrkande om dröjsmålsränta avslogs, men yrkandet om att betala informationskostnader bifölls. Motpartens genstämningssyrkanden avslogs i sin helhet. Domen har i skrivande stund ej vunnit laga kraft.

Solidar Fonder AB, Lemanik Asset Management Luxembourg SA, Lantern Structured Asset Management

Pensionsmyndigheten har under lång tid fört en dialog om ersättning för tidigare hantering av Solidars, Lemaniks (Solidar SICAVs) och Lanterns (Independents) fonder. Pensionsmyndigheten träffade under 2020 överenskommelser med de aktuella aktörerna. Överenskommelserna innebär att cirka 66,8 miljoner kronor under april 2021 kunde

fördelas till drygt 95 000 berörda pensionssparare som ersättning till följd av för höga avgifter. De flesta berörda sparare fick tillbaka mellan 250 kronor och 750 kronor. Ersättningen täcker dock inte de krav som Pensionsmyndigheten hade mot de aktuella aktörerna eller den skada som drabbat pensionsspararna. I och med överenskommelserna avslutades dock Pensionsmyndighetens hantering av de här händelserna.

14.1.1.6 Osäkra fordringar Fondförsäkring– Bokföring och kvarvarande innehav

När en avstängd och bortplockad fond åsätts andelskurs baseras den på de medel som dittills inkommit. Systemmässigt innebär det att samtliga andelar bokas bort från spararnas konton och från myndighetens handelslager. I realiteten kan det finnas andelsinnehav kvar som myndigheten är registrerad ägare till. Den framtida försäljningsintäkten för detta innehav ska tillföras respektive underliggande sparare proportionerligt.

I samband med särskilda händelser på fondtorget (se 14.1.1.5) har också fordringar ställts på fondförvaltare eller dess företrädare för händelser före avslutet. Vissa av dessa fordringar är föremål för tvist eller domstolsprövning eller utfall av likvidationsprocess hos fondbolaget. Samtliga fordringar i samband med särskilda händelser bedöms som osäkra varför de är nedskrivna i sin helhet.

Per 31 december 2021 uppgick osäkra fordringar för fondandelar, felaktig prisreduktion, fondinformation med mera samt upplupen ränta till 1 972 (1 502) miljoner kronor. Av dessa fordringar är 1 972 (1 502) miljoner kronor nedskrivna i sin helhet. Ökningen gentemot 2020 beror till stor del på att en ny fordran gentemot UBS tillkommit under 2021.

Redovisningen speglar gällande regelverk om att inom fondförsäkring står sparare och pensionärer själva risken.

14.1.2 Väsentliga händelser efter balansdagen

Utifrån hovrättsdomen i det så kallade Allra-målet, som vann laga kraft den 28 december 2021, har Pensionsmyndigheten efter balansdagen erhållit utbetalningar från Kronofogdemyndigheten avseende delar av utdömt skadeståndskrav och ersättning för rättegångskostnader. Utbetalade medel hittills uppgår till 96,5 miljoner kronor. Ingen justering av osäkra fordringar kopplat till målet har gjorts för inbetalade medel då dömda parter har blivit försatta i konkurs. Utbetalade medel kan komma att vara föremål för undersökning av återvinning under ett år från dag för beslutad konkurs, vilket gör att medlen inte bedöms säkra inom denna 1-årsfrist.

I och med hovrättsdomen befriades Pensionsmyndigheten från att ersätta motparternas rättegångskostnader. Beloppet som uppgick till 27,9 miljoner kronor och som nedsattes till Kronofogdemyndigheten i samband med tingsrättsdomen återbetalades till Pensionsmyndigheten i januari 2022. Denna återbetalning bedöms såsom säker i bokslutet och bokförs som en upplupen intäkt.

Tingsrättsdom i tvistemålet mot Advisor Fondförvaltning AB meddelades den 4 februari 2022. En mer detaljerad beskrivning av rättsprocessen och tingsrättsdomen ges ovan under avsnittet för särskilda händelser (14.1.1.5).

14.1.3 Fondförsäkringsrörelsen

Fondförsäkringsrörelsen ingår i Pensionsmyndighetens verksamhet och omfattar placeringen av pensionsspararnas och pensionärernas fastställda pensionsrätter. I 64 kap. 2 § socialförsäkringsbalken föreskrivs att medel motsvarande fastställda pensionsrätter för premiepension ska fonderas och att pensionsspararna och pensionärerna ska ha möjlighet att själva bestämma hur de fonderade medlen ska förvaltas för deras räkning.

Antalet pensionssparare och pensionärer med fondförsäkring den 31 december 2021 uppgick till 7 639 084.

14.1.3.1 Kapitalflöde

Fondförsäkringens premieinkomst uppgick under 2021 till 50,0 (49,1) miljarder kronor. Inflödet bestod till största del av de tre delarna rabatter, arvsvinst och nya pensionsrätter.

I maj 2021 tilldelades arvsvinster om 4,9 (4,1) miljarder kronor till pensionssparare och pensionärer med fondförsäkring. Därutöver tilldelades berörda pensionssparare och

pensionärer 2020 års rabatt på förvaltningsavgifterna om 4,9 (4,6) miljarder kronor (inklusive ränta och justeringsposter). De tilldelade rabatterna under 2021 ökade något jämfört med föregående år. Förändringen beror främst på två motverkande faktorer, fondernas sjunkande förvaltningsavgifter och att myndigheten skärpte villkoren om prisreduktion i vilket gav ett ökat rabattunderlag. De sjunkande förvaltningsavgifterna var inte en så betydande faktor under 2020.

I december 2021 placerades de fastställda pensionsrätterna för intjänandeåret 2020 i fondförsäkringsrörelsen. Insättningen innebar ett tillflöde till fondförsäkringen om 45,0 (44,1) miljarder kronor. Samtidigt gjordes en rebalansering mellan de två fonderna som ingår i AP7 Såfa.

Vid tilldelningen av medel för pensionsrätter i december 2021 tillkom 150 130 (198 063) nya pensionssparare i fondförsäkringsrörelsen. Den kraftiga minskningen av nya sparare antas beror på en covid-effekt som gett ökad arbetslöshet och färre säsongsarbeten under 2020. De nya spararnas pensionsrätter motsvarade 332,1 (427,7) miljoner kronor. Den totala placeringen av medel minskade på grund av att antalet nya pensionssparare var färre. Den genomsnittliga placeringen av medel per pensionssparare ökade dock från 2 159 kronor till 2 214 kronor.

Det totala utflödet från fondförsäkringsrörelsen uppgick under 2021 till 23,7 (19,3) miljarder kronor. Av det utgjordes 14,7 (12,4) miljarder kronor av pensionsutbetalningar och 9,0 (6,9) miljarder kronor av överföring till den traditionella försäkringsrörelsen.

14.1.3.2 Tillgångarnas marknadsvärden och fördelning

Per den 31 december 2021 hade totalt 7,6 (7,5) miljoner pensionssparare och pensionärer ett fondbesittande i premiepensionssystemets fondförsäkringsrörelse till ett marknadsvärde av 2 060,6 (1 578,7) miljarder kronor.

Tabell 100. Fördelning av tillgångarnas marknadsvärde och procentuell fördelning uppdelat på fondtyper respektive AP7 Såfa per den 31 december 2021, 2020 och 2019

Fondtyper och AP7 Såfa	Marknadsvärde		Marknadsvärde		Marknadsvärde		Fördelning i	
	31 dec 2021, mdkr	Fördelning i % 31 dec 2021	31 dec 2020, mdkr	Fördelning i % 31 dec 2020	31 dec 2019, mdkr	Fördelning i % 31 dec 2019		
Aktiefonder	758,2	36,8 %	581,7	36,8	516,6	35,4		
Blandfonder	74,9	3,6 %	65,3	4,1	68,7	4,7		
Generationsfonder	282,5	13,7 %	220,6	14,0	209,2	14,4		
Räntefonder	30,0	1,5 %	30,8	2,0	31,3	2,1		
AP7 Såfa	914,9	44,4 %	680,2	43,1	632,3	43,4		
Totalt	2060,6	100 %	1 578,7	100	1 458,0	100		

Det skedde inga större förskjutningar mellan de olika fondgrupperna under 2021. Den enda förändring som överstiger 1 procent av totalen är den ökade andelen AP7 Såfa.

14.1.3.3 Värdeutveckling

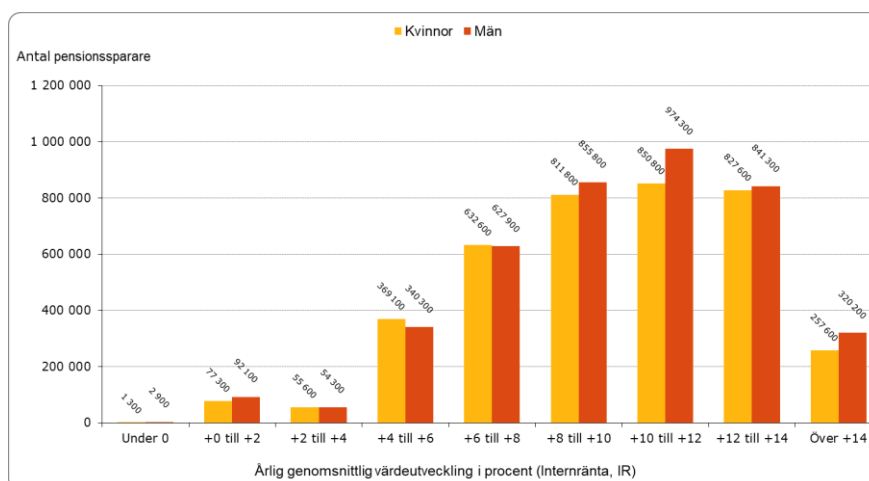
Värdeutvecklingen på de förvalta tillgångarna i fondförsäkringsrörelsen för 2021 uppgick till 457,5 (184,1) miljarder kronor. Den kraftiga ökningen av tillgångarna jämfört med 2020 var främst en följd av att aktiefonderna på fondtorget och aktiefonden i AP7 Såfa hade en mycket god utveckling under 2021.

Den genomsnittliga avkastningen i fondförsäkringsrörelsen var 29,1 (6,4) procent under 2021 mätt som tidsviktad årsavkastning¹. Den kapitalviktade snittavkastningen för AP7 Såfa uppgick till 31,5 procent (4,4).

Sedan fondförsäkringsrörelsens start år 2000 är den genomsnittliga årliga avkastningen 6,6 (5,6) procent mätt som tidsviktad årsavkastning. Den goda avkastningen beror på stark utveckling på aktiemarknaden och där ibland AP7 Aktiefond.

Diagram 17. Antal pensionssparare och pensionärer grupperade på olika nivåer av kapitalviktad årsavkastning, internränta, sedan inträdet i systemet (tidigast 1995) fram till den 31 december 2021

¹ Tidsviktad årsavkastning visar årlig avkastning på en krona som satts in i början på perioden. Hänsyn har inte tagits till om kapitalets storlek förändrats under perioden.

Pensionsspararnas genomsnittliga årliga kapitalviktade avkastning² i fondförsäkring (internräntan) sedan 1995 uppgår till 8,8 (7,6) procent.

Cirka 99,9 (99,9) procent av pensionsspararna och pensionärerna hade vid årsskiftet 2021/2022 en positiv avkastning i sin fondförsäkring och det genomsnittliga tillgodohavandet var 269 751 (209 081)³ kronor. Vid slutet av 2021 hade mindre än 0,1 procent av spararna en negativ värdeutveckling på sitt sparande sedan start, vilket är ungefär samma som föregående år.

14.1.3.4 Fondbyten

Under 2021 genomförde pensionssparare och pensionärer med egen fondportfölj 910 621 (879 650) fondbyten. Under 2021 bytte 358 060 personer fonder vid åtminstone ett tillfälle, vilket motsvarar 4,7 procent av pensionsspararna och pensionärerna. Det är en ökning jämfört med 2020 då 327 546 personer bytte fonder vid åtminstone ett tillfälle, det motsvarade då 4,3 procent av pensionsspararna och pensionärerna.

Andelen pensionssparare och pensionärer med egen fondportfölj (de som inte ligger i förvalsalternativet AP7 Såfa) och som genomförde åtminstone ett fondbyte under det gångna året uppgick till 10,3 (9,4) procent. Under perioden 2019–2021 genomförde 18,8 (18,0) procent minst ett fondbyte.

14.1.3.5 Förvaltningsavgifter

Den genomsnittliga förvaltningsavgiften i fondförsäkringen var 0,14 (0,18) procent efter rabatter 2021.

Före rabatter på förvaltningsavgifterna i fonder på fondtorget var den genomsnittliga förvaltningsavgiften i fondförsäkringen 0,50 (0,53) procent. Genom avtal med Pensionsmyndigheten är fondförvaltarna bundna till att rabattera förvaltningsavgifterna. Rabatten uppgick under 2021 till i genomsnitt 0,35 (0,35) procentenheter, eller 71,01 (65,93) procent per fond. Den genomsnittliga förvaltningsavgiften efter rabatt var lägre 2021 jämfört med 2020. Minskningen från 2020 beror på den nya strängare rabattmodellen kombinerat med ett ökat kapital i fonderna.

Tabell 101. Genomsnittlig förvaltningsavgift och rabatt i procent 2021–2019

Avgift i procent	2021	2020	2019
Förvaltningsavgifter, brutto	0,50	0,53	0,52
Rabatter	-0,35	-0,35	-0,34
Förvaltningsavgifter, netto	0,14	0,18	0,18

² Kapitalviktad avkastning visar årlig avkastning med hänsyn taget till kapitalets förändring och omfattar såväl avkastningen i fondförsäkringsrörelsen som avkastningen på pengarna fram till tidpunkterna då de placerades i fonderna.

³ Pensionsmyndigheten har beslutat att man ska använda samma definition i årsredovisningen som definitionen av pensionssparare/pensionärer i den officiella statistiken (SOS) för premiepensionen.

14.1.3.6 Fondernas kostnader

Förvaltningsavgiften före rabatt dras dagligen från fondvärdet på individernas konton. Rabatten beräknas och faktureras kvartalsvis i efterskott. Det innebär att vi i årsredovisningen inte kan ange annat än en preliminär rabattsumma för senaste året. Denna jämförs dock med den nu fastställda rabatten för föregående år. Detta innebär således att den preliminära rabattsumman för 2020 som redovisades i årsredovisningen 2020 inte används som jämförelsetal i denna årsredovisning.

I maj 2021 återfördes 2020 års rabatter på 4 924,4 miljoner kronor till pensionsspararna och pensionärernas konton. Merparten, 4 906,7 miljoner kronor, tillföll de fondförsäkrade och resterande del de som gått över till den traditionella försäkringen.

Den samlade rabatten avseende år 2021 återförs till pensionsspararnas och pensionärernas konton under våren 2022.

Fondförvaltarna på fondtorget fick preliminärt in totalt 9 214,3 miljoner kronor i förvaltningsavgifter under 2021, varav preliminärt 6 543,5 miljoner kronor i rabatter kommer att återföras till spararna under 2022, se tabell nedan.

Tabell 102. Totala kostnader i procent och kapital för premiepensionssystemet 2021–2019

Kostnadsuttag	2021	2021	2020	2020	2019	2019
	Preliminära kostnader mnkr	% av förvaltad kapital	Fastställda kostnader mnkr	% av förvaltad kapital	Fastställda kostnader mnkr	% av förvaltad kapital
Fondernas kostnader						
Förvaltningsavgifter, före rabatt ⁴	9 214,3	0,50	7 468,6	0,53	7 143,1	0,52
Rabatter ⁵	-6 543,5 ⁶	-0,35	-4 924,4	-0,35	-4 643,0	-0,34
Förvaltningsavgifter, efter rabatt	2 670,8	0,14	2 544,2	0,18	2 500,1	0,18
Ersättningar till andra myndigheter	71,9		68,9		63,4	
Driftkostnader	384,4		441,9		490,9	
Finansiellt netto	-33,1		-66,5		43,0	
Myndighetens kostnader totalt	423,2	0,02	444,3	0,03	597,3	0,05
Summa kostnader	3 094,1	0,16	2 988,5	0,21	3 097,4	0,23
Genomsnittligt förvaltad kapital	1 831 350,7		1 417 261,3		1 323 357,2	

Förvaltningsavgiften före beräknade rabatter ökade med 1 745,7 miljoner kronor och förvaltningsavgiften efter rabatter ökade med 126,6 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det genomsnittliga förvaltade kapitalet ökade med 414,1 miljarder kronor under året till 1 831,4 miljarder kronor från 1 417,3 miljarder kronor.

Utöver ovannämnda förvaltningsavgifter har premiepensionsfonder, liksom alla värdepappersfonder, rätt att ta ut vissa andra kostnader ur fonderna, främst courtage.

14.1.3.7 Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättning för fondförsäkringsåtaganden där pensionssparare och pensionärer bär placeringsrisken, utgörs av summan av fonddinnehavens inlösenvärde och, i förekommande fall, medel som inte är placerade i fonder.

14.1.4 Traditionella försäkringsrörelsen

Pensionsmyndighetens traditionella försäkringsrörelse omfattar placering av premiepensionsmedel för de pensionärer som flyttat sina medel från fondförsäkring till traditionell försäkring under pensionstiden. Antalet pensionärer med traditionell försäkring den 31 december 2021 uppgick till 355 957 (341 502)⁷.

⁴Förvaltningsavgifter, före rabatt dras dagligen från fondvärdet på spararnas konton. Förvaltningsavgiften är en approximation baserad på de faktiskt fakturerade rabatterna och den genomsnittliga rabattnivån på bokslutsdagen.

⁵Rabatter återförs till spararnas konton året efter rabattuttaget

⁶Rabatten för 2021 är preliminär

⁷Pensionsmyndigheten har beslutat att man ska använda samma definition i årsredovisningen som definitionen av pensionssparare/pensionärer i den officiella statistiken (SOS) för premiepensionen.

Pensionsmyndigheten ansvarar för hur tillgångarna ska placeras och övertar den finansiella risken för sparandet avseende de garanterade åtagandena. Pensionsutbetalningar från traditionell försäkring består av ett garanterat belopp och ett tilläggsbelopp.

I mars 2021 deltog Pensionsmyndigheten i en nyemission på 500 miljoner kronor i det onoterade bostadsfastighetsaktiebolaget Heimstaden Bostad AB. I november 2021 investerades ytterligare 1 250 miljoner kronor i Heimstaden Bostad AB.

Pensionsmyndigheten aktieinnehav är fördelade på stam- respektive preferensaktier i bolaget.

14.1.4.1 Kapitalflöde

Premieinkomsten i den traditionella försäkringsrörelsen uppgick under året till 9 370,8 (7 344,7) miljoner kronor. Av detta utgjordes 8 980,1 (6 925,6) miljoner kronor flytt från fondförsäkring till traditionell försäkring. Den resterande delen utgjordes främst av arvsvinsttilldelning samt placering av medel för nya pensionsrätter från arbetande pensionärer.

Det totala utflödet av pensionsutbetalningar (garanterade belopp och tilläggsbelopp), uppgick till 3 159,6 (2 670,6) miljoner kronor.

Under året har 19,7 (20,4) procent av de nya pensionärerna valt traditionell försäkring.

14.1.4.2 Tillgångarnas marknadsvärde och fördelning

Värdet på de förvaltade tillgångarna uppgick per den 31 december 2021 till 63 715,8 (53 379,8) miljoner kronor.

Tabell 103. Tillgångarnas marknadsvärde per tillgångsslag i den traditionella försäkringen per 31 december 2021–2019

Tillgångsslag	Bokfört	Fördelning	Bokfört	Fördelning	Bokfört	Fördelning
	31 dec 2021	31 dec 2021	31 dec 2020	31 dec 2020	31 dec 2019	31 dec 2019
	mnkr	%	mnkr	%	(mnkr)	(%)
Svenska räntor	37 029,8	58,1	34 334,7	64,3	29 037,9	62,6
Globala aktier	24 693,5	38,8	18 712,7	35,1	17 288,0	37,2
Onoterade aktier	1 825,4	2,9	0	0	0	0
Likvida medel	167,1	0,2	332,4	0,6	105,0	0,2
Total portfölj	63 715,8	100,0	53 379,8	100,0	46 430,9	100,0

Enligt den traditionella försäkringens placeringspolicy som innehåller myndighetens placeringsriktlinjer ska den strategiska allokeringen mellan räntebärande tillgångar och aktier utgå från den traditionella försäkringens skuldsida. Av tillgångarna i den traditionella försäkringen placeras medel motsvarande de till pensionärerna garanterade kassaflödena i en matchningsportfölj bestående av svenska räntebärande tillgångar.

14.1.4.3 Värdeutveckling

Värdeutvecklingen på de förvaltade tillgångarna i den traditionella försäkringsrörelsen för 2021 uppgick till 7,37 (4,71) procent. Tillgångarna förvaltas i en matchningsportfölj och en tillväxtportfölj.

Matchningsportföljen som består av räntebärande instrument hade negativ avkastning, minus 4,56 (4,57) procent beroende på stats- bostads- och krediträntor i slutet av 2021 låg på en genomsnittlig högre nivå jämfört med ränteläget i början av året.

De svenska marknadsräntorna var volatila under året där räntorna steg under det första kvartalet men föll tillbaka under sommarmånaderna. Under hösten steg räntorna åter då stigande energipriser, fraktpriser och komponentbrist skapade en hög inflation främst i USA. Även Sverige rapporterade högre inflationssiffror vilka medförde att räntemarknaden började prisa in kommande räntehöjningar från Riksbanken.

Räntemarknaden fortsatte samtidigt att gynnas av Riksbanken köp av obligationer för att stabilisera räntemarknaden och motverka Coronapandemins negativa effekter på den svenska ekonomin. Köpprogrammet som startade i mars 2020 löpte ut den 31 december 2021 och innefattade bland annat köp av stats-, bostads- och kreditobligationer.

Tillväxtportföljens globala aktieplaceringar avslutade året med en positiv avkastning på 30,04 (5,32) procent. Jämförelseindex avkastade 30,42 (3,36) procent.

Börsåret 2021 avslutades starkt trots den tveksamma inledningen på året. Optimismen återvände när vaccineringen mot Covid-19 startade och börsföretagen började leverera starka resultat drivet av en generell ökad efterfrågan i spåren av att ländernas ekonomier åter öppnades. Det var främst amerikanska och europeiska aktier som presterade bäst medan vissa tillväxtmarknader med Kina i spetsen hade en svagare utveckling. Kronans försvagning gentemot flertalet valutor hade en positiv effekt på de globala aktieplaceringarna när deras kurser omvärderades i svenska kronor.

Pensionsmyndighetens innehav i onoterade aktier i (bostads)fastighetsbolag hade en positiv avkastning. Det var främst ett lägre avkastningskrav och ett ökat driftnetto för fastigheterna i Heimstaden Bostad AB som bidrog till värdeökningen. Den upplupna aktieutdelningen för bolagets preferensaktier räknas inte med i avkastningssiffrorna för 2021 nedan eftersom aktieutdelningen beslutas först vid bolagets årsstämma under 2022.

Jämförelseindex för förvaltningen justeras efter skuldens sammansättning. Målet med ränteförvaltningen i matchningsportföljen är att obligationernas kuponger och förfall ska matcha myndighetens åtagande att betala ut pensionsbelopp till pensionärer.

Tabell 104. Avkastning i procent per tillgångslag 2021–2019

Tillgångslag	Avkastning		Avkastning		Avkastning	
	Avkastning 31 dec 2021	jämförelseindex 31 dec 2021	Avkastning 31 dec 2020	jämförelseindex 31 dec 2020	Avkastning 31 dec 2019	jämförelseindex 31 dec 2019
Svenska räntor ⁸	-4,56	-3,83	4,57	5,35	8,19	7,97
Globala aktier ⁹	30,04	30,42	5,32	3,36	34,57	34,41
Onoterade aktier	14,18	2,14	0	0	0	0
Total portfölj¹⁰	7,37	7,86	4,71	4,62	17,04	16,82

Då det inte finns emitterade räntepapper som exakt överensstämmer med skuldens löptid kan det under vissa tider förekomma en avvikelse i avkastning mellan ränteportföljen och dess skuldindex, vilket har skett under 2021.

Återbäringsräntan för december 2021 uppgick till 4,5 (7,0) procent och uppgick i genomsnitt till 8,1 (5,8) procent för helåret.

14.1.4.4 Hållbara investeringar

Under 2021 framgick det av Pensionsmyndighetens placeringsstrategi för den traditionella försäkringen vilka kriterier för hållbarhet som styr förvaltningen. Direkta placeringar i den traditionella försäkringen fick endast göras i företag som enligt Pensionsmyndighetens bedömning på ett godtagbart sätt följer kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. Placeringar fick inte göras i företag vars huvudsakliga verksamhet utgörs av produktion/distribution av vapen, alkohol, tobak, spel och pornografi. Vidare fick placeringar inte heller göras i företag vars huvudsakliga verksamhet består av produktion/distribution av fossila bränslen. Pensionsmyndigheten skulle sträva efter att placera i företag som bidrar till att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Vid placering i obligationer gällde samma uteslutningskriterier som ovan för företag och samma strävan att placera på ett sådant sätt att det bidrog till att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling. Vid placering i fonder skulle Pensionsmyndigheten verka för att hänsyn tas till hållbarhet, så som ovan beskrivet, i de underliggande placeringarna.

Den traditionella försäkringen är fossilfri sedan november 2019 vilket innebär att placeringar inte får göras i företag vars huvudsakliga verksamhet består av

⁸ Index (skraddarsytt index baserat på Pensionsmyndighetens garanterade åtagande i den traditionella försäkringen till hälften diskonterad med statsräntekurvan och till hälften diskonterad med bostadsräntekurvan).

⁹ Index för globala aktier är sammansatt av tre aktieindex som motsvarar storleken av och inriktningen på tillväxtportföljens tre fondinnehav i globala aktier.

¹⁰ Jämförelseindex justeras löpande efter skuldens sammansättning.

produktion/distribution av fossila bränslen. Fondinnehaven består av en global aktiefond från Handelsbanken och två aktiefonder från SPP.

Pensionsmyndigheten kontrollerade att innehaven i fonderna överensstämmer med de hållbarhetskriterier som sattes upp vid avtalstecknandet genom att använda analysystemet Clarity AI.

Pensionsmyndigheten undertecknade det FN-anknutna Principles for Responsible Investments (PRI) 2008 och myndigheten lämnade sin årliga rapport till UN PRI i november 2021.

14.1.4.5 Försäkringstekniska avsättningar, solvens och kollektiv konsolidering

Pensionsmyndigheten utgår från SCB:s prognoser över framtida livslängder vid beräkning av pensionsbelopp och försäkringstekniska avsättningar, men justerar SCB:s dödlighetsprognos för att bättre passa den faktiska dödligheten som varit i beståndet. SCB uppdaterar sin prognos regelbundet vilket gjordes senast under 2021. Det medförde att Pensionsmyndigheten uppdaterade sina antaganden. Uppdateringen medförde en sänkning av livförsäkringsavsättningen med 1 procent.

Vid beräkning av premiepensionsbelopp och försäkringstekniska avsättningar används kohorddödlighet. Det innebär att olika underliggande livslängdsantaganden används beroende på under vilket decennium premiepensionären är född. En pensionär som är född under 50-talet förväntas leva längre än en pensionär som är född på 30-talet, vilket innebär att premiepensionsbeloppet för en 50-talist ska räcka längre tid än för en 30-talist. I samband med uppdateringen av dödlighetsantagandet under 2021 bestämdes även parametrar för pensionärer och medförsäkrade födda på 60- och 70-talet.

De försäkringstekniska avsättningarna uppgick per den 31 december 2021 till 37 660,8 (34 780,0) miljoner kronor. Solvensgraden¹¹ uppgick till 169,2 (153,5) vid samma tidpunkt.

Den kollektiva konsolideringsnivån¹² uppgick till 105,9 (107,2) procent. Enligt de försäkringstekniska riktlinjerna är målet att konsolideringen ska vara 100 procent och normalintervallet 95–105 procent. Inom normalintervallet styrs återbäringsräntan enligt en fastställd formel. Om konsolideringen överstiger målintervallet ska åtgärder vidtas för att komma tillbaka till målintervallet inom 36 månader. En sådan åtgärd är att sätta återbäringsräntan högre än vad fastställd formel anger. Vid varje månadsslut fastställs konsolideringen och vid 8 tillfällen under 2021 har konsolideringen överstigit 105 procent.

Den 31 december 2021 var Pensionsmyndighetens överskottsmål 30,1 (26,5) procent. Överskottsmålet beräknas baserat på risker i försäkringsrörelsen, såsom dödsfall, ränte- och aktierisk. Överskottet, som beräknas genom att ta solvensen och minska den med 100, var vid samma tidpunkt 69,2 (53,5) procent och överskottsmålet uppnåddes därmed med god marginal.

14.1.4.6 Kostnad för kapitalförvaltningen

Kostnaden för kapitalförvaltningen i den traditionella försäkringen uppgick totalt till cirka 13,8 (11,5) miljoner kronor vilket utgör 0,02 (0,02) procent av det förvaltade kapitalet. Kostnaderna utgörs av förvaltningskostnaden för matchningsportföljen samt förvaltningsavgifter för aktiefonderna i tillväxtportföljen, där återbetalning av förvaltningsavgifter (rabatter) ingår.

14.1.5 Tillfällig förvaltning

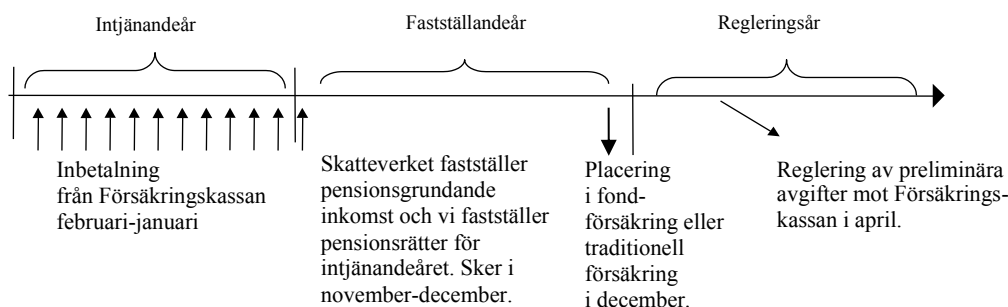
Pensionsavgifter för premiepension betalas in successivt under intjänandeåret till den så kallade tillfälliga förvaltningen, men kan inte föras över till premiepensionsförsäkring förrän årets pensionsrätt har fastställts. Pensionsmyndigheten ansvarar för förvaltningen av detta kapital till dess att pensionsspararnas pensionsrätter för inkomståret (intjänandeåret)

¹¹ Solvensgraden motsvarar det samlade värdet på våra tillgångar inom den traditionella försäkringen, i förhållande till garanterade utfästelser gentemot pensionsspararna.

¹² Den kollektiva konsolideringsnivån motsvarar det samlade värdet på tillgångarna inom den traditionella försäkringen, i förhållande till de åtaganden myndigheten har gentemot pensionärerna i form av garanterade utfästelser och preliminärt tilldelad återbärning.

fastställs. När pensionsrätterna har fastställts överförs motsvarande medel samt avkastning från den tillfälliga förvaltningen till respektive premiepensionsförsäkring.

Storleken på det medlen i den tillfälliga förvaltningen förändras i årscykler och är som störst direkt före, och som lägst direkt efter, tidpunkten för placering av medlen till respektive fondförsäkring eller traditionell försäkring.

Tillgångarna är uppdelade i två portföljer. Syftet med att dela upp tillgångarna i två portföljer är att försöka generera en högre totalavkastning för de placerade medlen. I den korta portföljen (betalningsberedskapen) får placeringar göras på konto hos Riksgäldskontoret eller i statskuldsväxlar vars löptid inte får sträcka sig över tidpunkten för den årliga placeringen av medlen. I den andra portföljen (lång portfölj) får placeringar göras i statsobligationer och bostadsobligationer utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer. Samtliga värdepapper i denna portfölj hålls till förfall. Enligt placeringspolicyn ska det förvaltade kapitalet i den långa portföljen över tid motsvara ungefär tio månaders preliminärt överförda pensionsrätter för föregående intjänande år.

14.1.5.1 Tillgångarnas värde och fördelning

Det bokförda värdet på de förvaltade tillgångarna uppgick per den 31 december 2021 till 65,52 (64,03) miljarder kronor. Tillgångarna i den långa portföljen redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

Tabell 105. Tillgångsallokering i den tillfälliga förvaltningen värderat som upplupet anskaffningsvärde per 31 december 2021–2019

Delportfölj	Bokfört	Fördelning	Bokfört	Bokfört
	31 dec 2021 (mdkr)	i % 31 dec 2021	31 dec 2020 (mdkr)	31 dec 2019 (mdkr)
Likvida medel	7,44	11,4	3,98	4,64
Nominella statsobligationer	20,89	31,9	20,96	18,54
Säkerställda bostadsobligationer	15,02	22,9	16,63	17,70
Övriga lån ¹³	22,17	33,8	22,46	21,53
Total portfölj	65,52	100,0	64,03	62,41

14.1.5.2 Placering av nya pensionsrätter

Under 2021 tillfördes medel motsvarande 46,9 (44,9) miljarder kronor inom den tillfälliga förvaltningen.

Från den tillfälliga förvaltningen till fondförsäkringsrörelsen överfördes det medel motsvarande 45,4 (44,5) miljarder kronor, varav avkastning 318,2 (414,3) miljoner kronor. Till traditionella försäkringsrörelsen överfördes de resterande 369,9 (389,2) miljoner kronorna, varav avkastning 2,6 (3,6) miljoner kronor.

¹³ Återköpstransaktioner, "repor". Det finns även en ansvarsförbindelse kopplad till detta. Detaljinformation finns i not 42, avsnitt 14.6.2

14.1.5.3 Värdeutveckling

Värdeutvecklingen på medlen i den tillfälliga förvaltningen under 2021 uppgick till 0,59 (0,72) procent medan avkastningen för jämförelseindex uppgick till 0,00 (-0,01) procent.

Jämförelseindex utgörs av inlåningsräntan på räntekonto hos Riksgäldskontoret, vilket är den ränta Pensionsmyndigheten får på likvida medel. Överavkastningen på 0,59 (0,73) procentenheter genereras huvudsakligen av den långa portföljen, som Pensionsmyndigheten redovisar till upplupet anskaffningsvärde. Portföljens genomsnittliga löptid per den 31 december 2021 var 4,18 (5,00) år inklusive likvida medel.

14.1.5.4 Kostnad för tillfällig förvaltning

Pensionsmyndigheten har gett i uppdrag åt Kammarkollegiet att sköta den löpande förvaltningen av medlen i den tillfälliga förvaltningen.

Kostnaderna för den externa kapitalförvaltningen inom den tillfälliga förvaltningen uppgick till 2,5 (2,3) miljoner kronor vilket utgjorde 0,004 (0,004) procent av det genomsnittliga förvaltrade kapitalet under 2021. Kostnaderna utgörs av förvaltningskostnaden för den långa portföljen.

14.1.6 Myndighetens administrationskostnader

Pensionsmyndighetens kostnader för att administrera premiepensionen uppgick under 2021 till 423,3 (444,3) miljoner kronor, eller 0,02 (0,03) procent av kapitalet.

Kostnadsminskningen förklaras framförallt av driftkostnaderna har gått ned under 2021. Den totala kostnaden för premiepensionssystemet exklusive transaktionskostnader uppgår till 0,16 (0,21) procent av kapitalet, se tabell 102.

För att täcka kostnaderna för att administrera premiepensionen tas en administrativ avgift ut från pensionspararna och pensionärernas konton en gång om året. Därutöver har en del av myndighetens handelslagerresultat överförs till myndighetens drift. För de individuella pensionskontona sattes avgiften till 0,14 (0,09) procent av tillgodohavandena med ett tak på 100 (100) kronor. Den kraftiga procentuella höjningen berodde på att den tidigare gällande principen om att hälften av spararna ska hamna över/under taket avskaffades av generaldirektören. Istället valdes att taket skulle hållas på en fast nivå. Det innebär att högre del av kostnaderna förskjuts till de sparare som har ett lågt fonderat kapital. Sammantaget uppgick avgiftsuttaget till 608,3 (531,6) miljoner kronor. I genomsnitt togs en avgift ut på 0,04 (0,04) procent av kontobehållningen eller cirka 77 (68,5) kronor per person i maj 2021.

14.1.7 Försäkringsrisker- och finansiella risker inom premiepensionssystemet

Risker uppkommer i relation till myndighetens olika uppdrag att förvalta försäkringstillgångar i fondförsäkring och traditionell försäkring samt medel i den tillfälliga förvaltningen.

14.1.7.1 Fördelning av risker mellan pensionsparare och pensionärer respektive Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare

Pensionsmyndighetens premiepensionsrörelse är att likna vid en ömsesidig livförsäkringsrörelse där det är försäkringskollektivet av pensionsparare och pensionärer som finansierar verksamheten och som ansvarar för att bära de risker som inte bärs av den enskilde pensionspararen eller pensionären.

Det enda undantaget i det avseendet är den traditionella försäkringen där Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare och indirekt staten garanterar utbetalning av de garanterade beloppen till pensionärer.

I figuren nedan görs en schematisk klassificering av vem som bär risken i myndighetens olika förvaltningsuppdrag.

Tabell 106. Schematisk riskklassificering per produkt

	Risken bärs direkt av den enskilda pensionsspararen och pensionären	Risken för låg återbäring bärs direkt av pensionärerna i den traditionella försäkringen	Risken bärs av försäkringskollektivet i form av risk för högre avgiftsuttag under kommande år	Risken för insolvens bärs av Pensionsmyndigheten/indirekt av staten
Traditionell försäkringsrörelse	-	√ ¹⁴	-	√ ¹⁵
Tillfällig förvaltning	√	-	-	-
Fondförsäkringsrörelse	√	-	-	-
Fondförsäkringsrörelse, fondhandelsmodell	-	-	√	-

Pensionsmyndighetens placeringsstrategi i placeringspolicyn har utformats med utgångspunkt i att risken för insolvens ska vara mycket låg. Om förvaltningen ger ett överskott så återförs överskottet till pensionärerna i form av återbäring. Denna återbäring är inte garanterad utan kan återtas.

I den traditionella försäkringsrörelsen bär Pensionsmyndigheten och ytterst staten risken för insolvens genom att garantera de försäkrade utbetalningar av garanterade belopp. Dessförinnan skulle Pensionsmyndigheten först behöva återta återbäring från de försäkrade för att finansiera garanterade pensionsutbetalningar. Det innebär att det i första hand är de försäkrade som bär risken för låg framtida återbäring.

I fondförsäkringsrörelsen bär varje pensionssparare och pensionärer placeringsrisken i sin fondförsäkring. I fondförsäkringsrörelsen uppkommer dock finansiella risker som en konsekvens av Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell. De finansiella riskerna påverkar resultatet, dels genom myndighetens tillfälliga finansiering av pensionssparares och pensionärsers fondbyten, dels vid fondtransaktioner i Pensionsmyndighetens handelslager.

14.1.7.2 Riskhantering och riskdefinitioner

Pensionsmyndigheten ska i rollen som försäkringsgivare efterleva regler för placeringar och krav på riskhantering i lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet och i Finansinspektionens föreskrifter. Därutöver ska myndigheten efterleva interna regler om riskhantering i myndighetens styrande dokument. Uppföljning och rapportering om risker sker månatligen till generaldirektören och kvartalsvis till styrelsen.

Riskdefinitioner

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på, eller framtida kassaflöden från, ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriset i dessa instrument. I marknadsrisk ingår ränterisk, aktiekursrisk och fastighetsprisrisk.

Likviditetsrisk innebär i första hand risken för att Pensionsmyndigheten inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden med upplåning utan måste avyttra marknadsinstrument. En annan typ av likviditetsrisk är den risk och merkostnad som kan uppkomma om ett värdepapper är svårt att avyttra.

Motpartsrisk är risken för att motparten inte fullföljer sina åtaganden i låneavtal eller andra finansiella kontrakt.

Kreditrisk är risken för förlust på grund av att en kredit eller ett kreditliknande engagemang inte fullgörs.

¹⁴ Risken för insolvens bärs av Pensionsmyndigheten och indirekt av staten.

¹⁵ Placeringspolicyn har utformats med utgångspunkt att risken för insolvens ska vara mycket låg.

Valutarisk är risken för att värdet av tillgångarna förändras på grund av ändrade valutakurser.

Långlevnadsrisk, innebär risk för att de försäkrade lever längre än vi antagit och att större belopp än vi räknat med därmed ska utbetalas.

Teckningsrisk, innebär risk för att vi har felaktiga antaganden vid beräkning av de garanterade beloppen för nya försäkrade.

Reservsättningsrisk, innebär risk för att vi undervärderar ansvarigheten mot försäkringstagarna.

Matchningsrisk är risken för att kassaflöden för de garanterade åtagandena i traditionell försäkring inte överensstämmer med kassaflöden från matchningsportföljen.

14.1.7.3 Fondförsäkring – finansiella risker

Målet är att Pensionsmyndighetens finansiella risker i fondhandeln ska vara låga. Fondhandeln ska samtidigt vara enkel och snabb för pensionsspararna.

Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell innebär att då en pensionssparare och pensionär gör ett fondbyte så skickas köp- och säljordrar till berörda fondförvaltare samma dag. Eftersom köptransaktioner alltid måste uttryckas i belopp, samtidigt som det slutgiltiga beloppet från säljtransaktionen vid tidpunkten för köpet är okänt, räknas ett preliminärt belopp fram med hjälp av senast kända kurs. När säljtransaktionen är genomförd kommer det erhållna beloppet att skilja sig från beloppet på den order som skickats för köp. Pensionsspararen respektive pensionären erhåller dock alltid andelar till ett värde som motsvarar det belopp som andelarna som sålts slutligen inbringat.

För att hantera ovan nämnda differens har Pensionsmyndigheten ett handelslager via vilket all fondhandel passerar. Handelslagret skjuter till respektive behåller de differerande andelarna vid ett fondbyte (så kallad justeringshandel). Handelslagret har dessutom ett mindre eget innehav för att kunna hantera små fondordrar internt. Syftet med handelslagret är att underlätta och effektivisera fondhandeln samt att hålla transaktionskostnaderna nere. Genom handelslagrets hantering av fondbyten och justeringshandeln som följer av dessa uppstår realisationsvinster eller realisationsförluster som beror både på förändrade valutakurser och på ändrade fondkurser.

Som en konsekvens av Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell uppstår finansiella risker och ett finansiellt resultat, som antingen är positivt eller negativt. Det är på grund av att köp av fondandelar genomförs innan försäljningslikviden för sålda fondandelar kommit in som Pensionsmyndigheten måste lånefinansiera pensionsspararnas fondbyten under en interimperiod.

Risken för ändrade fondkurser finns i myndighetens innehav i handelslagret. Risken för ändrade fondkurser kan resultera i både positiva och negativa resultat för myndigheten beroende på fondernas utveckling. Risken för ändrade fondkurser uppstår också till följd av myndighetens fondhandelsmodell. Med nuvarande modell är dessa risker svåra att uppskatta då de påverkas av antal fondbyten vid ett visst tillfälle, pensionsspararnas och pensionärens fondval, samt kursutvecklingen i de olika fonderna.

I innehavet i handelslagret uppstår valutarisk i fondandelar i utländsk valuta. Valutariskerna uppstår också till följd av den valda fondhandelsmodellen. Risken motsvarar skillnaden mellan den valutakurs som pensionsspararna får per affärsdagen och den valutakurs som myndigheten får per likviddagen.

Den genomsnittliga räntan var vid årets ingång -0,00 (-0,25) procent och vid årets utgång 0,00 (0,00) procent.

Räntekostnaden för myndighetens utnyttjande av den särskilda krediten för fondhandeln är rörlig och påverkas av volymerna i fondhandeln. Då pensionsspararnas fondval inte går att förutse eller påverka, utan till stor del beror på kursrörelser på fondmarknaden, är räntekostnaden mycket svår att prognostisera.

Det finns även viss kreditrisk i de fordringar Pensionsmyndigheten har på olika motparter i fondförsäkringsrörelsen. Myndigheten fakturerar fondförvaltarna kvartalsvis den del av förvaltningsavgifterna som ska återbetalas till pensionsspararna.

I myndighetens innehav i *handelslagret* finns även en viss likviditetsrisk, främst i fonder som placerar på mindre utvecklade marknader.

Pensionsmyndigheten har också fordringar på enskilda pensionssparare i form av negativa pensionsrätter som uppkommit vid ändrad taxering. Fordran regleras så snart en insättning sker på pensionsspararens konto. Vid dödsfall blir fordran en konstaterad kreditförlust.

14.1.7.4 Traditionell försäkring - finansiella risker

Pensionsmyndigheten ska efterleva bestämmelser om placeringar och riskhantering i lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet och Finansinspektionens föreskrifter.

Pensionsmyndigheten ska årligen rapportera ett överskottsmål till Finansinspektionen. Överskottsmålet används för att övervaka och riskbedöma den traditionella försäkringsrörelsen och säkerställa att den förblir solvent. Överskottsmålet anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som myndigheten minst ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna. Överskottsmålet är riskbaserat och målnivån beror på riskerna i försäkringsrörelsen¹⁶.

I förvaltningen av den traditionella försäkringen är placeringsstrategin formulerad i placeringsriktlinjerna. Dessa har utformats med utgångspunkt att risken för insolvens ska vara mycket låg samtidigt som de försäkrades möjlighet till avkastning ska vara god.

Marknadsrisker

I Pensionsmyndighetens förvaltning uppkommer marknadsrisker i portföljen i form av ränterisk, aktiekursrisk med indirekt fastighetsprisrisk, valutakursrisk, kreditrisk samt likviditetsrisk

Portföljrisken begränsas genom att endast en viss del av tillgångsportföljen är exponerad mot aktiefonder. Den resterande delen av tillgångsportföljen (matchningsportföljen) är placerad i räntebärande instrument. Pensionsmyndigheten håller vid varje tidpunkt räntebärande instrument som motsvarar de garanterade utfästelserna i den traditionella försäkringen. Kursriskerna i portföljen rapporteras månadsvis till generaldirektören och kvartalsvis till styrelsen.

Ränterisk

Ränterisken mäts i begreppet duration vilket beskriver en obligations genomsnittliga återstående löptid. Ränteförvaltningen sker i Kammarkollegiets Långräntekonsortium på uppdrag av myndigheten och i enlighet med myndighetens placeringsriktlinjer. Målet där är att matcha tillgångarna mot skulderna. Den önskade ränterisken beskrivs och beslutas därför som ett tillåtet avvikelseintervall i förhållande till Pensionsmyndighetens garanterade skuldåtagande. Ränterisken i portföljen rapporteras månadsvis till generaldirektören och kvartalsvis till styrelsen.

Tabell 107. Exponeringen på Pensionsmyndighetens resultat vid en förändring på 1 procentenhet i marknadsräntan motsvarar en förändring (belopp i miljoner kronor) 2021–2019

	2021	2020	2019
Traditionell försäkring, finansiella placeringstillgångar (ränta upp 1 procentenhet)	-3 628	-3 528	-2 909
Traditionell försäkring, finansiella placeringstillgångar (ränta ner 1 procentenhet)	4 319	4 210	3 474

¹⁶ Ifall försäkringsrörelsens tillgångar är lägre än överskottsmålet ska åtgärder vidtas för att nå målet. En sådan åtgärd är att skifta till mindre riskfyllda tillgångar, vilket sänker överskottsmålet. Ifall försäkringsrörelsens tillgångar varaktigt är lägre än överskottsmålet ska detta rapporteras till styrelsen och till Finansinspektionen. En handlingsplan för att nå överskottsmålet ska, i så fall, skyndsamt tas fram och implementeras.

	2021	2020	2019
Traditionell försäkring, försäkringstekniska avsättningar (ränta upp 1 procentenhet)	3770	3 624	3 047
Traditionell försäkring, försäkringstekniska avsättningar (ränta ner 1 procentenhet)	-4 481	-4 331	-3 638
Traditionell försäkring, netto (ränta upp 1 procentenhet)	+142	+96	+138
Traditionell försäkring, netto (ränta ner 1 procentenhet)	-162	-121	-164

Aktiekursrisk och indirekt fastighetsprisrisk

Pensionsmyndighetens exponering för aktiekursrisk uppkommer från placeringar i globala aktiefonder och innehav i ett onoterat fastighetsbolag.

Pensionsmyndigheten är indirekt exponerad mot investeringar med fastigheter som underliggande tillgång eftersom innehavet i det onoterade fastighetsbolaget påverkas till följd av förändringar i marknadsvärde på bolagets fastigheter. Risken är begränsad genom att endast en viss del, ca 3 procent, av tillgångsportföljen är exponerad mot fastigheter via investering i det onoterade fastighetsbolaget.

Tabell 108. Exponeringen på Pensionsmyndighetens resultat och eget kapital vid en förändring på 10 procent i aktiekurserna motsvarar (belopp i miljoner kronor) 2021–2019

	2021	2020	2019
Traditionell försäkring (aktiekursrisk)	2469	1871	1 729
Onoterade aktier (aktiekursrisk)	183	0	0

Valutarisk

Valutarisken begränsas genom krav på att tillgångar i matchningsportföljen ska vara placerade i räntebärande instrument emitterade i svenska kronor. Valutarisken finns i innehaven i de globala aktiefonderna i tillväxtportföljen.

Kreditrisk

Emittenters, låntagares och motparters kreditvärdighet fastställs normalt med hjälp av kreditvärderingsinstituten.

I ränteförvaltningen som sker i Kammarkollegiets långräntekonsortium görs placeringar i skuldförbindelser (obligationer) med varierande kreditrisk. Kreditrisken begränsas genom limiter per ratingkategori och där den lägsta tillåtna ratingen är BBB+ för olika placeringar, det vill säga *investment grade*.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisken begränsas genom att en övervägande del av placeringarna görs i värdepapper/-fonder med hög likviditet noterade på väl etablerade marknader. Likviditetsrisk återfinns både i matchningsportföljens obligationsinnehav samt i tillväxtportföljens innehav av onoterade aktier då det inte finns någon etablerad marknad för att sälja de onoterade aktierna.

Likviditetsrisken i matchningsportföljen kan beskrivas enligt följande exempel. Portföljen innehöll 79 procent AAA-ratade obligationer inom de tre olika kategorierna, statsobligationer, bostadsobligationer och så kallade supranationals (överstatliga organ). De tre olika kategorierna har samma kreditvärdighet men har olika likviditet, där statsobligationerna har den bästa likviditeten. Likviditetsrisken är som högst när marknaden är i en så kallad stressituation.

14.1.7.5 Traditionell försäkring - försäkringsrisker

Försäkringsrisker uppstår inom den traditionella försäkringen vilka hanteras genom aktsam reservsättning och beräkning av överskottsmål. Pensionsmyndigheten har försäkringsrisker inom den traditionella försäkringen i form av teckningsrisker och reservsättningsrisker.

Teckningsrisk

Vid erbjudandet av en viss livförsäkringsprodukt görs en bedömning av vilka kategorier av personer som kommer att teckna försäkringen och de faktorer under försäkringstiden som har påverkan på produktens ekonomi. Teckningsrisken är osäkerheten i detta.

Vid övergång till traditionell försäkring utfärdar myndigheten en livsvarig livränta med garanterat belopp. Risken hanteras genom ett försiktigt antagande om återstående livslängd och genom ett antagande om minus en procentsavkastning på tillgångarna.

Utgångspunkten för återstående livslängd utgörs av Statistiska centralbyråns prognoser där Pensionsmyndigheten tillämpar ett alternativ med låg dödlighet samt myndighetens erfarenhet från det egna beståndet.

Reservsättningsrisk

För varje traditionell försäkring avsätter myndigheten en reserv som är en uppskattning av myndighetens framtida utbetalningar och driftskostnader på grund av försäkringen.

Reservsättningsrisken består i att antagandena inte har valts tillräckligt aktsamt, vilket innebär att den avsatta reserven visar sig vara otillräcklig.

Livförsäkringsavsättningen, reserven, för traditionell försäkring bestäms utifrån de garanterade beloppen med antaganden om framtida livslängder, avkastning på tillgångarna och driftkostnader. Risken hanteras genom aktsamma antaganden om återstående livslängd. Avkastningen bestäms som genomsnittet av marknadsräntan på dels likvida statsskuldväxlar och statsobligationer och dels säkerställda bolåneobligationer som gäller vid värderingstidpunkten. Diskonteringsräntan väljs med utgångspunkt från löptiden på de kassaflöden som ska värderas. Risknivån kontrolleras genom överskotts målet.

Solvensgraden per den 31 december 2021 uppgick till 169,2 procent. Om livslängden hos pensionärerna ökar sjunker solvensgraden, medan den stiger om livslängden minskar. Om livslängden antas stiga med ett år ökar de försäkringstekniska avsättningarna med 1 577,4 miljoner kronor vilket gör att solvensgraden sjunker till 162,4 procent.

Matchningsrisk

En perfekt matchning mellan tillgångar och skulder i den traditionella försäkringen uppnås om deras respektive kassaflöden är lika stora på alla löptider. Målet för Pensionsmyndighetens ränteförvaltning är att så väl som möjligt matcha ränteportföljens tillgångar mot den försäkringstekniska skulden. Pensionsmyndigheten genomför månatligen beräkningar av skuldens kassaflöden och justerar obligationsportföljen i enlighet med dessa för att säkerställa bästa möjliga matchning. Risknivån kontrolleras med överskotts målet.

14.1.7.6 Tillfällig förvaltning – finansiella risker

Målet för den tillfälliga förvaltningen är att med ett lågt risktagande, och med hänsyn till kravet om betalningsberedskap, uppnå så god avkastning som möjligt enligt bestämmelser i 64 kap 16§ socialförsäkringsbalken. Förvaltningen sker i räntebärande värdepapper utgivna av svenska staten och säkerställda bostadsobligationer utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer och placeras på konto hos Riksgälden.

Ränterisk finns i tillfälliga förvaltningen, som består av en lång och en kort portfölj. Den långa portföljen ska innehålla statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer och förvaltas på längre löptider. Samtliga värdepapper i denna portfölj hålls till förfall. I den korta portföljen sker placeringar på konto hos Riksgälden eller i statsskuldväxlar.

I den långa portföljen rapporteras inte ränterisken eftersom tillgångarna i portföljen hålls till förfall och bokförs till upplupet anskaffningsvärde. Kapitalet placeras vid olika tidpunkter under året och till olika löptider för att uppnå en jämn förfallostruktur.

Ränterisken i den korta portföljen begränsas genom att placering sker på konto hos Riksgälden samt att statsskuldväxlars och korta bostadsobligationers löptid inte sträcker sig över tidpunkten för den årliga placeringen av fastställda pensionsrätter. Det förvaltade kapitalet i den korta portföljen är som störst i början av december och som lägst i slutet av

december eftersom pensionsrätterna placeras på pensionsspararnas konton under denna månad.

En viss kreditrisk finns i den tillfälliga förvaltningen men begränsas genom att nyinvesteringar sker i statsobligationer samt säkerställda obligationer med högsta ratingbetyg (AAA) och där moderbolagets rating är lägst (BBB).

Viss motpartsrisk uppstår i samband med återköpstransaktioner. Motpartsrisken minimeras genom att återköpstransaktioner endast är tillåtna med motparter med vilka Pensionsmyndigheten har tecknat erforderliga avtal och vars kreditrating som lägst får vara (A-) mätt som den lägsta kreditratingen från tre kreditvärderingsinstitut.

Likviditetsrisken i den tillfälliga förvaltningen är begränsad då placeringar uteslutande sker i likvida svenska statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer.

14.2 Resultat och driftkostnader

14.2.1 Resultat för försäkringsrörelsen

Resultatet för verksamhetsåret 2021 uppgick till 8 845,0 (2 829,8) miljoner kronor varav icke tekniskt resultat (hänförligt fondförsäkringsrörelsen) utgör 12,6 (58,3) miljoner kronor.

Det tekniska resultatet för hela försäkringsrörelsen, där fondförsäkringsrörelsen och den traditionella försäkringsrörelsen ingår, uppgår till 8 832,3 (2 771,5) miljoner kronor, vilket är en ökning med 6 060,8 miljoner kronor jämfört med 2020.

Även om fondförsäkringsrörelsen är mångdubbelt större så har den rörelsen mindre resultatpåverkan än vad den traditionella försäkringsrörelsen har. Tekniskt resultat för traditionell försäkring uppgick till 8 686,0 (2 765,0) miljoner kronor jämfört med fondförsäkringsrörelsen som endast uppgick till 146,4 (6,8) miljoner kronor.

Resultatförbättringen förklaras huvudsakligen av en ökad premieinkomst, en minskad livförsäkringsavsättning och en ökad kapitalavkastning inom den traditionella försäkringsrörelsen.

Totala driftskostnader för hela försäkringsrörelsen uppgår till 481,6 (535,9) miljoner kronor och har därmed minskat med 54,3 miljoner kronor.

14.2.1.1 Traditionell försäkring

För den traditionella försäkringsrörelsen uppgick det tekniska resultatet till 8 686,0 (2 764,8) miljoner kronor. Resultatet består av premieinkomst som uppgick till 9 370,8 (7 344,7) miljoner kronor, livförsäkringsavsättningar -2 881,7 (-5 178,1) miljoner kronor, pensionsutbetalningar -1 933,9 (-1 681,7) miljoner kronor, driftkostnader -21,4 (-21,4) miljoner kronor, kapitalavkastning, netto inklusive orealiserat resultat 4 157,3 (2 301,2) miljoner kronor.

Premieinkomsten inom traditionell försäkring ökade med 2 026,0 (129,7) miljoner kronor jämfört med 2020. Den ökade premieinkomsten förklaras av att ungefär samma andel pensionärer 2021 som tidigare år väljer att flytta sina premiepensionsmedel till traditionell försäkring samtidigt som de har mer premiepensionsmedel att flytta. Antalet pensionärer som har traditionell försäkring ökade under 2021 till 356 754 från 342 118 pensionärer 2020.

Livförsäkringsavsättningen är nuvärdet av Pensionsmyndighetens framtida åtaganden till försäkringstagarna, diskonterat med en marknadsränta. Livförsäkringsavsättningen inom traditionell försäkring har jämfört med 2020 minskat med 2 296,3 miljoner kronor till följd av de stärkta marknadsräntorna som används vid värdering av avsättningen. En stärkt marknadsränta sänker avsättningsnivån vilket ger en positiv påverkan på resultatet 2021. Om marknadsräntorna hade varit oförändrade hade livförsäkringsavsättningarna ökat mer än föregående år, då infasningen av premiepensionen gör att premieinkomsterna ökar snabbare än utbetalningarna.

Pensionsutbetalningarna ökade med 252,2 miljoner kronor jämfört med 2020 på grund av att varje ny årskull som går i pension har en större andel i premiepensionssystemet än föregående årskull samt att de tenderar att komma in med ett högre belopp.

Kapitalavkastningen har ökat med 1 856,1 miljoner kronor under 2021 jämfört med 2020. Det var framförallt ett bra år för den traditionella försäkringens aktieportfölj med innehav av globala aktiefonder och fastighetsaktier. Ränteportföljen, cirka 58 procent av totalportföljen och som är skuldmatchad, hade en däremot en negativ avkastning för helåret. Marknadsräntorna steg efter 2020 års kraftiga nedgång när vaccintrullningen medgav att ländernas ekonomier åter kunde öppna upp samtidigt som en ökad inflation rapporterades. Räntorna för stats-, bostads- och kreditobligationer avslutade året på en genomsnittlig högre nivå jämfört med början av året.

Den stigande räntan under året medförde att både livförsäkringsavsättningen såväl som obligationernas värde i ränteportföljen minskade.

Det positiva resultatet ökade konsolideringsfonden, som ingår i eget kapital, och uppgick till 1 539,7 (2 764,8) miljoner kronor. Medel i konsolideringsfonden tilldelas till pensionsspararna och pensionärerna och utbetalas som återbäring i samband med pensionsutbetalningarna.

14.2.1.2 Fondförsäkringsrörelsens tekniska resultat

Det tekniska resultatet för fondförsäkringsrörelsen uppgick till 146,4 (6,8) miljoner kronor, vilket innebär en förbättring jämfört med 2020. Resultatet beror främst på den kraftigt ökade värdeförändring på placeringstillgångarna, för vilka respektive pensionssparare och pensionär bär placeringsrisken. Värdeförändringen beror på hög avkastning på aktiemarknaden under året 2021. Uttag av administrationsavgift uppgick till 579,4 (508,4) miljoner kronor, kapitalavkastning överförd från finansrörelsen blev högre och uppgick till 24,2 (9,1) miljoner kronor och driftkostnaderna minskade till -460,1 (-514,6) miljoner kronor samt övriga tekniska intäkter minskade till 2,9 (3,8) miljoner kronor.

Fondförsäkringsåtaganden uppgick till 2 060 648 (1 578 779) miljoner kronor. Förändringen av fondförsäkringsåtaganden på 481 869 miljoner kronor beror främst på den kraftiga värdeökningen i fondförsäkringen. Även avsättningar och uttag påverkar.

Till avgiftsuttaget adderas 24,2 (9,1) miljoner kronor för den kapitalavkastning som överförs från finansrörelsen till försäkringsrörelsen i syfte att ge pensionsspararna och pensionärerna inom fondförsäkring sin rättmätiga del av det ackumulerade handelslagerresultatet. Det kommer dem till del genom att avgiftsuttaget minskas med samma belopp. När man ser dessa två poster tillsammans har egentligen avgiftsuttaget ökat med 95,2 (20,7) miljoner kronor och uppgick till 603,6 (517,5) miljoner kronor.

14.2.1.3 Icke tekniskt resultat

Icke tekniskt resultat uppgick till 12,6 (58,3) miljoner kronor och där ingår både orealiserat och realiserat handelslagerresultat för året, överföringen från finansrörelsen till försäkringsrörelsen, samt kapitalavkastningen.

Handelslagrets realiserade fondkursresultat för 2021 var 7,6 (1,5) miljoner kronor och realiserat valutaresultat på 29,3 (62,2) miljoner kronor. Det orealiserade handelslagerresultatet var -2,1 (2,6) miljoner kronor. Överföringen av handelslagrets resultat till försäkringsrörelsen var -24,2 (-9,1) miljoner kronor 2021. Kapitalavkastningen uppgick till 1,9 (0,2) miljoner kronor, övriga intäkter uppgick till 0,1 (1,0) miljoner kronor och avser erhållet skadestånd.

Fond och valutaresultatet varierar kraftigt mellan åren beroende på svängningarna i fondhandeln som skapar differenser mellan myndighetens kurser och den kurs som spararna får. Variationen gentemot förra året är naturlig utefter den handelsmodell myndigheten använder och utefter de historiska variationerna i resultaten.

Intäkten i kapitalavkastningen på 1,9 miljoner kronor avser återförd avsättning för räntekostnad på rättgångskostnader för målet i Allra som vann laga kraft i december 2021.

14.2.1.4 Uttag av administrationsavgift

Uttaget av administrationsavgift från pensionssparare och pensionärer avseende hela premiepensionen uppgick till 608,3 (531,6) miljoner kronor. Av avgiftsuttaget avsåg 579,4

(508,4) miljoner kronor fondförsäkringen och 28,8 (23,2) miljoner kronor avsåg den traditionella försäkringen.

14.2.1.5 Driftkostnader

Pensionsmyndighetens totala driftkostnader avseende premiepension uppgick till 481,6 (535,9) miljoner kronor. De minskade kostnaderna förklaras främst av en återvinning av tidigare nedsatta rättegångskostnader om 27,7 miljoner, minskade köpta tjänster och personalkostnader. Driftkostnaden per pensionssparare/pensionär blev därmed 60,6 (68,6) kronor.¹⁷ Av driftkostnaderna svarade posten personalkostnader för 43,0 (40,3) procent och uppgick till 207,3 (216,0).

Köpta tjänster uppgår till 152,8 (164,3) och innehåller bland annat köp av it-tjänster, administrativa tjänster, konsulttjänster och lokalvård. Administrationsersättningar till andra myndigheter uppgår till 71,9 (68,9) miljoner kronor och är ersättningar till Skatteverket och Kronofogdemyndigheten för premiepensionens andel av deras kostnader för administration av den allmänna pensionen.

Advokatkostnader minskade till 35,4 från 41,6 miljoner kronor.

Kostnaden för avskrivningar, vilka främst hänförs till avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar, minskade jämfört med föregående år och uppgick till 26,4 (31,9) miljoner kronor.

Driftkostnaderna har i sin helhet fördelats på de två produkterna fondförsäkring och traditionell försäkring. Varje produkt ska över tiden bära sina egna kostnader. För år 2021 har fondförsäkring belastats med 460,3 (514,6) miljoner kronor och traditionell försäkring med 21,4 (21,4) miljoner kronor

---

¹⁷ Vid beräkningen används medelantalet pensionssparare/pensionärer över året. Medelantalet pensionssparare/pensionärer under år 2021 uppgick till 7 943 921 (7 815 995). Driftkostnader per pensionssparare/pensionär föregående år är rättat.

14.3 Femårsöversikt och sammanställning väsentliga uppgifter

Belopp i tkr

	2021	2020	2019	2018	2017
Resultat och ställning:					
Resultat					
Premieinkomster, traditionell försäkring	9 370 761	7 344 695	7 214 957	5 745 903	4 599 900
Premieinkomster, investeringsavtal ¹	50 010 656	49 069 607	47 317 232	46 385 075	43 690 124
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	819 679	57 675	4 329 906	31 967	25 766
Försäkringsersättningar	-1 934 516	-1 682 143	-1 431 630	-1 199 593	-1 014 476
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	8 832 274	2 771 518	5 619 664	1 386 560	3 249 771
Årets resultat	8 845 016	2 829 815	5 554 285	1 344 354	3 212 576
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar traditionell försäkring	63 715 801	53 379 825	46 430 931	35 239 609	30 744 785
Placeringsstillgångar för försäkringar för vilka de försäkrade bär risk	2 060 590 943	1 578 669 468	1 458 048 550	1 102 591 410	1 110 001 116
Placeringsstillgångar övriga	65 515 186	64 026 657	62 409 076	58 611 744	56 298 849
Försäkringstekniska avsättningar traditionell försäkring	37 660 824	34 779 987	29 601 844	23 319 416	19 271 347
Försäkringstekniska avsättningar för försäkringar för vilka de försäkrade bär risk	2 060 647 603	1 578 779 328	1 458 116 731	1 102 716 254	1 110 598 058
Eget kapital vid årets ingång/Balanserad kapitalförändring	18 603 105	16 761 734	11 980 950	11 239 013	8 521 678
Årets resultat	8 845 016	2 829 815	5 554 285	1 344 354	3 212 576
Eget kapital vid årets utgång/konsolideringskapital	26 223 076	18 603 105	16 761 734	11 980 950	11 239 013
Nyckeltal, Traditionell försäkring					
Solvensgrad, %	169,2	153,5	156,8	151,1	159,5
Kollektiv konsolideringsnivå, %	105,9	107,2	109,3	100,2	106,2
Genomsnittlig återbäringsränta, %	8,1	5,8	6,5	7,5	5,1
Direktavkastning, % ²	1,43	0,13	0,11	0,11	0,11
Totalavkastning, % ³	7,37	4,71	17,04	2,12	6,14
Nyckeltal Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent, % ⁴	0,02	0,03	0,05	0,04	0,05
Avgiftsuttag i procent av placeringstillgångar, %	0,04	0,04	0,04	0,07	0,06

¹Premier avseende fondförsäkring redovisas som investeringsavtal och bokförs inte över resultaträkningen.

²Direktavkastning har endast beräknats för traditionell försäkring då avsikten är att redovisa resultatet av kapitalförvaltningen. Direktavkastning beräknas i procent av genomsnittligt verkligt värde på placeringstillgångar inklusive bankmedel hänförliga till traditionell försäkring.

³Totalavkastning har endast beräknats för traditionell försäkring då avsikten är att redovisa resultatet av kapitalförvaltningen. Totalavkastning beräknas i procent av genomsnittligt verkligt värde på placeringstillgångar inklusive bankmedel hänförliga till traditionell försäkring.

⁴Driftkostnader i procent av genomsnittligt verkligt värde på placeringstillgångar inklusive bankmedel men exklusive övriga placeringstillgångar avseende tillfällig förvaltning av preliminära avgiftsmedel beräknat på senast 12-månadersperioden.

Femårsöversikt, forts.

Belopp i tkr

	2021	2020	2019	2018	2017
Övriga uppgifter					
Fondförsäkring					
Antal pensionssparare ^{1,4}	6 204 286	6 168 986	6 081 269	5 989 629	5 888 894
Antal fondbyten	910 621	879 650	597 336	739 184	862 190
Antal beslut om nybeviljad premiepension	85 960	79 351	91 360	91 659	92 875
Antal pensionärer ² med fondförsäkring ⁴	1 434 798	1 381 612	1 330 870	1 264 465	1 196 234
Fondförsäkring, totalt	7 639 084	7 550 508	7 412 139	7 254 094	7 085 128
Traditionell försäkring³					
Antal beslut om nybeviljad premiepension	21 043	20 300	21 628	19 663	18 286
Antal pensionärer med traditionell försäkring ⁴	355 957	341 502	326 457	309 287	293 834
Premiepension, totalt					
Antal pensionssparare och pensionärer ⁴	7 995 838	7 892 732	7 739 258	7 564 043	7 379 580
Antal beslut om nybeviljad premiepension	107 003	99 651	112 988	111 322	111 161
Antal pensionärer med premiepension	1 790 755	1 723 114	1 657 327	1 573 752	1 490 068
Utbud på fondtorget					
Antal fondförvaltare	64	65	67	94	102
Antal fonder	466	482	478	783	842

¹Antal pensionssparare definieras som individer som någon gång fått egen eller överförd pensionsrätt och ej tar ut pension för tillfället.

²Antal pensionärer definieras som en individ som för närvarande får pensionsutbetalning.

³Inom Traditionell försäkring redovisas endast pensionärer då man kan välja traditionell försäkring tidigast vid pensionering.

⁴Pensionsmyndigheten har beslutat att man ska använda samma definition i årsredovisningen som definition av sparare/pensionär i den officiella statistiken (SOS) för premiepensionen (även jämförelseåren påverkas och har reviderats).

14.4 Resultaträkning

Belopp i tkr

	Not	2021	2020
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse			
Premieinkomst	45	9 370 761	7 344 695
Avgifter fondförsäkring	46	579 351	508 395
Kapitalavkastning, intäkter	47	77 738 721	46 753 440
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	48		
Värdeökning på övriga placeringstillgångar		4 982 668	2 243 496
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar		381 384 296	50 363 347
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		24 228	9 145
Övriga tekniska intäkter		3 052	3 940
Försäkringsersättningar			
Utbetalda försäkringsersättningar	49	-1 933 933	-1 681 743
Förändring i avsättning för oreglerade skador	50	-240	-65
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	51	-2 881 746	-5 178 066
Fondförsäkringsåtagande	52	-457 497 842	-92 076 497
Övriga försäkringstekniska avsättningar	53	-8	-12
Driftkostnader	54–55	-481 622	-535 942
Kapitalavkastning, kostnader	56	-4 852	-4 982 615
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	57		
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar		-1 649 916	-
Värdeminskning på fondförsäkringstillgångar		-800 644	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		8 832 274	2 771 518
Icke-teknisk redovisning			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		8 832 274	2 771 518
Kapitalavkastning, intäkter	58	37 051	68 450
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	59	-	2 610
Kapitalavkastning, kostnader	60	1 884	-4 568
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	61	-2 115	-
Kapitalavkastning överförd till livförsäkringsrörelsen		-24 228	-9 145
Övriga intäkter		150	950
Årets resultat		8 845 016	2 829 815

14.5 Resultatanalys

Belopp i tkr

	Totalt	Fondförsäkring	Traditionell försäkring
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat			
Premieinkomst	9 370 761		9 370 761
Avgifter fondförsäkring	579 351	579 351	
Kapitalavkastning, intäkter	77 738 721	76 914 190	824 531
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	386 366 964	381 384 296	4 982 668
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	24 228	24 228	
Övriga tekniska intäkter	3 052	2 932	120
Försäkringsersättningar	-1 934 173		-1 934 173
Förändring i försäkringstekniska avsättningar	-460 379 596	-457 497 842	-2 881 754
Driftkostnader	-481 622	-460 262	-21 360
Kapitalavkastning kostnader	-4 852		-4 852
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-2 450 560	-800 644	-1 649 916
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	8 832 274	146 249	8 686 025
Livförsäkringsrörelsens icke-tekniska resultat			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	8 832 274	146 249	8 686 025
Kapitalavkastning intäkter	37 051	37 051	
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-2 115	-2 115	
Kapitalavkastning, kostnader	1 884	1 884	
Kapitalavkastning överförd till livförsäkringsrörelsen	-24 228	-24 228	
Övriga intäkter	150	150	
Årets resultat	8 845 016	158 991	8 686 025
Försäkringstekniska avsättningar:			
Livförsäkringsavsättningar	-37 660 824		-37 660 824
Oreglerade skador	-3 789	-2 853	-936
Fondförsäkringsåtaganden	-2 060 647 603	-2 060 647 603	
Övriga försäkringstekniska avsättningar	-5 872 458	-5 872 236	-222
Summa försäkringstekniska avsättningar	-2 104 184 674	-2 066 522 692	-37 661 982
Resultat exklusive poster där försäkringstagaren bär risken³			
			2021
Tekniskt resultat fondförsäkring exklusive driftkostnader ¹			606 511
Tekniskt resultat traditionell försäkring exklusive driftkostnader ²			8 707 385
Driftkostnader			-481 622
Kapitalintäkter			37 051
Kapitalkostnader			-231
Kapitalavkastning överförd till livförsäkringsrörelsen			-24 228
Övriga intäkter			150
Resultat			8 845 016

1) Resultatet inkluderar avgiftsuttag 579 351 tkr respektive övriga tekniska intäkter 2 932 tkr.

2) Resultatet inkluderar avgiftsuttag med -28 998 tkr respektive övriga tekniska intäkter med 120 tkr.

14.6 Noter premiepension

Belopp i tkr

Not 45 Premieinkomst	2021	2020
Inbetalda premier	9 371 128	7 345 185
Återköp avseende negativa pensionsrätter	-367	-490
Summa	9 370 761	7 344 695

Not 46 Avgifter fondförsäkring	2021	2020
Avgift på pensionsspararnas fondinnehav	579 351	508 395
Summa	579 351	508 395

Not 47 Kapitalavkastning, intäkter	2021	2020
Utdelning i aktiekonsortiet	78 398	61 725
Realiserad vinst, netto, aktier och andelar	746 133	-
Summa	824 531	61 725

Investeringsavtal, fondförsäkring

Utdelningar	10 316	21 624
Realiserad vinst, netto, aktier och andelar	73 039 855	46 421 227
Realiserad vinst, netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	280 235	248 864
Valutakursvinster, netto	3 583 784	-
Summa	76 914 190	46 691 715
Resultat netto	77 738 721	46 753 440

Not 48 Orealiserade vinster på placeringstillgångar	2021	2020
Aktier och andelar	4 982 668	864 988
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	1 378 508
Summa	4 982 668	2 243 496

Investeringsavtal, värdeökning på fondförsäkringstillgångar

Aktier och andelar	381 384 296	49 884 894
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	478 453
Värdeökning investeringsavtal	381 384 296	50 363 347
Resultat, netto	386 366 964	52 606 843

Not 49 Försäkringsersättningar	2021	2020
Utbetalda försäkringsersättningar	-1 933 933	-1 681 743
Summa	-1 933 933	-1 681 743

Not 50 Förändringar i avsättning för oreglerade skador	2021	2020
Ingående avsättning	-2 450	-2 260
Utgående avsättning	-3 789	-2 450
Årets förändring	-1 339	-190
Varav:		
Förändring oreglerade skador	-240	-65
Förändring oreglerade skador investeringsavtal	-1 099	-125
Årets förändring	-1 339	-190

Not 51 Förändring i livförsäkringsavsättningar	2021	2020
Ingående avsättning	-34 779 078	-29 601 012
Inbetalningar	-9 370 761	-7 344 695
Utbetalningar	1 933 932	1 681 743
Driftkostnadsuttag	26 564	22 577
Ränta	-225 928	-293 954
Riskresultat	41 958	49 995
Olika premie- och premiereservgrunder	2 336 583	1 965 477
Ändrad värderingsränta	2 011 003	-1 267 147
Ändrad reservsättningsmetod efterlevandeskydd	-14 962	-
Ändrat dödlighetsantagande	373 384	-
Övrigt	6 481	7 938
Utgående avsättning	-37 660 824	-34 779 078
Årets förändring	-2 881 746	-5 178 066

Not 52 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	2021	2020
<i>Fondförsäkringsåtagande</i>		
Kapitalavkastning intäkter fondförsäkring	-76 914 190	-46 691 715
Kapitalavkastning kostnader fondförsäkring	0	4 978 565
Orealiserad vinst/förlust fondförsäkring	-380 583 652	-50 363 347
Summa	-457 497 842	-92 076 497

Not 53 Förändring i övriga försäkringstekniska avsättningar	2021	2020
Ingående avsättning	-4 469 744	-3 766 386
Utgående avsättning	-5 872 458	-4 469 744
Årets förändring	-1 402 714	-703 358
Varav:		
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar	-8	-12
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar investeringsavtal	-1 402 706	-703 346
Årets förändring	-1 402 714	-703 358

Not 54 Driftkostnader	2021	2020
Funktionsindelät		
Administrationskostnader	-481 622	-535 942
Personalkostnader	-207 321	-215 929
Lokalkostnader	-13 625	-15 033
Köpta tjänster *	-152 756	-164 282
It-kostnader	-14 307	-16 221
Avskrivningar	-26 415	-31 922
Administrationsersättning till andra myndigheter	-71 932	-68 923
Övrigt	4 734	-23 632
Driftkostnader brutto	-481 622	-535 942

* Varav revisionskostnader Riksrevisionen -2 333 tkr (-1 362 tkr)

Not 55 Transaktioner med närstående	2021	2020
Försäkringskassan *	-61 626	-65 451
Statens servicecenter **	-7 452	-7 481
Skatteverket ***	-64 872	-62 388
Kronofogdemyndigheten ***	-1 676	-1 375
Summa	-135 626	-136 695

*Ersättning har erlagts för premiepensionens andel av köp av it-tjänster, administrativa tjänster och lokalvård.

**Ersättning har erlagts för premiepensionens andel av köp av administrativa tjänster.

***Ersättning har erlagts för premiepensionens andel av administration av den allmänna pensionen.

Not 56 Kapitalavkastning, kostnader	2021	2020
Räntekostnader m.m.	-4 852	-4 050
Summa	-4 852	-4 050

Investeringsavtal, fondförsäkring

Räntekostnader	-	-183
Valutakursförluster, netto	-	-4 978 382
Summa	-	-4 978 565
Resultat netto	-4 852	-4 982 615

Not 57 Orealiserade förluster på placeringstillgångar	2021	2020
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1 649 916	-
Summa	-1 649 916	-

Investeringsavtal, värdeminskning på fondförsäkringstillgångar

Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-800 644	-
Summa	-800 644	-
Resultat netto	-2 450 560	-

Not 58 Kapitalavkastning, intäkter*	2021	2020
Utdelning på aktier och andelar	2	4
Ränteintäkter	102	371
Realiserad vinst, netto, aktier och andelar	7 637	5 906
Valutakursvinster, netto	29 310	62 169
Summa	37 051	68 450

*Från tillgångar som innehas för handelsändamål.

Not 59 Orealiserade vinster på placeringstillgångar*	2021	2020
Aktier och andelar	-	2 609
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	1
Summa	-	2 610

*Från tillgångar som innehas för handelsändamål.

Not 60 Kapitalavkastning, kostnader*	2021	2020
Räntekostnader	-89	-180
Periodisering återvunna räntekostnader	163	-
Upplöst avsättning räntekostnad	1 872	-
Realiserad förlust, netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	-62	-4 388
Summa	1 884	-4 568

*Från skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde.

Not 61 Orealiserade förluster på placeringstillgångar*	2021	2020
Aktier och andelar	-2 114	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1	-
Summa	-2 115	-

*Från tillgångar som innehas för handelsändamål.

15 Frivillig pensionsförsäkring

Frivillig pensionsförsäkring tillkom vid den allmänna folkpensioneringens införande år 1914. Försäkringens uppgift var att tjäna som ett komplement till de obligatoriska försäkringarna. Möjligheten att göra inbetalningar till försäkringen togs bort den 1 januari 1981. Den yngsta försäkrade är född 1980. Lagrummet utgörs av förordning (1962:521) om frivillig pensionsförsäkring.

15.1 Kapitalflöde och antal försäkrade

Möjligheten att göra inbetalningar till försäkringen upphörde den 1 januari 1981. Pensionsutbetalningarna uppgick till 22,1 (22,9) miljoner kronor. Antalet pensionärer uppgick vid årets utgång till 2 716 (2 896) personer. Det finns 1 086 (1 780) personer som ännu inte ansökt om pension eller återköp.

15.2 Tillgångarnas marknadsvärde, fördelning och avkastning

Det bokförda värdet på de förvaltade tillgångarna uppgick per den 31 december 2021 till 313,1 (345,6) miljoner kronor. Tillgångarna består nästan uteslutande av obligationer.

Tabell 109. Tillgångarnas fördelning i miljoner kronor

Tillgångsslag	Bokfört 31 dec 2021 mnkr	Bokfört 31 dec 2020 mnkr	Bokfört 31 dec 2019 mnkr
Räntekonsortium total portfölj	313,1	345,6	359,3

Från och med 2015 övergick frivilliga pensionsförsäkringens fem separat förvaltade fonder till en gemensam förvaltning i ett konsortium hos Kammarkollegiet. Samförvaltningen gör det möjligt att matcha Pensionsmyndighetens åtagande med tillgångarna inom förvaltningen. Övergången till full skuldmatchning sker successivt genom att invänta framtida kupongutbetalningar och obligationsförfall. När skuldmatchningen är genomförd ska överskottet vara jämnt fördelat inom samma löptidssegment som skuldens kassaflöden. Avkastningen under året var -2,19 (3,09) procent för samtliga tariffgrupper, jämfört med -1,08 (1,29) procent för index. Portföljen består av cirka två tredjedelar bostads-, kommun- och företagsobligationer och cirka en tredjedel statsobligationer. Jämförelseindex innehåller lika delar bostads- och statsobligationer. Portföljens underavkastning berodde främst på att vissa obligationer som ingår i portföljen hade en relativt sämre kursutveckling samt en genomsnittlig längre ränteduration jämfört med de obligationer som ingår i jämförelseindexet.

Både stats- och bostadsobligationernas räntor avslutade året på en genomsnittlig högre nivå jämfört med i början av året.

Tabell 110. Totalavkastning på tillgångarna per tariffgrupp

Tariffgrupp	2021 Avkastning i %	2020 Avkastning i %	2019 Avkastning i %
Äldre	-2,19	3,09	5,05
1936	-2,19	3,09	5,05
1938	-2,19	3,09	5,05
1958	-2,19	3,09	5,05
1977	-2,19	3,09	5,05

15.3 Överskott och vinstutdelning

Överskottet utgörs av säkerhetsfonden som är skillnaden mellan tillgångarna å ena sidan och summan av premierreserven, omkostnadsfonden, eventuell ersättningsreserv och eventuell skuld på Statens checkräkning å andra sidan. Överskottet beräknas för de fem olika tariffgrupperna.

Premiereserven beräknas som kapitalvärdet av framtida förväntade utbetalningar av grund- och tilläggsbelopp. För att beräkna kapitalvärdet görs antagande om framtida återstående livslängd samt om avkastning på tillgångarna. Antagandena om livslängd redovisas i tabellen nedan och är baserade på statistik om dödlighet i försäkringskollektivet och är oförändrade sedan 2015.

Per den 31 december 2021 uppgick den totala premiereserven, ersättningsreserven och skuld SCR (Statens checkräkning i Riksbanken) till 232,5 (263,7) miljoner kronor.

Tabell 111. Antaganden om livslängd och avkastning med reservberäkning

	Återstående livslängd* vid 65	B	C	Vägd snitt-avkastning
Kvinnor	22,4	0,001685	0,1233	0,7 %
Män	20,6	0,0007368	0,1367	0,7 %

*Dödlighetsintensitet beräknas med Makehams formel $my(x)=(b/1000)*exp(c*x)$, där x är ålder.

Omkostnadsfonden är avsatt för att täcka framtida administrationskostnader för försäkringen. Dess totala storlek uppgår till 35,4 (38,9) miljoner kronor och storleken på respektive tariffgrupps fond framgår av tabellen nedan, där även de övriga posterna som behövs för beräkning av överskottet (säkerhetsfonden) redovisas.

Tabell 112. Tillgångar, premiereserv, ersättningsreserv, omkostnadsfond, skuld SCR samt säkerhetsfond per tariffgrupp

Tariffgrupp	Tillgångar inkl. fordran SCR tkr	Premiereserv tkr	Ersättningsreserv tkr	Omkostnadsfond tkr	Skuld SCR tkr	Säkerhetsfond tkr
Äldre	845,9	322,3	134,5	0	0,4	388,6
1936	2 611,5	1 350,6	0	618,5	39,7	602,7
1938	111 692,5	75 830,4	0	13 159,6	553,7	22 148,8
1958	186 788,0	144 612,6	0	20 353,8	734,5	21 087,1
1977	11 185,8	8 864,3	0	1 255,5	96,1	969,9
Totalt	313 123,7	230 980,2	134,5	35 387,5	1 424,4	45 197,1

Enligt försäkringstekniska beräkningsunderlaget beräknas utrymmet för att höja försäkringsbeloppen med överskottsmålet. Utöver grundbeloppet som fastställs enligt de ursprungliga tariffböckerna kan tilläggsbeloppen höjas då överskott uppkommer i försäkringsrörelsen, med undantag för den äldre tariffgruppen där ingen fördelning av överskottet sker. Vid utgången av året beräknades följande överskott, utöver överskottsmålet, redovisade i tabell 120.

Tabell 113. Buffert utöver överskottsmålet, per tariffgrupp

Tariffgrupp	Fördelningsbara tillgångar tkr	Buffert utöver överskottsmålet tkr	Utöver överskottsmål %
1936	1 953,3	325,2	20
1938	97 979,2	9 816,7	11
1958	165 699,7	-193,5	0
1977	9 834,1	-628,7	-6

I tariffgrupperna 1958 och 1977 är buffert utöver överskottsmålet noll respektive negativ. Det innebär en förhöjd risk för insolvens och låga utsikter för att i framtiden kunna höja tilläggsbeloppen. Ingen ytterligare höjning av tilläggsbeloppen i någon av tariffgrupperna är beslutad.

15.4 Kostnad för förvaltningen

Kostnaden för den externa kapitalförvaltningen av den frivilliga pensionsförsäkringen uppgick totalt till cirka 0,4 (0,4) miljoner kronor. Procentuellt utgör kostnaden 0,129 (0,128) procent av det förvaltade kapitalet.

15.5 Försäkrings- och finansiella risker

Försäkrings-, matchnings och finansiella risker uppstår i den frivilliga pensionsförsäkringen. Risken för insolvens bärs ytterst av staten.

I och med att en samförvaltning inleddes under 2015 av de fem fonderna inom den frivilliga pensionsförsäkringen är det möjligt att matcha förfallotider för skuld och tillgångar. Skuldmatchning sker och innebär att risken för insolvens blir låg, då matchningen sänker ränterisken. Det är särskilt viktigt eftersom denna försäkring endast har utflöden.

15.5.1 Fördelning av risker mellan pensionssparare och pensionärer respektive Pensionsmyndigheten

I den frivilliga pensionsförsäkringen bär ytterst staten risken för insolvens genom att garantera de försäkrade utbetalningarna av grund- och tilläggsbelopp. En viss risk bärs dock av försäkringstagarna i form av risk för låg framtida återbäring. Om förvaltningen ger ett överskott så återförs detta till pensionärerna i form av ett tilläggsbelopp.

15.5.2 Finansiella risker

Genom placeringar i olika typer av finansiella instrument utsätts pensionsspararna och pensionärerna indirekt för finansiella risker i form av marknadsrisk, kreditrisk och likviditetsrisker. De finansiella riskerna bedöms som relativt låga i dessa tillgångsportföljer. Enligt lag (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet ska den frivilliga pensionsförsäkringens fonder förvaltas av Kammarkollegiet. Förvaltningen ska ske enligt de föreskrifter regeringen utfärdar och enligt nyss nämnda lag, samt enligt överenskommelse mellan Kammarkollegiet och Pensionsmyndigheten. Förvaltningen av kapitalet och administrationen är reglerat i en överenskommelse mellan parterna, som uppdaterades i samband med att samförvaltning inleddes.

15.5.3 Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på, eller framtida kassaflöden från, ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriset. Marknadsrisken i den frivilliga pensionsförsäkringen är främst i form av ränterisk, det vill säga hur värdet förändras på obligationstillgångarna när marknadsräntan rör sig. Ränterisken mäts i begreppet duration. Durationen beskriver en obligations genomsnittliga återstående löptid.

Ränteförvaltningen sker i Kammarkollegiets Frivilliga pensionsförsäkringsräntekonsortium. I konsortiet sker en skuldmatchning vilket minskar ränterisken.

Tabell 114. Exponeringen på Pensionsmyndighetens resultat och eget kapital vid en förändring på en procentenhet i marknadsräntan motsvarar en förändring 2021–2019 (belopp i tusen kronor)

	2021	2020	2019
Finansiella placeringstillgångar, ränta upp 1 procentenhet	-18 468,4	-22 291,6	-24 921,5
Finansiella placeringstillgångar, ränta ner 1 procentenhet	21 127,7	25 612,8	28 759,0
Försäkringstekniska avsättningar, ränta upp 1 procentenhet	19 261,3	23 049,5	23 943,9
Försäkringstekniska avsättningar, ränta ner 1 procentenhet	-22 712,2	-27 436,2	-28 485,1
Netto. Ränta upp 1 procentenhet	793,0	757,9	-977,6
Netto. Ränta ner 1 procentenhet	-1 584,5	-1 823,4	273,9

15.5.4 Kreditrisk

Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan fullgöra sitt åtagande och därmed försäkras en förlust. Emittenters, låntagares och motparters kreditvärdighet fastställs normalt med hjälp av kreditvärderingsinstitut.

Ränteförvaltning sker i Kammarkollegiets Frivilliga pensionsförsäkringsräntekonsortium som placerar i skuldförbindelser (Stats-, säkerställda bostadsobligationer och kreditobligationer med hög kreditkvalitet). Enligt lag (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet ska Kammarkollegiet placera fondmedlen i skuldförbindelser med låg kreditrisk. Bedömning av vad som är låg kreditrisk ska ske i enlighet med den av Kammarkollegiets fonddelegation årliga fastställda placerings- och riskpolicy för Kammarkollegiets konsortier i tillämpliga delar. Kreditrisken i placerings-

och riskpolicyn begränsas genom limiter per ratingkategori där den högsta tillåtna risken är i placeringar hos emittenter med en rating om lägst BBB-, så kallad *investment grade*.

15.5.5 Likviditetsrisk

Likviditetsrisk innebär i första hand risken för att Pensionsmyndigheten inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden utan att göra en upplåning eller behöva avyttra ett finansiellt instrument till en merkostnad. En annan typ av likviditetsrisk är den risk som kan uppkomma om ett värdepapper är svårt att avyttra.

Likviditetsrisken inom kapitalförvaltningen styrs av samma lag och Kammarkollegiets placerings- och riskpolicy som beskrivs under Kreditrisk ovan. Likviditetsrisken begränsas genom att en övervägande del av placeringarna görs i värdepapper med hög likviditet noterade på väl etablerade marknader.

15.5.6 Försäkringsrisk

Försäkringsrisker finns i form av teckningsrisker, reservsättningsrisker och matchningsrisker. För frivilliga pensionsförsäkringen finns ingen teckningsrisk, då försäkringen inte längre är öppen för nya försäkringstagare. Det finns endast ett utflöde ur försäkringen.

15.5.6.1 Reservsättningsrisk

För varje försäkring avsätts en reserv som är en uppskattning av framtida utgifter på grund av försäkringen. Reservsättningsrisken består i att antagandena inte har valts tillräckligt väl, vilket innebär att den avsatta reserven visar sig vara otillräcklig.

Livförsäkringsavsättningen, reserven, bestäms utifrån grund- och tilläggsbeloppen med antaganden om framtida livslängder, avkastning på tillgångarna och driftkostnader. Risken hanteras genom försiktiga antaganden om återstående livslängd och avkastning.

Avkastningen bestäms utifrån en marknadsräntekurva och löptiden på kassaflödet. Den vägda snittavkastningen är 0,70 procent 2021 (0,26 procent). Före 2018 har en fast ränta använts: 1,50 procent för 2015, 2016 och 2017.

Summan av premiereserven, ersättningsreserven och skuld SCR uppgick per den 31 december 2021 till 232,5 (263,7) miljoner kronor. Om livslängden hos pensionärerna ökar stiger kravet på reserven, medan den sjunker om livslängden minskar. Om livslängden ökar med ett år ökar reserven med 12,7 (16,4) miljoner kronor.

15.5.6.1 Matchningsrisk

Pensionsmyndigheten skuldmatcher i den frivilliga pensionsförsäkringen. Beräkning av skuldens kassaflöden sker halvårsvis och obligationsportföljen justeras sedan vid kupongutbetalningar och förfall för att uppnå bästa möjliga matchning samt för att hålla nere transaktionskostnaderna.

15.5.7 Överskottsmål

Syftet med överskottsmålet är att den frivilliga försäkringen med hög sannolikhet ska förbli solvent. Överskottsmålet anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som Pensionsmyndigheten ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna innan höjning av förmånerna kan bli aktuell. För spararen innebär överskottsmålet att Pensionsmyndigheten får bättre kontroll över höjningarna av pensionsbeloppet, så att de görs på ett sådant sätt att de inte äventyrar solvensen i försäkringen.

Tabell 115. Överskottsmål per tariffgrupp 2021

Tariffgrupp	Överskottsmål %
Äldre	25
1936	21
1938	16
1958	15
1977	18

16 Intygande om intern styrning och kontroll

Pensionsmyndighetens verksamhet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll.

Av förordningen framgår det att arbetet med intern styrning och kontroll syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och bedriver sin verksamhet effektivt och enligt gällande rätt, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt och att myndigheten hushållar väl med statens medel.

Processen ska även förebygga att verksamhetens utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

Myndighetsledningen ska säkerställa att det inom myndigheten finns en god intern miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll.

Baserat på avdelningars självvärderingar, fortlöpande redovisningar och uppföljning av verksamheten, samt rapportering från riskenheten och internrevisionens yttrande, redovisas här styrelsens bedömning av intern styrning och kontroll i Pensionsmyndigheten avseende 2021.

16.1 Processen för intern styrning och kontroll fungerar tillfredsställande

Pensionsmyndigheten har en etablerad modell och process för intern styrning och kontroll samt för riskhantering. Processen för intern styrning och kontroll baseras på COSO-modellen och regleras i policy för intern styrning och kontroll.

Myndighetens har en modell med tre ansvarslinjer. Ansvar och roller för att upprätthålla en god intern styrning och kontroll är definierade i Pensionsmyndighetens arbetsordning.

Risker bedöms löpande i enlighet med myndighetens ramverk för riskhantering, både på myndighetsnivå, avdelningsnivå och andra organisatoriska enheter. I samband med riskanalyserna bedöms även risken för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

Myndighetens riskbild och väsentliga risker har presenterats för styrelsen. Koppling finns mellan mål och risker i verksamheten. Risknivån i verksamhetens olika delar har följts upp under året. Nyckelkontroller har identifierats inom de processer som myndigheten anser vara mest kritiska ur ett kund- och verksamhetsperspektiv. Kontrollerna är implementerade och följs upp i samband med myndighetens fördjupade uppföljningar.

Inför intygandet om intern styrning och kontroll gör avdelningarna en självvärdering och bedömning av intern styrning och kontroll inom respektive ansvarsområde.

Internrevisionen har under 2021 inte identifierat omständigheter som indikerar på att den interna styrningen och kontrollen såsom den definieras i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll inte i allt väsentligt är betryggande.

Styrelsens bedömning är att det sammantaget finns ett tillräckligt underlag för att lämna en rättvisande redovisning av intern styrning och kontroll inom Pensionsmyndigheten.

16.2 Områden som diskuterats i samband med årets intygande

I arbetet med årets intygande har flera förbättringsområden identifierats. Områdena behöver förbättras och utvecklas men bedöms inte utgöra väsentlig brist i intern styrning och kontroll. Två områden kommer särskilt prioriteras under 2022:

Behov av förbättring avseende tydlighet i ansvar och roller utifrån de förändringar som genomförts avseende utvecklingsverksamheten

I samband med införande av ett agilt arbetssätt inom IT-utvecklingen har myndigheten identifierat ottydligheter avseende hur ansvar och beslutsmandat inom ramen för utvecklingsarbetet förhåller sig till det linjeansvar som gäller enligt arbetsordningen.

Utifrån hur långt verksamheten har kommit med att förtydliga roller och ansvar kopplat till IT-utvecklingen och omfördelningen av den tidigare utvecklingsavdelningens ansvarsområden, har uppdateringar i arbetsordningen gjorts. Det är dock ett arbete som fortsätter och kräver ytterligare uppdateringar i nästa version.

Myndigheten har avslutat projekt Agil Transformation och restpunkter därifrån har fördelats i linjeorganisationen. Avdelningen för myndighetsstyrning och stöd har fått ansvar för att bland annat slutföra arbetet med att förtydliga roller och ansvar tillsammans med berörda avdelningar.

Behov av förbättring avseende myndighetens arbete med dataskydd

Myndigheten har under året haft stort fokus på dataskyddsfrågorna och många förbättringsåtgärder har också genomförts parallellt med ett allt mer omfattande operativt arbete med dataskyddsfrågor.

En ny avvikelseanalys mot det önskade läget inom området har tagits fram under slutet av året, där det framgår att det fortsatt behöver vidtas flera åtgärder för att rätta till vissa kvarvarande brister. Åtgärderna har samlats i en ny formell åtgärdsplan som även presenterats för styrelsen.

Området kommer fortsatt ha stort fokus och behöva följas av myndighetsledningen. Generaldirektören har som en del av åtgärdsplanen fattat beslut om att genomföra en översyn av dataskyddsorganisationen med stöd av extern konsult, vilket sker i början av 2022.

16.3 Väsentliga risker – myndighetens riskbild

Pensionsmyndigheten är genom sin verksamhet utsatt för olika typer av risker. Myndigheten har valt att kategorisera dessa risker som omvärldsrisk, strategisk risk, operativ risk, finansiell risk, försäkringsrisk och matchningsrisk. Finansiella risker, försäkringsrisker och matchningsrisk rapporteras särskilt i årsredovisningen. Omvärldsrisker, strategiska risker och myndighetens operativa risker analyseras löpande inom ramen för myndighetens riskhanteringsprocess, vilken regleras genom myndighetens ramverk för riskhantering. Detta innebär att risker analyseras och hanteras inom ramen för myndighetens löpande verksamhet, inom ordinarie verksamhetsplaneringsprocess samt inom utvecklingsinitiativ. Risker analyseras utifrån dess påverkan på myndighetens förmåga att fullgöra vårt uppdrag och nå våra mål eller medför en negativ påverkan på myndighetens förtroende. Risker för oegentligheter, såväl externa som interna, analyseras löpande som en integrerad del av myndighetens riskanalysarbete.

Myndigheten har under 2021 haft en fortsatt hög utvecklingstakt med anledning av förändringar i pensionslagstiftningen med bland annat höjda pensionsåldrar, införande av det nya inkomstpensionstillägget samt hanteringen av de utmaningar myndigheten identifierat avseende handläggningstider inom bostadstillägg och svarstider inom kundservice.

Den höga utvecklingstakten har ställt, och ställer fortsatt framgent, krav på myndighetens förmåga att ställa om för att möta krav på såväl effektivitet, flexibilitet och därmed öka möjligheten att kunna nå uppsatta mål. Under året har myndigheten implementerat ett agilt utvecklingsarbete för att öka leveransförmågan. Det nya arbetssättet bedöms bidra till förmågan att uppfylla myndighetens uppdrag. Detta har dock initialt även medfört något ökade risker för myndighetens verksamhet genom påverkan på organisation, processer för styrning och uppföljning, system och medarbetare.

För att minska risker särskilt kopplat till att hantera de nya krav som ställs på myndigheten genomförs nu anpassningar i den befintliga systemlösningen hos Pensionsmyndigheten och

Försäkringskassan, vilket bedöms kunna reducera riskerna till en acceptabel nivå när det gäller risken att inte kunna genomföra beslut om pensionsåldrar från 2023.

För att hantera de utmaningar myndigheten har med långa handläggningstider för bostadstillägg och svarstider i kundservice har myndigheten tagit fram en åtgärdsplan innehållande ett flertal åtgärder. Pensionsmyndigheten har en löpande dialog med departementet i denna fråga.

Att minimera risker avseende it- och informationssäkerhet, regelefterlevnad och kompetensförsörjning/kompetensutveckling är ständigt prioriterat inom Pensionsmyndigheten. Dessa risker analyseras löpande för att möjliggöra att system, processer och rutiner inom respektive område ständigt utvärderas och utvecklas. En av myndighetens viktigaste informationstillgångar är personuppgifter. Myndigheten prioriterar arbetet med att säkerställa ett effektivt och rättssäkert dataskyddsarbete.

Pensionsmyndigheten hanterar stora utbetalningsflöden i form av pensioner och andra förmåner som medför höga risker. Riskanalyser kopplade till utbetalningsprocessen genomförs regelbundet för att kunna utforma effektiva kontroller.

Under året har Pensionsmyndigheten tillsammans med ett flertal andra myndigheten genomfört särskilda riskanalyser för felaktiga utbetalningar som en del av ett regleringsbrevsuppdrag. Underlaget kommer att ligga till grund för såväl kommande omfattningsstudier som för myndighetens fortsatta arbete med att minska risken för felaktiga utbetalningar inom välfärdssystemen.

16.4 Styrelsens ställningstagande och underskrifter

Styrelsens bedömning är att den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Styrelsen intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 17 februari 2022

Ingrid Burman
Ordförande

Daniel Barr

Sven-Erik Bucht

Golnaz Hashemzadeh Bonde

Anita Johansson
Vice ordförande

Marcus Karlsson

Tom Madell

Wendla Thorstensson

Eva Vestin

www.pensionsmyndigheten.se

